

รายงานผลการปฏิบัติงาน
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

2017 Annual Report

National Human Rights Commission of Thailand

รายงานผลการปฏิบัติงาน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

2017 Annual Report

National Human Rights Commission of Thailand

ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พิมพ์ครั้งที่ ๑. - กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, ๒๕๖๑,

๒๐๐ หน้า

ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๗๒๑๓-๘๕-๙

ที่ปรึกษา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะผู้จัดทำรายงาน

สำนักบริหารกลาง

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักกฎหมายและคดี

สำนักวิจัยและวิชาการ

สำนักส่งเสริมและประสานงานเครือข่าย

สำนักสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

กลุ่มงานอำนวยการกิจการ กสม.

กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะบรรณาธิการ

โสพล จริงจิตร

เอกชัย ปิ่นแก้ว

นิรมณ เชื้อไทย

ชลธิชา พนมหอม

ชนินทร์ เกตุปราษฎ์

รักษณาลี ดอนสนธิ์

หิรัญญา ปะดุกา

พรปวีณ์ มีมากบาง

จัดพิมพ์โดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑๒๐ หมู่ที่ ๓ อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๖-๗

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ

ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๑ ๓๘๐๐

www.nhrc.or.th

ออกแบบและพิมพ์ที่

บริษัท ฟรินท์เอเบิล จำกัด

เลขที่ ๒๘๕ ซอยพัฒนาการ ๕๓ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๕๐

แฟกซ์ ๐๒-๓๒๒-๕๖๒๕ กิด ๑๑ โทร ๐๙๔-๕๕๕-๒๙๖๕

คำนำ

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำขึ้นเพื่อแสดงผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐) ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๓ ซึ่งเป็นหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ (มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐) ซึ่งให้คณะกรรมการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้คณะกรรมการสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้แสดงเนื้อหาถึง **ผลสำเร็จ** ในการดำเนินงานที่สำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๓ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา ๒๔๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และ พระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ใน ๗ ด้าน คือ (๑) ผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (๒) ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการประสานงานเครือข่าย (๓) การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (๔) ผลการดำเนินงานการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน (๕) ผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (๖) ผลการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรด้านสิทธิมนุษยชน และ (๗) ผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ด้านสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ให้แก่หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม เครือข่ายด้านสิทธิมนุษยชน และประชาชนทั่วไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
มกราคม ๒๕๖๑

สารบัญ

๓	คำนำ
๗	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๓
๑๖	ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๗	ภาพตราสัญลักษณ์
๑๘	วิสัยทัศน์ พันธกิจ
๑๙	ปณิธาน อุดมการณ์ และมาตรฐานจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก
๒๐	บทสรุปผู้บริหาร
๒๐	สรุป ผลสำเร็จ ในการดำเนินงานที่สำคัญ ๗ ด้าน
๒๗	สรุป ปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะ ในการดำเนินการ
๔๑	บทที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน
๔๒	ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๒	๑.๑ ความเป็นมา
๔๒	๑.๒ อำนาจหน้าที่
๔๓	ส่วนที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๓	๒.๑ อำนาจหน้าที่
๔๓	๒.๒ โครงสร้างองค์กร อัตรากำลัง
๔๕	ส่วนที่ ๓ แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๕	๓.๑ แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕
๔๖	๓.๒ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
๔๘	๓.๓ แผนที่กลยุทธ์ของยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕

สารบัญ

๔๙	บทที่ ๒ ผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
๕๐	๑. ผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
๑๐๔	๒. ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการประสานงาน เครือข่าย
๑๒๘	๓. การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
๑๒๙	๔. ผลการดำเนินงานการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน
๑๔๑	๕. ผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
๑๕๖	๖. ผลการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรด้านสิทธิมนุษยชน
๑๕๙	๗. ผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ด้าน สิทธิมนุษยชน
๑๖๓	บทที่ ๓ รายงานงบการเงิน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๑๘๙	ภาคผนวก
๑๙๐	- การประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติด้านบริหารปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐
๑๙๑	- เรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านบริหาร ที่สำคัญ
๑๙๙	- ประกาศแต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๓

สารบัญตาราง

๔๖	ตารางที่ ๑ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕๒	ตารางที่ ๒ ผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากรายงานผลการตรวจสอบ การละเมิดสิทธิมนุษยชน

สารบัญแผนภาพ

๔๔	แผนภาพที่ ๑	โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔๗	แผนภาพที่ ๒	ยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕
๔๘	แผนภาพที่ ๓	แผนที่กลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕
๕๐	แผนภาพที่ ๔	จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็น เรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทสิทธิ
๕๑	แผนภาพที่ ๕	จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็น เรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทของผู้ถูกละเมิดสิทธิ
๕๑	แผนภาพที่ ๖	จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็น เรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามพื้นที่เกิดเหตุที่มีการร้องเรียน
๕๓	แผนภาพที่ ๗	การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ
๕๔	แผนภาพที่ ๘	การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง
๕๔	แผนภาพที่ ๙	การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ
๕๕	แผนภาพที่ ๑๐	การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง
๕๖	แผนภาพที่ ๑๑	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ
๕๖	แผนภาพที่ ๑๒	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ
๕๗	แผนภาพที่ ๑๓	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ
๕๘	แผนภาพที่ ๑๔	การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๓

นายวิส ดิงสมิตร
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางฉัตรสุดา จันทรดียิ่ง
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ลาออก ๕ เมษายน ๒๕๖๐)

นางอังคณา นีละไพจิตร
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางเตือนใจ ดีเทศน์
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายชาติชาย สุธิกุลม
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายวิส ติงสมิตร

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประวัติการศึกษา

- ปี ๒๕๑๘ นิติศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปี ๒๕๒๑ เนติบัณฑิตไทย สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- ปี ๒๕๓๔ Master of Laws (LL.M.), Southern Methodist University (SMU), USA.
- ปี ๒๕๕๑ ประกาศนียบัตรบัณฑิตทางกฎหมายมหาชน (กฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ประวัติการทำงานที่สำคัญ

- นิติกร กรมแรงงาน (ก่อนจัดตั้งกระทรวงแรงงาน)
- นิติกร ธนาคารแห่งประเทศไทย
- ผู้พิพากษาศาลจังหวัด ปากพนัง นครสวรรค์ ชลบุรี และศาลแขวงพระนครใต้
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลแขวงขอนแก่น และศาลจังหวัดสุพรรณบุรี
- ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง
- ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ภาค ๓
- ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ ภาค ๒ และศาลอุทธรณ์ ภาค ๓
- รองประธานศาลอุทธรณ์ ภาค ๖
- ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอุทธรณ์ประจำสำนักประธานศาลฎีกาทำหน้าที่ staff ของเลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมกำกับงานด้านกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม
- ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลฎีกา
- ผู้พิพากษาศาลฎีกา แผนกคดีปกครอง คดีทรัพย์สินทางปัญญาฯ และคดีเลือกตั้ง
- ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลฎีกา
- ผู้พิพากษาอาวุโสในศาลฎีกา สังกัดศาลฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม
- กรรมการวิสามัญในร่าง พ.ร.บ. ที่สำนักงานศาลยุติธรรมเป็นเจ้าของร่าง
- กรรมการสรรหาสมาชิกวุฒิสภา
- อาจารย์พิเศษในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอริก มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ฯลฯ
- อาจารย์พิเศษบรรยายวิชากฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- งานวิทยากรให้ความรู้ทางกฎหมายในการสัมมนาและทางวิทยุกระจายเสียง

นางฉัตรสุดา จันทรดียิ่ง

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประวัติการศึกษา

- อนุบาล โรงเรียนเฉลิมวิทยาบางเมือง
ป. ๑ - ๗ โรงเรียนเซนต์จอห์น
มศ. ๑ - ๕ โรงเรียนสตรีวิทยา
- ปี ๒๕๒๑ วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปี ๒๕๒๖ สังคมศาสตรมหาบัณฑิต (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข) มหาวิทยาลัยมหิดล
ปี ๒๕๓๑ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปี ๒๕๓๓ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปี ๒๕๔๒นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปี ๒๕๔๔ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (บริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปี ๒๕๕๙หลักสูตร “หลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย” (นธป.) รุ่นที่ ๔ วิทยาลัยศาลรัฐธรรมนูญ
ปี ๒๕๖๐หลักสูตร “วิทยาการพลังงานสำหรับนักบริหารระดับสูง” (วพน.) รุ่นที่ ๙
สถาบันวิทยาการพลังงาน กระทรวงพลังงาน

ประวัติการทำงานที่สำคัญ

- ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลฉัตรสุดา
- ผู้พิพากษาสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสมุทรปราการ ๒๖ ปี
- ผู้ประนีประนอมประจำศาลจังหวัดสมุทรปราการ และ ศาลแขวงสมุทรปราการ
- อนุกรรมการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรมประจำจังหวัดสมุทรปราการ
- กรรมการคุ้มครองและพัฒนาอาชีพประจำจังหวัดสมุทรปราการ
- ผู้ทรงคุณวุฒิ สาขาผู้มีประสบการณ์ด้านสวัสดิการเด็กภาคเอกชน และสาขากฎหมายภาคเอกชนในคณะกรรมการคุ้มครองเด็ก จังหวัดสมุทรปราการ
- อนุกรรมการด้านสตรีในคณะกรรมการการพัฒนาสังคมและกิจการเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา
- กรรมการสมาคมสตรีไทย แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- กรรมการมูลนิธิช่วยการศึกษากรุงเทพมหานคร
- กรรมการมูลนิธิสงเคราะห์เด็กของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดสมุทรปราการ

ตำแหน่งอื่น ๆ และรางวัล

- รางวัลเกียรติยศ แม่ศรีเรือน ประจำปี ๒๕๔๙
- สตรีไทยดีเด่น ประจำปี ๒๕๕๗ จากสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์
- นารีศรีสตรีวิทยา จากสตรีวิทยาสมาคม ปี ๒๕๕๗

นางประกายรัตน์ ตันธีรวงศ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประวัติการศึกษา

- ปี ๒๕๑๙ นิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ ๒) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปี ๒๕๕๑ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการจัดการความขัดแย้งแบบบูรณาการ) มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- ปี ๒๕๕๓ ประกาศนียบัตรชั้นสูงการเสริมสร้างสังคมสันติสุข รุ่นที่ ๒ สถาบันพระปกเกล้า

ประวัติการทำงานที่สำคัญ

- สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
- ผู้พิพากษาศาลสมทบ ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง/ศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนนทบุรี
- รองประธานผู้พิพากษาศาลจังหวัดนนทบุรีแผนกคดีเยาวชนและครอบครัว
- ประธานผู้ประนีประนอม ศาลจังหวัดนนทบุรี/ผู้ประนีประนอมศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดนนทบุรี ศาลอาญา
- นายกสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์
- ประธานมูลนิธิสถาบันศึกษาและพัฒนาการจัดการความขัดแย้งด้วยสันติวิธี (ส.พ.ส.)
- รองประธานมูลนิธิสตรีเพื่อสันติภาพ
- กรรมการวิสามัญพิจารณาพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ของสภาผู้แทนราษฎร
- ผู้อำนวยการหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการความขัดแย้งแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์
- อาจารย์กำกับหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การเสริมสร้างสังคมสันติสุข สถาบันพระปกเกล้า
- กรรมการบริหารหลักสูตรประกาศนียบัตรสัมฤทธิ์บัตรและวุฒิปัตร ของสำนักสันติวิธีและธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า
- กรรมการจัดทำหลักสูตรการไกล่เกลี่ยและระงับข้อพิพาทในชุมชนของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม
- กรรมการอำนวยการสภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์
- กรรมการอำนวยการสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์

ตำแหน่งอื่น ๆ และรางวัล

- ได้รับพระราชทานโล่เกียรตินิยมจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ให้เป็น “บุคคลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชน” ประจำปี ๒๕๕๓
- ได้รับพระราชทานโล่เกียรตินิยมจากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ให้เป็น “ครอบครัวไทยมีสุข สภาสตรีแห่งชาติ” ประจำปี ๒๕๕๓

นายสุรเชษฐ์ สกิตนिरามย์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประวัติการศึกษา

- ปี ๒๕๒๑ วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปี ๒๕๒๓ แพทยศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปี ๒๕๒๘ ประกาศนียบัตรการแพทย์ชั้นสูง มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปี ๒๕๓๑ วุฒิบัตรศัลยศาสตร์ แพทยสภา
- ปี ๒๕๓๘ ประกาศนียบัตรนักบริหารชั้นสูง กระทรวงสาธารณสุข
- ปี ๒๕๕๑ ประกาศนียบัตรชั้นสูงการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน สถาบันพระปกเกล้า
- ปี ๒๕๕๓ ปริญญาบัตรวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ประวัติการทำงานที่สำคัญ

- ผู้อำนวยการโรงพยาบาลศรีบุญเรือง จังหวัดอุดรธานี
- ผู้อำนวยการโรงพยาบาลโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี
- ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข
- นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดเพชรบูรณ์
- นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี
- สาธารณสุขนิเทศก์
- รักษาการผู้อำนวยการสำนักระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (ศูนย์เรนทร)
- รักษาการเลขาธิการสถาบันการแพทย์ฉุกเฉิน
- ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข
- รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- กรรมการองค์การเภสัชกรรม องค์การเภสัชกรรม
- กรรมการบริหารบริษัท ผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย จำกัด (บริษัทร่วมทุนองค์การเภสัชกรรม)
- กรรมการบริหารสถาบันรับรองคุณภาพสถานพยาบาล (องค์การมหาชน)

นางอังคณา นีละไพจิตร

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เกิดที่กรุงเทพมหานคร ได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนจบมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเซนต์คาธรีส์ คอนเวนต์ ธนบุรี ต่อมาได้เข้าศึกษาต่อที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และรับราชการเป็นพยาบาลวิชาชีพที่โรงพยาบาลศิริราช ต่อมาได้เป็นประธานมูลนิธิยุติธรรมเพื่อสันติภาพ ซึ่งทำงานให้ความช่วยเหลือเหยื่อจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ขัดแย้งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมถึงเหยื่อการทรมาน การบังคับบุคคลสูญหาย และสนับสนุนส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้หญิง

อังคณา นีละไพจิตร เคยดำรงตำแหน่งกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ เป็นกรรมการการแก้ไขปัญหাজังหวัดชายแดนภาคใต้ วุฒิสภา ปี ๒๕๕๐ - ๒๕๕๗ ร่วมในคณะผู้เขียนรายงานประเทศไทยตามกติกาสากลว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ฉบับที่ ๒ (Thailand Country Reporter on the UN International Covenant on Civil and Political Rights- 2nd Periodic Review) และกรรมการยกร่างพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ ปี ๒๕๕๘ ฯ

ภารกิจ และการทำงานด้านสิทธิมนุษยชน ทำให้อังคณา นีละไพจิตร ได้รับเกียรติยศ และรางวัลทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ได้รับการยกย่องจากสภาสหภาพยุโรปในฐานะ “นักปกป้องสิทธิมนุษยชนหญิง” (Women Human Rights Defender) และได้รับการยกย่องจากองค์การนิรโทษกรรมสากล (Amnesty International) ให้เป็น “ผู้นำของนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในภาคใต้ของประเทศไทย” รับรางวัล “รางวัลกวางจูเพื่อสิทธิมนุษยชน” (Gwangju Prize for Human Rights) จากประเทศเกาหลีใต้ เมื่อ ปี ๒๕๔๙ และรับพระราชทานรางวัล “ผู้หญิงอิสระ” จากพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าโสมสวลีพระวรราชธิดาตามาตุ เมื่อปี ๒๕๕๑

ในปี ๒๕๕๓ อังคณา นีละไพจิตร ได้รับเครื่องราชอิสริยาภรณ์ “De Chevalier De l’Ordre de la Le’gion d’Honneur” จากประธานาธิบดีของประเทศฝรั่งเศส ในฐานะ “นักสิทธิมนุษยชนแถวหน้าคนหนึ่งของประเทศไทย” อังคณาได้รับรางวัล “ผู้หญิงที่มีบทบาทปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย” จากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน สิทธิเสรีภาพและการคุ้มครองผู้บริโภค วุฒิสภา เมื่อปี ๒๕๕๗

ในเดือนธันวาคม ๒๕๕๗ อังคณา นีละไพจิตร ได้รับการยกย่องจากองค์การเพื่อความเสมอภาคระหว่างเพศและเสริมพลังของผู้หญิงแห่งสหประชาชาติ (UN WOMEN) ให้เป็นหนึ่งใน “สตรีผู้ประสบความสำเร็จของโลก” (Women of Achievement) และในเดือนธันวาคม ๒๕๖๐ อังคณาได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสิทธิมนุษยชนศึกษา จากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

นางเตือนใจ ดีเทศน์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประวัติการศึกษา

- ปี ๒๕๑๗ รัฐศาสตรบัณฑิต (สังคมวิทยา - มานุษยวิทยา) เกียรตินิยมอันดับสอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปี ๒๕๔๓ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปี ๒๕๕๗ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาชาติพันธุ์ศึกษาอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ประวัติการทำงานที่สำคัญ

- เลขานุการโครงการศูนย์การเรียนรู้เพื่อชุมชนในเขตภูเขา กรมการศึกษานอกโรงเรียน
- สมาชิกวุฒิสภา จังหวัดเชียงราย (ปี ๒๕๔๓ - ๒๕๔๙) และเป็นกรรมการในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมาธิการกิจการเด็กสตรี ผู้สูงอายุ คณะกรรมาธิการการมีส่วนร่วมของประชาชน และคณะกรรมการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (ปี ๒๕๔๙ - ๒๕๕๑) และประธานคณะกรรมการวิสามัญศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขการใช้สถานะทางกฎหมายและสิทธิของบุคคลในประเทศไทย สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- อนุกรรมการ ในคณะอนุกรรมการด้านสิทธิและสถานะบุคคลของผู้ไร้สัญชาติ ไทยพลัดถิ่น ผู้อพยพและชนพื้นเมือง ในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- กรรมการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ตามพระราชบัญญัติสัญชาติ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๕
- ผู้ร่วมก่อตั้ง และเลขาธิการมูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา (พชภ.)
- ที่ปรึกษามูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา
- ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการกองทุนฯ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- กรรมการคัดเลือกรางวัลลูกโลกสีเขียว

นายชาติชาย สุกฤกลม

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ประวัติการศึกษา

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปี ๒๕๒๐
- ประกาศนียบัตรนักปกครองระดับสูง รุ่นที่ ๓๕ วิทยาลัยการปกครอง
- ประกาศนียบัตรนักบริหารระดับสูง รุ่นที่ ๓๖ วิทยาลัยนักบริหาร
- ประกาศนียบัตรการป้องกันราชอาณาจักรภาครัฐร่วมเอกชน รุ่นที่ ๑๖ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- หลักสูตรผู้บริหารงานกระบวนการยุติธรรมระดับสูง รุ่นที่ ๙ วิทยาลัยการยุติธรรม
- ประกาศนียบัตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยขั้นสูง รุ่นที่ ๑๖ สถาบันพระปกเกล้า

ประวัติการทำงานที่สำคัญ

พ.ศ. ๒๕๒๐	เริ่มรับราชการที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๓๖	ผู้อำนวยการกองตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๔๑	ผู้อำนวยการสำนักปราบปรามยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๔๓	รองเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๔๙	ที่ปรึกษาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
พ.ศ. ๒๕๕๒	อธิบดีกรมราชทัณฑ์
พ.ศ. ๒๕๕๔	รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
ก.พ. ๒๕๕๖ - ก.ย. ๒๕๕๗	เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
(ครบเกษียณอายุราชการ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗)

ผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ
เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาววารุณี เจนาคม
รองเลขาธิการคณะกรรมการฯ

นายบุญก่อ สมนึก
รองเลขาธิการคณะกรรมการฯ

นางสาวรตญา กอบศิริกาญจน์
รองเลขาธิการคณะกรรมการฯ

นางพรรษา บุญรัตน์
ที่ปรึกษาสำนักงานฯ

นายโสพล จริงจิตร
ที่ปรึกษาสำนักงานฯ

นางสาวอัจฉรา ฉายากุล
ที่ปรึกษาสำนักงานฯ

ภาพตราสัญลักษณ์

รูปทรงดอกบัว

คือ ความมีคุณธรรม ความเอื้ออาทรระหว่าง
เพื่อนมนุษย์อันเป็นจริยวัตรอันดีงามของคนไทย

รูปคนล้อมเป็นวงกลม

คือ การสร้างพลังความร่วมมือกับทุกภาคส่วนของ
สังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน
ให้เป็นส่วนสำคัญ ในกระบวนการพัฒนาประเทศ

รูปมือ

คือ การร่วมมือกับทุกภาคส่วนของสังคมทั้งในระดับประเทศ
และระหว่างประเทศ ในการโอบอุ้มคุ้มครองศักดิ์ศรีความ
เป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ด้วยหลักแห่งความเสมอภาค
และภราดรภาพ

สีน้ำเงิน

คือ สีของความเชื่อมั่นของประชาชนและทุกภาคส่วน
ของสังคม
คือ ความมุ่งมั่น อดทนในการทำงานเพื่อประชาชน
คือ ความสามัคคี และการประสานพลังอย่างหนักแน่น
จากทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรม
สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

วิสัยทัศน์

เป็นสถาบันอิสระในการร่วมสร้างสังคมให้เคารพสิทธิมนุษยชน

พันธกิจ

๑. ดำเนินงานให้เกิดการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย พันธกรณีระหว่างประเทศ ด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตาม
๒. ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักในหลักสิทธิมนุษยชน แก่ทุกภาคส่วนอย่างทั่วถึง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างเท่าเทียมกัน
๓. ทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนในลักษณะเครือข่ายอย่างเป็นระบบ ด้วยกระบวนการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐาน
๔. ประสานความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับนานาชาติ

ประมวลจริยธรรมกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๓)

ปณิธาน

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและเจ้าหน้าที่
มีความปรารถนา มุ่งมั่น และตั้งใจจะปกป้องคุ้มครอง
สนับสนุนและส่งเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล
ที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย
หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม

อุดมการณ์

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและเจ้าหน้าที่
ต้องเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล
ที่ได้รับการรับรอง หรือคุ้มครอง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทย
หรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทย มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม
และจะยึดมั่นในหลักนิติธรรม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน

มาตรฐานจริยธรรมอันเป็นค่านิยมหลัก

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและเจ้าหน้าที่ ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในมาตรฐานจริยธรรมอันเป็น
ค่านิยมหลัก ๙ ประการ

- (๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
- (๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริตและรับผิดชอบ
- (๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๔) การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย
- (๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัยและไม่เลือกปฏิบัติ
- (๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
- (๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้
- (๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐)

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดทำขึ้นเพื่อแสดงผลการดำเนินงานในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ (ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐) โดยแสดงถึง **ผลสำเร็จ** ในการดำเนินงานที่สำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๓ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มาตรา ๒๔๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ใน ๗ ด้าน คือ

- (๑) ผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- (๒) ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการประสานงานเครือข่าย
- (๓) การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- (๔) ผลการดำเนินงานการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน
- (๕) ผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ
- (๖) ผลการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรด้านสิทธิมนุษยชน
- (๗) ผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ด้านสิทธิมนุษยชน

สรุป ผลสำเร็จ ในการดำเนินงานที่สำคัญ ๗ ด้าน

๑. ผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยผลการดำเนินงาน ดังนี้

๑.๑ การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งสิ้น ๖๑๙ เรื่อง โดยมีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิในกระบวนการยุติธรรม สูงที่สุด จำนวน ๑๙๓ เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ ๓๑.๑๘ เพศชาย ร้องเรียนสูงสุด จำนวน ๓๔๖ เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ ๕๕.๙๐ และพื้นที่เกิดเหตุที่มีการร้องเรียนสูงสุด คือ ภาคใต้ จำนวน ๑๔๕ เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ ๒๓.๔๒

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กสม. ได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนและออกรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ โดยมีผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียน รวมทั้งสิ้น ๑,๐๐๙ เรื่อง จำแนกเป็นเรื่องที่ส่งต่อให้องค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาแก้ไข ๙๑ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๒ เป็นเรื่องที่ยุติการตรวจสอบ/ยุติเรื่อง ๘๘๔ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖๑ มีมาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชน ๒๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๘

๑.๒ ผลการดำเนินงานการติดตามผลการดำเนินการด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย

(๑) การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกเป็น (๑.๑)

การติดตามผลดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการและสามารถยุติการติดตามได้ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๙ รายงาน โดยเป็นสิทธิชุมชน สูงที่สุด จำนวน ๑๖ รายงาน คิดเป็น ร้อยละ ๕๕ และ (๑.๒) การติดตามผลดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเรื่องร้องเรียนที่ตรวจสอบแล้วเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่ง กสม. ได้กำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ไปยังองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๕ รายงาน โดยเป็น สิทธิชุมชน สูงที่สุด จำนวน ๑๑ รายงาน คิดเป็น ร้อยละ ๓๑

(๒) ผลการดำเนินงานการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย จำแนกเป็น (๒.๑) การติดตาม

การดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายและสามารถยุติการติดตามได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๗ รายงาน โดยเป็นการเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรม สูงที่สุด จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็น ร้อยละ ๔๓ และ (๒.๒) การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๒ รายงาน โดยเป็นสิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข สูงที่สุด จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็น ร้อยละ ๒๕

(๓) ผลการดำเนินงานการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย จำแนกเป็น

(๓.๑) การติดตามผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการ และสามารถยุติการติดตามได้ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗๒ รายงาน โดยเป็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรม สูงที่สุด จำนวน ๓๕ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๔๙ และ (๓.๒) การติดตามผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๒ รายงาน โดยเป็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรม สูงที่สุด จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็น ร้อยละ ๒๗

โดยแสดงรายละเอียดกรณีตัวอย่าง ผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๑๙ กรณี ดังนี้

กรณีที่ ๑ สิทธิชุมชนและสิทธิในการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีกล่าวอ้างว่าร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. กระทบต่อสิทธิมนุษยชน

กรณีที่ ๒ สิทธิชุมชน และเสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีกล่าวอ้างว่าชาวประมงพื้นบ้านได้รับผลกระทบจากการประกาศบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

กรณีที่ ๓ สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ส่งผลกระทบต่อชุมชนชายฝั่งและชุมชนริมน้ำ

กรณีที่ ๔ สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าการก่อสร้างคลังก๊าซแหลมใหญ่และท่าเทียบเรือของคลังก๊าซ มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพของชุมชนคลองน้อย

กรณีที่ ๕ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ กรณีนโยบายและแผนการดำเนินงานเพื่อลดความพิการแต่กำเนิด โดยการกำหนดให้กรดโฟลิกเป็นส่วนประกอบในอาหาร

กรณี ที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีกล่าวอ้างว่าพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัยมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

กรณี ที่ ๗ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพในร่างกาย กรณีการใช้เครื่องพันธนาการประเภทยุติกรรมแก่ผู้ต้องขังนักศึกษาในกลุ่มขบวนการประชาธิปไตยใหม่ จำนวน ๗ คน เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙

กรณี ที่ ๘ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

กรณี ที่ ๙ สิทธิในกระบวนการยุติธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในทรัพย์สิน กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์สินของกลาง

กรณี ที่ ๑๐ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าโรงเรียนบังคับให้นักเรียนตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวีและใช้เป็นเงื่อนไขในการเข้าศึกษาต่อ

กรณี ที่ ๑๑ การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ กรณีกล่าวอ้างว่านิสิตนักศึกษาที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิดถูกบังคับให้ไว้ทรงผมและแต่งกายตามเพศกำเนิดในการเข้าเรียน การเข้าสอบวัดผล การฝึกปฏิบัติงาน และการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

กรณี ที่ ๑๒ สิทธิผู้พิการ กรณีกล่าวอ้างว่าประกาศรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของสถาบันการศึกษาทางไกลละเมิดสิทธิคนพิการ

กรณี ที่ ๑๓ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าเด็กถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในพื้นที่ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

กรณี ที่ ๑๔ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุข กรณีกล่าวอ้างว่าคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ย้ายสิทธิหลักประกันสุขภาพโดยไม่ได้รับความยินยอมของผู้ร้อง

กรณี ที่ ๑๕ สิทธิแรงงาน กรณีกล่าวอ้างว่า บริษัท ธ. จังหวัดลพบุรี ละเมิดสิทธิแรงงานและจำกัดเสรีภาพในการเดินทาง

กรณี ที่ ๑๖ กรณีการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานของประเทศไทย

กรณี ที่ ๑๗ สิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กรณีการเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน

กรณี ที่ ๑๘ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีคำร้องที่มีการกล่าวอ้างว่ามีการกระทำความผิด และการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่ไร้มนุษยธรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

กรณีที่ ๑๙ การปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติกับที่ดินเอกชนทับซ้อนกัน และกรณีราษฎรได้รับความเดือดร้อน จากมาตรการทวงคืนผืนป่าตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ และที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗

นอกเหนือจาก รายละเอียดกรณีตัวอย่างข้างต้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังมีกรณีผลการดำเนินงานเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญอีกหลายกรณี อาทิ สิทธิทางเศรษฐกิจอันเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าคนกริถียงรายย่อยไม่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางตามพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กรณีธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำหนดคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในการรับสมัครบุคคลภายนอกเพื่อคัดเลือกและบรรจุเป็นพนักงาน สิทธิเด็กในการได้รับความช่วยเหลือและการแนะแนวทางการเข้าศึกษาและการประกอบอาชีพ กรณีพบว่าเด็กตาบอดสี และสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทรมานระหว่างการถูกควบคุมตัว เป็นต้น

๑.๓ ผลการดำเนินงานอื่น ๆ ที่สำคัญเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย

(๑) ตรวจเยี่ยมเพื่อส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน (ภายใต้โครงการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากผลการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยง) ตรวจเยี่ยมศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๐ แห่ง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน ๕ แห่ง

(๒) การไกล่เกลี่ยเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ระเบียบ กสม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๙ เพื่อให้กลไกการไกล่เกลี่ยเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยปัจจุบัน มีคำร้องที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยตามระเบียบฯ แล้ว จำนวน ๕ คำร้อง สามารถไกล่เกลี่ยจนเป็นที่ยุติแล้ว จำนวน ๓ คำร้อง โดยมีรายงานผลการไกล่เกลี่ยที่ผ่านการพิจารณาแล้ว ๑ เรื่อง คือ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ กรณีกล่าวอ้างว่าโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่งปฏิเสธการร้องขอให้ตรวจสอบเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (CT Scan) เป็นเหตุให้วินิจฉัยโรคผิดพลาด

๒. ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการประสานงานเครือข่าย ประกอบด้วยผลการดำเนินงาน ดังนี้

๒.๑ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย (๑) โครงการพื้นที่ชายแดนภาคใต้ภายใต้หลักการสิทธิมนุษยชน (ภายใต้แผนบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้) (๒) โครงการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชนในการส่งเสริม ปกป้อง คุ้มครองสิทธิมนุษยชน (ภายใต้แผนบูรณาการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์) (๓) โครงการสัมมนาวิชาการ เรื่อง “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของประเทศไทย” (๔) โครงการจัดงานสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่และขับเคลื่อน “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทย (UN Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs)” (๕) โครงการจัดงานวันสิทธิมนุษยชนสากล ๑๐ ธันวาคม และ (๖) การจัดแข่งขันโต้วาทีสิทธิมนุษยชนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษา

๒.๒ การประสานงานเครือข่าย ประกอบด้วย (๑) การประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นด้านสิทธิมนุษยชนใน เวที กสม. พบประชาชน (๒) การประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ประชาชน และองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (๓) การส่งเสริมการทำงาน และร่วมกิจกรรมกับองค์กรที่ได้ทำความตกลงร่วมมือกับ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (๔) การประสานความร่วมมือ และดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ร่วมกับเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม และเครือข่ายประชาชนทั่วประเทศ และ (๕) การรับรององค์การ เอกชนด้านสิทธิมนุษยชน

๒.๓ การประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย (๑) โครงการสื่อมวลชนสัญจร (Press Tour) เพื่อการเผยแพร่ข่าวสารสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน (๒) โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารสิทธิมนุษยชน (๓) งานสื่อสารสิทธิมนุษยชนโดยผ่านกลไกโฆษกสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (๔) โครงการสำรวจ การรับรู้ข่าวสาร และความเข้าใจของประชาชนเพื่อการวางแผนการสื่อสารสิทธิมนุษยชน (๕) โครงการเสวนา เรื่อง โทษ ประหารชีวิต...ลดการทำผิด หรือควรคิดใหม่ (๖) โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง สื่อไทยกับสิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน (๗) โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การส่งเสริมความรู้และสร้างความตระหนักในการเสนอข่าวที่เคารพสิทธิมนุษยชน (๘) โครงการสัมมนา เรื่อง พระราชกำหนดการประมงกับการประมงที่ยั่งยืน ระหว่างวันที่ ๕ – ๖ กันยายน ๒๕๕๙ (๙) โครงการประชุมสามัญระดับโลกสมาคมสากลเพื่อหญิงรักหญิง ชายรักชาย คนรักสองเพศ คนข้ามเพศ และคนมีสอง เพศ ครั้งที่ ๒๘ (๑๐) โครงการสัมมนา เรื่อง การติดตามผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. (๑๑) โครงการ สัมมนา เรื่อง กรณีคนไทยตกหล่นทางทะเบียนราษฎร อันเป็นผลมาจากการลงพื้นที่ภาคตะวันออก (๑๒) โครงการจัดงาน การเชิดชูเกียรติผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร (๑๓) โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะผู้หญิงมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใต้โครงการจัดทำ ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้หญิงมุสลิมจังหวัด ชายแดนภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๖ – ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมซีเอส ปัตตานี จังหวัดปัตตานี

๓. การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ เพื่อส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยผลการดำเนินงาน ดังนี้

๓.๑ รายงานผลการพิจารณาเพื่อเสนอนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ ต่อ รัฐสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย จำนวน ๑๒ เรื่อง

๓.๒ การให้ความเห็นต่อร่างกฎหมายของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน ๔ เรื่อง

๔. ผลการดำเนินงานการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยผลการดำเนินงาน ดังนี้

๔.๑ ผลการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ ดำเนินการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่ (๑) การศึกษาวิจัย เรื่อง “การตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) และการจัดทำคู่มือประเมินผลด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านของธุรกิจการโรงแรม รวมทั้งรายการตรวจสอบ (checklist) ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการโรงแรม” (๒) โครงการศึกษาวิจัยแผนกลยุทธ์ด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๒ และ (๓) การศึกษาวิจัย เรื่อง “หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลใน กรณีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล”

๔.๒ การขับเคลื่อนผลงานการศึกษาวิจัยสู่สังคม ดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่สนใจ นำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้ (๑) จัดพิมพ์หนังสือรายงานการ

ศึกษาวิจัยและเผยแพร่ไปยังหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา จำนวน ๕ เรื่อง (๒) ใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีขององค์กร จำนวน ๔ เรื่อง (๓) ใช้สนับสนุนการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน รายงานผลการพิจารณา การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย/ข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย จำนวน ๔ เรื่อง และ (๔) ใช้เป็นข้อมูลเพื่อสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเคารพสิทธิมนุษยชน อาทิ การจัดทำสื่อเพื่อสื่อสารแนวคิดธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน การรณรงค์ให้ภาคธุรกิจดำเนินการตามหลักการ UNGPs จำนวน ๔ เรื่อง

๔.๓ การจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และ รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ดำเนินการจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๒ ฉบับ คือ รายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ปี ๒๕๕๘ และ รายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๕๙ นอกจากนี้ ยังได้จัดทำรายงานเพื่อแสดงผลสำเร็จในการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๒ ฉบับ คือ รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕. ผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ประกอบด้วยผลการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๑ ความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับต่าง ๆ ประกอบด้วย ๕.๑.๑ ความร่วมมือในระดับสากลภายใต้กรอบพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (GANHRI) ๕.๑.๒ ความร่วมมือในระดับภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิกภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก (APF) และ ๕.๑.๓ ความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEANF)

๕.๒ ความร่วมมือกับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียนและหน่วยงานของสหประชาชาติ ประกอบด้วย ๕.๒.๑ การประชุมจัดโดย AICHR คือ (๑) การประชุมเรื่องการส่งเสริมความรับผิดชอบทางสังคมของภาคธุรกิจ (Corporate Social Responsibility : CSR) และสิทธิมนุษยชนในอาเซียน ระหว่างวันที่ ๓ - ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรม Mandarin Orchard ประเทศสิงคโปร์ (๒) การประชุมสัมมนาของ AICHR ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (AICHR Judicial Colloquium on the Sharing of Good Practices regarding International Human Rights Law) วันที่ ๑๓ - ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย (๓) การประชุมระดับภูมิภาคของ AICHR เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ ๓ (3rd AICHR Regional Dialogue on the Mainstreaming of the Rights of People with Disabilities in the ASEAN Community) ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ที่จังหวัดภูเก็ต และ ๕.๒.๒ การประชุม UN Forum on Business and Human Rights ประจำปี ๒๕๕๙ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ นครเจนีวา

๕.๓ การจัดทำรายงานการปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย ๕.๓.๑ รายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามกติกา ICCPR และ ๕.๓.๒ รายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญา CEDAW

๕.๔ ความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของต่างประเทศ ประกอบด้วย ๕.๔.๑ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของสาธารณรัฐเกาหลี ๕.๔.๒ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของกาตาร์ ๕.๔.๓ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเดนมาร์ก ๕.๔.๔ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของบังกลาเทศ และ ๕.๔.๕ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเครือรัฐออสเตรเลีย

๕.๕ ความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ ประกอบด้วย ๕.๕.๑ การพบหารือกับผู้แทนสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) ๕.๕.๒ การพบหารือกับผู้เสนอรายงานพิเศษของสหประชาชาติ (UN Special Rapporteur) ๕.๕.๓ การเชิญสมาชิกคณะทำงานของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนเข้าร่วมงานสัมมนาวิชาการ ๕.๕.๔ การพบหารือกับอดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศไทย และคณะผู้แทนจากมูลนิธิฟรีดริช เนมันน์ ๕.๕.๕ การเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมระหว่างเครือข่ายของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับกลไกสิทธิมนุษยชนของยุโรป และ ๕.๕.๖ ความร่วมมือระหว่าง กสม. กับสมาคมป้องกันการทรมาน (Association for the Prevention of Torture : APT)

๖. ผลการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรด้านสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วยผลการดำเนินงาน ดังนี้

๖.๑ การเข้าร่วมอบรมหลักสูตรและการประชุมที่จัดโดยหน่วยงานระหว่างประเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กสม. ได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสม. ไปเข้ารับการอบรมในหลักสูตรและการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งจัดโดยหน่วยงานระหว่างประเทศ จำนวน ๙ ครั้ง

๖.๒ การฝึกอบรมและการสัมมนาโดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงาน กสม. ได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมตลอดจนจัดการสัมมนาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนางานด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งดำเนินการเองรวมถึงการจัดส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอก ดังนี้ ๖.๒.๑ การฝึกอบรม จัดโดยสำนักงาน จำนวน ๕ หลักสูตร และ จัดส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอก เพื่ออบรม/สัมมนาร่วมกับหน่วยงานภายนอก จำนวน ๒๗ โครงการ/หลักสูตร และ ๖.๒.๒ การสัมมนา ประกอบด้วย (๑) โครงการสัมมนาวิชาการเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในมิติต่าง ๆ จัดการสัมมนา จำนวน ๑๐ ครั้ง (๒) โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาองค์กร และ (๓) โครงการบริหารจัดการความรู้ในองค์กร (Knowledge Management)

๗. ผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ด้านสิทธิมนุษยชน

ประกอบด้วยผลการดำเนินงาน ดังนี้ ๗.๑ การพัฒนาระบบ/กลไก/บุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ๗.๒ การจัดตั้งหอจดหมายเหตุสิทธิมนุษยชน ๗.๓ ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน และ ๗.๔ การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบรายจ่ายอื่น จำนวน ๒๑๖,๔๕๕,๙๐๐.๐๐ บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ จำนวน ๒๑๔,๒๑๙,๓๐๐.๐๐ บาท) โดยจำแนกเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน ๑๒๕,๕๗๘,๒๐๐.๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน ๘๙,๘๘๘,๖๐๐.๐๐ บาท และครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง จำนวน ๘๘๙,๑๐๐.๐๐ บาท เพื่อใช้จ่ายในแผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารภาครัฐ สำหรับผลผลิตที่ ๑ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และ ผลผลิตที่ ๒ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนงานบูรณาการการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ และแผนงานบูรณาการการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

สรุปปัญหา อุปสรรค และ ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ

รายงานผลการปฏิบัติงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๕ (มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐) ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งให้คณะกรรมการ จัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้คณะกรรมการสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป โดยจากการดำเนินงานที่ผ่านมาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสามารถสรุปสภาพปัญหา อุปสรรค ตลอดจนมีข้อเสนอแนะ/แนวทางเพื่อแก้ไขปัญหา ดังต่อไปนี้

๑. การลดอันดับสถานะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศและรัฐบาล ตลอดจนภาพลักษณ์ของ กสม. ซึ่งอาจทำให้สูญเสียความน่าเชื่อถือและการยอมรับในสายตาประชาคมสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

๑.๑ กระบวนการสรรหาและแต่งตั้ง กสม. ไม่มีบทบัญญัติที่ระบุถึงการปรึกษาหารืออย่างกว้างขวาง (broad consultation) หรือการมีส่วนร่วม (participation) ของภาคประชาสังคมในกระบวนการรับสมัคร (application) การคัดกรอง (screening) และกระบวนการสรรหา (selection) รวมถึงการเผยแพร่โฆษณาตำแหน่งที่ว่างและการมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติผู้สมัครที่ชัดเจนและมีรายละเอียดเพียงพอ

แนวทางการแก้ไข กสม. ได้จัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับกระบวนการสรรหา กสม. เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. เพื่อให้การสรรหา กสม. มีกระบวนการที่โปร่งใส เน้นการปรึกษาหารือ และ/หรือการมีส่วนร่วม ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติของผู้สมัครในการสรรหา (merit-based selection) รวมทั้งให้มีการเผยแพร่ข่าวการรับสมัครอย่างกว้างขวางเพื่อให้ได้ผู้สมัครที่มาจากภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมและมีคุณสมบัติด้านการศึกษาที่หลากหลาย เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นอิสระและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม

๑.๒ การไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายเรื่องความคุ้มกันและความเป็นอิสระ ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อคุ้มกันประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่ต้องรับผิดชอบทางแพ่งหรือทางอาญา เนื่องจากการที่ตนได้ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจโดยสุจริต

แนวทางการแก้ไข กสม. ได้เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ควรมีบทบัญญัติคุ้มครองการทำงานของ กสม. เพื่อป้องกันมิให้การปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตของประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตกอยู่ภายใต้อิทธิพลจากภายนอก หรือถูกข่มขู่ที่จะมีการดำเนินคดีทางกฎหมาย ซึ่งจะทำให้ กสม. สามารถให้ข้อคิดเห็นในประเด็นสิทธิมนุษยชนได้อย่างเป็นอิสระโดยไม่ถูกแทรกแซง

๒. การติดตามผลดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหามาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ที่มีมติไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหา

ได้แก่ มาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะปรับปรุงกฎหมาย ซึ่งได้ติดตามประเมินผลการดำเนินการโดยประสานการแก้ไขปัญหากรณีร้องเรียน พบว่า ยังมีการดำเนินการตามรายงานผลการตรวจสอบบางส่วนของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความคืบหน้าเป็นระยะ ๆ แต่ยังไม่สามารถยุติเรื่องหรือการดำเนินการได้ เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการตาม มติ ของ กสม. โดยสรุปได้ดังนี้

๒.๑ มาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. ที่กำหนดไว้ในรายงานการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นเพียงข้อเสนอแนะหรือคำแนะนำ ไม่มีสภาพบังคับตามกฎหมาย ทำให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญหรือไม่พยายามที่จะดำเนินการเพื่อให้มาตรการดังกล่าวบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบกับส่วนราชการส่วนมากมักยึดติดกับการปฏิบัติตามกรอบกฎหมายที่มีอยู่ มากกว่าการปกป้องคุ้มครองหรือแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชน

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ สมควรให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้ส่วนราชการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. โดยเคร่งครัดตามกำหนดระยะเวลา หากไม่เห็นด้วยกับมาตรการดังกล่าว หรือมีข้อจำกัดในข้อกฎหมายให้รายงานพร้อมเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ

๒.๒ มาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. ที่กำหนดไว้ในรายงานการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปตาม มติ ของ กสม. ได้ เนื่องจาก

- ขัดต่อข้อกฎหมายและระเบียบของส่วนราชการ
- ขาดความชัดเจนในแนวทางดำเนินงานที่จะนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นรูปธรรม
- ข้อพิพาทเกี่ยวกับที่ดินใช้ระยะเวลานาน เพราะต้องพิสูจน์สิทธิในที่ดินพิพาทให้เป็นที่ยุติ
- มีหลายหน่วยงานเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ขาดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน
- ส่วนราชการที่ได้รับแจ้งให้ดำเนินการตามมติ กสม. ไม่มีอำนาจหน้าที่โดยตรง

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ สมควรให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้ส่วนราชการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. โดยเคร่งครัดตามกำหนดระยะเวลา หากไม่เห็นด้วยกับมาตรการดังกล่าว หรือมีข้อจำกัดในข้อกฎหมายให้รายงานพร้อมเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการ

๒.๓ การติดตามผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะปรับปรุงกฎหมาย ในการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. ที่มีไปยังคณะรัฐมนตรี เมื่อคณะรัฐมนตรีสั่งการให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องไปพิจารณาดำเนินการแล้วรายงานกลับมานั้น คณะรัฐมนตรีจะมีมติเพียง “รับทราบ” รายงานของส่วนราชการเท่านั้น ซึ่งอาจไม่มีหลักประกันอย่างแน่นอนว่าส่วนราชการจะดำเนินการให้เป็นไปตามรายงานดังกล่าวหรือไม่ เพียงใด ประกอบกับไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจ กสม. ติดตามทวงถามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย และข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ ที่ กสม. มีไปยังคณะรัฐมนตรี

ข้อเสนอแนะในการดำเนินการ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจติดตามทวงถามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีไปยังคณะรัฐมนตรี

**๓. การพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของ
ประธานกรรมการ กรรมการ และอนุกรรมการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.** ที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเสนอตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ที่ค้างการพิจารณาในชั้นของคณะรัฐมนตรี

แนวทางการแก้ไข คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาร่างพระราชกฤษฎีกาคำตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของ
ประธานกรรมการ กรรมการ และอนุกรรมการ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เพื่อให้เป็นไป
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๕ และพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๖ ให้แล้วเสร็จในเวลาอันสมควร (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐)

EXECUTIVE SUMMARY

ANNUAL REPORT 2017

The Third National Human Rights Commission of Thailand (1st October 2016 – 30th September 2017)

The National Human Rights Commission of Thailand (NHRCT) compiled this Annual Report for the year 2017 to report results of our operation in the 2017 fiscal year (from 1st October 2016 to 30th September 2017) by showing successes of major works of the Third National Human Rights Commission and Office of the National Human Rights Commission according to duties and authority of the National Human Rights Commission in Section 247 of the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017) and the National Human Rights Commission Act, B.E. 2542 (1999) in 7 areas as follows:

- (1) Results of operation in the area of human rights protection;
- (2) Results of operation in the area of human rights promotion and network coordination;
- (3) Preparation of policy recommendations and recommendations for improvement of laws and rules to promote and protect human rights;
- (4) Results of operation in the area of human rights research and studies;
- (5) Results of operation in the area of international human rights;
- (6) Results of operation in the area of human rights personnel development; and
- (7) Results of operation in the area of human rights information and communication technology (ICT).

Summary of successes in 7 important areas of operation

1. Results of operation in the area of human rights protection consisting of results of operation as follows:

1.1 Examination of human rights violation:

In the 2017 fiscal year, the National Human Rights Commission of Thailand (NHRCT) received a total of 619 petitions about human rights violation or unfair treatment or cases the NHRCT considered that there should be examination about human rights violation. Violation of rights in the justice process accounted for the highest proportion with 193 cases or 31.18 per cent. Petitions came most from individuals at 55.90 per cent or 346 cases and the area where highest number of petitions came from was the Southern Region with 145 cases or 23.42 per cent of all cases. In 2017 fiscal year, the NHRCT checked petitions and issued reports showing results of examination on cases of human rights violation from 1st October 2016 to 30th September 2017 with a total of 1,009 cases being considered or checked which can be divided into 91 cases or 9.02 per cent that were cases sent to other organizations with authority to consider correcting the problems, 884 cases or 87.61 per cent that were cases being dismissed or examination had ended, and 26 cases or 2.58 per cent were cases of which measures had been taken to solve human rights violation problems.

1.2 Monitoring actions taken according to measures to solve human rights violation problems:

They can be divided into 29 reports of examination carried out before the 2017 fiscal year of which related agencies had taken actions and monitoring can be terminated consisting of 16 cases of community rights or 55 per cent and 35 reports of which the NHRCT had checked the petitions and found that they were cases of human rights violation and came up with measures to solve human rights problems for related state agencies to take actions; and 11 of them or 31 per cent involved community rights.

1.3 Monitoring actions taken according to the policy recommendations:

They can be divided into 7 reports of actions taken according to results of consideration with policy recommendations before the fiscal year 2017 of which related agencies took actions according to the policy recommendations and could conclude the monitoring work within this fiscal year and 43 per cent of them or 3 cases were unfair discrimination, and 12 reports of actions according to results of consideration with policy recommendations in the fiscal year 2017 of which 25 per cent or 3 cases were right to receive public health care service.

1.4 Monitoring actions taken according to policy recommendations about improvement of laws:

They can be divided into 72 reports of actions taken according to results of consideration with policy recommendations before the fiscal year 2017 of which related agencies took actions according to the policy recommendations and could conclude the monitoring work within this fiscal year and 49 per cent of them or 35 cases were right in the justice process, and 12 reports of actions according to results of consideration with policy recommendations in the fiscal year 2017 of which 25 per cent or 3 cases were right to receive public health care service.

Details are given as examples of actions taken to protect human rights by the National Human Rights Commission in the fiscal year 2017 in 19 cases as follows:

Case no.1 : Community right and right to participate in the management of natural resources and environment in case of a claim that the Mineral Bill, B.E. affected human rights;

Case no.2 : Community right and right to occupational freedom in case of a claim that local fishermen were affected by proclamation of the Fishery Decree, B.E. 2558 (2015);

Case no.3 : Community right in case of a claim that the Navigation in Thai Water Act (Issue no.17), B.E. 2560 (2017) affected coastal communities and communities by the water;

Case no.4 : Community right in case of a claim that construction of Laem Yai Gas Depot and pier of the gas depot affected the environment and occupations of Klong Noi community;

Case no.5 : Right to receive public health care service and welfare from the State in case of policy and plan of actions to reduce disabilities by birth by requiring that Folic acid was a part of food ingredients;

Case no.6 : Right and liberty to occupation in case of a claim that the Security Business Act, B.E. 2558 (2015)'s provisions about qualifications and prohibitions of security guards affected right and liberty to occupation;

Case no.7 : Human dignity and right and liberty to body in case of the use of shackle in form of foot padlock with 7 detainees who were in a student group called 'The New Democracy Movement' on 5th July 2016;

Case no.8 : Right in the justice process in case of a claim that inquiry officials were not fair in performing their duties;

Case no.9 : Right in the justice process related to right to properties in case of a claim that officers embezzled the property in dispute;

Case no.10 : Unfair discrimination in case of a claim that a school had forced students to undergo a blood test to check HIV virus and used it as a condition for enrollment;

Case no.11 : Unfair treatment towards a person because of sex in case of a claim that students who had gender identity different from their sex at birth had been forced to wear their hair and dress according their sex at birth to attend classroom, take an examination, receive apprenticeship and attend the degree conferring ceremony;

Case no.12 : Right of people with disabilities in case of a claim that the Distance Education Institute's announcement about enrollment of students at upper secondary level violated right of people with disabilities;

Case no.13 : Right and liberty to life and body in case of a claim that a child's DNA sample was collected by state officials in Yaha Sub-District, Yaha District, Yala Province;

Case no.14 : Right to receive public health case service in case of a claim that Navamindharadhiraj University's Faculty of Medicine Vajira Hospital transferred a complainant to another health facilities in order to use his health security right without his consent;

Case no.15 : Labour right in case of a claim that company T in Lopburi Province violated labour right and restricted liberty to travel;

Case no.16 : A case about solving problems in the management of power resources in Thailand;

Case no.17 : Children's right in the criminal justice process in case that children and juvenile's criminal offence records had been revealed;

Case no.18 : Right in the justice process in case of a petition claiming that there had been torture and inhumane treatment or other punishment in the southern border provinces;

Case no.19 : Improvement of laws to solve problems of national reserved forest and national park areas overlapping with private lands, and case of people suffered from the measures to take back forest lands according to the NCPO order no. 64/2557 dated 14th June 2014 and no. 66/2557 dated 17th June 2014.

Apart from detailed examples above, in the fiscal year 2017, there were many more important results of operation to protect human rights, such as economic right related to unfair discrimination in case of a claim that rubber tappers had not been permitted to register as rubber farmers according to the Rubber Authority of Thailand Act, B.E. 2015; unfair discrimination in case that the Bank of Thailand (BOT) required external persons who applied to be selected and enrolled as BOT staff to have certain average score throughout their education at graduate level; children's right to receive assistance and advice to guide their education and occupation in case that children had been found to have colour blindness; and right and liberty to life and body in case of a claim that people had been tortured while being detained by state officials.

1.5 Results of other important operation to protect human rights consisting of:

(1) Making visits to promote respect and actions according to human right principle (under a project to prepare policy recommendations and/or recommendations on improvement of laws to promote and protect human rights from results of visits to risky places) to 10 Juvenile Training Centres, and 5 Juvenile Observation and Protection Centres;

(2) Arbitration for protection of human rights, the NHRCT came up with Regulation Concerning Rules and Methods for Arbitration, B.E. 2559 (2016), which was published in the Royal Gazette on 6th September 2016, to make arbitration mechanism an option for solving human rights violation problems. At present, 5 petitions entered arbitration process under the regulation, 3 petitions were settled and a report on results of arbitration have been considered and approved; it was about right to receive public health care service and welfare from the state in case of a claim that a state hospital refused a request to check CT Scan results, causing incorrect diagnosis.

2. Results of operation in the area of human rights promotion and network coordination consisting of results of operation as follows:

2.1 Human rights promotion consisting of (1) Southern Border Area under Human Rights Principle Project (under the Propelling Solutions to Problems in the Southern Border Provinces Integration Plan); (2) Human Rights Works Propelling Project for Human Rights Promotion and Protection (under the Propelling Management of Alien Labour and Human Trafficking Problems Integration Plan); (3) Seminar on “Legal Problems about Nationality and Right to Citizenship of Thai State” Project; (4) Seminar for Dissemination and Propelling the UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs); (5) 10th December International Human Rights Day Event Project; and (6) Human Rights Debate Contest in English for Higher Education Students Project.

2.2 Network coordination consisting of (1) coordination between government agencies, non-governmental organizations (NGOs) and other organizations working on human rights in the NHRCT Meets the People Forum; (2) coordination with education institutes, the people and human rights NGOs for cooperation with universities that had memorandum of cooperation with Office of the National Human Rights Commission; (3) promotion of works and activities with organizations that had agreement of cooperation with Office of the National Human Rights Commission; (4) coordination of human rights cooperation and activities with NGOs networks, civil society sector and people’s networks all over the country, and (5) accreditation of human rights NGOs.

2.3 Public relations for human rights communication consisting of the following projects as: (1) press tour for dissemination of news about human rights situation; (2) Public Relations for Human Rights Communication, (3) human rights communication work through Office of the National Human Rights Commission’s spokesperson; (4) People’s News Awareness and Understanding Survey for Human Rights Communication Planning; (5) Seminar on “Capital Punishment – Reduces Wrongdoing or Needs Rethinking”; (6) Seminar Workshop on Thai Media and Borderless Human Rights; (7) Seminar Workshop on Knowledge Promotion and Awareness Raising for Presentation of News that Respects Human Rights; (8) Seminar on the Royal Ordinance on Fishery and Sustainable Fishery on September 5-6, 2016; (9) the 28th Global Ordinary Meeting of International Society for Lesbians, Gays, Bisexuals, Transgender and Intersex; (10) Seminar on Monitoring Results of Deliberation on the Mineral Bill, B.E.; (11) Seminar on the Case of Thai People Being Missed from the Citizen Registration which was a result of the NHRCT’s field visit to the Eastern Region; (12) Women Human Rights Defenders Honouring Event on 6th March 2017 at Ambassador Hotel in Bangkok; and (13) Workshop on Empowerment of Muslim Women in the Southern Border Province under the project to prepare policy recommendations or recommendations for improvement of laws to promote access to justice among Muslim women in the Southern Border Provinces on May 6-8, 2017, at CS Pattani Hotel in Pattani Province.

3. Preparation of policy recommendations and recommendations for improvement of laws and rules for promotion and protection of human rights consisting of results of actions as follows:

3.1 Reports on results of consideration to propose policy recommendations and recommendations for improvement laws and rules to the Parliament and related agencies, including monitoring actions according to the policy recommendations on 12 matters;

3.2 Giving human rights views on bills proposed by various government agencies on 4 matters.

4. Results of operation in the area of research and studies on human rights consisting of results of operation as follows:

4.1 Results of research for knowledge development:

Research was conducted on 3 areas of human rights that were (1) research on “Human Rights Due Diligence and production of a handbook for human rights due diligence of hotel business, including a checklist on hotel business”; (2) research project on the National Human Rights Commission of Thailand’s Strategic Plan on Business and Human Rights, B.E. 2560-2562 (2017-2019); and (3) research on “Protection of Rights and Liberties of Persons Principle in case of Contempt of Court Offence”.

4.2 Propelling results of research to actions in society:

The NHRCT took actions to propel related organizations and agencies, including interested people in general, to make uses of research results as follows: (1) printing reports of research results on 4 matters and disseminating them to government agencies, private sector, civil society sector and education institutes; (2) using them as information on 4 matters to support preparation of the NHRCT’s annual report on human rights situation assessment; (3) using them to support preparation of reports on results of petition checking, results of consideration, policy recommendations and recommendations for improvement of laws on 4 matters; and (4) using them as information to support the business sector to respect human rights, such as production of media for communicating the concept of business and human rights and campaign for the business sector to act according to UNGPs on 4 matters.

4.3 Production of reports on human rights situation assessment in Thailand and annual report of the NHRCT:

In 2017 fiscal year, The NHRCT produced two reports on human rights situation assessment in Thailand, as: (1) Report for the year 2015; and (2) Report for the year 2016. Moreover, the NHRCT also produced two annual reports to show successes from operation of the National Human Rights Commission of Thailand and Office of the National Human Rights Commission of Thailand that were reports on results of the National Human Rights Commission of Thailand’s operation for the year 2015 and 2016.

5. Results of operation in the area of international human rights consisting of results of the NHRCT's operation as follows:

5.1 Cooperation with national human rights institutions at various levels consisting of: (5.1.1) cooperation at international level under the framework of the Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI); (5.1.2) cooperation at Asia-Pacific Region level under the framework of the Asia Pacific Forum (APF); and (5.1.3) cooperation between national human rights institutions in South East Asia National Human Rights Institutions Forum (SEANF).

5.2 Cooperation with ASEAN's human rights mechanisms and agencies of the United Nations consisting of : 5.2.1 meetings organized by AICHR that were: (1) a meeting on promotion of Corporate Social Responsibility (CSR) and human rights in ASEAN on November 3rd - 4th, 2016 at Mandarin Orchard Hotel in Singapore, (2) AICHR Judicial Colloquium on the Sharing of Good Practices regarding International Human Rights Law on March 13th - 15th, 2016 in Kuala Lumpur, Malaysia, (3) 3rd AICHR Regional Dialogue on the Mainstreaming of the Rights of People with Disabilities in the ASEAN Community on June 19th - 21st, 2017, in Phuket, Thailand; and 5.2.2 UN Forum on Business and Human Rights 2016 on November 14th - 16th, 2016, in Geneva, Switzerland.

5.3 Production of reports on actions according to human rights treaties consisting of: (5.3.1); a shadow report on actions according to the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR); and (5.3.2) a shadow report on actions according to the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW).

5.4 Cooperation with national human rights institutions in other countries consisting of: (5.4.1) National Human Rights Institution of the Republic of Korea, (5.4.2) National Human Rights Institution of Qatar; (5.4.3) National Human Rights Institution of the Republic of Denmark, (5.4.4) National Human Rights Institution of Bangladesh; and (5.4.5) National Human Rights Institution of Australia.

5.5 Cooperation with international organizations and international civil society organizations consisting of : (5.5.1) a meeting with representatives from Office of High Commissioner of Human Rights (OHCHR); (5.5.2) a meeting with the UN Special Rapporteur; (5.5.3) inviting members of UN Working Group on Business and Human Rights to participate in seminar; (5.5.4) a meeting with former members of National Human Rights Commission of Germany; (5.5.5) participation in a meeting between the network of National Human Rights Institutions in South East Asia and human rights mechanisms in Europe; and (5.4.6) cooperation between the NHRCT and the Association for the Prevention of Torture (APT).

6. Results of operation in the area of human rights personnel development consisting of results of operation as follows:

6.1 Participation in training course and workshops organized by international agencies.

In 2017 fiscal year, the NHRCT sent staff of Office of the NHRCT to attend a total of 9 course trainings and workshops organized by international agencies.

6.2 Trainings and seminars organized by Office of the National Human Rights Commission of Thailand.

In 2017, Office of the NHRCT organized training and seminars and supported personnel to attend training organized by other organizations to promote development of human rights works as follows: **6.2.1 Training**; Office of the NHRCT organized 5 training courses and supported personnel to attend 27 training courses organized by other organizations; and **6.2.2 Seminar** : (1) Academic seminar project for development of human rights knowledge in various dimensions organized 10 seminars; (2) Workshop project for organizational development; and (3) Knowledge management project.

7. Results of operation in the area of human rights information and communication technology (ICT):

They were consisting of results of operation as follows: 7.1 Development of system/mechanism/personnel on information and communication technology to make operation of the National Human Rights Commission efficient and effective; 7.2 Establishment of a Human Rights Archive; 7.3 Human Rights Information Center; and 7.4 Office of the National Human Rights Commission's development of personnel on information technology.

In the 2017 fiscal year, Office of the National Human Rights Commission receive a total budget of 216,455,900.00 Baht for annual expenses and other expenses. (In 2016 fiscal year, Office of the NHRCT received 214,219,300.00 Baht.) which can be divided into 125,578,200.00 Baht for personnel expenses, 89,988,600.00 Baht or operation costs, and 889,100.00 Baht for durable goods, land and buildings. The budget was used in a basic plan for balance adjustment and development of the state's administrative system to achieve product no.1 – human rights promotion, and product no.2 – work plan for human rights protection; state personnel; work plan for integrating actions to solve problems in the southern border provinces; work plan for integrating actions to solve alien labour problems and human trafficking; and work plan for integrating actions to promote research and development. (Details are in Chapter 4 – budget showing financial status, Office of the National Human Rights Commission, and remarks to the financial budget for the year which ended on 30th September 2017.)

Summary of Problems, Obstacles and Recommendations for Actions

The National Human Rights Commission of Thailand prepared an annual report for the year 2017 according to our duties and authority provided in Section 45 of the National Human Rights Commission Organic Act, B.E. 2560 (2017) which came into force on 13th December 2017. The Act requires the National Human Rights Commission to prepare an annual report to present to the Council of Ministers and the Parliament. The Commission is required to at least summarize problems, obstacles and recommendations for actions and disseminate this report to the public in general. From operation in the past year, the National Human Rights Commission could summarize problems, obstacles and have recommendations/guidelines for solving the problems as follows:

1. Downgrading of status of the National Human Rights Commission has affected human rights images of the country and the government, and also affected images of the NHRCT, possibly causing the NHRCT to lose credibility and recognition in the eyes of international human rights community:

1.1 There is no provision that requires broad consultation or participation of civil society sector in the application, screening and selection process, including public relations of vacancy and criteria for consideration of applicants' qualifications that clear and detailed enough.

Guidelines for solutions: The NHRCT came up with proposals about selection process for NHRCT members and presented them to the Constitution Drafting Committee to prepare the National Human Rights Commission Organic Act, B.E. to make the selection process transparent, merit-based, focusing on consultation and/or participation of the people, and widely disseminate news about the application process, so that they would be applicants from various sectors with diverse education background to ensure independence and create public trust.

1.2 There is no legal provision with immunity for protection and independence of the NHRCT in their performing of duties in order to protect Chairman and members of the NHRCT from having to bear any guilt, both civil and criminal, when they honestly perform their duties and use their authority.

Guidelines for solutions: The NHRCT proposed to the Constitution Drafting Committee that the National Human Rights Commission Organic Act, B.E. ... should have provisions to protect operation of the NHRCT in order to prevent honest performance of duties by Chairman and members of the National Human Rights Commission from being under external influence or from being threatened with legal prosecution, enabling the NHRCT to express views on human rights independently without interference.

2. Monitoring actions taken according to measures to solve problems from the reports of results from examination of human rights violation by the National Human Rights Commission of Thailand which the NHRCT had sent to related agencies:

These were consisting of measures to solve human rights violation problems, policy recommendations and recommendations to improve laws. By monitoring results of actions to solve problems through coordination, it was found that related government agencies had continuously tried to solve the problems with some progress but could not terminate them or could not take actions because of some problems and obstacles to follow the resolutions made by the NHRCT as follows:

2.1 Measures to solve human rights violation problems as the NHRCT required in the reports of results of human rights violation examination were just recommendations or suggestions, not legally binding, resulting in related government agencies not paying attention or trying to take actions in order to make these measures effectively successful. Moreover, most government agencies still tended to adhere to existing legal framework rather than trying to protect against or solve human rights violation problems.

Guidelines for solutions: The Council of Ministers should pass a resolution requiring government agencies to strictly take actions according to the NHRCT's measures to solve human rights violation problems within a certain period of time. If they disagreed with the measures or were restricted by any legal provisions, they should report to the Council of Ministers with suggestions so that the Council could consider giving orders.

2.2 Related government agencies could not take actions according to measures to solve human rights violation problems as the NHRCT required in the reports of results of human rights violation examination because:

- They were against legal provisions and official regulations;
- They lacked clarity in the way these measures could be successfully and concretely implemented;
- They involved land conflicts of which right over land needed a long time to prove and concluded;
- They involved several related government agencies, resulting in the lack of integrated actions to solve the problems; and
- The Government agencies being informed to take actions according to the NHRCT's recommendations do not have direct authority to do so.

Guidelines for solutions: The Council of Ministers should pass a resolution requiring government agencies to strictly take actions according to the NHRCT's measures to solve human Rights violation problems within a certain period of time. If they disagreed with the measures or were restricted by any legal provisions, they should report to the Council of Ministers with suggestions so that the Council could consider giving orders.

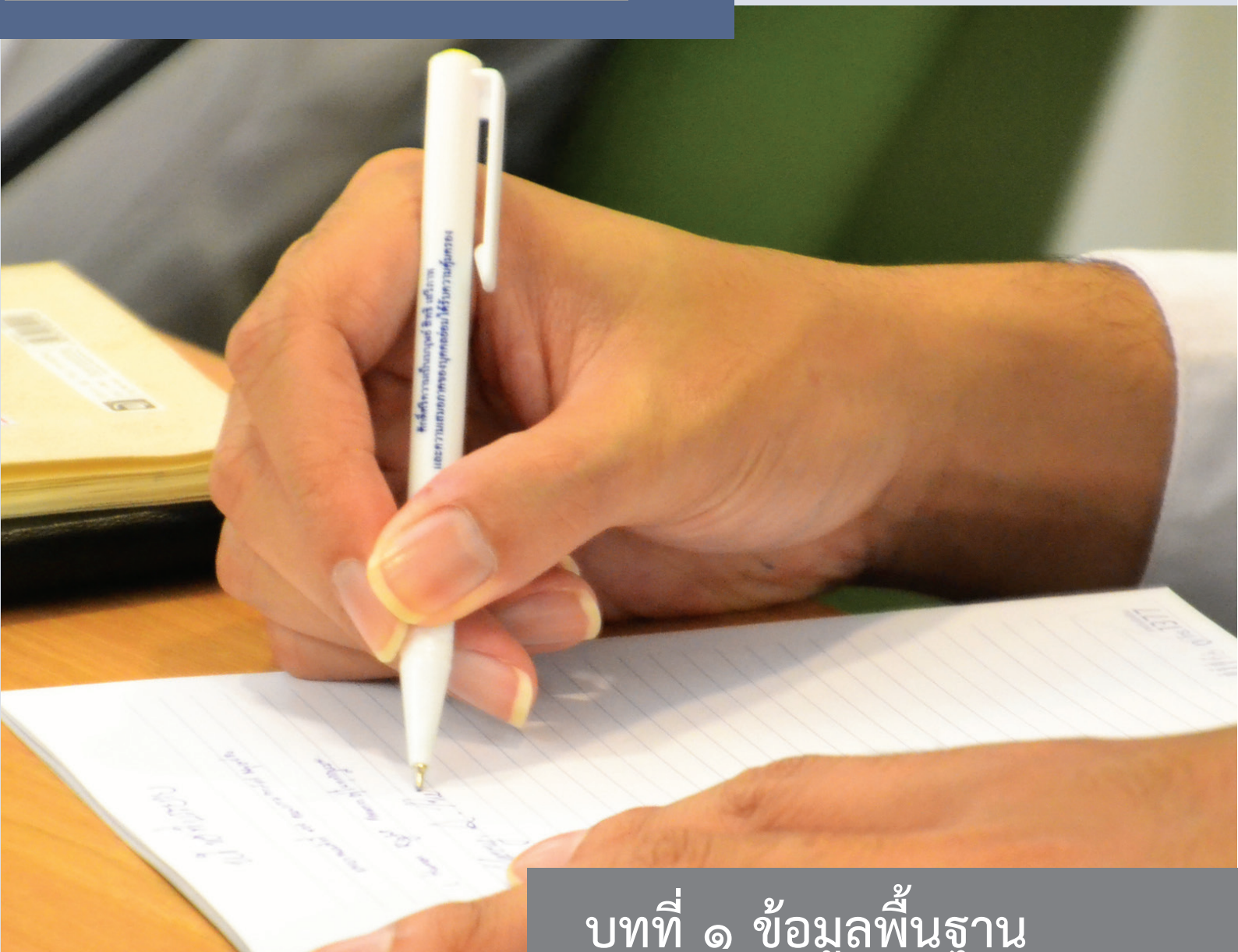
2.3 Monitoring results of actions taken according to recommendations to improve laws to solve human rights violation problems that the NHRCT had sent to the Council of Ministers, it was found that when the Council of Ministers ordered related government agencies to consider taking actions and these agencies reported back, the Council of Ministers only “acknowledged” these reports; there was no definite guarantee that those government agencies would take actions according to the report and how much. In addition, there was no legal provisions to authorize the NHRCT to ask government agencies to take actions according to policy recommendations and recommendations to improve laws and rules that the NHRCT had sent to the Council of Ministers.

Guidelines for solutions: The Organic Act on National Human Rights Commission, B.E. 2560 (2017) should be amended to add provisions to authorize the National Human Rights Commission to monitor and ask government agencies to take actions according to policy recommendations and recommendations to improve laws and rules that the NHRCT had informed the Council of Ministers.

3. Consideration of a Bill of the Royal Decree on Remuneration and Travel Expenses of the National Human Rights Commission of Thailand’s Chairman, Members and Sub-Committee Members (Issue no. ...), B.E.

The Office of the National Human Rights Commission had proposed this Bill since 2009 but up till now is still in the stage of consideration by the Council of Ministers.

Guidelines for solutions: The Council of Ministers should consider a Bill of the Royal Decree on Remuneration and Travel Expenses of the National Human Rights Commission of Thailand’s Chairman, Members and Sub-Committee Members (Issue no. ...) B.E. making it consistent with Section 175 of the Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560 (2017) and Section 16 of the National Human Rights Commission Act, B.E. 2542(1999), completely within an appropriate timeframe.

บทที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน

บทที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐาน

ส่วนที่ ๑ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๑.๑ ความเป็นมา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) มีสถานะเป็นองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ประเภท “องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญ” ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งมาตรา ๒๕๖ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ประกอบด้วย ประธานกรรมการ ๑ คน และกรรมการอื่นอีก ๖ คน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว สืบเนื่องจากประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ สิ้นสุดลง ยกเว้นหมวด ๒ และให้องค์กรอิสระ องค์กรอื่นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ทำให้ กสม. ชุดที่ ๒ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในขณะนั้นยังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป ทั้งนี้ กสม. ชุดที่ ๒ ครบวาระการดำรงตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘ แต่เนื่องจากกระบวนการการสรรหา กสม. ชุดที่ ๓ ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ ทำให้ กสม. ชุดที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง กสม. ชุดที่ ๓ ต่อมา ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง กสม. ชุดที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ และ กสม. ชุดที่ ๓ ได้เข้ารับหน้าที่เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง ๖ ปี นับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

๑.๒ อำนาจหน้าที่

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ บัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. ตรวจสอบและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนทุกกรณี โดยไม่ล่าช้า และเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้อง
๒. จัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศเสนอต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อประชาชน
๓. เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน
๔. ชี้แจงและรายงานข้อเท็จจริงที่ถูกต้องโดยไม่ชักช้าในกรณีที่มีการรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นธรรม
๕. สร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน
๖. หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ส่วนที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑ อำนาจหน้าที่

ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๘ (มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๖๐) สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้คณะกรรมการบรรลุนิติภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
- (๒) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการและกรรมการ
- (๓) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นใดในด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนภารกิจและหน้าที่ของคณะกรรมการ
- (๔) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือที่คณะกรรมการมอบหมาย

๒.๒ โครงสร้างองค์กร

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) แบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ ตามประกาศคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง “การแบ่งส่วนราชการภายในและกำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖” รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑

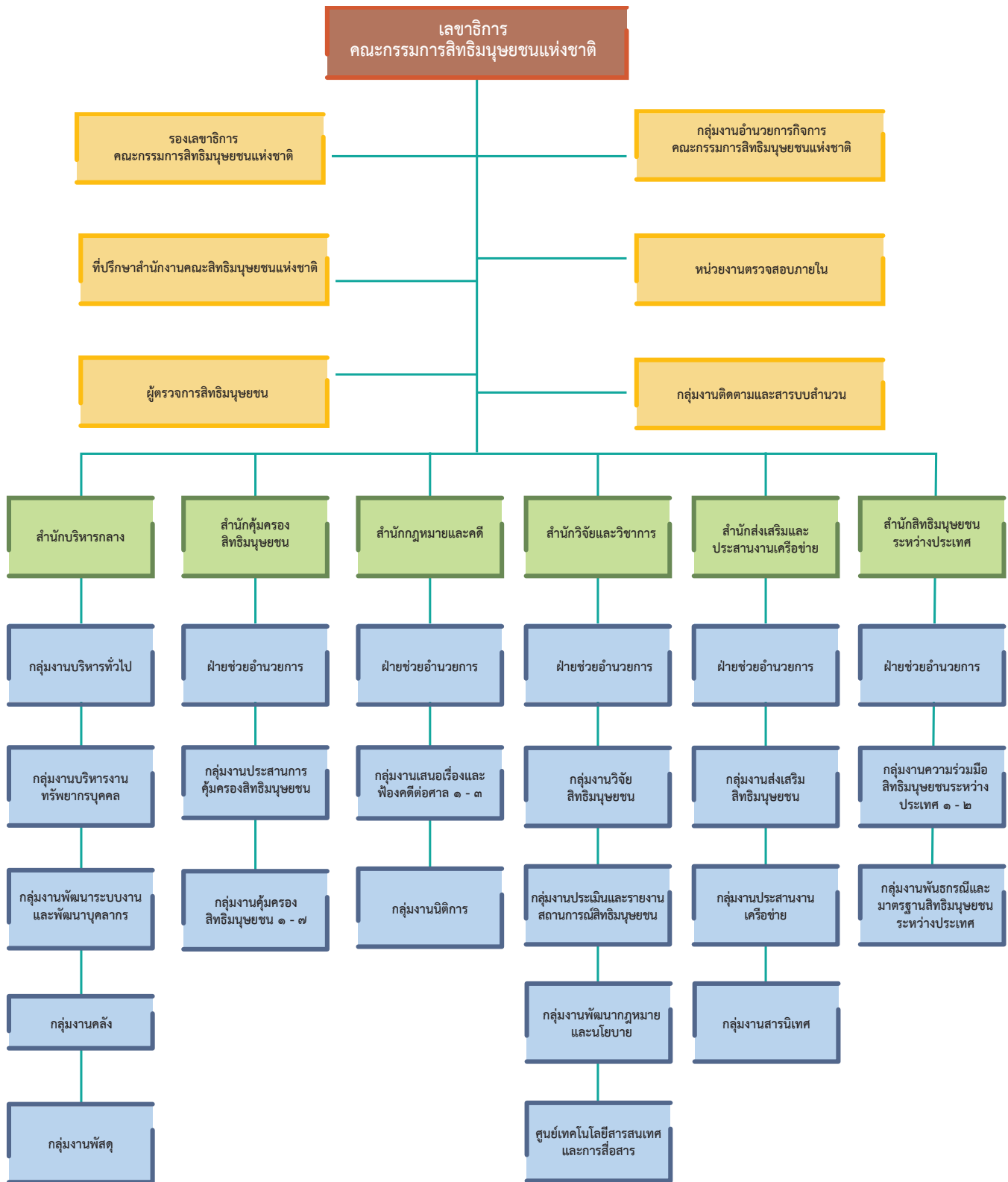
๒.๓ อัตรากำลัง

สำนักงาน กสม. มีบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐) ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการ พนักงานจ้างเหมาบริการ เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้

ข้าราชการ	๑๔๗
พนักงานราชการ	๕๖
พนักงานจ้างเหมาบริการ	๕๓
เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการประธานกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๑๒
รวม	๒๖๘

หมายเหตุ: * หมายถึง อัตราที่มีคนครอง (คน)
ที่มา: สำนักบริหารกลาง สำนักงาน กสม. (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐)

แผนภาพที่ ๑ โครงสร้างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ส่วนที่ ๓ แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงาน กสม. ได้รับงบประมาณจำนวน ๒๑๖,๔๕๕,๙๐๐ บาท มีการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจ จึงได้กำหนดเป้าประสงค์และแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้

เป้าประสงค์หลัก

ทุกภาคส่วนของสังคมมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน รวมทั้งศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาค

เป้าประสงค์รอง

๑. ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) เกิดผลให้มีและเปลี่ยนแปลงในด้านนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนการตรากฎหมายเพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตาม และการปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

๒. กสม. มีประสิทธิภาพในการทำงาน โดยเฉพาะการทำงานเชิงรุกและเน้นประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อสังคม ทั้งด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๓. กสม. มีความเข้มแข็งทางวิชาการเพื่อเป็นสถาบันหลักในด้านสิทธิมนุษยชน

๔. การดำเนินงานของ กสม. ได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชนสูงยิ่งขึ้น

๕. การยกสถานะ กสม. ให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕

เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนด คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่จะดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและติดตามให้ทุกภาคส่วนของสังคมเกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนตามที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายไทย และพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตาม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เน้นการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของภาครัฐและภาคเอกชน โดยการขับเคลื่อนและผลักดันอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ มุ่งการทำงานร่วมกับเครือข่ายภายในประเทศและพันธมิตรในเวทีระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดการสร้างพลัง (synergy) ในการทำงานร่วมกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจและสร้างความตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชน สื่อสารเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย รวมทั้งผลงานสำคัญของ กสม. ต่อสาธารณชนอย่างถูกต้องและทั่วถึง

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ เสริมสร้างและพัฒนากระบวนการทำงานและการบริหารจัดการองค์กรให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยยึดมั่นคุณธรรมและความโปร่งใส

จุดเน้นในการดำเนินงาน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ให้ความสำคัญในการกำหนดประเด็นปัญหาหรือพื้นที่สำคัญในการปฏิบัติงานประจำปี ๓ ประเด็น ดังนี้

- ๑. ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน
- ๒. ทรัพยากรธรรมชาติ ที่ดิน ป่าไม้
- ๓. นักปกป้องสิทธิมนุษยชน

ตารางที่ ๑ งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

แผนงาน/งบประมาณ	งบประมาณที่ได้รับจัดสรร
๑. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	๑๒๘.๖๖๙๘ ล้านบาท
๒. แผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	๘๐.๔๕๐๘ ล้านบาท
๒.๑ ผลผลิตการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน	๕๘.๐๓๒๒ ล้านบาท
๒.๒ ผลผลิตการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน	๒๒.๔๑๘๖ ล้านบาท
๓. แผนงานบูรณาการ	๗.๓๓๕๓ ล้านบาท
๓.๑ แผนงานบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้	๐.๘๕๐๐ ล้านบาท
๓.๒ แผนงานบูรณาการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์	๓.๙๘๕๓ ล้านบาท
๓.๓ แผนงานบูรณาการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา	๒.๕๐๐๐ ล้านบาท
รวมทั้งสิ้น	๒๑๖.๔๕๕๙ ล้านบาท

ที่มา: สำนักบริหารกลาง สำนักงาน กสม.

แผนภาพที่ ๒ ยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕

แผนภาพที่ ๓ : แผนที่กลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

- ๒๕๖๕

เป้าประสงค์หลัก

ทุกภาคส่วนของสังคมมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน
รวมทั้งเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค

ข้อเสนอแนะของ กสม. เกิดผลให้และเปลี่ยนแปลง
ในด้านนโยบายของรัฐบาลลดอคติการตรากฎหมาย
เพื่ออนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้าน
สิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามและ
การปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับหลัก
สิทธิมนุษยชน

กสม. มีประสิทธิภาพในการทำงาน
โดยเฉพาะการทำงานเชิงรุกและ
เน้นประเด็นสำคัญที่มีผลกระทบต่อ
สังคมทั้งด้านการส่งเสริมและคุ้มครอง
สิทธิมนุษยชน

กสม. มีความเข้มแข็ง
ทางวิชาการเพื่อเป็น
สถาบันหลักในด้าน
สิทธิมนุษยชน

การดำเนินงานของ กสม.
ได้รับความเชื่อมั่นจาก
ประชาชนมากยิ่งขึ้น

การยกสถานะ กสม.
ให้เป็นที่ยอมรับใน
ระดับนานาชาติ

เป้าประสงค์รอง

กลยุทธ์ที่ ๑.๑

ติดตามและผลักดันให้ภาครัฐปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ
ที่สำคัญของคณะกรรมการประจําสนธิสัญญา
ด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี

กลยุทธ์ที่ ๑.๒

ติดตามและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ
ปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ ๒.๓

สนับสนุนบทบาทของภาคธุรกิจ
ในการเคารพสิทธิมนุษยชน

กลยุทธ์ที่ ๑.๑

ติดตามและผลักดันให้ภาครัฐปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ
ที่สำคัญของคณะกรรมการประจําสนธิสัญญา
ด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี

กลยุทธ์ที่ ๑.๒

ติดตามและสนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ
ปฏิบัติตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กลยุทธ์ที่ ๒.๑

เน้นการปฏิบัติงานให้ข้อเสนอแนะนโยบายและ
ข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายที่สำคัญต่อรัฐสภาและ
คณะรัฐมนตรีเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

กลยุทธ์ที่ ๒.๒

กำหนดประเด็นปัญหาหรือพื้นที่สำคัญ
ในการปฏิบัติงานประจำปี

กลยุทธ์ที่ ๓.๑

พัฒนาการดำเนินงานและจัดให้มีแผนการสร้าง
เครือข่ายและทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ
ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม นักปกป้อง
สิทธิมนุษยชน และชุมชน ในการส่งเสริม และ
คุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กลยุทธ์ที่ ๓.๓

เสริมสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรในเวทีระหว่าง
ประเทศ ในการแลกเปลี่ยนความรู้เพื่อประโยชน์ในการ
ทำงานและพัฒนาศักยภาพขององค์กร

กลยุทธ์ที่ ๔.๑

ปรับปรุงกระบวนการทำงาน
ในภารกิจหลักขององค์กร

กลยุทธ์ที่ ๔.๒

พัฒนาทั่วโลก ติดตาม เฝ้าระวัง สถานการณ์
สิทธิมนุษยชน และชี้แจง แสดงทักท้วงต่อสนอง
ต่อปัญหาและสถานการณ์สิทธิมนุษยชน
ที่สำคัญอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๔.๑

พัฒนางานส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและ
จัดให้มีแผนในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ครอบคลุมเนื้อหาหลักเป้าหมาย
และกระบวนการที่หลากหลายและเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๔.๒

พัฒนาการบริหารจัดการองค์กร
ทรัพยากรบุคคล และงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๓.๑

พัฒนาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning
Organization)

กลยุทธ์ที่ ๔.๔

จัดให้มีสถาบันพัฒนาระบบและองค์ความรู้ด้าน
สิทธิมนุษยชนภายใต้การกำกับดูแลของ กสม.

กลยุทธ์ที่ ๔.๕

พัฒนากระบวนการทำงานขององค์กรให้ทันกับ
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดิจิทัล

การเรียนรู้และ
การเติบโต

Annual Report ผลการดำเนินงาน

Annual Report ผลการดำเนินงาน

๑. บทนำ

บทที่ ๒ ผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

บทที่ ๒ ผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. ผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

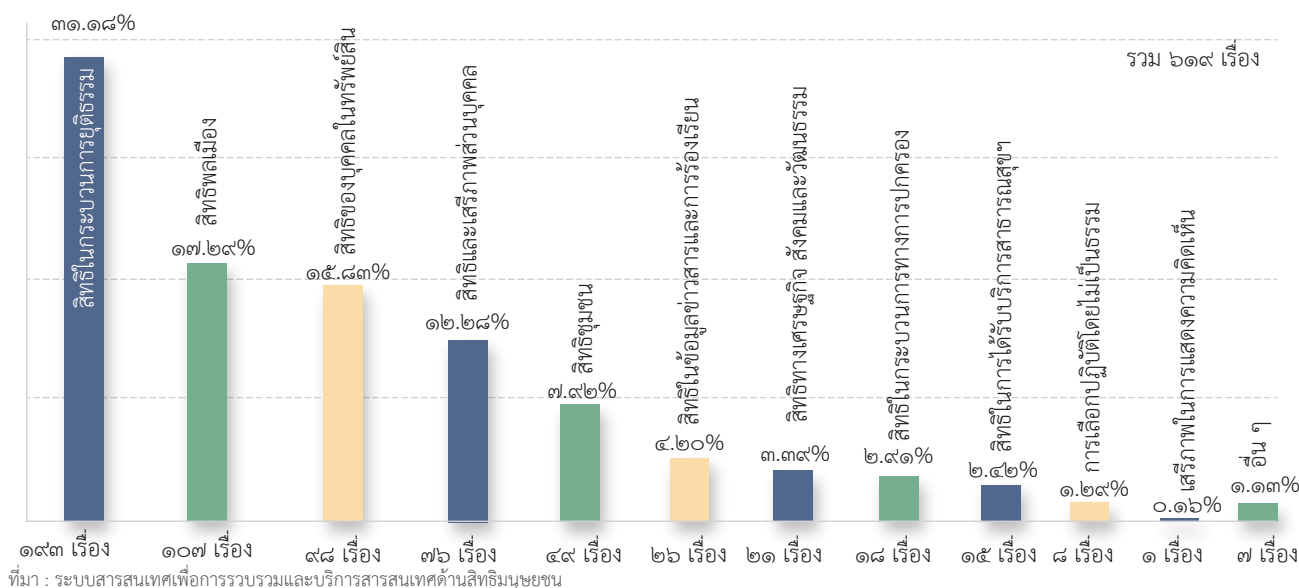
๑.๑ ผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่สำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กสม. มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรืออันไม่เป็นตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการการแก้ไขที่เหมาะสมต่อบุคคล หรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าวเพื่อดำเนินการ ในกรณีที่ปรากฏว่าไม่มีการดำเนินการตามที่เสนอ ให้รายงานต่อรัฐสภาเพื่อดำเนินการต่อไป โดยดำเนินการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๘ และ ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๕๙ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กสม. ได้รับเรื่องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น ๖๑๙ เรื่อง โดยจำแนกตามประเภทสิทธิ ประเภทของผู้ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน และพื้นที่เกิดเหตุ ได้ดังนี้

(๑) จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทสิทธิ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จากจำนวนเรื่องร้องเรียนฯทั้งสิ้น ๖๑๙ เรื่อง จำแนกตามประเภทสิทธิ พบว่า มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิในกระบวนการยุติธรรมสูงสุด ๑๙๓ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๘ รองลงมาเป็นสิทธิพลเมือง ๑๐๗ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๒๙ รายละเอียดแผนภาพที่ ๔

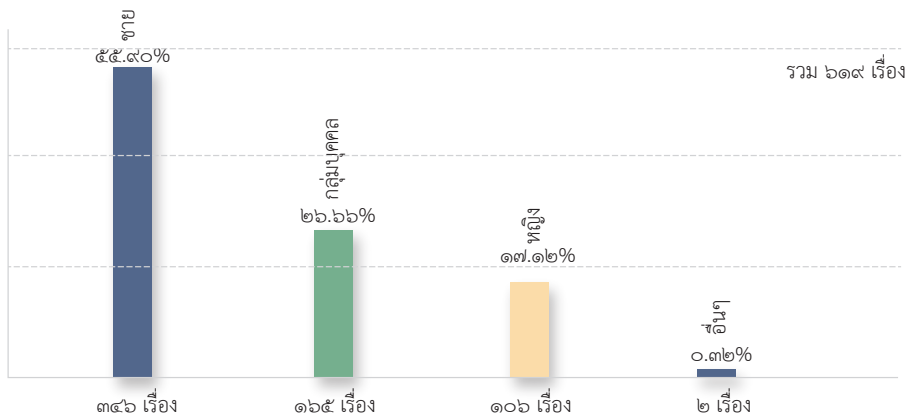
แผนภาพที่ ๔ จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทสิทธิ

(๒) จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทของผู้ถูกละเมิดสิทธิ

จากจำนวนเรื่องร้องเรียนฯ ทั้งสิ้น ๖๑๙ เรื่อง จำแนกตามประเภทของผู้ถูกละเมิดสิทธิ พบว่า บุคคลเพศชาย ร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมากที่สุด ๓๔๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๙๐ รองลงมาเป็นกลุ่มบุคคล ๑๖๕ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๖๖ เป็นบุคคลเพศหญิง ๑๐๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๑๗.๑๒ และอื่น ๆ จำนวน ๒ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๐.๓๒ ตามลำดับ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๕

แผนภาพที่ ๕ จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่

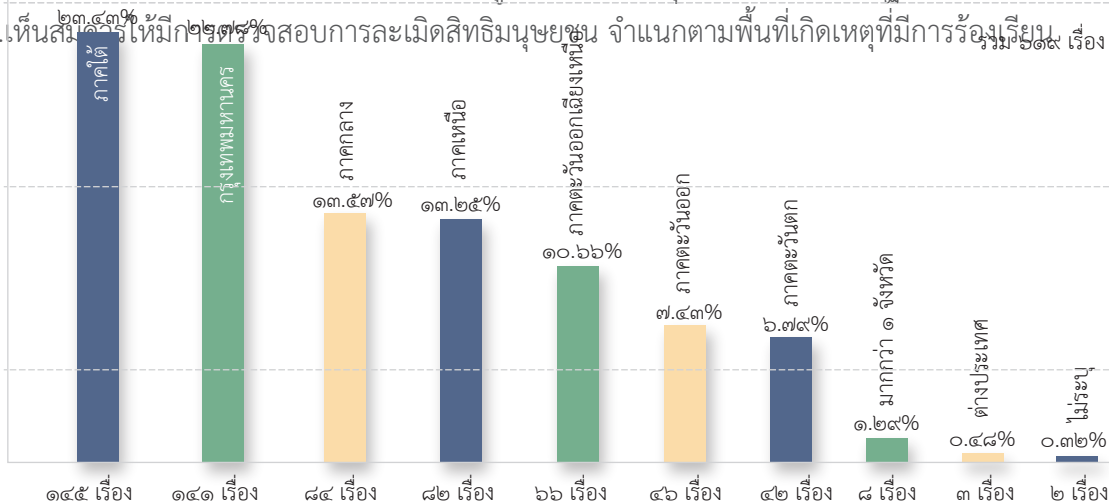
ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมและบริหารสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชน

กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามประเภทของผู้ถูกละเมิดสิทธิ

(๓) จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามพื้นที่เกิดเหตุที่มีการร้องเรียน

จากจำนวนเรื่องร้องเรียนฯ ทั้งสิ้น ๖๑๙ เรื่อง จำแนกตามพื้นที่เกิดเหตุที่มีการร้องเรียน พบว่า ภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีการร้องเรียนว่ามีการละเมิดสิทธิมนุษยชนสูงที่สุด ๑๔๕ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๔๓ รองลงมาเป็นกรุงเทพมหานคร ๑๔๑ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๗๘ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๖

แผนภาพที่ ๖ จำนวนเรื่องที่มีการร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือมีการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือเป็นเรื่องที่ กสม. เห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน จำแนกตามพื้นที่เกิดเหตุที่มีการร้องเรียน

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมและบริหารสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชน

(๔) ผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กสม. ได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนและออกรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐ มีผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียน รวมทั้งสิ้น ๑,๐๐๙ เรื่อง จำแนกเป็นเรื่องที่ส่งต่อให้องค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาแก้ไข ๙๑ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๒ เป็นเรื่องที่ยุติการตรวจสอบ/ยุติเรื่อง ๘๘๕ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๖๑ มีมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ๒๖ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๒.๕๘ รายละเอียดตามตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ ผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ผลการพิจารณา/ตรวจสอบเรื่องร้องเรียน	จำนวน	ร้อยละ
๑. ส่งเรื่องต่อให้องค์กรอื่นที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาแก้ไข	๙๑	๙.๐๒
๒. ยุติการตรวจสอบ/ยุติเรื่อง เนื่องจาก	๘๘๕	๘๗.๗๑
- ยุติเรื่อง ตามมาตรา ๒๒ พระราชบัญญัติ กสม. พ.ศ. ๒๕๕๒	(๑๕๘)	(๑๕.๖๕)
- ยุติเรื่อง โดยมีการแจ้งข้อสังเกต/มีข้อเสนอแนะ	(๑๒)	(๑.๑๙)
- ไม่เข้าเงื่อนไขตามรัฐธรรมนูญ	(๑)	(๐.๑๐)
- เป็นเรื่องที่ กสม. เคยวินิจฉัยแล้ว	(๓)	(๐.๓๐)
- คำร้องไม่ครบองค์ประกอบตามมาตรา ๒๓ พระราชบัญญัติ กสม. พ.ศ. ๒๕๕๒	(๔)	(๐.๔๐)
- ได้รับการแก้ไขหรือไกล่เกลี่ยแล้ว	(๑๒๓)	(๑๒.๑๙)
- ผู้ร้องขอถอนเรื่องร้องเรียน	(๑๑)	(๑.๐๙)
- ไม่พบประเด็นละเมิดสิทธิมนุษยชน	(๒๘๘)	(๒๘.๕๔)
- ไม่สามารถติดต่อผู้ร้องได้	(๔)	(๐.๔๐)
- ประเด็นอื่น ๆ	(๒๘๑)	(๒๗.๘๕)
๓. มีมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน	๒๖	๒.๕๘
๔. ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย	๗	๐.๖๙
- ข้อเสนอแนะนโยบาย	(๗)	(๐.๖๙)
รวม	๑,๐๐๙	๑๐๐

ที่มา : ระบบสารสนเทศเพื่อการรวบรวมและบริหารสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชน

๑.๒ ผลการดำเนินงานการติดตามผลการดำเนินการด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

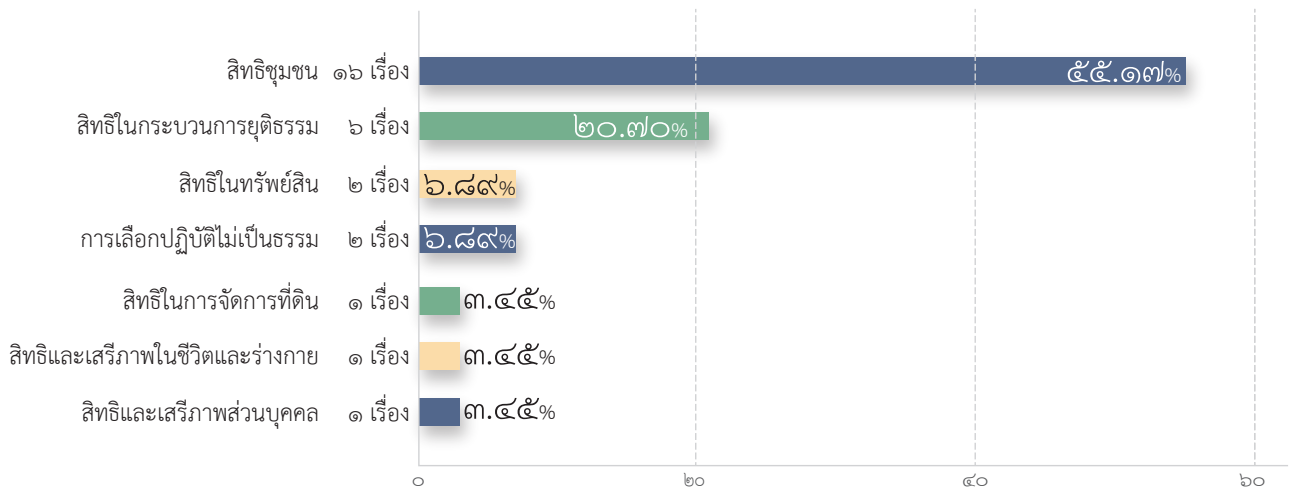
(๑) การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่ง กสม. ได้แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับไปพิจารณาดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยอาศัยอำนาจตาม มาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ตลอดจนข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓)

(๑.๑) การติดตามผลดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อเนื่องจากรายงานผลการตรวจสอบก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการและสามารถยุติการติดตามได้ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๒๙ รายงาน จำแนกตามประเภทสิทธิ ได้แก่ สิทธิชุมชน จำนวน ๑๖ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๑๗ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๖ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๓๔ สิทธิในทรัพย์สิน จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๙ การเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรม จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๖.๘๙ สิทธิในการจัดการที่ดิน จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๕ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๕ และสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓.๔๕ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๗

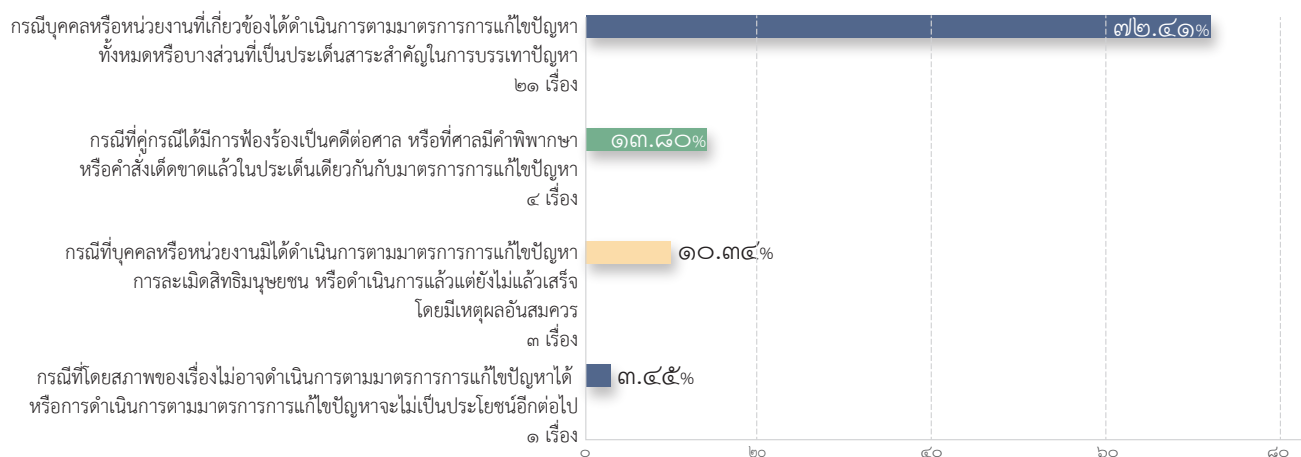
แผนภาพที่ ๗ การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ

ที่มา : กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน สำนักงาน กสม.

ผลการยุติการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเมื่อจำแนกตามเหตุแห่งการยุติเรื่อง พบว่า กรณีบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาทั้งหมดหรือบางส่วนที่เป็นประเด็นสาระสำคัญในการบรรเทาปัญหา จำนวน ๒๑ รายงาน กรณีที่คู่กรณีได้มีการฟ้องร้องเป็นคดีต่อศาล หรือที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเด็ดขาดแล้วในประเด็นเดียวกันกับมาตรการการแก้ไขปัญหา จำนวน ๔ รายงาน กรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานมิได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จ โดยมีเหตุผลอันสมควร จำนวน ๓ รายงาน และกรณีที่โดยสภาพของเรื่องไม่อาจดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาได้ หรือการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาจะไม่เป็นประโยชน์อีกต่อไป ๑ รายงาน รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๘

แผนภาพที่ ๘ การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง

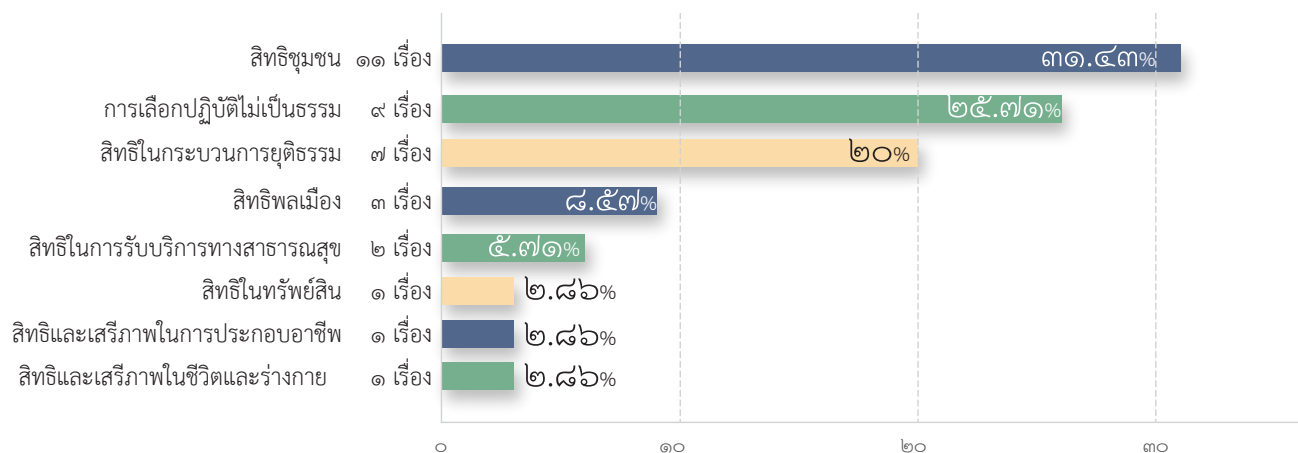

ที่มา : กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน สำนักงาน กสม.

(๑.๒) การติดตามผลดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กสม. ได้ติดตามผลดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่จัดทำขึ้นภายในประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ปรากฏว่า มีเรื่องร้องเรียนที่ตรวจสอบแล้วเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่ง กสม. ได้กำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหการละเมิดสิทธิมนุษยชนไปยังองค์กรของรัฐที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๓๕ รายงาน แบ่งเป็น สิทธิชุมชน จำนวน ๑๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๔๓ การเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรม จำนวน ๙ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๑ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๗ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๐ สิทธิพลเมือง จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๗ สิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๑ สิทธิในทรัพย์สิน จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพจำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖ และสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๙

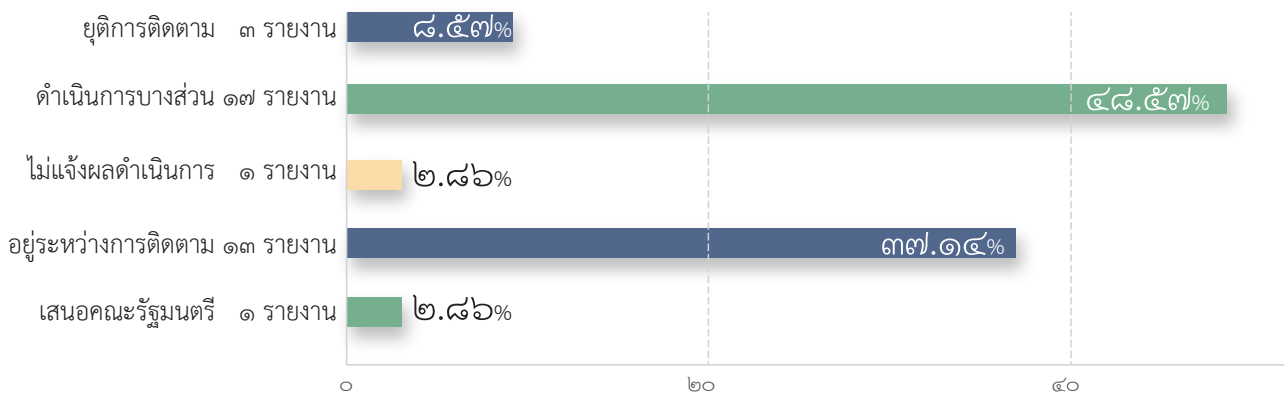
แผนภาพที่ ๙ การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ

ที่มา : กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน สำนักงาน กสม.

จากผลการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนของหน่วยงานของรัฐทั้ง ๓๕ ราชานดังกล่าวพบว่า มีการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนตามผลการดำเนินการ จำนวน ๓ ราชาน คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๗ ดำเนินการแล้วบางส่วน จำนวน ๑๗ ราชาน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๕๗ ไม่แจ้งผลดำเนินการ จำนวน ๑ ราชาน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖ อยู่ระหว่างการติดตามผลการดำเนินการ จำนวน ๑๓ ราชาน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๑๔ และเสนอคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ราชาน คิดเป็นร้อยละ ๒.๘๖ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๐

แผนภาพที่ ๑๐ การติดตามการดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาละเมิดสิทธิมนุษยชนจากรายงานผลการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามสาเหตุการยุติเรื่อง

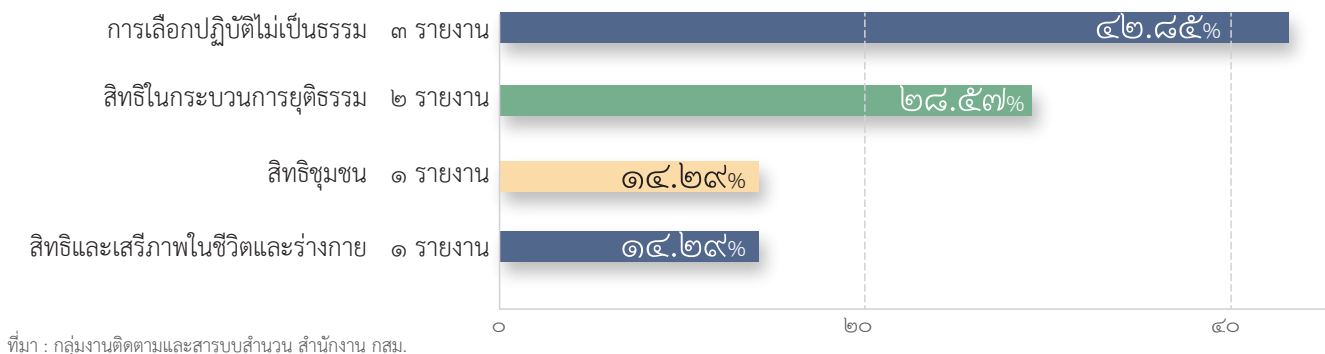
ที่มา : กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน สำนักงาน กสม.

(๒) ผลการดำเนินงานการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย กสม. ได้ติดตามผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายของ กสม. ที่ได้แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับไปพิจารณาดำเนินการ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ (๓) หรือ (๕) และข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) โดยแบ่งผลการดำเนินการข้อเสนอแนะนโยบายที่จัดทำขึ้นก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และรายงานที่จัดทำภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

(๒.๑) การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามรายงานผลการพิจารณาที่มีข้อเสนอแนะนโยบายที่จัดทำขึ้นก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย และสามารถยุติการติดตามได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๗ รายงาน จำแนกตามประเภทสิทธิ พบว่า การเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรม จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๘๕ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๕๗ สิทธิชุมชน จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๘ และสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๒๘ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๑

แผนภาพที่ ๑๑ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามจำแนกตามประเภทสิทธิ

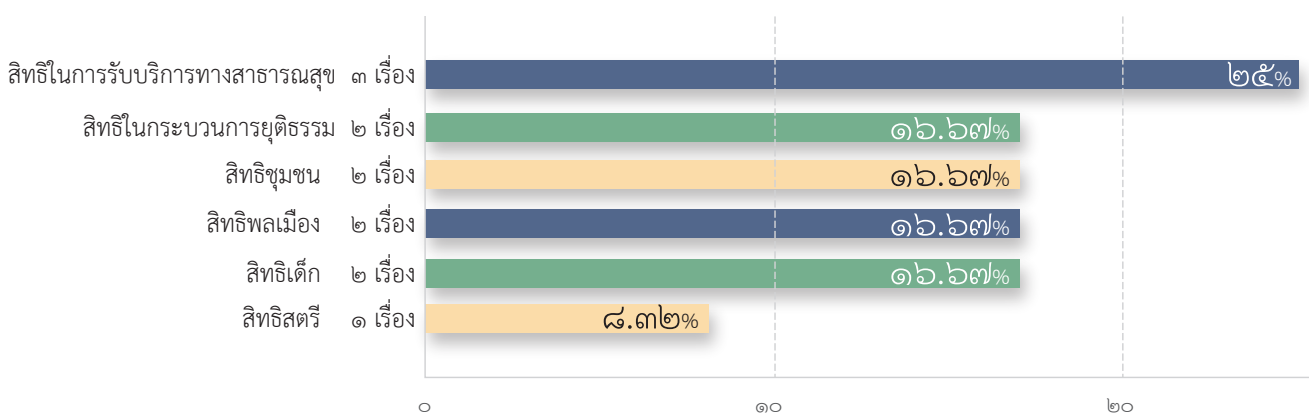

โดยการยุติการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย เนื่องจากกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายปัญหาทั้งหมดหรือบางส่วน หรือได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือรับทราบหรือแจ้งข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะนโยบายให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้รับทราบแล้ว จำนวน ๖ รายงาน และกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานมิได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย หรือดำเนินการแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จ โดยมีเหตุผลอันสมควร จำนวน ๑ รายงาน

(๒.๒) การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กสม. ได้ติดตามผลดำเนินการตามรายงานผลการพิจารณาที่มีข้อเสนอแนะนโยบายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมจำนวน ๑๒ รายงาน แบ่งเป็น สิทธิในการรับบริการทางสาธารณสุข จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๕ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม สิทธิชุมชน สิทธิพลเมือง และสิทธิเด็ก ประเภทละ จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๗ และสิทธิสตรี จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๘ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๒

แผนภาพที่ ๑๒ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ

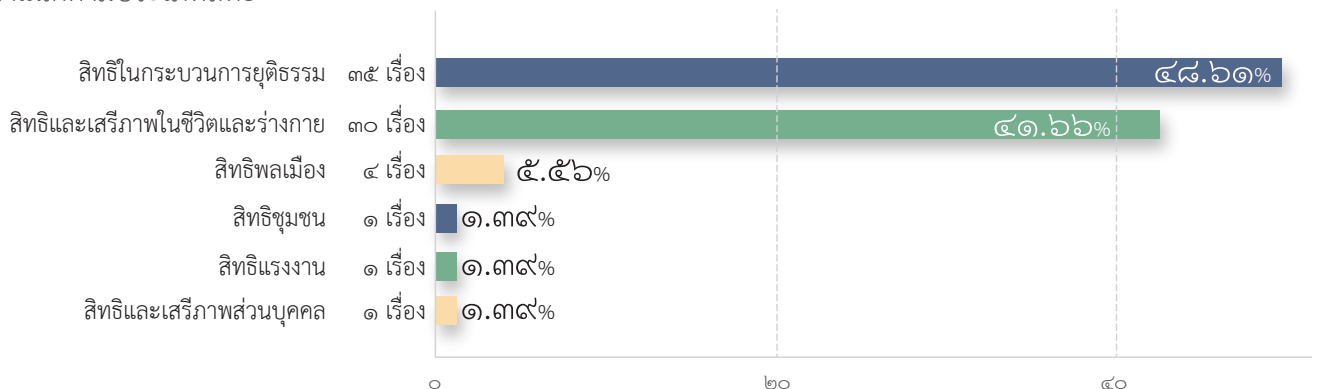
จากผลการติดตามผลการดำเนินการข้อเสนอแนะนโยบายดังกล่าวพบว่า มีการดำเนินการข้อเสนอแนะนโยบายหรือตอบกลับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการแล้วบางส่วน จำนวน ๕ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๔๒ และอยู่ระหว่างการติดตามผลการดำเนินการ จำนวน ๗ เรื่อง คิดเป็นร้อยละ ๕๘

(๓) ผลการดำเนินงานการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย กสม. ได้ติดตามผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ หรือข้อบังคับ ของ กสม. ที่ได้แจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับไปพิจารณาดำเนินการ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ (๓) ตลอดจนข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) และ (๓) ดังนี้

(๓.๑) การติดตามผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กสม. ได้ติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการและสามารถยุติการติดตามได้ รวมทั้งสิ้น จำนวน ๗๒ รายงาน จำแนกเป็นประเภทสิทธิ ดังนี้ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๓๕ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๖๑ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย จำนวน ๓๐ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๖๖ สิทธิพลเมือง จำนวน ๔ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๖ สิทธิชุมชน จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๙ สิทธิแรงงาน จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๙ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๙ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๓

แผนภาพที่ ๑๓ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ

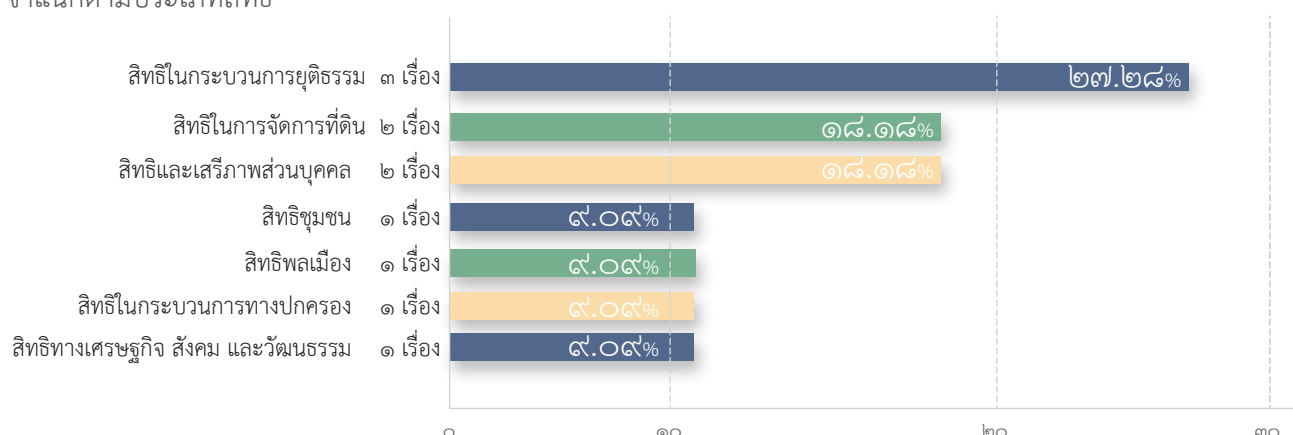
ที่มา : กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน สำนักงาน กสม.

ผลการยุติการติดตามผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย พบว่า เป็นกรณีที่บุคคลหรือหน่วยงานได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายทั้งหมดหรือบางส่วนหรือได้มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือรับทราบหรือแจ้งข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับทราบแล้ว จำนวน ๗๑ รายงาน และมีได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมายโดยมีเหตุผลอันสมควร จำนวน ๑ รายงาน

(๓.๒) การติดตามผลดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

กสม. ได้ติดตามผลดำเนินการตามรายงานผลการพิจารณาที่มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย ที่จัดทำภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๑ รายงาน จำแนกตามประเภทสิทธิ พบว่า สิทธิในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๘ สิทธิในการจัดการที่ดิน จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ สิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคล จำนวน ๒ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ สิทธิชุมชน จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๙ สิทธิพลเมือง จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๙ สิทธิในกระบวนการทางปกครอง จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๙.๐๙ และสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็น ร้อยละ ๙.๐๙ รายละเอียดตามแผนภาพที่ ๑๔

แผนภาพที่ ๑๔ การติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จำแนกตามประเภทสิทธิ

ที่มา : กลุ่มงานติดตามและสารบบสำนวน สำนักงาน กสม.

จากผลการติดตามผลการดำเนินการข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายของหน่วยงานของรัฐทั้ง เรื่องดังกล่าว พบว่า มีการดำเนินการแล้วบางส่วน จำนวน ๓ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๒๗ และมีแจ้งผลดำเนินการแล้วทั้งหมด จำนวน ๑ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๙ และอยู่ระหว่างการติดตาม จำนวน ๗ รายงาน คิดเป็นร้อยละ ๖๔

กรณีตัวอย่างผลการดำเนินงานด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กรณีที่ ๑ สิทธิชุมชนและสิทธิในการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรณีกล่าวอ้างว่าร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. กระทบต่อสิทธิมนุษยชน

ประเด็นการร้องเรียน

ผู้ร้อง ๓ ราย ได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบ ดังนี้

ผู้ร้องที่ ๑ กล่าวอ้างว่า ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยแร่ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ มีสาระสำคัญที่กระทบต่อสิทธิชุมชนและสิทธิการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผู้ร้องที่ ๒ ขอให้ตรวจสอบและคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ และต่อมาได้ร้องเรียนขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อตีความบทบัญญัติมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

ผู้ร้องที่ ๓ ขอให้ตรวจสอบบทบัญญัติของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ที่เสนอโดยคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๙ ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) ได้มีมติเห็นชอบรับหลักการร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. มีหลักการสำคัญ คือ ยกเลิกพระราชบัญญัติพิทักษ์อัตราค่า

ภาคหลวงแร่ พ.ศ. ๒๕๐๙ และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยนำกฎหมายทั้งสองฉบับรวมไว้เป็นฉบับเดียวกัน เพื่อให้การอนุญาตและการจัดเก็บค่าภาคหลวงแร่เป็นไปอย่างมีระบบ โดยร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวกระทบต่อสิทธิมนุษยชน เนื่องจากหลักการและเหตุผลไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง และขอให้นำสาระเกี่ยวกับแร่ทองคำออกจากร่างพระราชบัญญัติแร่ รวมทั้งเห็นว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้มีบทบัญญัติและสาระสำคัญที่กระทบต่อสิทธิชุมชนและสิทธิในการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้พิจารณาคำร้องกรณีขอให้ตรวจสอบร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ และกรณีขอให้ตรวจสอบและคัดค้านร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ แล้ว เห็นว่า ยังไม่มีเหตุที่จะต้องพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวแล้ว เนื่องจากร่างพระราชบัญญัตินี้ทั้ง ๒ ฉบับข้างต้น ไม่ได้เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภาสำหรับกรณีตามคำร้องขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อตีความบทบัญญัติมาตรา ๑๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ นั้น เห็นว่า การเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ ต้องเป็นกรณีที่มีปัญหาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่การที่ขอให้ตีความบทบัญญัติของพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ไม่ใช่กรณีที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะส่งเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ อีกทั้งปัจจุบันคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่มีอำนาจหน้าที่ดังกล่าวอีกต่อไปแล้ว ส่วนกรณีขอให้ถอนร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ออกจากการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติโดยอ้างว่ามีเนื้อหา

ที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนนั้น เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. มีบทบัญญัติบางมาตราที่มีสาระสำคัญกระทบต่อสิทธิชุมชนและสิทธิในการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามมาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ยังคงได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ นอกจากนี้ บทบัญญัติบางประการของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. มีเนื้อหาที่กำหนดให้รัฐเป็นผู้มีอำนาจผูกขาดในการบริหารจัดการแร่ โดยไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและปกป้องทรัพยากรของชาติซึ่งอาจส่งผลกระทบทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและชีวิตความเป็นอยู่ที่ยั่งยืนของประชาชน โดยที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติอยู่ระหว่างการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. จึงได้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. เพื่อประกอบการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนรวมถึงสถานการณ์ในปัจจุบัน อันเป็นหลักประกันในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชน และข้อเสนอปรับปรุงและตรากฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

(๑) แนวคิดและหลักการพื้นฐานเรื่องสิทธิในทรัพยากรแร่และหน้าที่ของรัฐ (ร่างมาตรา ๗) ควรปรับปรุง แก้ไขบทบัญญัติโดยกำหนดให้แร่เป็นทรัพยากรร่วม (The Common Pool Resources) ซึ่งรัฐและประชาชนจะต้องบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างทั่วถึง และควรให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าและความเหมาะสมทางเศรษฐศาสตร์ มากกว่ามุ่งเน้นด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก

(๒) แผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ (ร่างมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐) มีข้อเสนอแนะให้แก้ไขเพิ่มเติมร่างบทบัญญัติมาตรา ๘ มาตรา ๙ และมาตรา ๑๐ โดยกำหนดให้การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรแร่จะต้องจัดให้มีการระดมความคิดเห็นของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียให้ชัดเจน ไม่ใช่เพียงเปิดเผยข้อมูลให้ประชาชนทราบ และไม่ควรมีข้อยกเว้นใด ๆ โดยอ้างเหตุผลด้านความมั่นคงของประเทศ หรือความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

(๓) การทำเหมืองแร่ในพื้นที่สงวนหวงห้ามหรือในพื้นที่อนุรักษ์ (ร่างมาตรา ๑๒) มีข้อเสนอแนะให้ปรับปรุงแก้ไขร่างมาตรา ๑๒ เพื่อกำหนดให้ชัดเจนว่า เป็นพื้นที่สงวนหวงห้ามหรือพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมายใดที่ห้ามกำหนดเป็นเขตเหมืองแร่

(๔) การประมวลทรัพยากรแร่ (ร่างมาตรา ๑๓) ให้พิจารณาความสอดคล้องกับร่างมาตรา ๑๓๒ โดยอาจจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและขอความเห็นชอบตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไว้เป็นการล่วงหน้ามาประกาศให้มีการประมวลแหล่งแร่ในพื้นที่ดังกล่าว

(๕) กลไก โครงสร้าง องค์ประกอบการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ (ร่างมาตรา ๑๕) มีข้อเสนอแนะให้ (๕.๑) ควรกำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการแร่ และคณะกรรมการแร่จังหวัดให้มีสัดส่วนที่สมดุล และ (๕.๒) ให้ตัดมาตรา ๑๘๔ ออกทั้งมาตรา เพื่อให้คณะกรรมการแร่ จะปฏิบัติหน้าที่หรือใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ได้ เมื่อมีองค์ประกอบของคณะกรรมการครบถ้วนแล้วเท่านั้น

(๖) การกำหนดมาตรฐานควบคุมการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิด (ร่างมาตรา ๒๘) ควรกำหนดให้มาตรฐานและวิธีการควบคุมมลพิษซึ่งรัฐมนตรีออกประกาศจะต้องมีมาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการปล่อยมลพิษไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนด

(๗) การแบ่งประเภทการทำเหมือง (ร่างมาตรา ๔๙) และการรวมประทานบัตรเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกัน (ร่างมาตรา ๕๗) มีข้อเสนอแนะให้ (๗.๑) การแบ่งประเภทการทำเหมือง นอกจากพิจารณาเงื่อนไขในด้านขนาดพื้นที่ของการทำเหมืองแล้ว ควรพิจารณาเงื่อนไขของชนิดแร่ ปริมาณแร่ มูลค่าแร่ อัตราการผลิต วิธีการทำเหมือง ผลกระทบที่อาจเกิดต่อชุมชน คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติและสุขภาพ และบริเวณที่ตั้งของการทำเหมืองประกอบด้วย และ (๗.๒) ควรแก้ไขร่างมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๗ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดช่องว่างในการบังคับใช้กฎหมาย หลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้เข้าข่ายการทำเหมืองประเภทที่สอง ทั้งนี้ ในการรวมประทานบัตรหลายฉบับซึ่งอยู่ติดกันเป็นเขตเหมืองแร่เดียวกัน ให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นแล้วแต่กรณีเป็นผู้พิจารณากำหนด

(๘) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย แผน การออกอาชญาบัตร ประทานบัตรและใบอนุญาตอื่น ๆ ควรบัญญัติขั้นตอน และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่และผู้มีส่วนได้เสียไว้ในร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ให้ชัดเจน โดยกำหนดหมวดว่าด้วยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียขึ้นเป็นการเฉพาะ โดย (๘.๑) กำหนดหลักการ กระบวนการและวิธีการเพื่อจัดให้ชุมชน ประชาชน ผู้มีส่วนได้เสีย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ และ (๘.๒) มีกลไกในการหาข้อยุติเมื่อเกิดกรณีข้อพิพาท

(๙) การโอนประทานบัตร ใบอนุญาตแต่งแร่และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม (ร่างมาตรา ๖๗ และมาตรา ๑๑๐) ควรกำหนดห้ามมิให้มีการโอนประทานบัตร ใบอนุญาตแต่งแร่ และใบอนุญาตประกอบโลหกรรม เว้นแต่ผู้รับโอนจะมีคุณสมบัติและเงื่อนไขเฉพาะเช่นเดียวกันหรือไม่น้อยกว่าผู้ประกอบการซึ่งเป็นผู้โอน

(๑๐) ความรับผิดชอบของผู้รับสัมปทานเหมือง (ร่างมาตรา ๘๕ และมาตรา ๑๓๑) ควรแก้ไขร่างมาตรา ๘๕ และมาตรา ๑๓๑ โดยไม่ต้องจำกัดความรับผิดชอบของผู้รับสัมปทานเหมืองใต้ดินไว้เฉพาะในเขตสัมปทานเท่านั้น กรณีที่เกิดการทรุดตัวของพื้นดิน ลักษณะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บริเวณใกล้เคียงกับเขตสัมปทาน ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการทรุดตัวของพื้นดินนั้นเกิดจากการทำเหมืองใต้ดิน และให้กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่เป็นผู้พิจารณาในลักษณะเดียวกับในเขตสัมปทาน และควรนำหลักการสันนิษฐานความรับผิดชอบใช้ในการทำเหมืองแร่ทุกประเภท มิใช่เฉพาะกรณีการทำเหมืองแร่ใต้ดิน

(๑๑) การทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและขอความเห็นชอบไว้ก่อนล่วงหน้าแล้วนำเขตเหมืองดังกล่าวมาจัดประมูล (ร่างมาตรา ๑๓๒) ควรพิจารณาความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

(๑๒) การวางหลักประกันและการจัดตั้งกองทุน เพื่อฟื้นฟูการทำเหมืองและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการทำเหมือง (ร่างมาตรา ๖๔ (๙)) มีข้อเสนอแนะให้ (๑๒.๑) กำหนดให้ตัวแทนชุมชน ผู้ได้รับผลกระทบ และชุมชนรอบเหมืองมีส่วนร่วมในการกำกับบริหารจัดการและการดำเนินการของกองทุนด้วย และ (๑๒.๒) กำหนดให้สามารถใช้งบประมาณเพื่อฟื้นฟู เยียวยาผลกระทบจากการทำเหมืองทันทีเมื่อมีผลกระทบเกิดขึ้นโดยไม่ต้องรอการพิสูจน์ นอกจากนั้น ควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในหมวดว่าด้วยกองทุนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(๑๓) การกำหนดกรอบ เงื่อนไข รวมทั้งกระบวนการของฝ่ายบริหารในการออกอนุญาตปฏิบัติตามร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. มีข้อเสนอแนะให้ (๑๓.๑) ควรกำหนดกรอบ และเงื่อนไขการออกอนุญาตให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการใช้ดุลพินิจในการออกอนุญาต และ (๑๓.๒) ควรกำหนดให้การออกอนุญาต ต้องจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้มีส่วนได้เสีย รวมถึงการกำหนดให้มีการประเมินผลกระทบจากการออกกฎหมาย (Regulatory Impact Assessment : RIA)

ข้อเสนอการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(๑) การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในประเด็นจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่ควรมีหน่วยงานกลางเป็นผู้ดำเนินการ และให้มีผู้ติดตามตรวจสอบโดยส่วนราชการ สถาบันการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นที่รัฐรับรอง การปรับปรุงเรื่องกองทุนสิ่งแวดล้อม ปรับปรุงเรื่องการประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษ และการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมมลพิษให้เกิดความรวดเร็ว รวมถึงเสนอให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการรายงานการปลดปล่อยและการเคลื่อนย้ายมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม

(๒) เสนอให้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการมีส่วนร่วมในนโยบายสาธารณะ พ.ศ.

ความสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ รับทราบข้อเสนอแนะนโยบายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมอบหมายให้กระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักรับไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว และสรุปรวบรวมผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวมและนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙ รับทราบสรุปผลการพิจารณารายงานผลการพิจารณาข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยกระทรวงอุตสาหกรรมแจ้งว่า ได้จัดการประชุมหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบด้วยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และสภาการเหมืองแร่ เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙ ซึ่งที่ประชุมได้นำข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการ เช่น ข้อเสนอให้การจัดทำแผนการบริหารจัดการทรัพยากรแร่จะต้องจัดให้มีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียให้ชัดเจน การเสนอให้แก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. เป็นต้น โดยข้อเสนอที่ไม่อาจดำเนินการได้ก็ให้แจ้งเหตุผลความจำเป็นให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบ

กรณี ๒ สิทธิชุมชน และเสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีกล่าวอ้างว่าชาวประมงพื้นบ้านได้รับผลกระทบจากการประกาศบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

ประเด็นการร้องเรียน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีบทบัญญัติที่ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบอาชีพประมงรายย่อยหรือประมงพื้นบ้าน โดยเฉพาะมาตรา ๓๔ ที่บัญญัติห้ามชาวประมงพื้นบ้านทำการประมงในเขตทะเลนอกชายฝั่งโดยเด็ดขาด พร้อมทั้งกำหนดโทษหนักสำหรับผู้ฝ่าฝืน ทั้งที่ตลอดระยะเวลาที่

ผ่านมาชาวประมงพื้นบ้านสามารถออกทำการประมงนอกเขตชายฝั่งได้ โดยไม่เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติหรือทำให้รัฐเสียหายแต่อย่างใด กรณีดังกล่าวจึงเป็นการจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพของประชาชน ประกอบกับชาวประมงพื้นบ้านตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งทะเลในลักษณะของชุมชน ชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม มีการอนุรักษ์พันธุ์ปูและใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน อีกทั้งก่อนการประกาศใช้พระราชกำหนดการประมงฉบับนี้ รัฐไม่ได้เปิดโอกาสให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนที่อาจได้รับผลกระทบต่อการประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านแต่อย่างใด อันอาจเป็นการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิชุมชน

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า เดิมกฎหมายการประมงอนุญาตให้ชาวประมงพื้นบ้านที่ใช้เครื่องมือที่ได้รับอนุญาตทำการประมงในเขตประมงทะเลนอกชายฝั่งได้ และวิถีวิถีวัฒนธรรมการประมงทะเลที่มีมาแต่เดิม ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่ต่างทำประมงในเขตทะเลชายฝั่งควบคู่กับในเขตทะเลนอกชายฝั่ง ต่อมารัฐบาลได้ประกาศบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมาตรา ๓๔ ได้จำกัดให้ชาวประมงพื้นบ้านทำประมงได้เฉพาะในเขตทะเลชายฝั่งซึ่งมีระยะเพียง ๓ ไมล์ทะเลจากแนวชายฝั่งหรือเกาะ จึงส่งผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้านและจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำเพราะชายฝั่งเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ และอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน เมื่อชาวประมงพื้นบ้านซึ่งมีจำนวนร้อยละ ๘๐ ของชาวประมงไทย ถูกจำกัดให้ทำประมงเฉพาะในเขตทะเลชายฝั่ง จะทำให้เกิดผลกระทบต่อศักยภาพการผลิตของทะเล ประกอบกับทะเลชายฝั่งในหลายจังหวัดได้รับผลกระทบจากการพัฒนาอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึก ทำให้เขตทะเลชายฝั่งไม่มีสัตว์น้ำเศรษฐกิจหรือมีน้อยมาก ชาวประมงพื้นบ้านจึงต้องออกไปทำประมงในพื้นที่นอกชายฝั่ง ขณะที่ชาวประมงพาณิชย์ซึ่งทำประมงในลักษณะอุตสาหกรรมการประมง สามารถทำประมงได้ตั้งแต่จนกระทั่ง ๓ ไมล์ทะเลไปจนถึงเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ๒๐๐ ไมล์ทะเล โดยที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ ได้บัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของชนชาวไทยตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ประกอบกับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ข้อ ๓ ได้กำหนดว่า “คนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิต เสรีภาพ และความมั่นคงแห่งตัวตน” กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๑ ได้วางหลักในเรื่องของสิทธิในการกำหนดวิถีชีวิตของตนเอง และข้อ ๒๕ ได้วางหลักในเรื่องของสิทธิในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการเข้าถึงบริการสาธารณะ กรณีตามคำร้องจึงเป็นเรื่องสิทธิชุมชนและเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญและพันธกรณีระหว่างประเทศดังที่กล่าวนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตระหนักถึงความจำเป็นและเร่งด่วนโดยเห็นพ้องในหลักการที่ต้องมีการปฏิรูปการประมง รวมทั้งเห็นพ้องว่ารัฐต้องจัดระบบการประมงให้มีการรายงาน การควบคุม และเป็นไปอย่างถูกกฎหมาย ดำเนินการให้มีการทำการประมงตามจรรยาบรรณในการทำการประมงอย่างรับผิดชอบ (Code of Conduct for Responsible Fisheries : COC) ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nation : FAO) ตลอดจนการดูแลให้มีการใช้ทรัพยากรทางทะเลอย่างเหมาะสมและสมดุล ตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตามในฐานรัฐภาคี และการตรวจสอบในกรณีนี้พบว่า ชาวประมงพื้นบ้านรวมทั้งผู้ร้องไม่ได้คัดค้านพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งฉบับ คงมีเพียงเฉพาะประเด็นปัญหาผลกระทบจากการบังคับใช้ตามมาตรา ๓๔ โดยเห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่ละเมิดสิทธิชุมชนและสิทธิของชาวประมงพื้นบ้าน สำหรับปัญหาดังกล่าว ในคราวการประชุมของคณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกร้องที่ ๑) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการแก้ไขมาตรา ๓๔ และมาตราอื่นที่เกี่ยวข้องของพระราชกำหนดฉบับดังกล่าว รวมทั้งมีการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นโดยกรมประมง (ผู้ถูกร้องที่ ๓) ได้ยกเลิกประกาศว่าด้วยการกำหนดเครื่องมือการประมงที่ต้องได้รับการอนุญาตสำหรับการประมงพื้นบ้าน ซึ่งโดยนัยแล้ว มาตรา ๓๔ ของพระราชกำหนดการประมง

พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงยังไม่มีสภาพบังคับ อันเป็นการผ่อนผันให้ชาวประมงพื้นบ้านสามารถทำการประมงในเขตประมงทะเลนอกชายฝั่งได้ จึงเห็นควรให้ยุติเรื่อง

อนึ่ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญเรื่องสิทธิชุมชนและเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามที่ได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยจะต้องปฏิบัติตามดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงสมควรมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) คณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกร้องที่ ๑) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ (ผู้ถูกร้องที่ ๒) และกรมประมง (ผู้ถูกร้องที่ ๓) ควรแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ ที่บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ได้รับอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน ทำการประมงในเขตทะเลนอกชายฝั่ง” โดยอาจนำความในมาตรา ๔๓ วรรคสาม ของพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้ผู้ทำการประมงด้วยเครื่องมือการประมงที่มีใบอนุญาตตามมาตรา ๔๒ (ใบอนุญาตเครื่องมือทำการประมงในเขตประมงทะเลชายฝั่ง) หรือเครื่องมือทำการประมงพื้นบ้านตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ทำการประมงในเขตประมงทะเลนอกชายฝั่งได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาตมาปรับใช้

(๒) คณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกร้องที่ ๑) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ (ผู้ถูกร้องที่ ๒) และกรมประมง (ผู้ถูกร้องที่ ๓) ควรพิจารณาแก้ไขหรือปรับปรุงบทบัญญัติของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในส่วนที่จำแนกชาวประมงพื้นบ้านด้วยขนาดเรือต่ำกว่า ๑๐ ตันกรอส โดยเปลี่ยนเป็นจำแนกประเภทการประมงพื้นบ้านตามประเภทของเครื่องมือการประมงและลักษณะเฉพาะของการทำการประมง

(๓) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ (ผู้ถูกร้องที่ ๒) และกรมประมง (ผู้ถูกร้องที่ ๓) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตลอดจนการตราประกาศ กฎ หรือระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

(๔) ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย (ศปม.) (ผู้ถูกร้องที่ ๔) ควรออกประกาศเพิ่มเติมในเรื่องการกำหนดให้มีการจดทะเบียนเรือไทยสำหรับการประมง ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๐/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘ เรื่อง การแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม เพื่อให้เรือประมงพื้นบ้านสามารถขึ้นทะเบียนเรือประมงและปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายประมง

(๕) กรมเจ้าท่า (ผู้ถูกร้องที่ ๕) ควรพิจารณาปรับปรุงกฎข้อบังคับสำหรับการเดินเรือในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรือประมงพื้นบ้าน และวิถีชีวิตของชุมชนชายฝั่ง โดยกำหนดระยะทางเดินเรือออกจากชายฝั่งและเกาะให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง รวมทั้งเทคโนโลยีที่พัฒนาขึ้น และให้ชาวประมงพื้นบ้านซึ่งมีความสามารถ มีเรือได้เพียงลำเดียว สามารถจดทะเบียนเรือเพื่อประกอบอาชีพ ทั้งการประมงและการท่องเที่ยวควบคู่กันไปตามฤดูกาล ทั้งนี้ อาจกำหนดการตรวจเรือในช่วงเปลี่ยนอาชีพและมีมาตรฐานความปลอดภัยที่เพียงพอ เพื่อให้ชาวประมงพื้นบ้านได้ปฏิบัติตามกฎหมาย ส่งเสริมการประกอบอาชีพ การจ้างงานในท้องถิ่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านซึ่งเป็นเกษตรกรรายย่อย และป้องกันไม่ให้มีการนำข้ออ้างเรื่องการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายมาเป็นเหตุให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อชาวประมงพื้นบ้าน

(๖) ในการออกกฎหมายควบคุมการประมงในทะเล ควรคำนึงถึงสิทธิชุมชนหรือจารีตประเพณีท้องถิ่นในการทำประมงโดยไม่มีผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเล

(๗) ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติอำนวยการความสะดวกแก่ประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๘ การให้บริการของรัฐควรจัดให้มีระบบการอำนวยความสะดวกในการขออนุญาตและจดทะเบียนเกี่ยวกับการประมงรวมไว้ที่จุดเดียว (one stop service)

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑) ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย (ศปมผ.) แจ้งผลดำเนินการว่า ได้ออกประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์การจดทะเบียนเรือไทยสำหรับการประมงหรือเรืออื่นเพิ่มเติม เรียบร้อยแล้ว โดย ศปมผ. และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมประมง และกรมเจ้าท่า ได้ให้ความสำคัญในการให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนกลุ่มประมงพื้นบ้านตามขอบเขตของกฎหมายมาโดยตลอด โดยได้ดำเนินการคืนสิทธิทะเบียนเรือให้กลุ่มประมงพื้นบ้านไปแล้ว ๑,๑๕๔ ลำ (จากจำนวนที่ยื่นอุทธรณ์ขอคืนสิทธิทั้งหมด ๑,๖๒๒ ลำ) คงเหลืออีกจำนวน ๔๖๘ ลำ ซึ่งกรมเจ้าท่ากำลังตรวจสอบการมีตัวเรืออยู่จริงและขนาดเรือจริง โดยจะพิจารณาคืนสิทธิในหัวที่สองภายหลังได้รับรายงานผลการตรวจสอบจากกรมเจ้าท่าต่อไป เพื่อให้กลุ่มเรือประมงพื้นบ้านได้รับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็ว อันจะเป็นประโยชน์ต่อการได้รับคืนสิทธิทะเบียนเรือ จึงขอความกรุณาให้สำนักงาน กสม. แจ้งผู้ร้องเพื่อประชาสัมพันธ์ให้กลุ่มเรือประมงพื้นบ้านที่ยื่นเรื่องขอสิทธิคืนแล้วแต่ยังไม่ได้รับการคืนสิทธิ รับผิดชอบการติดต่อสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคพื้นที่ที่อาศัยอยู่

(๒) กรมประมงแจ้งผลดำเนินการว่า การจัดทำร่างพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่เกี่ยวกับการทำประมงพื้นบ้าน ได้มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของผู้ได้รับผลกระทบจากพระราชกำหนดนี้แล้ว จำนวน ๓ ครั้ง ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้แทนสมาคมการประมงแห่งประเทศไทย ผู้แทนสมาคมประมงท้องถิ่นฝั่งอ่าวไทย ผู้แทนสมาคมชาวประมงพื้นบ้านฝั่งอันดามัน และผู้แทนจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาประเด็นที่เกี่ยวข้องได้แก่ การจำแนกความหมายของ "ประมงพื้นบ้าน" และ "ประมงพาณิชย์" ความสัมพันธ์ของขนาดเรือประมง กับจำนวนเครื่องมือประมงที่ใช้ในการทำประมงพื้นบ้าน และห้ามทำการประมงพื้นบ้านในเขตทะเลนอกชายฝั่ง ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) หากมีความคืบหน้าจะแจ้งให้ กสม. ทราบอีกครั้ง

(๓) กระทรวงคมนาคมแจ้งผลดำเนินการว่า เห็นชอบตามรายงานผลการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยกรมเจ้าท่าได้ออกกฎหมายอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๒ ฉบับ คือ กฎข้อบังคับสำหรับการตรวจเรือว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการออกใบสำคัญรับรองการตรวจเรือสำหรับเรือประมง พ.ศ. ๒๕๕๙ และคำสั่งกรมเจ้าท่า ที่ ๗๙๕/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๕๙ เพื่อแก้ไขปัญหาชาวประมงตามที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแจ้งมาแล้ว

กรณี ที่ ๓ สภามุขมนตรี กรณีกล่าวอ้างว่าพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ส่งผลกระทบต่อชุมชนชายฝั่งและชุมชนริมน้ำ

ประเด็นร้องเรียน

พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ บทบัญญัติในมาตรา ๑๘ กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งปลูกสร้างที่ล่วงล้ำลำน้ำต้องดำเนินการแจ้งต่อกรมเจ้าท่าหรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคหรือสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาที่สิ่งปลูกสร้างดังกล่าวตั้งอยู่ ภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับ กล่าวคือ ต้องดำเนินการแจ้งภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ รวมทั้งจะต้องยื่นคำร้องเพื่อขอรับใบ

อนุญาตและจะต้องยอมชำระค่าปรับในอัตราไม่น้อยกว่าตารางเมตรละห้าร้อยบาท แต่ไม่เกินตารางเมตรละหนึ่งหมื่นบาท สำหรับการออกใบอนุญาต และเมื่อได้รับอนุญาตแล้วให้เสียค่าตอบแทนเป็นรายปี จากบทบัญญัติดังกล่าวมีผลกระทบต่อชุมชนชายฝั่งและชุมชนริมน้ำซึ่งประชาชนส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

การดำเนินการ

จากการดำเนินการตรวจสอบและมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๘ ขัดต่อหลักการด้านสิทธิชุมชนที่รัฐธรรมนูญให้การรับรอง เนื่องจากกระบวนการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มชุมชนชายฝั่งและชุมชนริมน้ำซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากมาตรการจัดการสิ่งล่วงล้ำลำน้ำดังกล่าว นอกจากนี้ ยังพบว่าความพร้อม ในการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายนั้น เกณฑ์การพิจารณายังไม่มีครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากยังไม่มีข้อมูลชัดเจนในทั้งเชิงนิยามและเชิงสถิติ รวมทั้งยังมีช่องว่างการพิจารณาสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่มีขึ้นในช่วงปี ๒๕๑๕ ถึง ปี ๒๕๓๗ ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาทุกช่วงระยะเวลา จะต้องมีการประกาศเผยแพร่ให้ผู้อาจได้รับผลกระทบทราบล่วงหน้า จึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และให้มีเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) ไปยังคณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ รัฐสภา และกระทรวงคมนาคม

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔๗ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๑) ต่อคณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ รัฐสภา และกระทรวงคมนาคม ดังนี้

(๑) คณะรัฐมนตรี คณะรักษาความสงบแห่งชาติ และรัฐสภา ควรแก้ไขพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อขยายเวลาการแจ้งการฝ่าฝืน ตามมาตรา ๑๘ ออกไปอีกไม่น้อยกว่า ๑ ปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับ หรือจนกว่าจะมีการแก้ไข กฎกระทรวงตามมาตรา ๑๗ เสร็จสิ้น

(๒) กระทรวงคมนาคม ควรดำเนินการแก้ไขกฎกระทรวง โดยกำหนดให้ “อาคารและบ้านเรือน ศาลาริมน้ำ สะพานทางเดินลงน้ำ” เป็นอาคารที่มีลักษณะและประเภทของสิ่งล่วงล้ำลำน้ำที่พึงอนุญาต ทั้งนี้ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๓) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณามอบหมายให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ประเมินผลกระทบจากการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยนำหลักการประเมินหรือวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย (RIA) มาเป็นเครื่องมือในการประเมินหรือวิเคราะห์

(๔) กระทรวงคมนาคมควรพิจารณาปรับปรุงแก้ไข กฎหมายเกี่ยวกับเดินเรือในน่านน้ำไทย ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชนชายฝั่งและชุมชนริมน้ำ เนื่องจากชุมชนดังกล่าวมิใช่สิ่งล่วงล้ำลำน้ำ แต่เป็นวิถีชีวิตของชุมชน อันได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ โดยต้องพิจารณากำหนดนิยามของชุมชนชายฝั่งและชุมชนริมน้ำแยกออกจากสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ เพื่อให้เกิดความชัดเจนและจำแนกประเภทชุมชนดั้งเดิมออกจากการบุกรุกใหม่ รวมทั้งควรกำหนดให้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับชุมชนชายฝั่งและชุมชนริมน้ำไว้เป็นการเฉพาะ

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๖๐ หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งที่ ๓๒/๒๕๖๐ เรื่อง การบรรเทาความเสียหายให้แก่ประชาชนในกรณีปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดล่วงล้ำแม่น้ำ โดยสาระสำคัญ คือ การขยายระยะเวลาให้ประชาชนมาแจ้งครอบครองสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ จากนั้นเจ้าหน้าที่จะพิจารณาและมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาต ภายใน ๑๘๐ วันนับแต่วันที่ได้รับเอกสารหลักฐานครบถ้วน โดยผู้ที่แจ้งภายในระยะเวลาดังกล่าวจะได้รับยกเว้นโทษทางอาญาและโทษปรับทางปกครองสำหรับความผิดที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐

กรณีที่ ๔ สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าการก่อสร้างคลังก๊าซแหลมใหญ่และท่าเทียบเรือของคลังก๊าซ มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพของชุมชนคลองน้อย

ประเด็นการร้องเรียน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า การก่อสร้างคลังก๊าซแหลมใหญ่และท่าเทียบเรือของคลังก๊าซดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพของชุมชนคลองน้อย หมู่ที่ ๗ ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม และจากการตรวจสอบของคณะกรรมการด้านสิทธิชุมชนและฐานทรัพยากรยังพบข้อเท็จจริงปรากฏอีกว่า นอกจากโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือแล้ว ยังมีโครงการก่อสร้างอาคารคลังเก็บก๊าซ และโครงการก่อสร้างถนนเพื่อเชื่อมต่อในพื้นที่โครงการก่อสร้างคลังก๊าซและท่าเทียบเรือดังกล่าว ซึ่งการดำเนินการทั้ง ๓ โครงการ เป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกัน อยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำดอนหอยหลอด จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งได้รับการประกาศเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Sites) ตามอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar Convention on Wetlands) ลำดับที่ ๑๐๙๙ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๓

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัท ก. (ผู้ถูกร้องที่ ๑) ได้ดำเนินโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือ โครงการก่อสร้างอาคารคลังเก็บก๊าซ และโครงการก่อสร้างถนนเพื่อเชื่อมต่อในพื้นที่ของโครงการทั้งหมดนั้น กระบวนการพิจารณาให้อนุญาตก่อสร้างท่าเทียบเรือขนาดไม่เกิน ๕๐๐ ตันกรอส โดยสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสมุทรสงคราม (ผู้ถูกร้องที่ ๔) ภายใต้ความเห็นชอบของจังหวัดสมุทรสงคราม (ผู้ถูกร้องที่ ๓) เป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการมีส่วนร่วม และสิทธิชุมชนของผู้ร้องกับประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ

เนื่องจากขาดกระบวนการมีส่วนร่วมที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ซึ่งรับรองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ รวมทั้งกระบวนการอนุญาตให้ก่อสร้างท่าเทียบเรือดังกล่าวยังขัดต่อประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสมุทรสงคราม พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ และการพิจารณาให้บริษัท ก. แก้ไขโครงสร้างท่าเทียบเรือรวมถึงการขุดลอกร่องน้ำใหม่ โดยสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสมุทรสงคราม เป็นการใช้อำนาจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ ยังพบว่ากระบวนการพิจารณาต่อใบอนุญาตก่อสร้างอาคารคลังก๊าซโดยองค์การบริหารส่วนตำบลแหลมใหญ่ (ผู้ถูกร้องที่ ๒) มิได้คำนึงถึงการให้ประโยชน์ที่แท้จริงในที่ดินของบริษัท ก. และเงื่อนไขข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยผังเมือง เป็นการกระทำที่ขัดต่อประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสมุทรสงคราม พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ อีกด้วย จึงกำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

สำหรับประเด็นการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการคลังเก็บก๊าซ ท่าเทียบเรือของคลังก๊าซ และการสร้างถนนของผู้ถูกร้องที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า โครงการก่อสร้างคลังเก็บก๊าซเป็นโครงการที่ไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง “การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ เรื่องทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติของประเทศไทยและมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ” เนื่องจากเป็นโครงการลานบรรจุก๊าซ (คลังก๊าซ) แอลพีจี ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของเอกชน ส่วนโครงการท่าเทียบเรือรับก๊าซแอลพีจี ไม่เข้าข่ายเป็นโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ เนื่องจากขนาดของท่าเทียบเรือต่ำกว่าที่เกณฑ์ที่กำหนด และการก่อสร้างถนนของผู้ถูกร้องที่ ๑ ไม่เข้าข่ายเป็นโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฉบับเดียวกัน แม้จะตัดผ่านพื้นที่ที่อยู่ในหรือใกล้พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ หรือแหล่งมรดกโลกที่ขึ้นบัญชีแหล่งมรดกโลกตามอนุสัญญาระหว่างประเทศในระยะทาง ๒ กิโลเมตร เนื่องจากเป็นถนนที่เอกชนดำเนินการไม่เข้าข่ายนิยามของคำว่า “ทางหลวง” ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง จึงให้มีข้อเสนอเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายไปยังคณะรัฐมนตรี

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๑) จังหวัดสมุทรสงคราม (ผู้ถูกร้องที่ ๓) และสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาสมุทรสงคราม ซึ่งรับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมเจ้าท่า (ผู้ถูกร้องที่ ๔) ควรพิจารณาเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างท่าเทียบเรือขนาดไม่เกิน ๕๐๐ ตันกรอส บริเวณหมู่ที่ ๗ ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ของบริษัท ก. (ผู้ถูกร้องที่ ๑) เนื่องจากขัดต่อการประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสมุทรสงคราม พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ อีกทั้งการดำเนินโครงการขาดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งไม่เป็นไปตามบทบัญญัติที่รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๕๗ มาตรา ๖๖ และมาตรา ๖๗ ซึ่งรับรองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔

(๒) องค์การบริหารส่วนตำบลแหลมใหญ่ (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ควรพิจารณาเพิกถอนการต่อใบอนุญาตก่อสร้างอาคารคลังก๊าซ ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๙ เนื่องจากขัดต่อการประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเมืองสมุทรสงคราม พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๘

ข้อเสนอแนะนโยบาย หรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) คณะรัฐมนตรีควรทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เรื่อง ขอบทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ (เรื่อง การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ) ข้อ ๑๐ ภายใต้หลักการว่า “การดำเนินการโครงการหรือกิจการใด ๆ ของภาคเอกชนในพื้นที่ที่อยู่ในหรือใกล้พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Sites) อันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนและส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย”

(๒) คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาแก้ไขประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) และหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ ภายใต้หลักการว่า “การดำเนินการโครงการหรือกิจการใด ๆ ของภาคเอกชนในพื้นที่ที่อยู่ในหรือใกล้พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar sites) อันส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนและส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ดังกล่าว ต้องมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วย”

(๓) คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาแก้ไขประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๕ ข้อ ๒๐ ในส่วนของคำนิยามของคำว่าทางหรือถนนที่จะสร้างและการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) นั้น ไม่ควรจำกัดตามคำนิยามตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ควรพิจารณาถึงขนาดและการใช้ประโยชน์ที่แท้จริงของถนนประกอบการพิจารณาด้วย

(๔) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณากำหนดมาตรการหรือแนวทางให้มีการบูรณาการการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) หรือจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการใด ๆ ที่มีการดำเนินการตั้งแต่ ๒ โครงการขึ้นไป ซึ่งเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกันดังเช่นกรณีตามข้อร้องเรียนข้างต้น โดยรวมจัดทำเป็นรายงานฉบับเดียวกัน เพื่อให้เกิดการวิเคราะห์ผลกระทบที่รอบด้านและนำไปสู่การกำหนดมาตรการการป้องกันปัญหาหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และหรือกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม เพื่อให้กฎกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับจนกว่าจะมีกฎกระทรวงฉบับใหม่ออกมาใช้บังคับ ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดช่องว่างในการใช้บังคับกฎหมายผังเมือง

ความสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) มีคำสั่งมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักรับเรื่องไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๐ รับทราบสรุปผลการดำเนินการของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุปสาระสำคัญได้ว่ากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเห็นว่า

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เรื่อง ขอบทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ (เรื่อง การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ เรื่อง ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ) มีความชัดเจนเพียงพอในการนำไปสู่การปฏิบัติ และมีแผนการปรับปรุงประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) เป็นแผนระยะสั้นภายใน ๓ ปี ซึ่งจะได้นำประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำ และทางหลวงหรือถนนตามข้อเสนอแนะไปประกอบการปรับปรุงประเภทและขนาดของโครงการ หรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานฯ ให้มีความเหมาะสมต่อไป สำหรับกรณีที่เสนอให้มีแนวทางการบูรณาการการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (IEE) หรือการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ของโครงการใด ๆ ที่มีการดำเนินการตั้งแต่ ๒ โครงการขึ้นไป ซึ่งเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกัน โดยรวมจัดทำเป็นรายงานฉบับเดียวกันดังเช่นกรณีตามข้อร้องเรียนนั้น เห็นสมควรให้เจ้าของโครงการเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมเป็นกรณีไป เช่น หากเจ้าของโครงการผลิตปิโตรเลียม และโครงการระบบขนส่งปิโตรเลียม ซึ่งเป็นผู้ประกอบการเดียวกัน ตั้งอยู่ในพื้นที่เดียวกัน หน่วยงานอนุญาตเดียวกัน การจัดทำรายงาน IEE หรือ EIA สามารถรวมเป็นรายงานฉบับเดียวกันได้ แต่หากเป็นกรณีที่โครงการต่างประเภทกัน ซึ่งมีผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างหรือแยกจากกัน หน่วยงานอนุญาตแยกกัน การจัดทำรายงานแยกฉบับตามประเภทโครงการจะมีความเหมาะสมกว่า เป็นต้น และกระทรวงมหาดไทย โดยกรมโยธาธิการและผังเมือง อยู่ระหว่างเสนอร่างพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. เพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ทั้งฉบับ โดยปรับปรุงแบบและวิธีการวางและจัดทำผังเมืองทั้งระบบ รวมทั้งกำหนดให้ผังเมืองแต่ละประเภทไม่มีอายุการใช้บังคับ แต่ใช้ระบบประเมินผลผังเมืองในรอบระยะเวลา ๕ ปี

กรณีที่ ๕ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ กรณียุติการดำเนินงานเพื่อลดความพิการแต่กำเนิด โดยการกำหนดให้กรดโฟลิกเป็นส่วนประกอบในอาหาร

ประเด็นร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย กรณียุติการดำเนินงานเพื่อลดความพิการแต่กำเนิด โดยการกำหนดให้กรดโฟลิกเป็นส่วนประกอบในอาหาร สืบเนื่องจากความพิการแต่กำเนิดของบุคคลได้ส่งผลกระทบต่อทั้งคนพิการและคนในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบด้านสุขภาพและจิตใจ การค่าใช้จ่ายเพื่อการได้รับบริการสาธารณสุข

ที่เหมาะสมและมีมาตรฐาน ความยากลำบากในการเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการสาธารณะ การถูกเลือกปฏิบัติในการจ้างงาน อีกทั้งทำให้สูญเสียงบประมาณ และทรัพยากรของประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งปัญหาความพิการแต่กำเนิดมีสาเหตุสำคัญ หลายประการ อาทิ ปัญหาภาวะทุพโภชนาการในมารดา การได้รับสารก่อความพิการ โรคประจำตัวของมารดาและการใช้ยาบางชนิดระหว่างตั้งครรภ์ เป็นต้น สำหรับประเทศไทย พบว่า การเสียชีวิตในวัยทารกมีสาเหตุจากความพิการแต่กำเนิดประมาณร้อยละ ๒๐ - ๓๐ และพบทารกแรกเกิดมีชีพซึ่งมีความพิการแต่กำเนิดประมาณ ๒๔,๐๐๐ - ๔๐,๐๐๐ คนต่อปี จึงจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาความพิการแต่กำเนิดอย่างรอบด้านและเร่งด่วน ซึ่งได้มีการดำเนินการแล้วบางส่วน เช่น การกำหนดให้เติมสารไอโอดีนในเกลือและสารปรุงรส เพื่อป้องกันการไม่พัฒนาการของเซลล์สมองขณะตั้งครรภ์และวัยเด็ก เป็นต้น

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า ประชาชนคนไทยย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการมีสุขภาพที่ดี อันถือเป็นหลักการที่สำคัญของสิทธิมนุษยชนที่ต้องได้รับตามมาตรฐานสูงสุด ซึ่งมีวิธีการที่หลากหลายที่จะนำไปสู่การได้รับสิทธิของบุคคลในด้านสุขภาพ อาทิ การกำหนดนโยบาย หรือการนำหลักการหรือองค์ความรู้ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ศึกษาและมีข้อเสนอแนะต่อประเทศทั่วโลกมาปรับใช้ หรือการตรากฎหมายที่จำเป็นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือ อันรวมถึงการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวด้วย ซึ่งในส่วนสิทธิของมารดาและการพัฒนาสุขภาพของเด็กให้มีความสมบูรณ์แข็งแรง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ ตั้งแต่การวางแผนครอบครัว การฝากครรภ์ในระยะก่อนและหลังคลอดบุตร ดังนั้น การพัฒนานโยบายและแผนการดำเนินงานเพื่อลดความพิการแต่กำเนิด โดยการกำหนดให้กรดโฟลิกเป็นส่วนประกอบในอาหารจึงเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งได้วางหลักการและคุ้มครองไว้ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับบริการสาธารณสุขที่เหมาะสม เป็นไปอย่างทั่วถึง มีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐาน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งมีสิทธิในการอยู่รอดและได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญาตามศักยภาพในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และได้รับรองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ (ในขณะนั้น) รวมทั้งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๒ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๒๔ ซึ่งให้การคุ้มครองและรับรองว่ารัฐภาคีควรดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อลดอัตราการตายของทารกก่อนคลอด และของเด็กแรกเกิด ตลอดจนประกันให้มีการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสมแก่มารดาทั้งก่อนและหลังคลอด รวมถึงการแนะนำให้ความรู้แก่บิดามารดาในเรื่องโภชนาการและการวางแผนครอบครัว เพื่อพัฒนาการดูแลสุขภาพเชิงป้องกันแก่มารดาและบุตรให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะนโยบายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) ควรให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์และกระทรวงสาธารณสุข ร่วมกันเป็นหน่วยงานหลักในการผลักดันนโยบายและแผนการดำเนินงานสำหรับการกำหนดให้กรดโฟลิก เป็นส่วนประกอบในอาหาร

(๒) ควรให้กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

(๒.๑) ส่งเสริมการให้โภชนศึกษาแก่หญิงวัยเจริญพันธุ์และคู่สมรสที่พร้อมจะมีบุตรให้ได้รับทราบถึงประโยชน์ของกรดโฟลิกในการลดความพิการแต่กำเนิดของทารก

(๒.๒) เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนานโยบายและแผนการดำเนินงานสำหรับการกำหนดให้เติมกรดโฟลิกเป็นส่วนประกอบในอาหาร โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนี้

๑) พัฒนานโยบายและแผนการดำเนินงานสำหรับการกำหนดให้เติมกรดโฟลิกเป็นส่วนประกอบในอาหาร โดยเร่งประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน เช่น สมาคมอุตสาหกรรมอาหาร สถาบันเทคโนโลยีการอาหาร เป็นต้น

๒) เร่งประสานความร่วมมือกับสถาบันโภชนาการต่าง ๆ อาทิ สถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล ฯลฯ ให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อกำหนดปริมาณของกรดโฟลิกที่ควรได้รับต่อวัน เพื่อกำหนดชนิดของอาหารที่เหมาะสมสำหรับการเติมกรดโฟลิกลงไป โดยคำนึงถึงวัฒนธรรมในการรับประทานอาหารของคนไทยซึ่งต้องสอดคล้องกับห่วงโซ่คุณค่าของอาหารและคุณภาพของอาหาร (สี กลิ่น รสชาติ) และต้นทุนในกระบวนการผลิต ตลอดจนความเสถียรคงรูปตามอายุของอาหารในการวางจำหน่าย

๓) ในระหว่างการดำเนินการตามข้อ ๑) และ ๒) ควรกำหนดมาตรการชั่วคราวให้หญิงวัยเจริญพันธุ์ต้องได้รับประทานกรดโฟลิกเสริมในปริมาณที่เหมาะสมตามความเห็นของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องภายในระยะก่อนปฏิสนธิ ๓ เดือนต่อเนื่องจนถึงช่วงที่มีการปฏิสนธิแล้วครบกำหนด ๓ เดือน

(๒.๓) ควรให้ (๒.๓.๑) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสำนักงานคณะกรรมการ นโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ (๒.๓.๒) สำนักนายกรัฐมนตรี โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และ (๒.๓.๓) กระทรวงสาธารณสุข โดยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข สนับสนุนจัดสรรหรือหาแหล่งเงินทุนเพื่อการวิจัยสำหรับพัฒนานโยบาย และแผนการดำเนินงานสำหรับการกำหนดเติมกรดโฟลิกเป็นส่วนประกอบในอาหารจนสามารถปฏิบัติได้จริง

ความสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งผลดำเนินการว่า รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งมอบหมายให้กระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานหลัก รับเรื่องนี้ไปพิจารณาร่วมกับ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำนักนายกรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว และให้กระทรวงสาธารณสุขสรุปผลการพิจารณาหรือผลดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวมแล้วส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายใน ๓๐ วัน เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

กรณีที่ ๖ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีกล่าวอ้างว่าพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัยมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

ประเด็นการร้องเรียน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้มีข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ละเมิดต่อหลักการสิทธิมนุษยชน กรณีกล่าวอ้างว่า บทบัญญัติมาตรา ๓๔ ข้อ ก. (๓) และข้อ ข. (๓) ที่กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นบทบัญญัติที่ขัดแย้งต่อสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพของพนักงานรักษาความปลอดภัยเดิมและกระทบต่อวิชาชีพรักษาความปลอดภัย และบทนิยามของคำว่า “ธุรกิจรักษาความปลอดภัย” ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓ มีลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อพนักงานรักษาความปลอดภัยที่ให้บริการในธุรกิจรักษาความปลอดภัยเอกชน

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีการกำหนดให้พนักงานรักษาความปลอดภัยต้องสำเร็จการศึกษาภาคบังคับ เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นไปเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัยในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และเมื่อพิจารณาถึงมาตรฐานระหว่างประเทศ ได้แก่ แนวปฏิบัติระหว่างประเทศสำหรับการให้บริการรักษาความปลอดภัยเอกชน (International Code of Conduct for Private Security Service Provider: PSCs) ที่กล่าวถึงคุณสมบัติของพนักงานรักษาความปลอดภัยโดยให้ความสำคัญกับมาตรฐานและทักษะในการทำงาน โดยไม่ได้ระบุถึงระดับการศึกษา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความเห็นว่า ระดับการศึกษามีได้เป็นหลักประกันว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับจะปฏิบัติหน้าที่รักษา

ความปลอดภัยโดยมีสำนึกความรับผิดชอบและมีประสิทธิภาพ ประกอบกับการกำหนดเงื่อนไขในการทำงาน กฎหมายระหว่างประเทศกำหนดว่า เงื่อนไขในการกำหนดคุณสมบัติต้องจำเป็นหรือเกี่ยวข้องอย่างยิ่งกับลักษณะงานที่ปฏิบัติหน้าที่นั้นด้วย (Inherent Requirement Exception) ดังนั้น การกำหนดให้พนักงานรักษาความปลอดภัยต้องสำเร็จการศึกษาภาคบังคับจึงไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและการรับรองเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามหลักการของรัฐธรรมนูญ กรณีการกำหนดลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัยของผู้ที่เคยได้รับโทษจำคุกบางฐานความผิด ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ ข้อ ข. (๓) เห็นว่ามีความสอดคล้องกับเป้าหมายและหลักความได้สัดส่วน และไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพตามหลักการของรัฐธรรมนูญ แต่เมื่อพิจารณาถึงฐานความผิดที่ได้กำหนดไว้ในบทบัญญัติดังกล่าวที่มีการกำหนดระยะเวลาจำกัดสิทธิในการทำงานสามปีเท่านั้น ยังไม่มีความเหมาะสม และไม่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมทางกฎหมายในสิ่งที่พึงปรารถนา หรือเป็นสิ่งที่เปี่ยมคุณค่าแตกต่างกัน เช่น ความผิดเกี่ยวกับชีวิตซึ่งมีคุณธรรมทางกฎหมายคือชีวิตมนุษย์ และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือลักทรัพย์ธรรมดาซึ่งมีคุณธรรมทางกฎหมายคือกรรมสิทธิ์และการครอบครอง เป็นต้น และเมื่อได้พิจารณาเพิ่มเติมถึงประเด็นในเรื่องของการกำหนดคุณสมบัติว่าต้องเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย เห็นว่าแต่เดิมไม่เคยมีกฎหมายบัญญัติหรือกำหนดคุณสมบัติเรื่องสัญชาติ และการเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยไม่ได้ถูกสงวนไว้เฉพาะผู้ที่มีสัญชาติไทย ดังนั้น การกำหนดคุณสมบัติเรื่องสัญชาติไทยจึงไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและหลักการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประเด็นในเรื่องเจตนารมณ์ในการใช้บังคับกฎหมายนั้น เห็นว่าพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ ไม่สามารถยกระดับมาตรฐานธุรกิจรักษาความปลอดภัยและเสริมสร้างศักยภาพของพนักงานรักษาความปลอดภัยได้ และไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวไม่ครอบคลุมถึงบุคคลบางประเภท ได้แก่ ผู้ให้บริการรักษาความปลอดภัยโดยตรงซึ่งไม่ผ่านบริษัทธุรกิจรักษาความปลอดภัย และการให้บริการรักษาความปลอดภัยโดยหน่วยงานของรัฐตามที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด นอกจากนี้ การที่กฎหมายได้ให้พนักงานรักษาความปลอดภัยมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๑ มีแนวโน้มว่าจะกระทบต่อสิทธิมนุษยชนได้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นควรมีข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และข้อเสนอแนะนโยบายต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

ข้อเสนอแนะนโยบาย

(๑) คณะรัฐมนตรีควรกำหนดนโยบายให้ภาคเอกชนที่ประกอบธุรกิจรักษาความปลอดภัยให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาทักษะหรือการฝึกอบรมพนักงานรักษาความปลอดภัยซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ได้แก่ แนวปฏิบัติระหว่างประเทศ PSCs รวมถึงการกำหนดมาตรการเยียวยาอื่น ๆ เมื่อเกิดการกระทำที่มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในหลักการชี้แนะเรื่องสิทธิมนุษยชนสำหรับธุรกิจกำหนดหลักการพื้นฐานต่อความรับผิดชอบของภาคธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Guiding Principles for Business and Human Rights: Implementing the United Nations “Protect Respect and Remedy” Framework) หรือหลักการ UN Guiding Principles for Business and Human Rights (UNGPs)

(๒) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัย องค์การส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ และภาคธุรกิจรักษาความปลอดภัยเอกชน ควรหารือร่วมกันให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่อให้กฎหมายสามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ ร่วมกันกำหนดมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยกลางที่ครอบคลุมเจ้าของกิจการที่จ้างพนักงานรักษาความปลอดภัยเป็นลูกจ้างโดยตรง และการให้บริการรักษาความปลอดภัยโดยบริษัทที่ให้บริการธุรกิจรักษาความปลอดภัยอันจะก่อให้เกิดความเสมอภาคใน

กฎหมาย และคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยให้หลายฝ่าย มีส่วนร่วมในการพัฒนาทักษะความสามารถและการฝึกอบรมของพนักงานรักษาความปลอดภัย รวมทั้งจะเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ภาคเอกชน มีความรับผิดชอบในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น

(ค) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัย องค์การส่งเสริมการค้าต่างประเทศของประเทศไทย และภาคธุรกิจรักษาความปลอดภัยเอกชน ควรหารือร่วมกันกำหนดให้มีการประเมินต้นทุนของการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ การบริหารจัดการประเภทงานของพนักงานรักษาความปลอดภัยที่เป็นธรรม เช่น การย้ายเปลี่ยนสถานที่ให้บริการรักษาความปลอดภัยของพนักงานรักษาความปลอดภัย เป็นต้น ที่จะต้องมีการจัดแจงทุกครั้ง และมีกระบวนการประเมินผลกระทบของกฎหมาย (RIA) ว่า สมควรปรับปรุงกฎหมายนี้หรือไม่ทุกระยะเวลา ๒ ปี ภายหลังจากพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเพื่อให้บทบัญญัติของกฎหมายมีประสิทธิภาพและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

ข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรทบทวนการกำหนดคุณสมบัติสำเร็จการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับในมาตรา ๓๔ ก. (๓) แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘

(๒) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรทบทวนการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลา ๓ ปี ที่ห้ามผู้ที่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกสำหรับความผิดที่ระบุไว้ตามมาตรา ๓๔ ข. (๓) แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมในแต่ละฐานความผิดที่กำหนดระยะเวลาจำกัดสิทธิในการทำงานให้สอดคล้องกับคุณธรรมทางกฎหมายเพื่อมิให้ถูกจำกัดสิทธิที่ใช้ระยะเวลาที่เท่ากันในแต่ละฐานความผิด

(๓) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรทบทวนโดยยกเลิกการกำหนดคุณสมบัติเรื่องสัญชาติไทยของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาตตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๔ ก. (๑)

(๔) คณะรัฐมนตรี โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติและคณะกรรมการกำกับธุรกิจรักษาความปลอดภัยควรออกกฎหมายกำหนดให้มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยโดยคำนึงถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน

ความสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ได้มีคำสั่งมอบหมายให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหลักรับเรื่องไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงแรงงาน กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐ รับทราบผลการพิจารณาและผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติเสนอ สรุปสาระสำคัญได้ว่า กรณีการกำหนดวุฒิการศึกษาของพนักงานรักษาความปลอดภัย พนักงานรักษาความปลอดภัยที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย

อยู่ก่อนจะได้รับการยกเว้นโดยไม่ต้องใช้วุฒิการศึกษา ส่วนพนักงานรักษาความปลอดภัยที่เป็นพนักงานรักษาความปลอดภัย หลังวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๙ จะได้รับยกเว้นเรื่องวุฒิการศึกษาเช่นกัน จากเดิมต้องสำเร็จการศึกษาภาคบังคับตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาภาคบังคับ เปลี่ยนมาเป็นสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาภาคบังคับที่ใช้อยู่ในขณะที่ยังสำเร็จการศึกษา กรณีการออกกฎหมายกำหนดให้มาตรฐานการรักษาความปลอดภัยและมาตรฐานหลักสูตรการรักษาความปลอดภัยโดยคำนึงถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน จะมีการจัดการบรรจิวาเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนไว้ในหลักสูตรของพนักงานรักษาความปลอดภัยรับอนุญาต เป็นต้น

กรณีที่ ๗ คัดค้านการเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพในร่างกาย กรณีการใช้เครื่องพันธนาการประเภทกุญแจเท้าแก่ผู้ต้องขังนักศึกษากลุ่มขบวนการประชาธิปไตยใหม่จำนวน ๗ คน เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ประเด็นการตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นสมควรให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน กรณีที่ปรากฏต่อสาธารณชนและสื่อมวลชนจำนวนมากว่า เจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ใช้เครื่องพันธนาการประเภทกุญแจเท้าแก่นักศึกษากลุ่มขบวนการประชาธิปไตยใหม่ซึ่งตกเป็นผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนตามหมายค้นของศาลทหารกรุงเทพ จำนวน ๗ คน โดยได้ใช้ในการคุมตัวออกจากเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ไปยังศาลทหารกรุงเทพ เพื่อให้พนักงานสอบสวน สถานีตำรวจ

ภูธรบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ยื่นคำร้องขออำนาจศาลทหารฝากขังเป็นครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ การใช้เครื่องพันธนาการประเภทกุญแจเท้าแก่นักศึกษาผู้ต้องขังทั้งเจ็ดในกรณีนี้ มีสื่อมวลชนจำนวนมากนำเสนอข่าวว่าเป็นการใช้ตรวน และมีปัญหาว่าจะถือเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และสิทธิเสรีภาพในร่างกายของนักศึกษาผู้ต้องขังทั้งเจ็ดหรือไม่

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ได้ให้การรับรองและคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของชนชาวไทย ตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว การใช้อำนาจโดยองค์กรของรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐจึงต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพของบุคคล อย่างไรก็ตาม สิทธิและเสรีภาพของบุคคลอาจถูกจำกัดได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเท่าที่จำเป็น เจ้าพนักงานของรัฐจะต้องใช้อำนาจภายในขอบเขตนั้นโดยเคร่งครัด จะใช้อำนาจเกินกว่าเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติไว้ไม่ได้ ในกรณีนี้การใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังระหว่างสอบสวนที่มีการขอฝากขังต่อศาล ย่อมเป็นการทำให้ผู้ต้องขังเสียเสรีภาพในการเคลื่อนไหวร่างกาย อันเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพในร่างกาย และอาจทำให้ผู้ต้องขังเกิดความอับอายหรือมีลักษณะเป็นการประจานต่อคนที่พบเห็น อันเป็นการกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แม้จะมีบทบัญญัติของกฎหมายให้สามารถจำกัดสิทธิเสรีภาพในร่างกายของผู้ต้องขังโดยการใส่เครื่องพันธนาการได้ ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ แต่มีการบัญญัติข้อยกเว้นไว้เมื่อมีเหตุสำคัญตามมาตรา ๑๔ (๔) และวรรคสอง ในกรณีเมื่อต้องคุมตัวผู้ต้องขังออกไปนอกเรือนจำ เจ้าพนักงานมีอำนาจที่

จะสั่งให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังและที่จะเพิกถอนคำสั่งได้ตามที่เห็นสมควร ประกอบกับกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ ๒๘ วรรคสาม ได้กำหนดเงื่อนไขในการพิจารณาใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังในกรณีที่ต้องนำตัวออกไปนอกเรือนจำว่า “ถ้าจะใช้เครื่องพันธนาการให้ใช้กุญแจมือ เว้นแต่คนต้องขังในคดีอุกฉกรรจ์จะใช้ตรวน หรือกุญแจเท้า หรือชุดกุญแจมือและกุญแจเท้าก็ได้” แต่ในกรณีของนักศึกษาผู้ต้องขังทั้งเจ็ดนี้เป็นคดีเกี่ยวกับข้อหาฝ่าฝืนคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ ที่ห้ามชุมนุมทางการเมืองตั้งแต่ห้าคนขึ้นไป และข้อหา ร่วมกันก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออกเสียงประชามติไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งเป็นคดีที่เกี่ยวกับความคิดเห็นที่แตกต่างทางการเมือง และข้อหาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานสอบสวนในการพิมพ์ลายนิ้วมือ และไม่อาจแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือใบรับหรือใบแทนใบรับเมื่อเจ้าพนักงานตรวจบัตรขอตรวจมิได้ มีลักษณะเป็นการก่ออาชญากรรมที่ร้ายแรงสะท้อนขวัญต่อประชาชนแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นคดีอุกฉกรรจ์ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาหลักทั่วไปที่เป็นเงื่อนไขในการใช้อำนาจขององค์กรของรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐ ในกรณีนี้แล้วเห็นว่าการกระทำของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสั่งใช้เครื่องพันธนาการแก่นักศึกษาผู้ต้องขังทั้งเจ็ดในกรณีนี้ไม่เป็นไปตามหลักนิติรัฐ ได้แก่ ต้องมีเหตุจำเป็น ต้องสมประโยชน์หรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ชอบธรรม และต้องสมควรแก่เหตุ ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครได้ใช้กุญแจเท้าแก่นักศึกษาผู้ต้องขังทั้งเจ็ด จึงเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพในร่างกายของบุคคลโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ส่วนการคุมตัวนักศึกษาผู้ต้องขังทั้งเจ็ดออกจากเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานครไปยังศาลทหารกรุงเทพ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ โดยมีการทำให้ภาพของการใส่กุญแจเท้าปรากฏต่อสาธารณชนไปทั่วโลก เป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ทั้ง ๒ ประเด็นดังกล่าวจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง จึงได้กำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะต่อกรมราชทัณฑ์ ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ให้กรมราชทัณฑ์กำชับและตักเตือนเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในการพิจารณาให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ และกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ด้วยความระมัดระวังและเคร่งครัด เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะทำนองเดียวกันอีก ทั้งนี้ ให้ดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) กรมราชทัณฑ์ควรมีการดำเนินการทบทวนความรู้ความเข้าใจให้แก่เจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์ เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่สอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้ต้องขังอย่างเพียงพอด้วย และควรที่จะได้มีการจัดการศึกษาอบรมและติดตามพัฒนาการมาตรฐานการดูแลรักษาความปลอดภัยและรักษาสิทธิมนุษยชนเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

(๒) เจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังพึงพิจารณาให้ความเห็นในการใช้เครื่องพันธนาการ ให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และพิศัตติจะต้องเป็นผู้สั่งให้ใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังตามที่กฎหมายกำหนด

(๓) กรมราชทัณฑ์ควรพิจารณาวิวัฒนาการของการใช้เครื่องพันธนาการโดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ทดแทนลักษณะของเครื่องพันธนาการที่ใช้อยู่ในปัจจุบันต่อไป โดยคำนึงถึงการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ และเสรีภาพอันเป็นสิทธิมนุษยชนของผู้ถูกควบคุมตัว

(๔) เมื่อมีการใช้เครื่องพันธนาการใด ๆ แล้ว กรมราชทัณฑ์ควรกำหนดให้มีมาตรการที่พึงใช้เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อผู้ต้องขังเป็นครั้งที่สอง จากการที่ถูกถ่ายภาพหรือเสนอข่าวต่อสาธารณชนโดยทำให้ปรากฏต่อสาธารณชนว่าผู้ต้องขังถูกใส่เครื่องพันธนาการ เนื่องจากยอมเป็นการลดคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยอาจใช้เครื่องแต่งกายของผู้ต้องขังที่สามารถปิดบังเครื่องพันธนาการไว้ และในระหว่างนำตัวผู้ต้องขังไปนอกเรือนจำ ควรป้องกันมิให้มีการถ่ายภาพผู้ต้องขังซึ่งมีเครื่องพันธนาการดังกล่าว

(๕) ในการควบคุมตัวผู้ต้องขัง กรมราชทัณฑ์ควรมีการแยกประเภทผู้ต้องขังระหว่างประเภทความผิดอุกฉกรรจ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความผิดที่กระทำต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ที่มีลักษณะใช้ความรุนแรง กับอีกประเภทหนึ่งคือผู้ต้องขังที่กระทำความผิดต่อความมั่นคง หรือความผิดในทางการเมือง หรือความผิดในลักษณะที่ถูกกำหนดให้เป็นความผิดทั้ง ๆ ที่ไม่ได้เป็นภัยอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน โดยผู้ต้องขังประเภทนี้ควรจะได้รับพิจารณาเป็นกรณี ๆ ว่า ควรจะควบคุมตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กรมราชทัณฑ์แจ้งผลการดำเนินการว่า ได้กำกับเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ในการพิจารณาใช้เครื่องพันธนาการแก่ผู้ต้องขังให้ถือปฏิบัติตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ และกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๓๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม พร้อมทั้งมีหนังสือสั่งการให้ปฏิบัติด้วยความระมัดระวังและเคร่งครัดแล้ว และมีการดำเนินการที่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนดแล้ว เว้นแต่ประเด็นเกี่ยวกับการใช้เครื่องแต่งกายปิดบังเครื่องพันธนาการของผู้ต้องขัง ซึ่งกรมราชทัณฑ์มีข้อสังเกตว่า การดำเนินการดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยในการควบคุมผู้ต้องขังด้วยเช่นกัน และประเด็นเกี่ยวกับการป้องกันมิให้มีการถ่ายภาพผู้ต้องขังที่มีเครื่องพันธนาการ เห็นว่า กสม. ควรจัดทำข้อเสนอต่อรัฐ เพื่อให้จัดทำช่องทางพิเศษสำหรับผู้ต้องขังโดยความร่วมมือและงบประมาณระหว่างศาลยุติธรรม กระทรวงกลาโหม และกระทรวงยุติธรรม

กรณีที่ ๘ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

ประเด็นการร้องเรียน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนผ่านผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๘ เวลาประมาณ ๑๖.๓๐ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธร ก. จังหวัดร้อยเอ็ด (ผู้ถูกร้อง) ได้จับกุมผู้ร้องตามหมายจับของศาลจังหวัดร้อยเอ็ดที่ จ.๓๐๘/๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ แล้วนำตัวไปคุมขังที่สถานีตำรวจภูธร ก. จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ร้องเคยถูกดำเนินคดีตามหมายจับดังกล่าว และศาลจังหวัดร้อยเอ็ดมีคำพิพากษายกฟ้องแล้ว ตามคดีหมายเลขดำที่ ๔๔๐๙/๒๕๕๗ คดีหมายเลขแดงที่ ๓๙๒๑/๒๕๕๘ จึงเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้เข้าจับกุมผู้ร้องแล้วนำตัวไปคุมขังที่สถานีตำรวจภูธร ก. จังหวัดร้อยเอ็ด ตามหมายจับของศาลจังหวัดร้อยเอ็ดที่ จ.๓๐๘/๑/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๗ โดย

ขณะเกิดเหตุมารดาของผู้ร้องได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องว่า คดีที่ผู้ถูกร้องเข้าจับกุมตัวผู้ร้องนั้น ศาลจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีคำพิพากษายกฟ้องแล้ว ตามคดีหมายเลขดำที่ ๔๔๐๙/๒๕๕๗ คดีหมายเลขแดงที่ ๓๙๒๑/๒๕๕๘ และสามารถสอบถามข้อมูลได้จากทนายความของผู้ร้อง แต่ผู้ถูกร้องยังจับกุมและนำตัวผู้ร้องไปคุมขังที่สถานีตำรวจภูธร ก. จังหวัดร้อยเอ็ด จนถึงเวลาเช้าของวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๘ โดยไม่มีการตรวจสอบข้อมูลและไม่ให้ผู้ร้องประกันตัว ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่า เหตุที่ผู้ถูกร้องจับกุมผู้ร้องนั้น เนื่องจากผู้ถูกร้องได้ตรวจสอบข้อมูลในระบบตรวจสอบหมายจับค้างเก่าของสำนักงานตำรวจแห่งชาติพบว่า มีข้อมูลหมายจับของผู้ร้องปรากฏอยู่ในระบบฐานข้อมูล จึงดำเนินการจับกุมตามหมายจับ ต่อมาผู้ถูกร้องได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและจ่ายค่าชดเชยเยียวยาความเสียหายจากการกระทำความผิดกล่าวแก่ผู้ร้อง เป็นจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท แล้ว ผู้ร้องไม่ประสงค์จะดำเนินคดีใด ๆ ต่อไป การกระทำความผิดกล่าวของผู้ถูกร้องจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่เมื่อผู้ร้องได้รับการแก้ไขและเยียวยาผลกระทบอันเกิดจากการกระทำของผู้ถูกร้องและไม่ประสงค์จะดำเนินคดีแล้ว จึงให้ยุติเรื่อง อย่างไรก็ตาม การใช้อำนาจของผู้ถูกร้องในการจับกุมหรือควบคุมตัวบุคคลซึ่งถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดนั้น อาจมีการกระทำที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชน ดังนั้น เพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์เช่นกรณีนี้อีก จึงเห็นควรกำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ดำเนินการภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

- (๑) ควรปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสถานะของผู้ต้องหาตามหมายจับให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน
- (๒) กำชับสถานีตำรวจทุกแห่ง ให้ความร่วมมือในการชี้แจงข้อเท็จจริงอย่างครบถ้วน กรณีที่มีหนังสือสอบถามจากสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและตรวจสอบเรื่องราวร้องเรียนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติอย่างรอบด้านและเป็นธรรม

ความสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สถานีตำรวจภูธรจังหวัดร้อยเอ็ดแจ้งผลดำเนินการว่า ได้สั่งการให้สารวัตรสถานีตำรวจภูธร ก. ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วสรุปสาระสำคัญได้ว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจได้ปฏิบัติตามหน้าที่สุจริตถูกต้องแล้ว ประกอบกับผู้ร้องได้ทำความเข้าใจกับเจ้าหน้าที่ผู้จับกุมเป็นที่เข้าใจดีไม่ติดใจในประเด็นดังกล่าว และได้ถอนเรื่องราวร้องเรียนไปจากสำนักงานยุติธรรมแล้ว

กรณีที่ ๙ สิทธิในกระบวนการยุติธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในทรัพย์สิน กรณีกล่าวอ้างว่าเจ้าพนักงานยึดยกทรัพย์สินของกลาง

ประเด็นการร้องเรียน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นนักโทษเด็ดขาดชาย ถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด (ผู้ถูกร้อง) จับกุมในความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ในระหว่างถูกจับกุม เจ้าหน้าที่ได้ยึดทรัพย์สินของผู้ร้องไป แต่ไม่ปรากฏว่ามีรายการทรัพย์สินดังกล่าวในบัญชีทรัพย์สินของกลางที่ยื่นฟ้องคดีต่อศาล และมีทรัพย์สินบางรายการที่เจ้าหน้าที่แจ้งต่อศาลว่าได้ส่งคืนให้แก่ญาติของผู้ร้องแล้ว ซึ่งไม่เป็นความจริง การกระทำความผิดกล่าวเป็นการกระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายหลังจากที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้แจ้งผลการตรวจสอบทรัพย์สินที่ได้จากการตรวจยึดให้พนักงานสอบสวน กลุ่มงานสอบสวน ๓ กองบังคับการสอบสวน กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ทราบว่า เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดไม่มีคำสั่งให้ตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ต้องหา และไม่มีคำสั่งให้ยึดทรัพย์สินที่เป็นทองรูปพรรณ จำนวน ๔ รายการแล้ว แต่พนักงานสอบสวนไม่ได้ส่งมอบทรัพย์สินทั้ง ๔ รายการคืนให้แก่ผู้ร้องซึ่งเป็นเจ้าของในทรัพย์สินนั้น แม้ในขั้นนี้จะรับฟังไม่ได้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดได้นำทรัพย์สินของผู้ร้องไปเป็นของตนเองหรือไม่ แต่การกระทำดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (พนักงานสอบสวน) สังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดที่ไม่ได้ส่งมอบทรัพย์สินทั้ง ๔ รายการ คืนให้แก่ผู้ร้องหรือผู้ที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้ร้อง จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบแบบแผนของทางราชการ กรณีตามคำร้องจึงปรากฏว่ามีการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น และเสนอมาตรการการแก้ไขปัญหามาให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติดำเนินการภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งรายงานผลการตรวจสอบจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๑) กำชับพนักงานสอบสวนให้ใช้ความระมัดระวังและเคร่งครัดในการปฏิบัติหน้าที่ มิให้เกิดกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเช่นนี้อีก

(๒) พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ในกรณีที่พนักงานสอบสวน สังกัดกองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ไม่คืนทรัพย์สินของกลางที่ยึดไว้ตามคำร้องนี้ให้แก่ผู้ร้อง เพื่อให้ผู้ร้องได้รับความเป็นธรรม

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติแจ้งผลดำเนินการว่าได้สั่งการให้กองบัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติด ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง หากพบว่าเป็นความบกพร่องของผู้ใดก็ให้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่และมีหนังสือแจ้งหน่วยงานในสังกัดกำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามระเบียบในการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ในระหว่างการดำเนินคดีไว้ โดยให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

กรณีที่ ๑๐ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าโรงเรียนบังคับให้นักเรียนตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวีและใช้เป็นเงื่อนไขในการเข้าศึกษาต่อ

ประเด็นการร้องเรียน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า ผู้บริหารและครูโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดนครพนม ทราบว่า ผู้ปกครองของเด็กที่กำลังจะสมัครเข้าศึกษาต่อในระดับชั้นอนุบาล ๑ เป็นผู้มีเชื้อเอชไอวี จึงต้องการให้เด็กตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อเอชไอวีก่อนที่จะรับเข้าเรียน โดยอ้างว่าเพื่อความสะอาดในการจัดกิจกรรมการสอน

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือถึงโรงพยาบาลประจำอำเภอเพื่อขอให้ตรวจหาเชื้อเอชไอวีของบุตรผู้เสียหาย โดยอ้างว่าเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการเข้าศึกษาต่อและความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนกับนักเรียนร่วมชั้นเรียนและจะได้กำหนดมาตรการในการดูแลเด็กนักเรียนดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง แม้ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่าไม่ได้บังคับผู้ปกครองของเด็กให้นำเด็กไปตรวจหาเชื้อเอชไอวี และปัจจุบันได้รับเด็กเข้าเรียนตามปกติแล้ว แต่การที่ผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจเลือดบุตรของผู้เสียหายถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุตรของผู้เสียหาย ทั้งที่การสมัครเข้ารับการศึกษาคือของเด็กคนอื่น ๆ ไม่ได้กระทำเช่นเดียวกับบุตรของผู้เสียหาย การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน และเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีโดยเฉพาะประเด็นด้านการศึกษาตามแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๑) จึงเห็นควรมีมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน เสนอต่อคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอชไอวี กระทรวงศึกษาธิการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงแรงงาน เพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๑) ส่งเสริมและสร้างความเข้าใจด้านผู้ติดเชื้อเอชไอวี เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติ พร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์และให้ความเข้าใจเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและถูกต้องกับการไม่แบ่งแยกการปฏิบัติต่อผู้ป่วย เพื่อสร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติกับประชาชนทั่วไป

(๒) ใช้มาตรการจูงใจหรือพิจารณากำหนดกฎหมาย อนุบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อป้องกันการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีจากนายจ้าง สถานประกอบการ และสถานศึกษา

(๓) เฝ้าระวัง สอดส่อง ดูแล และแลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการระหว่างหน่วยงานเป็นระยะ ๆ

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑) สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการแจ้งผลดำเนินการว่า ได้แจ้งให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการทราบและถือปฏิบัติตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๒) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานแจ้งผลดำเนินการว่า กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานได้ดำเนินการโครงการจัดกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านเอชไอวีและวัณโรคในสถานประกอบกิจการ โดยมอบหมายให้สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด และสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานคร สร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ นายจ้าง ลูกจ้าง แรงงานข้ามชาติ และคณะกรรมการทวิภาคีในสถานประกอบกิจการ ตระหนักถึงความสำคัญของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเอชไอวีและวัณโรค การคุ้มครองสิทธิของลูกจ้างที่ติดเชื้อเอชไอวี การปฏิบัติตามข้อเสนอแนะขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ฉบับที่ ๒๐๐ ว่าด้วยเรื่อง HIV/AIDS ในโลกแห่งการทำงาน โดยอบรมให้ความรู้ และเน้นการสร้างเจตคติที่ดี การป้องกันและแก้ไขปัญหาเอชไอวี การคุ้มครองสิทธิผู้ติดเชื้อ การป้องกันการละเมิดสิทธิของผู้ติดเชื้อ ไม่ตีตราทางสังคม และไม่เลือกปฏิบัติด้านการจ้างงานการประกอบอาชีพ และส่งเสริมการจัดทำระบบการบริหารจัดการด้านเอชไอวีและวัณโรคในสถานประกอบกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๓) กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งผลดำเนินการว่า กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและโรงเรียนในสังกัดกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมในการเข้ารับการศึกษาของผู้ติดเชื้อเอชไอวี หรือบุตรของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เพื่อไม่ให้เกิดกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามคำร้องเรียนอีก และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสร้างความเข้าใจด้านผู้ติดเชื้อเอชไอวี เพื่อลดการตีตราและการเลือกปฏิบัติพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์และให้ความเข้าใจเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและถูกวิธี ไม่แบ่งแยกการปฏิบัติต่อผู้ป่วยเพื่อสร้างความเข้าใจและปรับทัศนคติกับประชาชนทั่วไป

(๔) กรมกิจการเด็กและเยาวชน แจ้งผลดำเนินการว่า ได้แจ้งมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนของ กสม. ไปยังบ้านพักเด็กและครอบครัวทุกแห่งแล้ว เพื่อเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๕๖

(๕) กรมควบคุมโรคแจ้งผลดำเนินการว่า คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ ได้มีประกาศลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ เรื่อง นโยบายการไม่เลือกปฏิบัติต่อผู้มีเชื้อเอชไอวีในการสมัคร การคัดเลือก และการเรียนหรือศึกษาต่อในสถานศึกษา โดยประกาศฉบับดังกล่าวได้กำหนดแนวปฏิบัติให้สถานศึกษาไม่เลือกปฏิบัติในการรับผู้ติดเชื้อเอชไอวีเข้าศึกษาต่อ และห้ามเปิดเผยข้อมูลผู้ติดเชื้อให้แก่บุคคลอื่น อีกทั้งให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องเอดส์ที่ถูกต้อง ปลุกฝังเจตคติเชิงบวกต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี และจัดให้มีกลไกการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กนักเรียนที่มีเชื้อเอชไอวี อีกทั้งให้สถานศึกษามีระบบรายงานเมื่อเกิดกรณีมีการรังเกียจหรือเลือกปฏิบัติต่อผู้ติดเชื้อ เพื่อให้สามารถติดตามสถานการณ์และการดำเนินงานแก้ไขปัญหา

กรณีที่ ๑๑ การปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ กรณีกล่าวอ้างว่านิสิตนักศึกษาที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิดถูกบังคับให้ไว้ทรงผมและแต่งกายตามเพศกำเนิดในการเข้าเรียน การเข้าสอบวัดผล การฝึกปฏิบัติงาน และการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร

ประเด็นร้องเรียน

ผู้ร้องจำนวน ๒ ราย ได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นนิสิตนักศึกษาที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิดถูกบังคับให้ไว้ทรงผม และแต่งกายตามเพศกำเนิดในการเข้าเรียน การเข้าสอบวัดผล การฝึกปฏิบัติงาน และการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร โดยผู้ร้องที่ ๑ ร้องเรียนว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ผู้ถูกร้องที่ ๑) ไม่อนุญาตให้นักศึกษาชายที่มีเพศวิถีเป็นหญิงแต่งชุดครุยวิทยฐานะบัณฑิตหญิงเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ผู้ร้องที่ ๒ ร้องเรียนว่า มหาวิทยาลัยพะเยา (ผู้ถูกร้องที่ ๑) ห้ามไม่ให้แต่งกายตามเพศวิถีของตนในการเข้าเรียน การเข้าสอบวัดผล และการฝึกปฏิบัติงาน อีกทั้งมหาวิทยาลัยพะเยาได้ออกประกาศ เรื่อง การแต่งกายสำหรับผู้เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยกำหนดให้บัณฑิตชายไว้ทรงผมและแต่งกายตามเพศกำเนิดเท่านั้น จึงเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศและขัดต่อพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ ประกอบกับพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดมาตรการคุ้มครองผู้ถูกเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศและป้องกันมิให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากล ประเด็นการแต่งกายในการเข้าเรียน การเข้าสอบวัดผล และการฝึกปฏิบัติงานพิจารณาแล้วเห็นว่า การไม่อนุญาตให้นิสิตนักศึกษาแต่งกายตามเพศวิถีซึ่งไม่ตรงกับเพศกำเนิดของตนเข้าเรียน เข้าสอบวัดผล และการฝึกปฏิบัติงาน ย่อมส่งผลให้นิสิตที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือเพศวิถีไม่ตรงกับเพศกำเนิด รู้สึกถูกดูหมิ่นและถูกลดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตลอดจนเป็นเหตุให้มีการจำกัดสิทธิในการศึกษาของนิสิตกลุ่มนี้ การที่นิสิตนักศึกษาแต่งกายตามวิถีทางเพศในลักษณะเรียบร้อยและถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการแต่งกายที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ แม้ว่าการแต่งกายนั้นจะไม่ตรงกับเพศกำเนิดก็ตาม ย่อมไม่ได้กระทบกระเทือนต่อนิสิตนักศึกษาอื่น ๆ ที่เข้าเรียนและเข้าสอบวัดผล รวมทั้งหลักเกณฑ์ในการทดสอบความรู้แต่อย่างใด สำหรับกรณีการกำหนดให้บัณฑิตทุกคนต้องแต่งกายชุดครุยวิทยฐานะตามเพศกำเนิดเท่านั้น เห็นว่าเป็นการกระทำอันเป็นการจำกัดซึ่งการแสดงออกที่แตกต่างจากเพศกำเนิด และกระทบต่อสิทธิในความเป็นส่วนตัวและสิทธิในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์หรือตัวตนของผู้ร้องทั้งสอง ซึ่งไม่ได้เป็นไปเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพ ความปลอดภัย ความมั่นคงของประเทศ หรือการปฏิบัติตามหลักทางศาสนาแต่อย่างใด ดังนั้น การกระทำของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และมหาวิทยาลัยพะเยา (ผู้ถูกร้องที่ ๒) จึงเป็นการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งเพศ ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ พระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓ และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ข้อ ๒ และไม่สอดคล้องกับหลักการ Yogyakarta Principles ว่าด้วยการใช้กฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในประเด็นวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศข้อ ๒ ข้อ ๖ และข้อ ๑๙ จึงกำหนดแนวทางการแก้ไขกรณีตามคำร้องเรียน ตามมาตรา ๒๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เสนอต่อผู้ถูกร้องที่ ๑ ผู้ถูกร้องที่ ๒ ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พิจารณาดำเนินการภายใน ๖๐ วัน ดังนี้

แนวทางการแก้ไขการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

(๑) ให้มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (ผู้ถูกร้องที่ ๑) และมหาวิทยาลัยพะเยา (ผู้ถูกร้องที่ ๒) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พิจารณาแก้ไขหรือกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ ข้อบังคับหรือวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการแต่งกายในการเข้าเรียน การเข้าสอบวัดผล การฝึกปฏิบัติงาน และการเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรของนิสิตนักศึกษาที่มีอัตลักษณ์ทางเพศหรือวิถีทางเพศไม่ตรงกับเพศกำเนิด ให้เป็นไปตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ และสอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชนสากล

(๒) ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมความเท่าเทียมระหว่างเพศ (คณะกรรมการ สทพ.) และคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (คณะกรรมการ วลพ.) ประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ และสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติงานเสริมสร้างความเข้าใจและเร่งเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพอันจะนำมาซึ่งการปฏิบัติอย่างเสมอภาคต่อนิสิตนักศึกษา คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ในสถาบันอุดมศึกษา โดยเคารพต่อสิทธิความเป็นส่วนตัวและปราศจากการเลือกปฏิบัติจากสาเหตุวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศ ตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑) มหาวิทยาลัยพะเยาแจ้งผลดำเนินการว่า ได้อนุโลมให้นิติสภที่เพศวินไม่ตรงตามเพศกำเนิดแต่งกายตามเพศวิถีได้แต่ต้องถูกระเบียบ และมีคำสั่งที่ ๓๒๔๓/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตแต่งกายด้วยชุดครุยวิทยฐานะของบัณฑิตข้ามเพศในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร โดยมีหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาอนุญาต ซึ่งคณะกรรมการได้พิจารณาคำร้องของผู้สำเร็จการศึกษา จำนวน ๗ ราย พร้อมสัมภาษณ์ และได้อนุมัติให้แต่งชุดครุยวิทยฐานะหญิงได้ในงานพระราชทานปริญญาบัตร เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ นอกจากนี้ยังได้ออกประกาศ เรื่อง การแต่งกายของผู้สำเร็จการศึกษาที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยได้กำหนดการอนุญาตเพื่อให้แต่งกายข้ามเพศได้ แต่ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการพิจารณา

(๒) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาแจ้งผลดำเนินการว่า การแต่งกายเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ไม่อยู่ในอำนาจของมหาวิทยาลัยฯ เนื่องจากมีคณะกรรมการดำเนินการจัดกลุ่มภาค จำนวน ๔ ภาค ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ และหากคณะกรรมการฝ่ายฝึกซ้อมบัณฑิตพิจารณาอนุญาตให้บัณฑิตที่มีอัตลักษณ์ทางเพศไม่ตรงเพศกำเนิดมหาวิทยาลัยฯ จะพิจารณาอนุญาตเรื่องการแต่งกายของบัณฑิตต่อไป

(๓) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์แจ้งผลดำเนินการว่า ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการตามแนวทางการแก้ไขการปฏิบัติไม่เป็นธรรมตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกำหนดแล้ว และได้ขับเคลื่อนพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แก่ การจัดตั้งกลไกเพื่อให้มีการดำเนินการตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมระหว่างเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ การแจ้งหน่วยงานภาครัฐเพื่อให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติความเท่าเทียมทางเพศ พ.ศ. ๒๕๕๘ และการรับเรื่องร้องเรียนผ่านการดำเนินการของคณะกรรมการวินิจฉัยการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ (วลพ.)

(๔) ที่ประชุมมหาวิทยาลัยราชภัฏแจ้งผลดำเนินการว่า ได้พิจารณากรณีบัณฑิตเพศชายขอแต่งกายชุดครุยบัณฑิตหญิงเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร โดยมีมติว่าหากบัณฑิตสลับเพศขอเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรต้องดำเนินการดังนี้

- ๑) ต้องได้รับความยินยอมจากสำนักพระราชวัง
- ๒) แพทย์ต้องรับรองการเป็นโรคสลับเพศ คือได้ผ่าตัดแปลงเพศเรียบร้อยแล้ว
- ๓) หากอยากแต่งกายข้ามเพศเข้ารับพระราชทานปริญญาบัตร ต้องทำเรื่องขอเป็นราย ๆ ไป

(๕) ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทยแจ้งผลดำเนินการว่า ได้ขอความร่วมมือมหาวิทยาลัยและสถาบันสมาชิกร่วมกันผลักดันให้มีการทบทวนและปรับแก้การกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ ประกาศ มาตรการ โครงการ หรือวิธีปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษาที่เลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรมระหว่างเพศ

กรณีที่ ๑๒ สิทธิผู้พิการ กรณีกล่าวอ้างว่าประกาศรับสมัครนักเรียนเข้าศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของสถาบันการศึกษาทางไกลละเมิดสิทธิคนพิการ

ประเด็นร้องเรียน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ร้องเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย มีอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรงต้องใส่เหล็กตามกระดูกสันหลัง กันและขาเล็บเล็กทั้งสองข้าง ผู้ร้องมีความประสงค์ที่จะสมัครเข้ารับการศึกษาระดับ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่สถาบันการศึกษาทางไกล (สทก.) (ผู้ถูกร้อง) แต่ได้รับการปฏิเสธไม่รับผู้ร้องเข้าเป็นนักศึกษา โดยผู้ถูกร้องได้อ้างประกาศ เรื่อง การรับสมัครนักศึกษาใหม่ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๘ หลักสูตรศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ข้อ ๒.๑ ที่ได้กำหนดคุณสมบัติทั่วไปของผู้สมัครเข้ารับการศึกษาว່ต้องเป็นผู้สามารถเข้ารับการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลายภาคเรียนในแต่ละภาคเรียน และเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ได้ที่สนามสอบในประเทศไทย สามารถเดินทางมาติดต่อหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่สถาบันกำหนดได้ด้วยตนเอง พร้อมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนตัวในทุกประเภทที่เกิดขึ้น ผู้ร้องเห็นว่าการกำหนดคุณสมบัติบางประการตามประกาศดังกล่าวเป็นการกีดกันสิทธิทางการศึกษาของผู้ร้อง

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องเป็นคนพิการตามความหมายของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ร้องย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยเฉพาะสิทธิในการศึกษาซึ่งการกำหนดนโยบาย กฎ ระเบียบ และมาตรการหรือวิธีปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชน หรือบุคคลใด ในลักษณะที่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการจะกระทำมิได้ รวมถึงการกระทำหรืองดเว้นการกระทำที่แม้จะมีได้มุ่งหมายเป็นการเลือกปฏิบัติต่อ

คนพิการโดยตรง คนพิการมีสิทธิเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้จากสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะ ตลอดจนสวัสดิการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐในการศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติได้ตามความเหมาะสมในสถานศึกษาเฉพาะหรือในสถานศึกษาทั่วไป หรือการศึกษาทางเลือกหรือการศึกษานอกระบบโดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการให้ได้รับการสนับสนุนตามความเหมาะสม เมื่อประกาศการรับสมัครของผู้ถูกร้องดังกล่าวได้กำหนดคุณสมบัติทั่วไปของผู้สมัครเข้ารับการศึกษาว່ต้องสามารถเดินทางมาติดต่อหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ผู้ถูกร้องกำหนดได้ด้วยตนเอง พร้อมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนตัวทุกประเภทที่เกิดขึ้น โดยมีได้คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับคนพิการ ประกาศดังกล่าวจึงเป็นประกาศที่ละเมิดสิทธิคนพิการในการได้รับการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ ซึ่งบัญญัติว่า “คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษา ดังนี้ (๑) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (๒) เลือกบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบ และรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น (๓) ได้รับการศึกษาที่เป็นมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษาที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล” จึงได้กำหนดมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ เสนอต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้ถูกร้อง และศูนย์การศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ เพื่อพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๑) ให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ผู้ถูกร้อง และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ ประสานงานและบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้ผู้ร้องได้รับประโยชน์และสิทธิทางการศึกษาที่ควรได้ รวมทั้งให้การสนับสนุนเรื่องการศึกษาของคนพิการ โดยให้สอดคล้องต่อความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตามหลักการและเจตนารมณ์ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการและพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕

(๒) ให้ผู้ถูกร้องแก้ไขปรับปรุงประกาศของผู้ถูกร้อง เรื่อง การรับสมัครนักศึกษาใหม่ให้ขัดต่อหลักการตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕ และมาตรา ๘ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๒๐ และให้สอดคล้องกับหลักการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD) ข้อ ๒๔ ส่วนที่ ๒ เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงสิทธิทางการศึกษา

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑) สถาบันการศึกษาทางไกล แจ้งว่าได้พิจารณาแก้ไขประกาศรับสมัครนักศึกษาใหม่ โดยปรับแก้ข้อความและตัดข้อความที่กำหนดคุณสมบัติอันเป็นการละเมิดสิทธิคนพิการออกแล้ว คือ ข้อความกำหนดคุณสมบัติผู้สมัคร ข้อ ๓ จากเดิม “สามารถเข้ารับการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลายภาคเรียนในแต่ละภาคเรียน และเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ได้ที่สนามสอบในประเทศไทย” เป็นข้อความใหม่คือ สามารถเข้ารับการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปลายภาคเรียนในแต่ละภาคเรียน และเข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านการศึกษานอกระบบโรงเรียน (N-NET) ในสนามสอบได้ และได้มีการตัดข้อความในข้อ ๕ ที่ระบุว่า “สามารถเดินทางมาติดต่อหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่สถาบันการศึกษาทางไกลกำหนดได้ด้วยตนเองพร้อมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายส่วนตัวทุกประเภทที่เกิดขึ้น” ออก

(๒) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย แจ้งว่าได้รับทราบปัญหาของผู้ถูกร้องในเรื่องสถานที่ศึกษาต่อ และทราบว่าผู้ร้องมีถิ่นพำนักที่อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี และจากการตรวจสอบพบว่า ปัจจุบันผู้ร้องได้สมัครเข้าศึกษาต่อที่ กศน. อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี แล้ว ในภาคเรียนที่ ๑/๒๕๕๘ ซึ่งคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๙ นี้

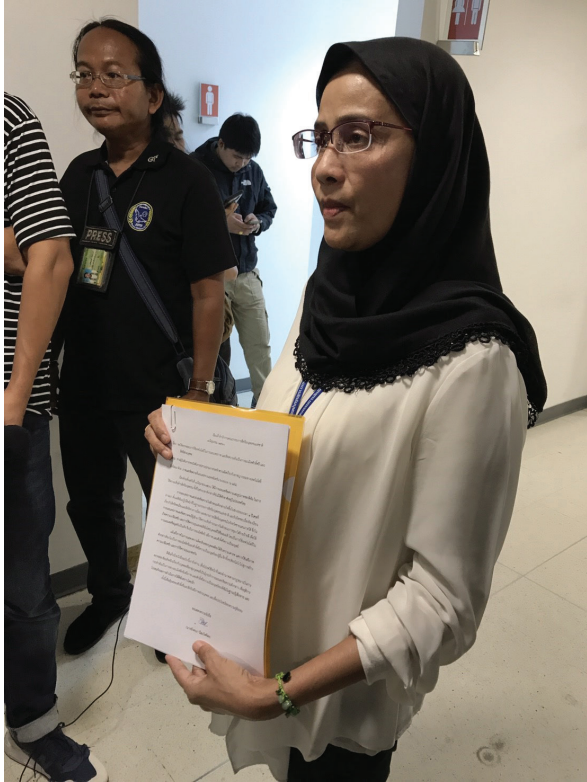
กรณีที่ ๑๓ สิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าเด็กถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ในพื้นที่ตำบลยะหา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา

ประเด็นการร้องเรียน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทราบสังกัด (ผู้ถูกร้อง) จำนวน ๓ คน เดินทางมายังบ้านของผู้ร้องและขอตรวจเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ของบุตรผู้ร้อง ซึ่งเป็นเด็กชายอายุ ๑๑ ปี และเด็กหญิงอายุ ๗ ปี และผู้ถูกร้องได้ให้ผู้ร้องลงลายมือชื่อในหนังสือให้ความยินยอมในการตรวจเก็บสารพันธุกรรม โดยไม่ได้แจ้งว่าจะตรวจเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมไปเพื่อวัตถุประสงค์ใด และได้เก็บสาร

พันธุกรรมของบุตรชายผู้ร้องไปคนเดียว เพราะบุตรสาวร้องไห้ด้วยความตกใจ ในระหว่างเก็บสารพันธุกรรมได้มีผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่เข้ามาสังเกตการณ์ด้วย ผู้ร้องเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการละเมิดสิทธิเด็ก จึงขอให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้ความเป็นธรรมและเยียวยาผู้ร้องตามกระบวนการยุติธรรมต่อไป

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้การเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมบุตรของผู้ร้องที่ยังเป็นเด็กจะได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้ร้องซึ่งเป็นมารดาก็ตาม แต่ควรจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นและการคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นสำคัญ เมื่อพิจารณาในเรื่องการเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมที่สามารถใช้เป็นพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในทางกระบวนการยุติธรรมแล้ว พนักงานสอบสวนต้องให้แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ดำเนินการตรวจ อีกทั้งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑/๑ วรรคสอง ที่บัญญัติให้การดำเนินการดังกล่าวเจ้าหน้าที่ควรกระทำเพียงเท่าที่จำเป็นและสมควร ซึ่งใช้ได้เฉพาะกับผู้ต้องหา ผู้เสียหาย หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเท่านั้น โดยต้องไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพตามที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ ประกอบกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ดังนั้น การเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมที่ได้กระทำต่อร่างกายของเด็ก แม้ว่าจะได้รับการยินยอมจากมารดาในขณะนั้นก็ไม่อาจกระทำได้ เพราะไม่ได้ชี้แจงให้ทราบว่าจะนำตัวอย่างสารพันธุกรรมของเด็กไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์

ใด เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิของเด็กหรือไม่ การกระทำดังกล่าวจึงถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงกำหนดมาตรการการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาดำเนินการภายใน ๖๐ วัน ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๑) กำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมที่ต้องกระทำต่อเนื้อตัวและร่างกายของเด็ก ควรดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดโดยต้องคำนึงถึงการคุ้มครองด้านสิทธิและประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. ๒๕๔๖ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครองโดยชอบด้วยกฎหมายทุกครั้ง

(๒) ก่อนดำเนินการเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมเจ้าหน้าที่ควรแสดงตน ตำแหน่งหน้าที่และต้นสังกัด พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ในการเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ รวมทั้งต้องเก็บรักษาข้อมูลที่เป็นความลับส่วนบุคคล เพื่อลดความหวาดระแวงและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการทางยุติธรรมให้กับประชาชนในพื้นที่

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติแจ้งผลดำเนินการว่า ได้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบถือปฏิบัติว่า ก่อนดำเนินการเก็บตัวอย่างสารพันธุกรรมจากร่างกายไม่ว่าจะเป็นของผู้ต้องหา ผู้เสียหายหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เห็นควรให้เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะต้องแสดงตนว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ให้แจ้ง ยศ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่ง และสังกัด พร้อมกับแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บหาสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) ต่อบุคคลที่จะต้องถูกตรวจสอบทราบ โดยจะต้องได้รับความยินยอมจากบุคคลที่จะถูกตรวจหาสารพันธุกรรม (ดีเอ็นเอ) และหากเป็นเด็กหรือเยาวชนจะต้องได้รับความยินยอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครองของเด็กหรือเยาวชนก่อนทำการตรวจหาสารดังกล่าวด้วยทุกครั้ง และต้องเก็บรักษาข้อมูลบุคคลที่เข้ารับการตรวจเป็นความลับส่วนบุคคล เพื่อลดความหวาดระแวงและสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการทางยุติธรรมให้กับประชาชนในพื้นที่

กรณีที่ ๑๔ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุข กรณีกล่าวอ้างว่าคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ย้ายสิทธิหลักประกันสุขภาพโดยไม่ได้รับความยินยอมของผู้ร้อง

ประเด็นร้องเรียน

ผู้ร้องได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช (ผู้ถูกร้อง) มีหนังสือแจ้งเปลี่ยนสิทธิหลักประกันสุขภาพของผู้ร้องจากโรงพยาบาลวชิรพยาบาลให้ไปใช้สิทธิหลักประกันสุขภาพที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ๖ สโมสรวัฒนธรรมหญิงซึ่งตั้งอยู่ห่างจากบ้านของผู้ร้องเป็นระยะทางประมาณ ๑๐ กิโลเมตร จากเดิมที่ผู้ร้องได้ใช้บริการที่โรงพยาบาลวชิรพยาบาลซึ่งตั้งอยู่ใกล้บ้านของผู้ร้องเป็นระยะทางประมาณ ๒๐๐ เมตร โดยผู้ถูกร้องให้เหตุผลว่าเป็นโครงการลดความแออัดของผู้ป่วย และรักษาผู้ป่วยที่มีโรคซับซ้อน ผู้ร้องเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม และไม่ได้รับความสะดวกในการใช้สิทธิรักษาพยาบาล เป็นการสร้างภาระเกินควร จึงขอให้ช่วยดำเนินการให้ผู้ถูกร้องยกเลิกการกระทำดังกล่าว และคืนสิทธิในการเข้ารับการรักษาพยาบาลกับโรงพยาบาลวชิรพยาบาลตามเดิม

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้การเปลี่ยนสิทธิหลักประกันสุขภาพโดยผู้ถูกร้องจะเป็นการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่จะให้คนไทยทุกคนที่ไม่มีสิทธิเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลจากทางราชการหรือตามพระราชบัญญัติประกันสังคมได้เข้าถึงบริการสุขภาพโดยถ้วนหน้า โดยมีหลักการให้มีการสร้างเสริมสุขภาพและบริการตามลำดับขั้นในลักษณะปฐมภูมิ ทุติยภูมิ และตติยภูมิก็ตาม แต่การดำเนินการต่าง ๆ ของผู้ถูกร้องซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐควรจะต้องดำเนินการโดยมีกฎหมายรองรับให้สามารถดำเนินการได้ หากพิจารณาตามพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๕ และมาตรา ๖ และข้อบังคับคณะกรรมการหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๕ และข้อ ๖ แล้ว ได้กำหนดให้บุคคลที่มีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขและประสงค์จะใช้สิทธิรับบริการสาธารณสุขสามารถยื่นคำขอลงทะเบียนเลือกหน่วยบริการประจำ หรือขอเปลี่ยนแปลงหน่วยบริการประจำได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ บุคคลผู้มีสิทธิรับบริการสาธารณสุขสามารถเลือกหน่วยบริการประจำที่อยู่ในพื้นที่ตำบลหรืออำเภอที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน หรือหน่วยบริการในพื้นที่ตำบลหรืออำเภอที่ต่อเนื่อง โดยคำนึงความสะดวกและความจำเป็นของตนเป็นสำคัญ ประกอบกับไม่มีบทบัญญัติมาตราใดและข้อบังคับข้อใดตามพระราชบัญญัติและข้อบังคับดังกล่าวให้หน่วยบริการสามารถย้าย

สิทธิหลักประกันสุขภาพของผู้รับบริการได้เองโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้รับบริการ ดังนั้น การย้ายสิทธิหลักประกันสุขภาพของผู้ร้องจากผู้ร้องไปที่ศูนย์บริการสาธารณสุข ๖ สโมสรวัฒนธรรม โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ร้อง จึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ร้อง แต่เมื่อผู้ร้องได้เปลี่ยนสิทธิหลักประกันสุขภาพของผู้ร้องกลับมาที่โรงพยาบาลวชิรพยาบาลตามเดิม ประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนของผู้ร้องจึงได้รับการแก้ไขเยียวยาแล้ว ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับสิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขไปยังกระทรวงสาธารณสุขและสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่ต้องคำนึงถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) กรณีในเขตกรุงเทพมหานคร สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๑๓ กรุงเทพมหานคร ผู้ถูกร้องและสำนักงานมัย กรุงเทพมหานคร ควรดำเนินการร่วมกัน ดังนี้

(๑.๑) ควรแก้ไขเยียวยาให้ผู้รับบริการสาธารณสุขที่ถูกเปลี่ยนสิทธิหลักประกันสุขภาพให้ได้รับการคืนสิทธิหลักประกันสุขภาพมารับบริการสาธารณสุขที่โรงพยาบาลวชิรพยาบาลเช่นเดิม

(๑.๒) หน่วยบริการควรมีหนังสือแจ้งผู้รับบริการสาธารณสุขที่ใช้สิทธิรับบริการที่โรงพยาบาลวชิรพยาบาลให้ดำเนินการเปลี่ยนย้ายสิทธิหลักประกันสุขภาพไปยังศูนย์บริการสาธารณสุขใกล้บ้าน โดยอาจใช้กลไกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือผู้นำชุมชนในการประชาสัมพันธ์และประสานทำความเข้าใจกับผู้รับบริการ

(๑.๓) ควรมีหนังสือแจ้งให้ผู้มีสิทธิหลักประกันสังคมที่ไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตบางซื่อ บางพลัด จตุจักร ราชเทวี พญาไท พระนคร และปทุมวัน ย้ายสิทธิหลักประกันสังคมไปใช้บริการสาธารณสุขกับหน่วยบริการใกล้บ้าน

(๒) กรณีในต่างจังหวัด กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขตที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการ ดังนี้

(๒.๑) ควรมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับบริการเปลี่ยนย้ายสิทธิหลักประกันสุขภาพไปยังหน่วยบริการสาธารณสุขที่ใกล้บ้าน โดยอาจใช้กลไกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือผู้นำชุมชนในการประชาสัมพันธ์และประสานทำความเข้าใจกับผู้รับบริการ

(๒.๒) การเปลี่ยนย้ายสิทธิหลักประกันสุขภาพ ควรนำระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์มาเป็นส่วนร่วมในการกำหนดหน่วยบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน โดยให้คำนึงถึงความสะดวกในการเดินทางมารับบริการของผู้รับบริการ

(๒.๓) ควรพัฒนาหน่วยบริการ (โรงพยาบาลชุมชน หรือโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล) ให้มีความพร้อมรองรับผู้รับบริการสาธารณสุขทุกวัน เพื่อลดความแออัดของผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลศูนย์หรือโรงพยาบาลขนาดใหญ่ ดังนี้

(๒.๓.๑) ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ที่จอดรถของหน่วยบริการ แก้อัสนั่งตรวจ จำนวนห้องสุขาให้เพียงพอ

(๒.๓.๒) ด้านบุคลากร จัดให้เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลให้บริการรวดเร็ว ทันใจ โดยเฉพาะแพทย์สามารถช่วยชีวิตคนได้ทันเวลา และมีศักยภาพที่จะช่วยรักษาโรคต่างๆ ให้หายขาดได้

(๒.๓.๓) ด้านระบบเวชภัณฑ์ยา จัดให้มียาครบตามสภาพอาการของผู้รับบริการ

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

(๑) คณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช แจ้งผลดำเนินการว่าได้แก้ไขเยียวยาผู้ร้องเรียนแล้ว และชี้แจงว่า ในการดำเนินการย้ายสิทธิในครั้งนี้ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเขต ๑๓ ได้ประชาสัมพันธ์และแจ้งให้ผู้รับบริการทราบทั่วกันแล้ว ซึ่งผู้รับบริการส่วนใหญ่เข้าใจและยินยอม ยกเว้นบางรายที่ในช่วงแรกไม่เข้าใจ

และไม่ยินยอม โรงพยาบาลก็ได้ทำความเข้าใจเพิ่มเติมและให้ทดลองปฏิบัติว่าจะได้ประโยชน์แก่ผู้รับบริการหรือไม่ อย่างไร สุดท้ายในขณะนี้ซึ่งประมาณ ๑ ปี ครั้ง หลังจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่พบปัญหาที่รุนแรงและผู้บริการพอใจต่อการเปลี่ยนแปลง ทางโรงพยาบาลจึงเห็นว่าไม่ควรดำเนินการอะไรที่ทำให้เกิดความสับสนวนวายอีก ยกเว้นรายใดที่มีเหตุผลจำเป็นกรณีพิเศษจะพิจารณาเป็นกรณี ๆ ไป

(๒) สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร แจ้งผลดำเนินการว่าศูนย์บริการสาธารณสุข ๖๘ แห่ง เป็นหน่วยบริการปฐมภูมิ/หน่วยบริการประจำ ไม่สามารถย้ายสิทธิหลักประกันสุขภาพของผู้มีสิทธิได้ เนื่องจากการลงทะเบียนสิทธิหลักประกันสุขภาพ ถือเป็นหน้าที่ของประชาชนทุกคนที่ต้องลงทะเบียนเพื่อขอรับบริการบริการในระดับปฐมภูมิ มีการประชาสัมพันธ์ การเปลี่ยนแปลงสิทธิผู้รับบริการร่วมกับคณะแพทยศาสตร์วชิรพยาบาล มหาวิทยาลัยนวมินทราธิราช ตามโครงการลดความแออัดผู้ป่วยนอก ผ่านการประชุมประจำเดือนของสำนักงานเขตที่เกี่ยวข้อง

(๓) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ เขต ๑๓ กรุงเทพมหานคร แจ้งผลดำเนินการว่า ได้ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเยียวยาผู้เสียหาย ให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบโดยตรงทุกราย และได้คืนสิทธิให้ผู้ร้องตามเดิมเรียบร้อยแล้ว มีการใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ในการจัดหน่วยบริการสาธารณสุขใกล้บ้านให้กับประชาชนโดยมุ่งหวังให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก โดยพิจารณาจัดเครือข่ายหน่วยบริการให้ประชาชนที่อยู่ของประชาชนใกล้บ้าน "ระดับแขวง" ของพื้นที่กรุงเทพมหานคร และรับข้อเสนอของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อนำไปพิจารณาดำเนินร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

กรณีที่ ๑๕ สิทธิแรงงาน กรณีกล่าวอ้างว่า บริษัท ธ. จังหวัดลพบุรี ละเมิดสิทธิแรงงานและจำกัดเสรีภาพในการเดินทาง

ประเด็นการร้องเรียน

ผู้ร้องโดยเครือข่ายเพื่อสิทธิแรงงานข้ามชาติ (MWRN) ได้ร้องเรียนขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า ผู้ร้องทั้ง ๑๔ คน เป็นผู้มิสัญชาติเมียนมา ได้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างในฟาร์มเลี้ยงไก่ของบริษัท ธ. (ผู้ถูกร้อง) ในพื้นที่ตำบลโคกตูม อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ได้รับค่าจ้างในอัตราวันละ ๓๐๐ บาท แต่ผู้ถูกร้องได้หักค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ออกจากค่าจ้าง จึงทำให้ยอดสุทธิของค่าจ้างเหลือเพียงวันละ ๒๓๐ บาท และได้ให้ผู้ร้องทำงานโดยไม่วันหยุดประจำปี สัปดาห์ วันหยุดพักผ่อนประจำปี และวันหยุดตามประเพณี นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องได้บังคับให้ผู้ร้องทำงานล่วงเวลาตั้งแต่เวลา ๒๑.๐๐ – ๐๕.๐๐ นาฬิกา ทั้งยังมีพฤติกรรมหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้ร้องให้สูญเสียเสรีภาพในการเดินทางโดยกำหนดให้ผู้ร้องสามารถเดินทางออกจากสถานที่ประกอบการของผู้ถูกร้องเพียงสัปดาห์ละ ๒ ชั่วโมง และได้มีการยึดเอกสารประจำตัวของผู้ร้องทุกคนไว้ด้วย

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้” สิทธิแรงงานโดยเฉพาะสิทธิที่จะได้รับค่าจ้างที่เป็นธรรมและสิทธิที่จะมีวันลาเป็นสิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองโดยกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ข้อ ๗ จึงย่อมได้รับการคุ้มครองโดยรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๖

มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๗ การกระทำของผู้ถูกร้องในส่วนที่มีการนำเอาค่าจ้างรายวันของผู้ร้องจำนวนวันละ ๓๐๐ บาท ไปหักค่าเช่าบ้าน ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าน้ำดื่ม ค่าเบิกราคาล่วงหน้า ค่าประกันสุขภาพงวดที่ ๒ และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่ระบุรายละเอียดออกจากค่าจ้าง ทำให้ผู้ร้องทั้ง ๑๔ คนได้รับค่าจ้างรายวันในอัตราเพียง ๒๓๐ บาท และกรณีที่ผู้ถูกร้องกำหนดให้วันพักเป็นวันเวลา ๓๐ - ๓๕ วัน นับรวมเป็นวันหยุดต่าง ๆ โดยไม่ได้ตกลงกันล่วงหน้า เป็นการละเมิดสิทธิแรงงานของผู้ร้องทั้ง ๑๔ คน อันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน แต่ขณะนี้ข้อเรียกร้องเกี่ยวกับค่าตอบแทนในการทำงานของผู้ร้องทั้ง ๑๔ คน พนักงานตรวจแรงงานตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้ใช้อำนาจตามความในมาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ มีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องจ่ายค่าจ้าง ค่าทำงานในวันหยุด ค่าล่วงเวลา และดอกเบี้ย ให้แก่ผู้ร้องทั้ง ๑๔ คน แล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๙ และได้แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้นายจ้างและลูกจ้างทั้ง ๑๔ คน ทราบแล้ว ซึ่งหากนายจ้างและลูกจ้างไม่พอใจคำสั่งก็ขอที่จะนำคดีไปสู่ศาล ภายใน ๓๐ วันนับแต่วันรับทราบคำสั่ง

ประเด็นที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่าผู้ถูกร้องบังคับให้ทำงานล่วงเวลาตั้งแต่เวลา ๒๑.๐๐ - ๐๕.๐๐ นาฬิกา โดยไม่ให้หยุดพักและไม่จ่ายค่าล่วงเวลานั้น คำชี้แจงของผู้ถูกร้องตรงกับคำชี้แจงของตัวแทนผู้ร้องที่ว่า ในหนึ่งวันจะนอนพักผ่อนในเวลาประมาณ ๒๒.๐๐ - ๐๓.๐๐ นาฬิกา จึงน่าจะเชื่อได้ว่านับตั้งแต่เวลาประมาณ ๒๒.๐๐ - ๐๓.๐๐ นาฬิกา ผู้ร้องทั้ง ๑๔ คน ไม่ได้ทำงานล่วงเวลา สำหรับประเด็นที่กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องจำกัดเสรีภาพในการเดินทางของผู้ร้องทั้ง ๑๔ คน นั้น ไม่ปรากฏว่ามีการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเด็นดังกล่าว หรือเป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการบังคับใช้แรงงานตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑

ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและป้องกันไม่ให้เกิดกรณีปัญหาเช่นนี้อีก คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงเห็นควรให้เสนอมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิแรงงาน ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และข้อเสนอแนะนโยบายต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามมาตรา ๑๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ดังนี้

มาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

(๑) ให้กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งจัดทำแนวปฏิบัติเพื่อให้ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกได้ปฏิบัติต่อแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองโดยถูกกฎหมายตามหลักการสิทธิมนุษยชน และให้แรงงานดังกล่าวได้รับความคุ้มครองไม่ต่างจากแรงงานไทย โดยเฉพาะในเรื่องการจ่ายค่าจ้างและการจัดวันหยุดที่ถูกต้องตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน รวมทั้งให้ความรู้กับผู้ประกอบการและแรงงานอย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ

(๒) ให้กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งกำหนดมาตรการไม่ให้ผู้ประกอบการยึดหรือเก็บบัตรประจำตัวและเอกสารสำคัญของแรงงานไว้ หากจำเป็นจะต้องเก็บเอกสารดังกล่าวให้จัดเก็บได้เพียงสำเนาเอกสารเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิแรงงานข้ามชาติอันเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์

(๓) ให้กระทรวงแรงงานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายพิจารณาจัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับการจ้างแรงงานและการคุ้มครองแรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกกฎหมายในภาคอุตสาหกรรมสัตว์ปีก และให้แก้ไขมาตรการทางกฎหมาย เช่น กฎกระทรวง ประกาศ หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแรงงานในปัจจุบันให้มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้จริงทั้งนี้ ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงาน

ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) คณะรัฐมนตรีควรเร่งนำหลักการชี้แนะเรื่องสิทธิมนุษยชนสำหรับธุรกิจตามกรอบงานขององค์การสหประชาชาติในการคุ้มครอง เคารพ และเยียวยา (Guiding Principles on Implementing the UN Protect, Respect, Remedy Framework for Business and Human Rights: UNGPs) มาใช้ในภาคอุตสาหกรรมการเกษตร

(๒) คณะรัฐมนตรีควรเร่งรัดจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights: NAP) ตามที่คณะรัฐมนตรีรับทราบ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ โดยนำประเด็นปัญหาการใช้แรงงานในภาคอุตสาหกรรมการเกษตรตามคำร้องนี้ ไปเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแผนเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

(๓) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาจัดทำหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ้างงานและการคุ้มครองแรงงานให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับงานเกษตรกรรมและงานอุตสาหกรรมการเกษตรทั้งระบบ โดยให้เป็นไปตามกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม รวมถึงมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิแรงงานข้ามชาติอันเป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการใช้แรงงานบังคับและการค้ามนุษย์

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กระทรวงแรงงานแจ้งผลการดำเนินการว่า ได้ดำเนินการตามมาตรการการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยมีนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการให้ความคุ้มครองแรงงานของกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานยี่ดหลัก “ความเสมอภาคและเท่าเทียม โดยไม่เลือกปฏิบัติ กรณีแรงงานต่างด้าวไม่ว่าจะเป็นแรงงานที่เข้าเมืองถูกกฎหมายหรือลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายย่อมได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับแรงงานไทย” และให้ความคุ้มครองดูแลผู้ใช้แรงงานให้ได้รับสิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ กรมสวัสดิการคุ้มครองแรงงานได้จัดทำคู่มือตรวจแรงงานเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานบังคับและแรงงานขัดหนี้ จัดประชุมหารือเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย และทบทวนข้อกฎหมายในเรื่องเกี่ยวกับค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์ วันหยุดตามประเพณี และเวลาพัก และมอบหมายให้คณะทำงานด้านกฎหมาย เป็นผู้พิจารณาดำเนินการ ประสานข้อมูลฟาร์มไก่ และฟาร์มปศุสัตว์ เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการดำเนินการตรวจสอบ จัดทำแนวปฏิบัติที่ดีสำหรับอุตสาหกรรมฟาร์มไก่และสถานที่พักใช้สัตว์ปีกในประเทศไทย จัดทำยุทธศาสตร์บริหารจัดการแรงงานต่างด้าว ปี ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ การจัดทำระบบแรงงานเพื่อลดการพึ่งพาแรงงานต่างด้าว ทั้งนี้ให้ขึ้นอยู่กับความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ ควบคุมกำกับดูแลกระบวนการเข้ามาระหว่างการทำงานและกลับออกไปของแรงงานต่างด้าว กำหนดมาตรฐานการจ้างแรงงานต่างด้าวให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล มีศูนย์ร่วมบริการช่วยเหลือแรงงานต่างด้าวใน ๑๐ จังหวัด และมีบริการ Application DOE Help สายด่วน ๑๖๙๔ และเว็บไซต์ www.doe.go.th/helpme เพื่อเป็นช่องทางรับเรื่องร้องเรียน เป็นต้น

กรณีที่ ๑๖ กรณีการแก้ไขปัญหาคาการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานของประเทศไทย

กสม. ได้พิจารณาดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการปฏิรูปพลังงานเพื่อจัดทำข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และข้อเสนอแนะนโยบายการแก้ไขปัญหาคาการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานของประเทศไทย อันเป็นสิทธิมนุษยชน ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ประกอบกับการพิจารณาทบทวนการแก้ไขพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ด้วยเหตุผลว่าประเทศไทยกำลังจะขาดแคลนพลังงาน จำเป็นต้องมีการสำรวจขุดเจาะเพื่อค้นหาและผลิตปิโตรเลียมเพิ่มขึ้น โดยเร่งดำเนินการเปิดสัมปทานปิโตรเลียมรอบใหม่ ครั้งที่ ๒๑ ซึ่งเป็นประเด็นที่สมควรจะต้องมีมาตรการแก้ไขเพื่อหาทางป้องกันมิให้ปัญหาความขัดแย้งขยายตัวมากขึ้นเพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน

การดำเนินการ

กสม. ได้พิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และรับฟังความคิดเห็นจากผู้แทนเครือข่ายประชาชนปฏิรูปพลังงานไทย (คปพ.) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และกระทรวงพลังงาน พบว่า รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายสาธารณะในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานของประเทศไทยที่อาจขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนเท่าที่ควร อันเป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงระดับสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งจะมีผลต่อการกระตุ้นและส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยโดยรวม อีกทั้งไม่สอดคล้องกับหลักการในพันธกรณีระหว่างประเทศ คือ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) ที่ประเทศไทยเป็นภาคี และตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน และยังพบว่าความขัดแย้งจากการดำเนินการอันเป็นนโยบายสาธารณะในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นปัญหาใหญ่ของทุกประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความขัดแย้งเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นประเด็นสำคัญ เนื่องจากประเทศไทยที่ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชนบทซึ่งมีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ แต่ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเป็นการพัฒนาสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคอุตสาหกรรม ความขัดแย้งระหว่างการพัฒนา กับสิทธิของประชาชนในพื้นที่จึงมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหลักปฏิบัติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติได้กำหนดความรับผิดชอบของรัฐในการคุ้มครองไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากบุคคลภายนอก รวมทั้งที่เป็นบรรษัทการค้า นอกจากนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับข้อมูลในเรื่องการบริหารจัดการด้านพลังงานของรัฐบาล และรัฐบาลควรพิจารณาระบบการจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการใช้ระบบการแบ่งปันผลผลิต ระบบสัมปทาน หรือระบบอื่น ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่าพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลานาน และมีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสม ทั้งในส่วนของระบบการบริหารจัดการทรัพยากรปิโตรเลียมที่มีอยู่อย่างจำกัด รวมถึงบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการดูแลผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนที่ชัดเจน โดยกระบวนการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายฉบับนี้ ควรตระหนักถึงสิทธิการมีส่วนร่วมและสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและเร่งสร้างความเข้าใจที่ตรงกันแก่ทุกฝ่ายด้วยการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน รวมถึงเปิดเผยข้อดีข้อเสียของระบบสัมปทานปิโตรเลียม ระบบแบ่งปันผลผลิตปิโตรเลียม และระบบอื่น ๆ เช่น รั้งการผลิต เพื่อให้ประชาชนรับทราบอย่างทั่วถึงเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและควรเปิดพื้นที่สาธารณะให้แก่ภาคประชาชนมากขึ้นในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางการหาทางออกของปัญหาด้านพลังงานที่เป็นข้อตกลงร่วมกันของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน กสม. จึงมีมติให้ข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการแก้ไขกฎหมายด้านพลังงานทั้งสองฉบับต่อไป

ข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

๑) คณะรัฐมนตรีควรปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และพระราชบัญญัติภาษีเงินได้ปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยแก้ไขบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสม ในส่วนของระบบการบริหารจัดการทรัพยากรปิโตรเลียมที่มีอยู่อย่างจำกัด รวมถึงบทบัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและการดูแลผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนที่ชัดเจน และควรตระหนักถึงสิทธิการมีส่วนร่วมและสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเร่งสร้างความเข้าใจที่ตรงกันแก่ทุกฝ่ายด้วยการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน อีกทั้ง เปิดพื้นที่สาธารณะให้แก่ภาคประชาชนในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นแนวทางการหาทางออกของปัญหาด้านพลังงานที่เป็นข้อตกลงร่วมกันของทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน

๒) หากข้อเสนอในข้อ ๑) ไม่สามารถดำเนินการได้ ควรพิจารณาถอนร่างพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติในขณะนี้ เพื่อนำกลับมาทบทวนใหม่

ข้อเสนอแนะนโยบาย

๑) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณานำหลักปฏิบัติของโครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme : UNEP) คือ หลัก Guidelines for the Development of National Legislation on Access to Information, Public Participation and Access to Justice in Environmental Matters มาใช้ในการกำกับดูแลภาคธุรกิจที่ได้รับสัมปทานจัดการพลังงานปิโตรเลียม ซึ่งการสำรวจขุดเจาะพลังงานปิโตรเลียมมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของชุมชน และควรพิจารณาให้ประเทศไทยเข้าไปเป็นภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูล การมีส่วนร่วมสาธารณะในการตัดสินใจและการเข้าถึงความยุติธรรมในเรื่องสิ่งแวดล้อม (The Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters 1998) หรือ Aarhus Convention ซึ่งอนุสัญญานี้จะว่าด้วยเรื่องสิทธิที่เกี่ยวกับการจัดการโครงการของรัฐที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ๓ ประเด็น คือ ๑) การเข้าถึงข้อมูล ๒) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ และ ๓) การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ขณะนี้มี ๔๗ ประเทศ ที่เข้าเป็นภาคีแล้ว เพราะถ้าประเทศไทยให้สัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้แล้ว จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนอย่างยิ่ง เพราะอนุสัญญานี้จะวางกรอบว่า รัฐจะต้องตรากฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญา ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาโครงการต่าง ๆ ของรัฐที่อาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต เช่น โครงการสัมปทานปิโตรเลียมของรัฐที่ประชาชนอ้างว่าย่างขาดธรรมาภิบาล และขาดการเข้าถึงข้อมูล รวมทั้งโครงการสร้างโรงไฟฟ้า

๒) คณะรัฐมนตรีควรนำหลักการของข้อตกลงโลก (Un Global Compact : UNGC) และหลักการชี้แนะของสหประชาชาติ ว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (United Nation Guiding Principles on Business and Human Rights : UNGPs) มาใช้กับภาคธุรกิจและสมควรเร่งให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (National Action Plan for the Business and Human Rights : NAP) เพื่อการปกป้องคุ้มครองและป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓) คณะรัฐมนตรีควรกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับหลักการซึ่งประเทศไทยได้ให้การรับรองเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ (UN Sustainable Development Goals : SDGs) ในที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UN General Assembly) ซึ่งมี ๑๗ เป้าหมาย โดยเป้าหมายที่ ๗ เป็นเรื่องเฉพาะด้านพลังงาน ซึ่งกำหนดว่ารัฐบาลต้อง “สร้างหลักประกันให้ทุกคนสามารถเข้าถึงพลังงานสะอาดในราคาที่ย่อมเยาและยั่งยืน”

๔) คณะรัฐมนตรีควรพิจารณาจัดให้มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านพลังงานแห่งชาติ (Thai Energy Information Hub) เพื่อส่งเสริมการเข้าถึง รับรู้ และเข้าใจในบทบาทความสำคัญและประเด็นปัญหาพลังงานของชาติอย่างครบถ้วนถูกต้อง โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้ประกอบการด้านพลังงาน นักวิจัย นักวิชาการ ผู้กำหนดนโยบายด้านพลังงาน สื่อมวลชน เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางด้านข้อมูลพลังงานที่จะเก็บ รวบรวม วิเคราะห์ อย่างเป็นระบบ มีมาตรฐาน อย่างเป็นสากล และมีความเป็นอิสระในการเผยแพร่ข้อมูล เพื่อตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วนที่ต้องการใช้ข้อมูล พลังงาน ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการสื่อสารด้านพลังงานที่ทันต่อสถานการณ์ สร้างความเข้าใจด้านพลังงานที่ถูกต้องให้กับ ประชาชนได้เข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและเท่าเทียมกัน

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๔๘๑๓๓ ลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ แจ้ง ว่า รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งมอบหมายให้กระทรวง พลังงานเป็นหน่วยงานหลักรับข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายและข้อเสนอแนะนโยบายการแก้ไขปัญหาการบริหาร จัดการทรัพยากรพลังงานของประเทศไทยของ กสม. ไปพิจารณาร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงยุติธรรม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาแนวทางและ ความเหมาะสมของข้อเสนอแนะดังกล่าว และสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม ภายใน ๓๐ วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๙๑๑๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ แจ้งว่า คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ รับทราบสรุปผล การพิจารณาดำเนินการตามที่กระทรวงพลังงานได้นำเสนอ

กรณีที่ ๑๗ สิทธิเด็กในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กรณีการเปิดเผยประวัติการกระทำ ความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน

ประเด็นการร้องเรียน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ พิจารณากรณี การอนุญาตให้เปิดเผยประวัติการ กระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชน หลายกรณี ทั้งที่เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่กระบวนการ ยุติธรรมทางอาญานั้น ได้รับการปกป้องคุ้มครอง ตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กฎอันเป็นมาตรฐาน ขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงาน ยุติธรรมเกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน หรือกฎ แห่งกรุงปักกิ่ง (United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile or The Beijing Rules) ที่กำหนดห้ามมิให้

เปิดเผยหรือนำประวัติการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือการเลือกปฏิบัติที่ ไม่เป็นธรรมไม่ว่าทางใด ๆ อีกทั้งตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนไว้แล้ว แต่ในทางปฏิบัติยังไม่มีหน่วยงานของ รัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บประวัติการกระทำความผิดทางอาญาของเด็กและเยาวชนแยกต่างหาก ส่งผลให้เด็กและ เยาวชนไม่ได้รับการคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงเห็นสมควรให้มีการพิจารณาจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือ แนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบหรือคำสั่ง ใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน

การดำเนินการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาแล้วเห็นว่า ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวล ระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๔.๓ ไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่มุ่งคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชน โดยป้องกันมิให้มีการเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนที่อาจส่งผลต่อการใช้ชีวิตอย่างปกติสุข คุ้มครอง เด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาหรือถูกศาลพิพากษาว่ามีความผิด ให้ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างไป จากผู้ต้องหาหรือจำเลยที่เป็นผู้ใหญ่ โดยให้ได้รับผลกระทบจากการต้องถูกดำเนินคดีและควบคุมตัวน้อยที่สุด สำหรับเด็ก และเยาวชนที่มีปัญหาความประพฤติหรือกระทำความผิดทางอาญา คุ้มครองให้ได้รับโอกาสแก้ไขให้สามารถเติบโตเป็น พลเมืองดีของสังคม โดยมีสมมติฐานว่าเด็กและเยาวชนกระทำการใด ๆ เพราะขาดวุฒิภาวะ การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ตลอด ทั้งสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลในการผลักดันความประพฤติของเด็ก ดังนั้น จึงควรที่จะให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติแก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบการตำรวจฉบับดังกล่าว โดยกำหนดให้มีการคัดแยกประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและบัญชีทะเบียน ประวัติของเด็กและเยาวชนไว้ในหมวดใดหมวดหนึ่งโดยเฉพาะ แยกจากกรณีการกระทำความผิดของบุคคลทั่วไป เพื่อให้ สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และกฎอ้นเป็นมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติว่าด้วยการบริหารงานยุติธรรม เกี่ยวกับคดีเด็กและเยาวชน (กฎแห่งกรุงปักกิ่ง) ตลอดทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

มาตรการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๑. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพิจารณาบทบัญญัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลประวัติการกระทำความผิดของเด็ก และเยาวชน โดยแก้ไขระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ พ.ศ. ๒๕๕๗ (ฉบับที่ ๓) เพื่อกำหนดเกี่ยวกับการคัดแยกประวัติการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนและ บัญชีทะเบียนประวัติของเด็กและเยาวชนไว้ในหมวดใดหมวดหนึ่งโดยเฉพาะ แยกจากกรณีการกระทำความผิดของบุคคล ทั่วไป เพื่อให้มีความสอดคล้องกับกฎหมาย และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเด็กหรือเยาวชน

๒. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรกำชับหน่วยงานในสังกัดในเรื่องการพิจารณาอนุญาตให้เปิดเผยประวัติ อาชญากรรมของเด็กและเยาวชนนั้น จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยคำนึงถึงสิทธิเด็กและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือแจ้งความก้าวหน้าการดำเนินการตามข้อ เสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยแจ้งว่า ได้นำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสนอต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติเพื่อให้สำนักงานพิสูจน์หลักฐานตำรวจพิจารณาเสนอขอ

แก้ไขระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๗ บทที่ ๔ การคัดแยกและทำลายแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ และรายการประวัติหรือบัญชี ประวัติ ตามความเห็นของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีที่ ๑๘ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีคำร้องที่มีการกล่าวอ้างว่ามีการกระทำความผิด และการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่รับนุญกรรมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (รวม ๓๓ รายงาน)

ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้องจำนวนมากได้ร้องเรียนต่อ กสม. เพื่อขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า เจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้กระทำความผิด ปฏิบัติ หรือลงโทษที่ไร้มนุษยธรรม เช่น การควบคุมตัวเพื่อบังคับให้ยอมรับสารภาพ แลกกับอิสรภาพ การทำร้ายร่างกายหรือกระทำความผิดขณะอยู่ในการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่ เช่น การใช้ถูกพลาสติกครอบศีรษะ การเตะ ชกต่อย ทบตี การขังในห้องมืด การสอบปากคำอย่างต่อเนื่องเป็นเวลานาน การข่มขู่ การช็อตด้วยไฟฟ้า การไม่ได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติศาสนกิจในระหว่างถูกควบคุมตัว เป็นต้น

การดำเนินการ

กสม. ได้เคยพิจารณาคำร้องในลักษณะเดียวกันมาแล้ว ตามรายงานผลการตรวจสอบเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๓ และ พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยได้เสนอมาตรการการแก้ไขปัญหาคำร้องต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้ง ๕ ด้าน กล่าวคือ มาตรการด้านกฎหมาย ด้านสิทธิมนุษยชนศึกษา ด้านกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านการเยียวยา พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะนโยบายต่อรัฐบาลเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาการกระทำในลักษณะที่เป็นการทรมานหรือพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นการสร้างเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การก่อความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของประชาชนตามที่ได้มีการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ กติกาว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) อนุสัญญาการต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำแย่ที่สุด (CAT) ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญา ดังนั้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงมีข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายเพิ่มเติมต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

๑) ในระดับปฏิบัติ ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือมาตรการการแก้ไขปัญหาคำร้องที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เคยเสนอไว้ตามรายงานฯ ที่ ๒๗๕ - ๓๐๘/๒๕๕๓ และรายงานฯ ที่ ๖๗ - ๘๙/๒๕๕๕ โดยเฉพาะมาตรการด้านกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและมาตรการด้านกระบวนการยุติธรรมอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนในพื้นที่และลดเงื่อนไขที่อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม

๒) หน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรประสานความร่วมมือจากแพทย์ของโรงพยาบาลรัฐประจำจังหวัดให้เป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจร่างกายและจัดทำบันทึกการตรวจร่างกายไว้เป็นหลักฐานก่อนเพื่อแสดงความโปร่งใส โดยดำเนินการก่อนที่จะมีการควบคุมตัวผู้ต้องสงสัยว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบไปที่หน่วยของทหาร

๓) คณะรัฐมนตรีโดยกระทรวงยุติธรรมควรเร่งรัดการอนุมัติกฎหมายภายในให้เป็นไปตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันบุคคลทุกคนจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ เพื่อป้องกันการทรมานและการลงโทษและการปฏิบัติอย่างทารุณ ผิดมนุษยหรือลดทอนความเป็นมนุษย์ อย่างครอบคลุมและครบถ้วนตามหลักการของอนุสัญญาทั้งสองดังกล่าว

๔) คณะรัฐมนตรีโดยกระทรวงยุติธรรม กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรร่วมกันพัฒนาระบบการเข้าเยี่ยมสถานที่ซึ่งทำให้บุคคลเสื่อมเสียซึ่งอิสรภาพเพื่อป้องกันการทรมานและการลงโทษและการปฏิบัติอย่างทารุณ

๕) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดให้มีการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงเกี่ยวกับสาระสำคัญ และข้อพึงปฏิบัติในส่วนของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานฯ ไปแล้วหลายครั้ง และจะประสานความร่วมมือกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า และศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ทหารและเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยเฉพาะหน่วยปฏิบัติการ หน่วยงานด้านการข่าว เพื่อให้ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน

๖) คณะรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต ควรให้ความสำคัญในเรื่องการช่วยเหลือเยียวยาด้านจิตใจแก่ครอบครัวของผู้ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์การซ้อมทรมาน เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจและบรรเทาปัญหาความไม่ไว้วางใจที่อาจมีต่อเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ รับทราบผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมอบหมายให้กระทรวงกลาโหม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าวและสรุปผลการพิจารณาหรือผลการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวในภาพรวม และให้กระทรวงกลาโหมเป็นหน่วยงานกลางในการรวบรวมผลการดำเนินการเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ต่อมาคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๙ รับทราบผลการดำเนินการของกระทรวงกลาโหม โดยสรุปสาระสำคัญได้ว่า กรณีข้อเสนอแนะที่ให้คณะรัฐมนตรีและหน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรกำกับให้กับเจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติ ปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือมาตรการการแก้ไขปัญหาที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน โดยเฉพาะมาตรการด้านกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและมาตรการด้านกระบวนการยุติธรรมอย่างเคร่งครัด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนในพื้นที่และลดเงื่อนไขที่อาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม นั้น กระทรวงกลาโหมแจ้งว่า รายงานผลการพิจารณาของ กสม. ถือเป็นมาตรการการแก้ไขปัญหาอันจะส่งผลดีต่อการคุ้มครองสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของประชาชนตามที่ได้

รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า แจ้งว่า ได้ปฏิบัติตามมาตรการด้านกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัดมีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

ส่วนกรรมการปกครองได้แจ้งให้จังหวัดยะลา นราธิวาส ปัตตานี และสงขลาพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ กสม. และให้ประชาสัมพันธ์ช่องทางการแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนศูนย์ดำรงธรรม ในกรณีที่มีประชาชนได้รับผลกระทบจากความไม่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ ไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือกระทำการกระทบต่อสิทธิมนุษยชนศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้ดำเนินโครงการคลายทุกข์ต้นทาง โครงการเครือข่ายอำนวยความสะดวกประชาชน KEADILAN CENTER เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในระดับพื้นที่ และได้ดำเนินการช่วยเหลือเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบตามกรอบอำนาจหน้าที่และให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนี้ ศอ.บต. ยังเห็นว่าข้อเสนอแนะของ กสม. สอดคล้องกับแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๑) อีกด้วย สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือกำชับเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนใต้ให้ถือปฏิบัติในการส่งตัวผู้ต้องสงสัยไปยังโรงพยาบาลของรัฐประจำจังหวัด เพื่อให้แพทย์ตรวจร่างกายไว้เป็นหลักฐานก่อนสอบปากคำ อีกทั้ง ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจภาคใต้ได้ส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้ารับการฝึกอบรมตามที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดให้มีการอบรมเกี่ยวกับสาระสำคัญและข้อพึงปฏิบัติในส่วนของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานฯ กระทรวงยุติธรรมโดยกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพได้ร่วมกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ สำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) จัดฝึกอบรมเทคนิคการตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานเกี่ยวกับการทรมานฯ ให้กับแพทย์ตามแนวทางของพิธีสารอิสตันบลู โดยในปี ๒๕๕๙ จะร่วมกันพัฒนาเป็นหลักสูตรฝึกอบรมแพทย์ที่ทำหน้าที่ตรวจพิสูจน์พยานหลักฐาน กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และเตรียมการเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ และอยู่ระหว่างการจัดอบรมเผยแพร่ความรู้ เพื่อเป็นมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดการทรมานและการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมในเรือนจำ จัดทำคู่มือการปฏิบัติหน้าที่และการใช้ชีวิตในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้บริการช่วยเหลือทางกฎหมายและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และจัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน

กระทรวงสาธารณสุขได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือเยียวยาด้านจิตใจอย่างต่อเนื่อง โดยศูนย์สุขภาพจิตที่ ๑๒ จังหวัดสงขลาร่วมกับนักจิตวิทยาที่ปฏิบัติงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ดำเนินการบรรเทาปัญหาความไม่ไว้วางใจต่อเจ้าหน้าที่รัฐ และเยียวยาจิตใจต่อผู้ที่ได้รับผลกระทบ แม้จะมีปัญหาดิตขัดด้านงบประมาณบางอย่างที่ไม่สามารถเบิกจ่ายได้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อจัดหาของเยี่ยมบ้าน ซึ่งกระทรวงฯ จะรับไปพิจารณาต่อไป

กรณีที่ ๑๙ การปรับปรุงกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาเขตป่า สงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติกับที่ดินเอกชนทับซ้อนกัน และกรณีราษฎรได้รับความเดือดร้อน จากมาตรการกวัดกันผืนป่าตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ และที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗

ประเด็นคำร้อง

กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนจำนวนมากกล่าวอ้างว่า ได้รับความเสียหายและความเดือดร้อนจากการถูกขับไล่จากที่ดินทำกิน ถูกจับกุม และดำเนินคดีในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ กฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ และหรือกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ เนื่องจากเขตพื้นที่อนุรักษ์ดังกล่าวทับซ้อนกับที่ดินที่ราษฎรยึดครองทำกิน โดยเฉพาะในช่วงปี ๒๕๕๘ เป็นต้นมา ที่เจ้าหน้าที่หลายภาคส่วนได้มีการดำเนินการตามนโยบาย “ทวงคืนผืนป่า” ตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ และที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน

๒๕๕๗ ทำให้ราษฎรจำนวนมากได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติการดังกล่าว โดยราษฎรกล่าวอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ข่มขู่ คุกคาม ต่อชีวิต และเสรีภาพ พร้อมทั้งยึดทำลายพืชผลของราษฎรโดยปราศจากการพิสูจน์ข้อเท็จจริง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาคำร้องข้างต้นแล้วเห็นว่า เป็นประเด็นเกี่ยวกับการดำเนินการตามกฎหมายของภาครัฐในเรื่องการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรป่าไม้ที่อาจกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชน และมีปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวข้องกับ

กันหลายประการ ได้แก่ ข้อพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ถูกจำกัดโดยกฎหมายที่ตรารขึ้นเพื่อคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ข้อพิพาทเกี่ยวกับการดำเนินการตามนโยบายหรือมติของคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดการที่ดินของรัฐประเภทที่ป่าสงวนแห่งชาติ และอุทยานแห่งชาติ และข้อพิพาทเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางปกครองของเจ้าหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการจับกุมและบังคับการตามบทบัญญัติที่มีโทษทางอาญา

การดำเนินการ

ในทหระสนะของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไทย “ที่ดิน” และ “ทรัพยากรธรรมชาติ” โดยหลักแล้วถูกกำหนดให้เป็นของรัฐซึ่งสามารถแสวงหาประโยชน์หรือใช้สอยเพื่อการจัดทำบริการสาธารณะ โดยรัฐจะเป็นเจ้าของ (Ownership) หรือสิทธิครอบครอง (Possessory Right) ตามระบบกรรมสิทธิ์แก่พลเมืองภายใต้กฎหมายที่ตราขึ้นเป็นการเฉพาะ รวมทั้งอาจให้ทำประโยชน์บนที่ดินโดยไม่ให้สิทธิแก่พลเมืองภายใต้กฎหมายที่ตราขึ้นเป็นการเฉพาะ รวมทั้งอาจทำให้ประโยชน์บนที่ดินโดยไม่ให้สิทธิในการเป็นเจ้าของครอบครอง สำหรับที่ดินสงวนหวงห้ามประเภทป่า นอกจากพลเมืองจะไม่สามารถเข้าครอบครองหรือยึดถือได้แล้วรัฐยังตรากฎหมายที่มีโทษทางอาญาเข้าควบคุมพื้นที่ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของข้อถกเถียงเรื่องการบุกรุกป่าในทหระสนะของรัฐ นำมาสู่การกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหของภาครัฐหลายวาระ ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหเป็นไปอย่างมีระบบ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน เป็นธรรมต่อทุกภาคส่วน จึงได้จัดทำข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมถึงข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเนื่องจากนโยบายเกี่ยวกับการจัดการที่ดินของรัฐกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิของราษฎรและประโยชน์สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดเขตพื้นที่อนุรักษ์เป็นการจำกัดการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในทรัพย์สินของเอกชน ต้องด้วยบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๒ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔ และเป็นการจำกัดสิทธิในเสรีภาพในการโยกย้ายและเลือกถิ่นที่อยู่ของพลเมืองในราชอาณาจักร ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ดังนั้น จึงมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑) คณะรัฐมนตรีควรกำหนดแนวทางปฏิบัติและสนับสนุนส่วนราชการเกี่ยวกับการจัดการที่ดินของรัฐประเภทที่ป่า ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่อุทยานแห่งชาติ และที่อนุรักษ์อื่น ๆ ดังนี้

๑.๑) ควรสนับสนุนงบประมาณหรือเทคโนโลยีที่ทันสมัยเกี่ยวกับการจัดการที่ดินของรัฐและทรัพยากรป่าไม้ไปยังหน่วยงานในพื้นที่สำหรับการจัดทำแผนที่และสำรวจพื้นที่ทางกายภาพ

๑.๒) ในการประกาศพื้นที่อนุรักษ์แห่งใหม่และการขยายพื้นที่จากเขตเดิม ควรพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อการอนุรักษ์ต้นน้ำลำธารหรือไม่ ไม่ควรประกาศเขตอนุรักษ์เพื่อหวังกันเพียงให้ได้จำนวนพื้นที่ตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติเท่านั้น แต่ควรใช้แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ในที่ดินเอกชนแทน ในกรณีจำเป็นที่จะต้องมีการประกาศเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตอนุรักษ์ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดและรับรู้ถึงแผนการดำเนินการของภาครัฐ รวมถึงเปิดโอกาสให้มีการโต้แย้งคัดค้านในกระบวนการ และควรกำหนดให้มีการสำรวจพื้นที่จริงโดยใช้เทคโนโลยีสำรวจทางอากาศหรือดาวเทียมภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ ปี และทำแผนที่ทางกายภาพ สำหรับพื้นที่ที่ประกาศเป็นเขตป่าอนุรักษ์แล้ว ควรมีการสำรวจและตรวจสอบพื้นที่จริงโดยใช้เทคโนโลยีดังกล่าวทุก ๒ ปี

๑.๓) ควรกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการดำเนินการพิสูจน์สิทธิ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ และควรพิสูจน์ก่อนมีการดำเนินคดีตามกฎหมาย ดังนี้

ขั้นแรก ควรพิสูจน์สิทธิโดยการใช้ภาพถ่ายทางอากาศหรือภาพถ่ายดาวเทียมในปัจจุบันเปรียบเทียบกับภาพถ่ายในอดีตที่ใช้เป็นฐานในการพิสูจน์ซึ่งส่วนราชการเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ เช่น ภาพถ่ายปี ๒๕๔๘ (มาตราส่วน ๑ : ๔,๐๐๐) เป็นต้น โดยหากพบว่าการเข้าทำประโยชน์ก่อนภาพถ่ายปีดังกล่าว ควรให้การรับรองเป็นหนังสือโดยระบุขอบเขตและพิกัดดาวเทียมแก่ราษฎรเพื่อให้สามารถทำประโยชน์ต่อไปได้ หากพิสูจน์แล้วว่าเป็นกรณีการทำประโยชน์ภายหลังจากปีที่ใช้เป็นฐานในการพิสูจน์หรือมีการขยายพื้นที่ จึงจะให้เจ้าหน้าที่ไปสำรวจพื้นที่จริงและจัดทำบัญชีรายชื่อผู้บุกรุกครอบครองในปัจจุบัน ทั้งนี้ กรณีไม่มีภาพถ่ายทางอากาศในปีที่ใช้เป็นฐานในการตรวจสอบดังกล่าว ควรเปิดโอกาสให้มีการพิสูจน์โดยพยานบุคคล หรือหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ขั้นตอนต่อมา ควรจะตรวจสอบวัตถุประสงค์ของการบุกรุก ว่าเป็นการบุกรุกด้วยวัตถุประสงค์ใด โดยหากเป็นการบุกรุกเพื่ออยู่อาศัยและทำประโยชน์ในพื้นที่จำนวนไม่มากนัก หรือมีลักษณะเป็นชุมชนที่อาศัยอยู่เดิม หรือเป็นที่ดินที่อาศัยสืบต่อกันมาของกลุ่มชาติพันธุ์ และไม่กระทบต่อระบบนิเวศ ก็ควรจะได้การพิจารณาช่วยเหลือและรับรองให้อยู่อาศัยได้อย่างปกติสุขโดยไม่จำเป็นต้องให้เอกสารสิทธิที่สามารถเปลี่ยนมือได้ ทั้งนี้ หากเป็นการบุกรุกอุทยานแห่งชาติอาจจะพิจารณาให้ทำประโยชน์ได้ในฐานะผู้ร่วมอนุรักษ์ตามมาตรา ๑๙ ของพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ หรือหากเป็นการบุกรุกเขตป่าสงวนแห่งชาติ หน่วยงานในพื้นที่ก็อาจมีการทำข้อตกลงทางปกครองไว้กับราษฎร ให้สามารถทำประโยชน์และให้ช่วยทำนุบำรุงป่าไม้ไปพร้อมกัน โดยควรสนับสนุนให้ทำประโยชน์ที่หลากหลายให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เช่น พืชไร่หรือยางพาราในปริมาณมาก แต่หากเป็นการบุกรุกเพื่อทำประโยชน์อย่างเดียว ก่อนการดำเนินการต่อไปควรพิสูจน์สถานะก่อนว่าเป็นผู้ยากไร้หรือไม่ ซึ่งควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์พิจารณาโดยร่วมกันระหว่างภาครัฐกับภาคประชาชน และประกาศให้ชัดเจนเพื่อเป็นขอบเขตในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่และป้องกันการกล่าวอ้างโดยมิชอบของบุคคลที่ไม่สุจริตอีกทั้งควรมีการจัดทำฐานข้อมูล เพื่อให้การช่วยเหลือด้านสวัสดิการและการตรวจสอบในอนาคต และหากผู้บุกรุกเข้าเกณฑ์ เป็นผู้ยากไร้ซึ่งบุกรุกครั้งแรกด้วยความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ภาครัฐควรพิจารณาช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์และมาตรการต่างๆ ที่มีอยู่แล้วและอาจต้องเยียวยาโดยจัดที่อยู่อาศัยให้เพียงพอต่อการดำรงชีพของบุคคลดังกล่าว โดยอาจพิจารณาจัดที่ดินทำกินให้ราษฎรหรือชุมชนตามนโยบายของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ทั้งนี้ ควรจำกัดให้สัมปทานหรือต่ออายุสัมปทานแก่เอกชนรายใหญ่กรณีการพิสูจน์สิทธิยังไม่แล้วเสร็จหรือหากข้อพิพาทถูกนำขึ้นสู่ศาลแต่คดียังไม่ถึงที่สุด ส่วนกรณีที่มีการเดินสำรวจออกเอกสารสิทธิ กรณีจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือกรณีการให้เช่าที่ดินของรัฐ ควรให้สิทธิแก่ผู้ที่ไม่เคยบุกรุกที่ดินของรัฐก่อน ลำดับถัดมาจึงให้สิทธิแก่ผู้บุกรุกซึ่งยินยอมปฏิบัติตามกฎหมาย

๑.๔) ควรกระจายการถือครองที่ดิน เช่น ปรับปรุงเครื่องมือทางภาษีทรัพย์สินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และควรมีการสำรวจทางอากาศที่ดินในประเทศอย่างสม่ำเสมอไม่น้อยกว่าทุก ๕ ปี และปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา ๖ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน รวมทั้งแนวทางปฏิบัติตามมาตราดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อไม่ให้เอกชนที่ถือครองที่ดินละทิ้งที่ดินโดยไม่ทำประโยชน์

๑.๕) ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้

๑.๖) ควรสนับสนุนสิทธิร่วมของชุมชน เพื่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด ให้ชุมชนมีสิทธิร่วมกันเพื่อจะทำให้คำนึงถึงสิทธิประโยชน์ของตนและของชุมชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยให้สิทธิและหน้าที่แก่คนในพื้นที่ที่จะบริหารจัดการทรัพยากรในบริเวณที่กำหนดตามความต้องการของกลุ่มภายใต้เงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ ภาครัฐจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้ปฏิบัติมาเป็นผู้กำกับดูแล ติดตามประเมินผล นอกจากนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาชุมชนที่อยู่อาศัยในเขตป่าให้ใช้หลักคิดสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้กำหนดแนวเขตที่ดินป่าไม้เป็นเรื่องของประชาชน ชุมชน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตกลงกันเอง โดยไม่ยึดติดกับแนวเขตป่าไม้เดิมที่ประกาศในกฎหมาย

๑.๗) ควรดำเนินการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมาย “การพัฒนาอย่างยั่งยืน” (Sustainable Development Goals :SDGs) เพื่อป้องกันและแก้ไขอย่างยั่งยืน โดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากร ส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืน สนับสนุนความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการเกษตรให้เอกชนสามารถเพิ่มผลผลิตในพื้นที่จำกัด และสนับสนุนให้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแทนการให้เกษตรกรมุ่งผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ขั้นปฐมภูมิอย่างเดียว รวมทั้งส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกอย่างยั่งยืน เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศที่กระทบต่อประชาชนทุกคนในประเทศ และเพื่อลดการสูญเสียถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติของสัตว์และความหลากหลายทางชีวภาพที่ต้นกำเนิดของชีวิต และควรจัดสรรพื้นที่ฟื้นฟูให้เกิดความสมดุลระหว่าง “ป่าอนุรักษ์” ที่เป็นแหล่งกำเนิดน้ำ ก๊าซ และอาหาร “ป่าเศรษฐกิจ” ที่ต้นไม้มุมนเวียนมีอัตราการดูดซับก๊าซเรือนกระจกมาก และ “ป่าชุมชน” ซึ่งต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการป่าตามวิถีชีวิตดั้งเดิม

๒) คณะรัฐมนตรีควรดำเนินการให้กรมป่าไม้ กับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช วางแนวทางปฏิบัติในการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนให้คำนึงถึงพฤติการณ์ประกอบการกระทำซึ่งเป็นการประกอบภายนอกของกฎหมายก่อนการใช้อำนาจจับกุมหรือขับไล่ราษฎร รวมถึงกำหนดให้ต้องมีคำสั่งทางปกครองเพื่อแจ้งให้ราษฎรออกจากพื้นที่หรือปฏิบัติตามกฎหมายก่อน และต้องเปิดโอกาสให้ราษฎรใช้สิทธิโต้แย้งคัดค้านคำสั่งตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

๓) คณะรัฐมนตรีควรให้คํามั่นแก่ราษฎรและกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เจ้าหน้าที่จับกุมและดำเนินการขับไล่หรือไล่หรือผู้บุกรุกรายใหม่ซึ่งไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ควรช่วยเหลือ หลังจากที่ได้พิสูจน์สิทธิตามหลักเกณฑ์ที่ กสม. เสนอแนะ และคดีได้เข้าสู่กระบวนการยุติธรรมจนคดีถึงที่สุดแล้วเท่านั้น เพื่อไม่ให้ละเมิดสิทธิพลเมืองตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และเพื่อให้ประกันว่าการไล่หรือ (Forced Evictions) จะถูกใช้เป็นวิธีการสุดท้าย ตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ICESCR) นอกจากนั้น ในการจับกุม เจ้าหน้าที่ ผู้จับกุมไม่ควรกระทำโดยการเหยียดหยามต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ข่มขู่ คุกคาม ใช้กำลังบังคับ หรือปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

ข้อเสนอในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่ง

เนื่องจากกฎหมายเพื่อคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่บังคับใช้ในปัจจุบัน มีบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิในที่ดินและการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างไม่เป็นธรรม ในเรื่องการหวงกันที่ดินที่ยังไม่มีผู้ได้สิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินให้เป็น “ป่า” ทั้งหมด ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และบังคับให้ราษฎรสละการครอบครองที่รกร้างว่างเปล่า โดยผลของกฎหมายปิดปากตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ รวมถึงการไม่ให้สิทธิโต้แย้งคัดค้านไว้ในพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีข้อเสนอเพื่อแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ดังต่อไปนี้

๑) พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ โดยควรแก้ไขเปลี่ยนแปลงนิยามคำว่า “ป่า” ให้สอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพและสภาพทางภูมิศาสตร์ โดยให้หมายถึงเฉพาะพื้นที่ขนาดใหญ่ ที่มีความชุ่มชื้น มีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด และมีระบบนิเวศที่ค่อนข้างสมบูรณ์ รวมถึงพื้นที่ที่มีกฎหมายโดยที่ราษฎรมีส่วนร่วมกำหนดให้เป็นป่า

๒) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ในมาตราดังต่อไปนี้

๒.๑) มาตรา ๑๒ เห็นควรแก้ไข ดังนี้

๒.๑.๑) พิจารณากำหนดเงื่อนไขยื่นคำร้องจากเดิม ๑๒๐ วัน เป็น ๑ ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ

๒.๑.๒) แก้ไขความตอนท้ายของมาตรา ๑๒ จาก “...ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าวให้ถือว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น” เป็น “...ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น” ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนของชุมชน”

๒.๒) มาตรา ๑๓ เห็นควรยกเลิกความในวรรคแรกและใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “เมื่อคณะกรรมการควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติประจำจังหวัดได้รับคำร้องตามมาตรา ๑๒ แล้ว ให้สอบสวนตามคำร้องนั้นประกอบภาพถ่ายทางอากาศและพยานหลักฐานอื่น ๆ ถ้าปรากฏว่าผู้ร้องได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับให้คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีให้เพิกถอนกฎกระทรวงเฉพาะพื้นที่ที่ได้ครอบครองมาก่อนดังกล่าว เว้นแต่การเพิกถอนเช่นนั้นจะกระทบเสียความสมดุลยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพในสาระสำคัญ ให้คณะกรรมการพิจารณาค่าทดแทนให้ตามสมควร” และ

๒.๓) มาตรา ๑๔ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๑๒ เห็นควรเพิ่มข้อความต่อไปนี้ใน (๓) ของมาตราดังกล่าวว่า “(๓) พิสูจน์ได้ว่าครอบครองทำประโยชน์ในบริเวณดังกล่าวมาก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับ และการกระทำดังกล่าวไม่เสื่อมเสียแก่ความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ”

๓) สำหรับเขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และพื้นที่อนุรักษ์อื่น ๆ ควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อให้สิทธิในการยื่นคำร้องและโต้แย้งคัดค้านทำนองเดียวกันกับมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ตามที่เสนอข้างต้นด้วย

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/๑๖๙๐๔ ลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๐ แจ้งว่า รองนายกรัฐมนตรี (วิษณุ เครืองาม) สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักรับเรื่องไปพิจารณาร่วมกับ กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กอ.รมน. และหน่วยงานที่

เกี่ยวข้องศึกษาแนวทางและความเหมาะสม และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สรุปผลดำเนินการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

นอกเหนือจาก รายละเอียดกรณีตัวอย่าง ข้างต้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ยังมีกรณีผลการดำเนินงานเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่สำคัญอีกหลายกรณี อาทิ สิทธิทางเศรษฐกิจอันเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กรณีกล่าวอ้างว่าคนกริதியายรายย่อยไม่ได้รับอนุญาตให้ขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางตามพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม กรณีธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) กำหนดคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในการรับสมัครบุคคลภายนอกเพื่อคัดเลือกและบรรจุเป็นพนักงานสิทธิเด็ก ในการได้รับความช่วยเหลือและการแนะแนวทางการเข้าศึกษาและการประกอบอาชีพ กรณีพบว่าเด็กตาบอดสีและสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย กรณีกล่าวอ้างว่าถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการทรมานระหว่างการถูกควบคุมตัว เป็นต้น

๑.๓ ผลการดำเนินงานอื่น ๆ ที่สำคัญเพื่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย

(๑) ตรวจเยี่ยมเพื่อส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน (ภายใต้โครงการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากผลการตรวจเยี่ยมสถานที่เสี่ยง) ตรวจเยี่ยมศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๐ แห่ง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จำนวน ๕ แห่ง

(๒) การไกล่เกลี่ยเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ระเบียบ กสม. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีไกล่เกลี่ย พ.ศ. ๒๕๕๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๙ เพื่อให้กลไกการไกล่เกลี่ยเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยปัจจุบัน มีคำร้องที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยตามระเบียบฯ แล้ว จำนวน ๕ คำร้อง สามารถไกล่เกลี่ยจนเป็นที่ยุติแล้ว จำนวน ๓ คำร้อง โดยมีรายงานผลการไกล่เกลี่ยที่ผ่านการพิจารณาแล้ว ๑ เรื่อง คือ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ กรณีกล่าวอ้างว่าโรงพยาบาลรัฐแห่งหนึ่งปฏิเสธการร้องขอให้ตรวจสอบเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ (CT Scan) เป็นเหตุให้วินิจฉัยโรคผิดพลาด

๒. ผลการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการประสานงานเครือข่าย

บทบาทในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน (Promotional Function) ถือเป็นภารกิจหนึ่งที่สำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ตามหลักการปารีส (Paris Principles) และตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ คือ การสร้างเสริมทุกภาคส่วนของสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชน ประกอบกับแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ ก็ได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การดำเนินงานส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ

และสร้างความตระหนักในเรื่องสิทธิมนุษยชน สื่อสารเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย รวมทั้งผลงานสำคัญของ กสม. ต่อสาธารณชนอย่างถูกต้องและทั่วถึง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด คือ ทุกภาคส่วนของสังคมมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค อันจะนำไปสู่สังคมแห่งการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยในปีงบประมาณ พุทธศักราช ๒๕๖๐ กสม. มีการดำเนินงานด้านการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ดังนี้

๒.๑ การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเคารพและการปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชนภายใต้แผนงานบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้และแผนงานบูรณาการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ รวมทั้งแผนงานพื้นฐาน โดยมีโครงการสำคัญ ดังนี้

๒.๑.๑ โครงการพื้นที่ชายแดนภาคใต้ภายใต้หลักการสิทธิมนุษยชน (ภายใต้แผนบูรณาการการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้) ผ่านกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนตามหลักการสากล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐปฏิบัติตามหลักการที่กำหนดไว้ภายใต้กรอบกฎหมายและสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเป็นการเผยแพร่ภารกิจและทำให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นที่รู้จักแก่สาธารณชนทั้งในและนอกพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้มากขึ้น ซึ่งประกอบด้วย ๓ กิจกรรมย่อย ได้แก่

(๑) ให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนแก่เยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอบรมไปเผยแพร่สู่ชุมชนของตนเอง ประกอบด้วยกิจกรรมการบรรยายให้ความรู้ ร่วมกับการอภิปราย และการประชุมกลุ่มเพื่อแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งสรุปผลการประชุม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่มีพลังในการป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรม ซี เอส ปัตตานี ผู้เข้าร่วมประกอบด้วยเครือข่ายนักศึกษาและเยาวชน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ และผู้ปฏิบัติงานด้านเด็กและเยาวชน จำนวน ๑๑๒ คน ทั้งนี้ในโครงการดังกล่าวมีการแบ่งกลุ่มนักศึกษาและเยาวชน ออกเป็น ๕ กลุ่ม เพื่อร่วมกันค้นหาปัญหา พร้อมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในชุมชนของตนเอง ดังนี้

(๑.๑) ปัญหาด้านการศึกษา โดยมีความเห็นว่าประชาชนในพื้นที่ยังไม่ได้รับการบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง ขาดสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กในชนบท

(๑.๒) ปัญหาด้านสวัสดิการและการบริการของรัฐที่ประชาชนยังเข้าไม่ถึง รวมถึงการเลือกปฏิบัติของผู้นำชุมชนที่เอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้องก่อน

(๑.๓) นโยบายของรัฐที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนในพื้นที่

(๑.๔) ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่ไม่เข้าใจวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่ ทำให้ประชาชนได้รับผลกระทบ ทั้งนี้ มีข้อเสนอให้รัฐสอบถามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ก่อนดำเนินโครงการใด หรือให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในทุกกระบวนการ รวมทั้งให้มีการเผยแพร่ความรู้หรือดำเนินการประชาสัมพันธ์บริการจากภาครัฐให้ทั่วถึง และจัดอบรมเจ้าหน้าที่ไปปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ได้รับทราบถึงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนในพื้นที่

(๒) ให้ความรู้หลักการสิทธิมนุษยชนและกระบวนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนแก่พนักงานเจ้าหน้าที่และบุคลากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสนับสนุนภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในกระบวนการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะในด้านการรับคำร้อง และการตรวจสอบข้อเท็จจริง อีกทั้งให้ความรู้หลักการสิทธิมนุษยชนและกระบวนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน โดยมีกิจกรรมการจัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม การฝึกอบรม การบรรยาย การประชุมกลุ่มย่อยปฏิบัติการ พร้อมทั้งสรุปผลการประชุมระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ โรงแรม ซี เอส ปัตตานี ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย พนักงานเจ้าหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และผู้ปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลา จังหวัดนราธิวาส และจังหวัดสงขลา จำนวน ๓๕ คน

(๓) ให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนตามอนุสัญญาต่อต้านการทรมานและการประติบัติหรือการลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือย่ำยีศักดิ์ศรี (CAT) แก่เจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย สืบเนื่องจากที่ผ่านมาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงเกี่ยวกับการกระทำการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่ไร้มนุษยธรรมกับผู้ต้องสงสัยว่าเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคงหลายคำร้อง ซึ่งมีลักษณะเข้าข่ายการใช้กำลังบังคับที่ไม่เหมาะสม การใช้มาตรการต่าง ๆ กับผู้ต้องสงสัยเพื่อให้ได้ข้อสนเทศในคดีอาญาหรือเพื่อสอบสวนขยายผล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังขาดมาตรการที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำการทรมานโดยคำนึงถึงพันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงกำหนดจัดโครงการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และการประติบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรีให้กับบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม จำนวน ๔๕๐ คน ซึ่งกำหนดจัดขึ้นในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐

๒.๑.๒ โครงการขับเคลื่อนงานด้านสิทธิมนุษยชนในการส่งเสริม ปกป้อง คัดกรองสิทธิมนุษยชน (ภายใต้แผนบูรณาการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์) ผ่านกิจกรรมการจัดเวทีสาธารณะและการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องปกป้องและคัดกรองสิทธิมนุษยชนจากปัญหาการค้ามนุษย์ จำนวน ๓ ครั้ง ประกอบด้วย

(๑) การจัดสัมมนาเครือข่ายสิทธิมนุษยชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุมวายุภักษ์ ๖ โรงแรมเซนทราศูนย์ราชการและคอนเวนชัน เซนเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และศักยภาพของภาคีเครือข่ายในการปกป้องและคัดกรองสิทธิมนุษยชนด้านแรงงานต่างด้าวและต่อต้านการค้ามนุษย์ การสร้างเครือข่ายสิทธิมนุษยชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหสิทธิมนุษยชน รวมทั้งแสวงหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหสิทธิมนุษยชนด้านแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ในพื้นที่

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การจัดการสัมมนาเครือข่ายสิทธิมนุษยชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา จำนวน ๓๒๔ คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน และเครือข่ายภาคประชาชน ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ โดยข้อค้นพบที่ได้จากการจัดสัมมนา พบว่า กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ แต่ยังขาดความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานเพื่อปกป้อง คัดกรอง และเยียวยาผู้ได้รับความเสียหายจากขบวนการค้ามนุษย์ และยังขาดการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกันเอง ระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับองค์กรพัฒนา

เอกชน การสัมมนาดังกล่าวทำให้ทราบสถานการณ์และปัญหาสิทธิแรงงาน แรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ในพื้นที่ วิธีการและแนวทางที่เหมาะสมต่อการแก้ไขปัญหาสิทธิแรงงาน แรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์ ร่วมกันระหว่างองค์กรภาครัฐ ภาคีเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาสังคม ตลอดจนทิศทางการสนับสนุนการดำเนินการปกป้องแก้ไขปัญหาสิทธิแรงงาน แรงงานต่างด้าว และการค้ามนุษย์จากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๒) การสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ “เอ็กซ์เรย์ชุมชนให้ทุกคนมีเลข ๑๓ หลัก” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับบุคลากรของรัฐ องค์กรภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน นักวิชาการ เจ้าของกรณี และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการป้องกันและแก้ไขการค้ามนุษย์ อันเนื่องมาจากสาเหตุของการที่บุคคลไม่ได้รับการบันทึกชื่อ รายการบุคคลในฐานข้อมูลระบบการทะเบียนราษฎร ได้ทราบถึงแนวทางปฏิบัติตามกระบวนการที่กฎหมายบัญญัติไว้ และเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขการค้ามนุษย์โดยอาศัยกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร กฎหมายว่าด้วยสัญชาติ กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ กฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง กฎหมายว่าด้วยการทะเบียนคนต่างด้าว รวมถึงกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี อีกทั้งเป็นการสร้างเครือข่ายคนทำงานการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านการป้องกันและแก้ไขการค้ามนุษย์ และการกำหนดสถานะบุคคล เพื่อให้บุคคลไร้รัฐ (บุคคลที่ยังไม่มีชื่อรายการบุคคลในฐานข้อมูลระบบการทะเบียนราษฎร) ได้รับการดูแลให้มีชื่อ รายการบุคคลตามที่กฎหมายกำหนด และมีบัตรประจำตัวไว้แสดงตน อันจะทำให้บุคคลกลุ่มนี้รอดพ้นจากการเป็นเหยื่อของการค้ามนุษย์ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย เครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวม ๒๐๐ คน จาก ๓ ภูมิภาค ดังนี้

(๒.๑) พื้นที่ภาคเหนือ ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ จังหวัดเชียงใหม่

(๒.๒) พื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ จังหวัดอุดรธานี

(๒.๓) พื้นที่ภาคกลาง ระหว่างวันที่ ๑๗ - ๑๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงเทพมหานคร

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เอ็กซ์เรย์ชุมชนให้ทุกคนมีเลข ๑๓ หลัก ในพื้นที่ภาคเหนือ มีผู้เข้าร่วมการสัมมนา จำนวน ๘๕ คน ประกอบด้วยกิจกรรม การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้และเสริมสร้างความเข้าใจกฎหมาย ตลอดจนแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขการค้ามนุษย์ในมิติของสิทธิมนุษยชน จากนั้นเป็นการวางแผนดำเนินการร่วมกันในการร่วมสืบเสาะ สืบหาบุคคลที่ไม่มีเอกสารแสดงตน ทั้งที่เป็นบุคคลที่อาจจะมีสัญชาติไทย หรือไม่มีสัญชาติไทย หรือไม่ทราบสถานภาพของตนเองแล้วส่งข้อมูลกับหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดทำทะเบียนประวัติและออกบัตรประจำตัว อันจะนำไปสู่การกำหนดสถานะบุคคลให้มีความชัดเจน

(๓) การจัดอบรมเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับการค้ามนุษย์ในภูมิภาค ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย เครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และนิสิตนักศึกษา รวม ๑๐๐ คน โดยอยู่ระหว่างเตรียมการจัดอบรม และคาดว่าจะดำเนินการภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๐

๒.๑.๓ โครงการสัมมนาวิชาการ เรื่อง “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของรัฐไทย”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดงานสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของรัฐไทย” และทรงฟังการบรรยายจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศ ซึ่งการจัดสัมมนาวิชาการในครั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง สถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศส ประจำประเทศไทย ศูนย์ความเป็นเลิศด้านนโยบายสาธารณะและธรรมาภิบาลเยอรมัน - อูซาคเนย์ และมูลนิธิไทยเพื่อคนมีปัญหาลิทธิและสถานะบุคคล จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรม เดอะ สุโกศล ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ปัญหาอันเกิดจากกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ทะเบียนราษฎร คนเข้าเมือง รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลกระทบของกฎหมาย กฎ ระเบียบดังกล่าวต่อปัญหาการไม่มีสถานะบุคคลตามกฎหมาย การจำกัดสิทธิมนุษยชน ของคนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย โดยเปรียบเทียบกับหลักสิทธิมนุษยชนที่รับรองไว้ในพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี และร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานะบุคคลตามกฎหมายของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในประเทศไทย เพื่อจัดทำเป็นข้อเสนอแนะ มาตรการหรือแนวทางการป้องกันหรือแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือแนวทางการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การจัดงานสัมมนาวิชาการ เรื่อง “ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของรัฐไทย” ได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นอย่างมาก โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๒๑๔ คน ประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ (สํานักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย สํานักงานตำรวจแห่งชาติ สํานักงานตรวจคนเข้าเมือง กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สภาความมั่นคงแห่งชาติ สํานักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และอื่น ๆ) ผู้แทนสถานทูตต่าง ๆ ประจำประเทศไทย (ฝรั่งเศส เยอรมนี สวีเดน นอร์เวย์ แคนาดา เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น มาเลเซีย เมียนมา กัมพูชา ลาว เวียดนาม อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์และผู้แทนสหภาพยุโรป) ผู้แทนองค์การระหว่างประเทศประเทศไทย องค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM) คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (ICRC) สํานักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) สํานักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) สํานักงานกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF) ผู้แทนองค์กรพัฒนาเอกชนและเครือข่ายด้านสถานะบุคคล ผู้แทนสถาบันวิชาการ มหาวิทยาลัย ตลอดจนสื่อมวลชน การสัมมนาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมสัมมนาในประเด็นปัญหาเนื่องจากกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ ทะเบียนราษฎร คนเข้าเมือง รวมทั้งกฎหมาย กฎ ระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับสถานะบุคคลตามกฎหมาย และร่วมกันกำหนดนโยบายเพื่อประโยชน์ในการเข้าถึงสิทธิมนุษยชนของคนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ พร้อมทั้ง

จัดทำข้อเสนอหรือแนวทางในการผลักดันเชิงนโยบาย การปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวกับสถานะบุคคล ตามกฎหมาย และร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานะบุคคลของคนที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยในประเทศไทย ให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี

๒.๑.๔ โครงการจัดงานสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่และขับเคลื่อน “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทย (UN Guiding Principles on Business and Human Rights)” โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนไทยในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Inter-governmental Commission on Human Rights: AICHR) เครือข่ายโกลบอลคอมแพค ประเทศไทย โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UN Development Programme: UNDP) และคณะกรรมการร่วม

ภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กรร.) จัดงานสัมมนาวิชาการฯ ขึ้น เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและผู้ประกอบธุรกิจของไทยเห็นประโยชน์และตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินธุรกิจที่เคารพสิทธิมนุษยชน และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติให้เกิดผลในทางปฏิบัติโดย

เรียนรู้จากประสบการณ์ของประเทศในภูมิภาค รวมทั้งเผยแพร่การดำเนินการของไทยในการส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนโดยภาคธุรกิจโดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนให้เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค และให้ทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับรู้ถึงสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจ และตระหนักถึงความสำคัญของการป้องกันมิให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพื่อความยั่งยืนของธุรกิจ

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้เป็นประธานในพิธีเปิดการสัมมนาและกล่าวปาฐกถาพิเศษในหัวข้อ “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติกับการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคม” เพื่อส่งสัญญาณในระดับนโยบายต่อภาคธุรกิจและผู้แทนต่างประเทศที่เข้าร่วมการสัมมนาว่า รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับเรื่องสิทธิมนุษยชนและจะดำเนินการส่งเสริมให้ภาคธุรกิจเคารพสิทธิมนุษยชนตามแนวทางสากล รวมทั้งมีการลงนามปฏิญญาความร่วมมือขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ในประเทศไทยระหว่างหน่วยงานรัฐ ภาคธุรกิจ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อเป็นการแสดงออกที่เป็นรูปธรรมถึงความร่วมมือระหว่างทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามหลักการชี้แนะฯ ตลอดจนมีการอภิปรายเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักการชี้แนะฯ รวมถึงบทบาทของภาคส่วนต่าง ๆ ตาม ๓ เสาหลัก ในเรื่องการคุ้มครอง เคารพ และเยียวยา และแนวทางดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐและภาคธุรกิจเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักการชี้แนะฯ ในประเทศไทย

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การจัดงานสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่และขับเคลื่อน “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทย (UN Guiding Principles on Business and Human Rights)” ได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นอย่างมาก โดยมีผู้เข้าร่วมสัมมนา จำนวน ๖๑๐ คน ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลการประกอบกิจการของภาคเอกชน องค์กรอิสระ รัฐวิสาหกิจ ผู้ประกอบการเอกชน ภาคประชาสังคม และภาควิชาการในประเทศ และผู้แทนจากองค์กรระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมาธิการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และผู้แทนคณะทูตต่างประเทศในประเทศไทย ตลอดจนสื่อมวลชน การสัมมนาครั้งนี้ นอกจากทำให้ผู้ประกอบการของไทยได้ทราบและตระหนักถึงความเสี่ยงและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ รวมถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิมนุษยชนในการประกอบธุรกิจแล้ว ยังเป็นโอกาสอันดีที่ประเทศไทยจะแสดงให้เห็นนาาประเทศเห็นว่ารัฐบาลไทยมีนโยบายให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในทุกมิติ รวมถึงการประกอบธุรกิจเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนโดยกระทรวงยุติธรรม ซึ่งเป็นความคืบหน้าที่เป็นรูปธรรมในการดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากการทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยตามกระบวนการ Universal Periodic Review (UPR) ของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติที่ประเทศไทยได้แถลงให้การยอมรับเมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๙ รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ไปสู่การปฏิบัติ

ภายหลังการจัดงานสัมมนาฯ หลายภาคส่วนได้ให้ความสำคัญกับงานสัมมนาดังกล่าว มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลในหลายช่องทาง ดังนี้

(๑) หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเว็บไซต์ของหน่วยงาน ได้แก่ เว็บไซต์ของรัฐบาลไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงยุติธรรม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์ โดยนายกรัฐมนตรียังได้กล่าวถึงงานสัมมนาและประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในรายการศาสตร์พระราชา สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

(๒) ภาครัฐกิจได้เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในเว็บไซต์ของหน่วยงาน อาทิ คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) ธนาคารกรุงไทย CP E-News และทาง Facebook ของเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กประเทศไทย เป็นต้น

(๓) ภาคประชาสังคม โดย Asian Forum for Human Rights and Development (FORUM-ASIA) ได้กล่าวถึงงานสัมมนาและข้อกังวลในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนผ่านทางเว็บไซต์ โดยผู้อำนวยการณรงค์แม่น้ำนานาชาติไทยและเมียนมา ได้หยิบยกเรื่องหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนเขียนบทความเผยแพร่ในหนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์ด้วย

(๔) สื่อมวลชนที่ได้เผยแพร่ข้อมูล เช่น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เว็บไซต์ของสำนักข่าวต่าง ๆ ได้แก่ TNN 24 ประชาไท มติชน ผู้จัดการ ประชาชาติธุรกิจ สำนักข่าวไทย สมาคมผู้สื่อข่าวไทย - จีน และโพสต์ทูเดย์ เป็นต้น

(๕) สำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNOHCHR) ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ UNDP Asia Pacific ได้เผยแพร่งานสัมมนาดังกล่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (social media) ของหน่วยงาน และสถานทูตรัสเซียได้เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสถานทูตเช่นเดียวกัน

(๖) ในการประชุมเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาคว่าด้วยเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน : มุ่งไปข้างหน้าด้วยแผนปฏิบัติการในประชาคมอาเซียน เมื่อวันที่ ๑ - ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ Mr. Michael Addo ประธานคณะทำงานธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ได้แสดงความชื่นชมพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี

ที่เน้นย้ำถึงการปฏิบัติในการกล่าวปาฐกถางานสัมมนา เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นการแสดงเจตจำนงที่ชัดเจน และมุ่งมั่น นอกจากนี้ ประเทศไทยจะเป็นกรณีตัวอย่างของการมุ่งมั่นขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ไปสู่การปฏิบัติและจะให้ทุกภาคส่วนของประเทศไทยนำเสนอความก้าวหน้าในการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights: NAP) ในการประชุม Business and Human Rights Forum ครั้งที่ ๖ อย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

(๗) นอกจากนี้ Mr. Michael Addo ประธานคณะกรรมการธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ได้เข้าพบ ปลัดกระทรวงการต่างประเทศของไทย โดย Mr. Michael Addo ได้แสดงความยินดีกับประเทศไทยในเรื่องที่กำลังดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการ (National Action Plan: NAP) และมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นตัวแบบการปฏิบัติที่ดี (Good Practices) ในการถอดบทเรียนการนำหลักการชี้แนะฯ ไปสู่การปฏิบัติ การจัดสัมมนาวิชาการฯ เพื่อเผยแพร่และขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทย เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ทำให้เกิดกระแสความตื่นตัวในประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ของภาคส่วนต่าง ๆ สร้างความสนใจและการรับรู้ของสังคมได้แพร่หลายยิ่งขึ้น

นอกจากนั้น ในระหว่างปี ๒๕๖๐ กสม. โดยคณะอนุกรรมการด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ กับธุรกิจ โรงแรมเครือข่ายอันดามันและภาคใต้ ๘ โรงแรม ซึ่งในโอกาสนี้ กสม. ได้นำ Human Right Due Diligence (HRDD) ไปเผยแพร่เพื่อให้กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจโรงแรมได้นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไปด้วย นอกจากนี้ ยังได้จัดงานสัมมนาวิชาการ เรื่อง “การเผยแพร่และการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ เรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทยต่อภาคประชาสังคม” เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจต่อหลักการชี้แนะฯ และได้รับฟังความเห็นจากภาคประชาสังคมใน ๕ ประเด็น ประกอบด้วย (๑) ภาครัฐควรทำอะไรเพื่อคุ้มครองไม่ให้ภาคธุรกิจมาละเมิดสิทธิมนุษยชน (๒) ภาคธุรกิจจะมีกลไกอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการประกอบกิจการ (๓) ภาครัฐควรมี “กลไก” หรือ “กระบวนการ/มาตรการ/แนวปฏิบัติ” อย่างไรที่จะทำให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยธุรกิจได้รับการเยียวยาความเสียหายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพได้ (๔) ภาคธุรกิจควรมี “กลไก” หรือ “กระบวนการ/มาตรการ/แนวปฏิบัติ” อย่างไรที่จะทำให้ผู้ได้รับความเสียหายได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และ (๕) ความเห็น/ข้อเสนอแนะต่อการจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (NAP)

(๘) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีหนังสือที่ นร.๐๔๐๓ (กน)/๑๐๐๑๗ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๐ แจ้งให้ กสม. ทราบว่านายกรัฐมนตรี “มีบัญชาให้คณะกรรมการนโยบายและกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจทราบเพื่อขับเคลื่อนให้เข้าใจหลักการ/วิธีปฏิบัติให้สอดคล้องสร้างการรับรู้ในประเทศ/ต่างประเทศ

๒.๑.๕ โครงการจัดงานวันสิทธิมนุษยชนสากล ๑๐ ธันวาคม

การจัดโครงการจัดงานเนื่องในโอกาสวันสิทธิมนุษยชนสากล ๑๐ ธันวาคม เพื่อร่วมรำลึกถึงความสำคัญของวันสิทธิมนุษยชน (Human Rights Day) ซึ่งเป็นวันที่สหประชาชาติมีมติรับรองปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights : UDHR) เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชนทั่วโลก และยังประกาศให้วันที่ ๑๐ ธันวาคม ของทุกปีเป็น “วันสิทธิมนุษยชน” (Human Rights Day) ด้วย โดย กสม. ได้จัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี เพื่อรณรงค์เสริมสร้างแนวคิดและหลักการด้านสิทธิมนุษยชน สร้างความตระหนัก และกระตุ้นให้เกิดกระแสสังคม สร้างความสนใจและการรับรู้ของประชาชน ซึ่งกิจกรรมในปีนี้นำประกอบด้วย การปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ร่วมสร้างสังคมไทยให้เคารพสิทธิมนุษยชน” การสรุปสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในปี ๒๕๖๐ การมอบรางวัลเพื่อยกย่อง เชิดชู บุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเชิดชูเกียรติแก่บุคคลผู้อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชน การมอบรางวัลผู้ชนะการแข่งขันได้ว่าที่สิทธิมนุษยชนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ มีการจัดนิทรรศการเผยแพร่ประวัติและผลงานของผู้ที่ได้รับรางวัลดังกล่าว และนิทรรศการของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรเครือข่าย เพื่อเผยแพร่ความรู้สิทธิมนุษยชนสู่สังคมอย่างกว้างขวาง การจัดงานวันสิทธิมนุษยชนสากลฯ ได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป ทำให้เกิดการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนสู่ประชาชนให้ได้รับรู้และเรียนรู้เรื่องสิทธิ เสรีภาพ และการปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนได้เห็นผลงานของนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อสังคมต่อไป นอกจากนี้ยังเกิดกระแสสังคมจากการนำเสนอข่าวผ่านทางสื่อมวลชน และสื่ออื่น ๆ ส่งผลให้ประชาชนให้ความสนใจงานของ กสม. มากขึ้น

การจัดโครงการคัดเลือกบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน โดยจัดให้มีการคัดเลือกและมอบรางวัล “บุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๖๐” เพื่อยกย่อง เชิดชู และประกาศเกียรติคุณบุคคลและองค์กรที่ต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิของตนเองและของชุมชนส่วนรวม ให้สังคมได้รับรู้ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคคลและองค์กรที่อุทิศตนปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่น แม้ต้องเผชิญกับปัญหา อุปสรรค และความยากลำบาก ก็ไม่เคยท้อถอยในการทำหน้าที่พิทักษ์และปกป้องสิทธิมนุษยชน โดยในปี ๒๕๖๐ มีผู้ได้รับรางวัล จำนวนทั้งสิ้น ๑๔ ราย ดังนี้

๑. รางวัลเกียรติยศ “ผู้อุทิศตนเพื่อสิทธิมนุษยชน” จำนวน ๓ ราย ได้แก่

๑.๑ นายโคอิ มีมิ

๑.๒ นางสาวศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์

๑.๓ นายสุแก้ว ฟงฟู

๒. รางวัลบุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ประจำปี ๒๕๖๐ รวมทั้งสิ้น ๑๑ ราย ดังนี้

๒.๑ ประเภทบุคคลทั่วไป จำนวน ๓ ราย ได้แก่

๒.๑.๑ นายสมพงศ์ สระแก้ว

๒.๑.๒ นางสาวสมลักษณ์ หุตานวัตร

๒.๑.๓ นางอรนุช ผลภิญโญ

๒.๒ ประเภทเด็กและเยาวชน (อายุไม่เกิน ๒๕ ปี) จำนวน ๒ ราย ได้แก่

๒.๒.๑ กลุ่มสองล้อรักษ์บ้านเกิด อาสาสมัครชุมชนด้านทรัพยากร จังหวัดสตูล

๒.๒.๒ เครือข่ายเยาวชนต้นกล้าชนเผ่าพื้นเมือง

๒.๓ ประเภทสื่อมวลชน จำนวน ๓ ราย ได้แก่

๒.๓.๑ นางสาวมณีนิดา (ณัฐฐา) โกมลวาทิน บรรณาธิการ/ผู้ดำเนินรายการ “ที่นี่ Thai PBS”

๒.๓.๒ นายปรกรณ์ พึ่งเนตร

๒.๓.๓ รายการคนเคาะข่าว สถานีโทรทัศน์นิวส์วัน (NEWS1)

๒.๔ ประเภทองค์กรภาครัฐ

- ไม่มีองค์กรใดผ่านการคัดเลือก

๒.๕ ประเภทองค์กรภาคเอกชน จำนวน ๓ ราย ได้แก่

๒.๕.๑ คณะกรรมการสมานฉันท์แรงงานไทย

๒.๕.๒ เครือข่ายสิทธิคนจนพัฒนาภูเก็ต (กรณีที่ดินชาวเลราไวย์)

๒.๕.๓ มูลนิธิเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การมอบรางวัลให้แก่บุคคลและองค์กรที่มีผลงานดีเด่นด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจแก่บุคคลและองค์กรในการที่จะมุ่งมั่นปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นในฐานะเป็นบุคคลและองค์กรที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้ที่อุทิศตนและมีบทบาทสำคัญในการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน อีกทั้งการเผยแพร่ประวัติและผลงานของบุคคลและองค์กรที่ได้รับรางวัลดังกล่าว ทำให้สังคมยอมรับและประชาชนได้เห็นความสำคัญของการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเห็นตัวอย่างการทำงานของผู้ได้รับรางวัลที่จะเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดการร่วมมือกันทำให้การละเมิดสิทธิมนุษยชนลดลง ก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อบุคคลและประโยชน์สุขโดยรวมของประเทศ

๒.๑.๖ การจัดแข่งขันโต้วาทีสิทธิมนุษยชนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษา

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับ กรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ และผู้แทนไทยในคณะกรรมการอาเซียนระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ดำเนินการจัดแข่งขันโต้วาทีสิทธิมนุษยชนภาษาอังกฤษระดับอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ และปลูกฝังให้มีความตระหนักและรู้คุณค่าของการเคารพสิทธิมนุษยชน กระตุ้นให้เกิดความสนใจเรียนรู้เรื่องสิทธิมนุษยชนในสถาบันการศึกษา ตลอดจนพัฒนาศักยภาพเยาวชนให้มีทักษะด้านการฟัง การคิด การพูด การใช้ภาษาและการนำเสนอโดยผ่านการเรียนรู้จากการแข่งขันโต้วาที นอกจากนี้ยังเป็นการคัดเลือกผู้แทนเยาวชนไทย จำนวน ๓ คน เข้าร่วมการแข่งขันโต้วาทีสิทธิมนุษยชนระดับเยาวชนในประชาคมอาเซียน ประจำปี ๒๕๖๐ ระหว่างวันที่ ๓ - ๖ กันยายน ๒๕๖๐ ทั้งนี้ การดำเนินการประกอบด้วย

(๑) การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชนสำหรับนิสิต นักศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและลงพื้นที่ทำกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชน

(๒) การแข่งขันโต้วาทีในประเด็นสิทธิมนุษยชน

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การได้สาระวาที่เป็นเทคนิคหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เพื่อปลูกฝังแนวคิดและหลักการสิทธิมนุษยชน สร้างกระบวนการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และจัดการปัญหาต่าง ๆ ให้แก่เยาวชนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นการได้สาระวาที่ในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่มีแก่นสาระสำคัญและมีประโยชน์ บนพื้นฐานของข้อมูลที่เป็นจริง มีกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยเยาวชน นิสิต นักศึกษาซึ่งกำลังศึกษาในสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

๒.๒ การประสานงานเครือข่าย

ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีการดำเนินการที่สำคัญในการประสานงานเครือข่ายเป็นไปเพื่อให้ประชาชนเข้าใจ เข้าถึงและได้รับการส่งเสริม ปกป้อง ค้ำครองสิทธิมนุษยชน และระดมพลังภาคีเครือข่าย โดยมีการส่งเสริม สนับสนุน ประสานความร่วมมือ และสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายทั้งในและระหว่างประเทศ จากการดำเนินการ ดังนี้

๒.๒.๑ การประสานงานระหว่างหน่วยราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นด้านสิทธิมนุษยชนใน เวที กสม. พบประชาชน

การจัดเวที กสม. พบประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความร่วมมือระดับภาคของเครือข่ายในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และรับฟังสถานการณ์สิทธิมนุษยชนที่สะท้อนจากประชาชนและเครือข่ายในพื้นที่โดยตรง เพื่อนำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้จากเวทีสาธารณะไปใช้ประกอบการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศ ตลอดจนหาแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาต่อไป ซึ่งกลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ภาคราชการ ภาครัฐกิจเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา จำนวน ๓๐๐ คน ซึ่งมีกำหนดการจัดกิจกรรมในภาคตะวันตก ระหว่างวันที่ ๓๐ สิงหาคม – ๑ กันยายน ๒๕๖๐ ณ จังหวัดเพชรบุรี โดยคาดว่าจะภายหลังการจัดเวที กสม. พบประชาชน จะมีผลสำเร็จของโครงการ ดังนี้

(๑) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพื้นที่เพื่อประกอบการจัดทำรายงานสถานการณ์ภายในประเทศ และได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

(๒) มีทิศทางการทำงานร่วมกันระหว่างเครือข่ายในภูมิภาคและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เช่น การวางแผนงานยุทธศาสตร์ร่วมกัน การพัฒนาโครงการอาสาสมัครเพื่อเฝ้าระวังการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ การจัดตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในสถาบันอุดมศึกษาการพัฒนาหลักสูตรหรือรายวิชาด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการส่งเสริมการศึกษาวิจัยระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและภาคประชาสังคมในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการทำงานด้านสิทธิมนุษยชนที่เป็นรูปธรรม เป็นต้น

(๓) ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๔) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เครือข่ายการทำงานร่วมกับทุกภาคส่วนเพิ่มขึ้น เกิดการประสานความร่วมมือจากเครือข่ายในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาสังคม

(๕) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ที่ตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค

๒.๒.๒ การประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ประชาชน และองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีการดำเนินการ ดังนี้

(๑) โครงการส่งเสริมสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ “รวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลที่หาดราไวย์ และการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่ไร่หมุนเวียนบ้านสบลาน” เป็นโครงการที่ดำเนินกิจกรรมร่วมกับภาคีเครือข่ายเพื่อสนับสนุน ส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มชาวเล และกลุ่มตั้งถิ่นฐานบนพื้นที่สูงให้สามารถดำรงวิถีชีวิตตามแบบแผนและวัฒนธรรมของตน และให้มีการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีที่ได้มีนโยบายเกี่ยวกับการฟื้นฟูวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ สนับสนุนการปฏิบัติตามพันธกรณีซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีและให้ปฏิบัติตามภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยไม่เลือกปฏิบัติ โดยกิจกรรมรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเลที่หาดราไวย์ มีกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ณ หาดราไวย์ อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่ไร่หมุนเวียนบ้านสบลาน มีกำหนดจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑ - ๒ ธันวาคม ๒๕๖๐ ณ บ้านสบลาน อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

(๒) โครงการสนับสนุนนักศึกษาเพื่อปฏิบัติการตามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการพิสูจน์ และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ครั้งที่ ๖ เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐ ณ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นโครงการเพื่อให้การแก้ไขปัญหาเรื่องสิทธิและสถานะของคนไทยพลัดถิ่น ภายใต้บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือด้านการพิสูจน์และการรับรองความเป็นคนไทยพลัดถิ่น ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กับ ๑) กรมการปกครอง กระทรวง

มหาดไทย ๒) มหาวิทยาลัยทักษิณ ๓) มหาวิทยาลัยรังสิต ๔) สำนักงานประสานการพัฒนาสังคมสุขภาวะ และ ๕) มูลนิธิชุมชนไท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยพลัดถิ่นและบุตรของคนไทยพลัดถิ่นที่ยังไม่ได้รับสัญชาติโดยการเกิดให้ได้รับการแก้ไขปัญหาระงับสถานะบุคคลและสัญชาติอย่างถูกต้องรวดเร็ว เป็นธรรม และทั่วถึง ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

(๓) การจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เรื่อง ความร่วมมือเพื่อการแก้ไขปัญหาสถานะบุคคลและสิทธิต่อกรณีการจำหน่ายรายการบุคคลออกจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร และการระงับความเคลื่อนไหวทางทะเบียนราษฎรในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กับ ๑) กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ๒) จังหวัดเชียงใหม่ ๓) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ ๔) มูลนิธิเครือข่ายสถานะบุคคล (คสบ.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การแก้ไขปัญหาในเรื่องสถานะบุคคลในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นธรรม และทั่วถึง ภายใต้หลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

ผลสำเร็จจากการประสานงานเครือข่าย

การประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ประชาชน และองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อประสานความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยที่ได้ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีการปฏิบัติงานในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้และจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายต่าง ๆ ทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลในภาคใต้ กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ภาคเหนือ และมีการลงพื้นที่เพื่อจัดเก็บข้อมูลร่วมกับนักศึกษา คณาจารย์จากมหาวิทยาลัยที่ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเรื่องคนไทยพลัดถิ่น โดยได้จัดทำข้อมูลของคนไทยพลัดถิ่น และส่งต่อให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการตรวจสอบประวัติ และพิจารณาคืนสัญชาติ

๒.๒.๓ การส่งเสริมการทำงาน และร่วมกิจกรรมกับองค์กรที่ได้ทำความตกลงร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นการดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัยที่ได้ทำความตกลงกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการคุ้มครอง ส่งเสริมสิทธิมนุษยชน กับทุกภาคส่วนในพื้นที่ที่มีการจัดทำแผนงานและการดำเนินการจัดตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนระดับภาค จำนวน ๔ แห่ง ดังนี้

(๑) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดตั้งและเริ่มดำเนินการ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

(๒) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ภาคตะวันออก ณ คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี จัดตั้งและเริ่มดำเนินการ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐

(๓) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ภาคใต้ ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จัดตั้งและเริ่มดำเนินการ ในวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๐

(๔) ศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน ภาคเหนือ ณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดตั้งและเริ่มดำเนินการ ในวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๐

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการประสานงานเครือข่าย

เป้าหมายของการจัดตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ง่าย โดยจัดให้มีกลไกการทำงานระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับภาคส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่ การรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในพื้นที่อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทันต่อสถานการณ์ อีกทั้งเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชน และขยายความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ซึ่งภายหลังการเปิดศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนแล้ว ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อกำกับ ติดตาม และวางแผนการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง กับเครือข่ายในภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน

๒.๒.๔ การประสานความร่วมมือ และดำเนินกิจกรรมส่งเสริมสิทธิมนุษยชนร่วมกับเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม และเครือข่ายประชาชนทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่าย มีเครือข่ายที่เข้มแข็งในการเฝ้าระวัง และให้คำแนะนำแก่ชาวบ้าน ชุมชนในพื้นที่ที่มีปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อป้องกันและคลี่คลายปัญหาเบื้องต้นได้ทันสถานการณ์ ซึ่งกำหนดแผนการดำเนินการ ดังนี้

(๑) การจัดกิจกรรมร่วมกับสภาชนเผ่าพื้นเมืองแห่งประเทศไทย และกิจกรรมรณรงค์เนื่องในวันสากลชนเผ่าพื้นเมืองโลก ในหัวข้อ “๑ ทศวรรษปฏิญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิชนเผ่าพื้นเมือง: บทเรียน ข้อท้าทาย และอนาคตชนเผ่าพื้นเมืองไทย ณ จังหวัดเชียงใหม่

(๒) การจัดกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายองค์กรพัฒนาเอกชน ภาคประชาสังคม ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในหัวข้อ “มนุษย์ สังคม – ภาคประชาสังคม” ในเดือนสิงหาคม ๒๕๖๐ ณ จังหวัดมหาสารคาม

๒.๒.๕ การรับรององค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน

การรับรององค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นไปตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๘ มาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการรับรององค์การเอกชน ด้านสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๔๘ บทบาทหน้าที่ขององค์การเอกชนฯ ทำหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน รวบรวม และตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น เพื่อส่งต่อเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตลอดจนการประสานขอข้อมูลเพิ่มเติม การประสานการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบการวิจัยเชิงประจักษ์เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการตรวจสอบ เป็นต้น ปัจจุบันคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ให้การรับรององค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน ๓๐ องค์กร โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ จำนวน ๖ องค์กร ดังนี้

- ๑) มูลนิธิสืบธรรม
- ๒) มูลนิธิคอลฟิลด์เพื่อคนตาบอด
- ๓) มูลนิธิเพื่อสันติภาพ
- ๔) มูลนิธิศุภภาพชุมชน
- ๕) มูลนิธิเอ็มพลัส
- ๖) มูลนิธิพัฒนาชุมชนและเขตภูเขา

๒.๓ การประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารสิทธิมนุษยชน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีการดำเนินโครงการที่สำคัญในการประชาสัมพันธ์เพื่อสื่อสารสิทธิมนุษยชน ดังนี้

๒.๓.๑ โครงการสื่อมวลชนสัญจร (press tour) เพื่อการเผยแพร่ข่าวสารสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อพัฒนาความร่วมมือกับสื่อมวลชนระดับส่วนกลางและภูมิภาค ร่วมรับฟังปัญหา ข้อเสนอแนะและสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในพื้นที่ชุมชน สะท้อนปัญหาจากเครือข่ายและประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นกรณีศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการขับเคลื่อนด้านการส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนผ่านการรายงานของสื่อมวลชนเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมถึงได้รับรู้และมีความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน และสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศมากขึ้น

๒.๓.๒ โครงการประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารสิทธิมนุษยชน

การผลิตสื่อและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารสิทธิมนุษยชนผ่านสื่อวิทยุเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนและสถานการณ์สิทธิมนุษยชน รวมทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์และกิจกรรมขององค์กรคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในรายการ “คุยกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” ออกอากาศสดทางสถานีวิทยุรัฐสภา คลื่น FM 87.5 MHz ทุกวันพุธของสัปดาห์ เวลา ๒๑.๐๐ - ๒๑.๓๐ น. และรายการ "หยิบมาถกยกมาคุย" ออกอากาศสดทางสถานีวิทยุแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คลื่น FM 101.5 MHz ทุกวันพฤหัสบดีของสัปดาห์ เวลา ๑๖.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. รวมทั้งการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ รวมทั้งมีการประสานความร่วมมือในการจัดนิทรรศการสัญจรร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ เป็นต้นผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

(๑) ประชาชนได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชน รับรู้ถึงสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ ยังเป็นการกระตุ้นให้สังคมเกิดการตระหนักและเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนผ่านสื่อวิทยุเป็นการส่งเสริมความรู้ให้กับประชาชนได้อย่างทั่วถึงทุกภาคส่วนในสังคม

(๒) การผลิตสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อการสื่อสารสิทธิมนุษยชนผ่านสื่อโทรทัศน์โดยร่วมกับสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ดำเนินโครงการประกวดบทบาทพยนตร์และภาพยนตร์สั้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน เพื่อส่งเสริมให้นิสิต นักศึกษาและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญต่อการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชน ได้รับทราบและตระหนักถึงความสำคัญของสิทธิมนุษยชนผ่านการเรียนรู้ในกระบวนการสร้างสรรค์สื่อภาพยนตร์ ทั้งนี้ ได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การเตรียมความพร้อมในประเด็นเนื้อหาด้านสิทธิมนุษยชน” แก่ผู้เข้าร่วมโครงการประกวดบทบาทพยนตร์ และภาพยนตร์สั้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ รอยัลฮิลล์ กอล์ฟ รีสอร์ท แอนด์ สปา จังหวัดนครนายก

(๓) นิสิต นักศึกษาและเยาวชนได้รับความรู้ ความเข้าใจ หลักการและแนวคิด รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรม ถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ในพื้นที่ภาคใต้ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์ร่วมกัน ทั้งยังได้รับความรู้ ประสบการณ์ในการเขียนบทและผลิตภาพยนตร์สั้นจากผู้มีความรู้และประสบการณ์ในการผลิต ภาพยนตร์ โดยนิสิต นักศึกษาและเยาวชนสามารถนำความรู้ที่ได้มาผลิตผลงานเพื่อส่งผลงานเข้าโครงการประกวดบท ภาพยนตร์และภาพยนตร์สั้นเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนต่อไป ทั้งนี้ ผลงานภาพยนตร์สั้นที่เข้าร่วมประกวดและได้รับการ ตัดสินให้ได้รับรางวัลชนะเลิศจะนำไปเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสต่อไป

(๔) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม องค์กรเครือข่าย สถาบันการศึกษา และ ประชาชนทั่วไป ได้รับรู้ มีความเข้าใจถึงหลักการสิทธิมนุษยชน รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร กิจกรรม และผลการดำเนินงานของ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และยังเป็นกำลังเสริมให้สังคมเกิดความตระหนักรู้ในสิทธิของตนเองและไม่ละเมิดสิทธิ ของผู้อื่น ซึ่งเป็นสร้างให้เกิดสังคมแห่งการเคารพสิทธิมนุษยชน

๒.๓.๓ งานสื่อสารสิทธิมนุษยชนโดยผ่านกลไกโฆษกสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การสื่อสาร องค์กรของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อสาธารณชนเพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง ข้อตระหนักรู้ในหลักสิทธิมนุษยชน ต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การสร้างการรับรู้ให้สังคมเกิดความตระหนักถึงการไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน ผ่านการสื่อสารโดยสื่อมวลชนไปยัง สาธารณชนอย่างกว้างขวาง ผ่านเว็บไซต์ www.nhrc.or.th อาทิ

(๑) คำแถลงของประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ความเห็นต่อแถลงการณ์ ANNI เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๐ (ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๖๐)

(๒) แถลงการณ์ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ประณามคนร้ายก่อเหตุวางระเบิดที่ ห้างสรรพสินค้าบิ๊กซีปัตตานี (เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

(๓) แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การยุติการชุมนุมและควบคุมตัวแกนนำกลุ่มคัดค้าน การก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินจังหวัดกระบี่ (เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐)

(๔) แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ประณามเหตุคนร้ายกราดยิงรถยนต์ทำให้มี ผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บที่ อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส (เมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๖๐)

(๕) แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง การปฏิบัติการจับกุมพระธัมมชโยที่วัดพระธรรมกาย (เมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๐)

(๖) แถลงการณ์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เรื่อง ประณามคนร้ายก่อเหตุวางระเบิด โรงพยาบาล พระมงกุฎเกล้า (เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐)

(๗) แกล่งข้าว เรื่อง พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ละเมิดสิทธิชุมชน (เมื่อวันที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐)

๒.๓.๔ โครงการสำรวจการรับรู้ข่าวสาร และความเข้าใจของประชาชนเพื่อการวางแผนการสื่อสารสิทธิมนุษยชน

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่ ๑ และ ชุดที่ ๒ ที่ผ่านมามีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อแนะนำบทบาทและภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมถึงการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนให้แก่บุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และเป็นการวัดระดับประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์ที่เผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมาย จึงได้จัดทำการประเมินการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การสำรวจการรับรู้ข่าวสาร และความเข้าใจของประชาชนเพื่อการวางแผนการสื่อสารสิทธิมนุษยชนทำให้ทราบถึงการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับบทบาทภารกิจ และข้อมูลข่าวสาร รวมถึงประสิทธิภาพของสื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและวางแผนการดำเนินงานด้านการสื่อสารในเรื่องสิทธิมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

๒.๓.๕ โครงการเสวนา เรื่อง โทษประหารชีวิต...ลดการทำผิด หรือควรคิดใหม่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม และแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย ดำเนินการจัดการเสวนา เรื่อง โทษประหารชีวิต... ลดการทำผิด หรือควรคิดใหม่ เนื่องในวันยุติโทษประหารชีวิตสากล (World Day Against the Death Penalty) ซึ่งถูกกำหนดขึ้นเพื่อเผยแพร่ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องโทษประหารชีวิต โดยจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ยกระดับความรู้ความเข้าใจของสังคม เกี่ยวกับโทษประหารชีวิตในมิติด้านศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และหลักสิทธิมนุษยชนรวมทั้งรวบรวมข้อมูลความรู้ ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในการนำไปสังเคราะห์จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงโทษประหารชีวิตเพื่อเสนอไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบพิจารณาดำเนินการต่อไป โดยผู้ร่วมการเสวนาประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม จำนวนกว่า ๒๐๐ คน

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

ในการเสวนาได้มีการสะท้อนความคิดเห็นต่อประเด็นโทษประหารชีวิตว่า จากการศึกษาวิจัยในหลายประเทศพบว่า การมีโทษประหารชีวิตไม่ได้ทำให้การก่ออาชญากรรมลดลง ในทางกลับกันรัฐที่มีการยกเลิกโทษประหารชีวิตกลับมีสถิติการก่ออาชญากรรมลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยการประหารชีวิตถือเป็นการขัดต่อหลักสิทธิมนุษยชน ในการมีชีวิตรอยู่ของบุคคล และถือเป็นการตัดโอกาสไม่ให้ผู้กระทำความผิดได้กลับตัว สำหรับนักโทษประหารชีวิตในประเทศไทยซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับคดียาเสพติดนั้น แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม กลุ่มแรกคือ ผู้ที่กระทำความผิดจริง กลุ่มที่สองคือ ผู้ถูกหลอกล่อให้กระทำความผิดโดยไม่มีเจตนา และกลุ่มที่สามคือ ผู้ที่ไม่ได้กระทำความผิดแต่อยู่ในสถานการณ์บังคับที่ทำให้ต้องกลายเป็นแพะรับบาป จำนวนนี้เกือบทั้งหมดเป็นผู้มีฐานะยากจน ไม่รู้กฎหมาย เป็นแรงงานข้ามชาติที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ และมีแรงจูงใจในการกระทำความผิด จากปัญหาความยากจนทั้งสิ้น รัฐบาลไทยจึงควรหันมาใช้มาตรการทางแพ่งตัดวงจรการค้ายาเสพติดด้วยการริบทรัพย์สิน หรือยับยั้งการฟอกเงินของนายทุนผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่มากกว่าการลงโทษประหารชีวิตผู้ต้องโทษค้ายาเสพติดรายย่อย ซึ่งเป็นเพียงเครื่องมือของกลุ่มทุน นอกจากนี้ แนวทางการพิจารณาสิทธิโทษประหารชีวิตตามกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑) เช่น การลดโทษสูงสุดจากประหารชีวิตเป็นการจำคุกตลอดชีวิตโดยมีกลไกการบริหารจัดการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมนักโทษที่มีประสิทธิภาพ การเปิดให้ศาลสามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินโทษประหาร การลดโทษความผิดประหารชีวิตลงจากฐานความผิดที่ไม่ร้ายแรง หรือการเปิดช่องให้ศาลรัฐธรรมนูญสามารถพิจารณาโทษประหารชีวิตนั้น ๆ ได้อีกครั้งว่าคำสั่งนั้นชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ฯลฯ โดยเชื่อว่าการยกเลิกโทษประหารชีวิตจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในการคืนทรัพยากรบุคคลที่มีโอกาสกลับเป็นคนดีสู่สังคมมากกว่ากำจัดคนเหล่านั้นออกไป

๒.๓.๖ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง สื่อไทยกับสิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภานายความ และสถาบันสื่อเด็กและเยาวชน ดำเนินการจัดโครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง สื่อไทยกับสิทธิมนุษยชนไร้พรมแดน ในวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรมนิเวศน์วิลโลว์ จัหวัดจันทบุรี เพื่อสร้างการตระหนักรู้และสร้างความเข้าใจต่อประเด็นสิทธิมนุษยชนในมุมมองของการปฏิบัติงานของสื่อมวลชน อันจะส่งผลในการช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นแก่สังคม รวมทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนที่อาจไปกระทบสิทธิหรือเสรีภาพส่วนบุคคลของบุคคลอื่น หรืออาจนำไปสู่การขยายความขัดแย้งได้อีกทางหนึ่งด้วย โดยผู้ร่วมการสัมมนาประกอบด้วย สื่อมวลชนท้องถิ่น จัหวัดจันทบุรีและจัหวัดตราด รวมทั้งองค์กรเอกชน นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

สื่อมวลชนได้รับความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการสิทธิมนุษยชน ตลอดจนเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่สื่อมวลชนละเมิดสิทธิและเสรีภาพในรูปแบบต่าง ๆ และได้รู้ถึงปัญหาอุปสรรคในการนำเสนอข่าวในประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของบุคคลอื่น และนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะไปสู่การพัฒนามาตรฐานทางวิชาชีพต่อไป

๒.๓.๗ โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การส่งเสริมความรู้และสร้างความตระหนักในการเสนอข่าวที่เคารพสิทธิมนุษยชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และส่งผลกระทบต่อประชาชน ให้แก่สื่อมวลชนได้รับทราบอย่างถูกต้อง และเพื่อสร้างความร่วมมือและสัมพันธภาพที่ดีร่วมกับเครือข่ายสื่อมวลชน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านสิทธิมนุษยชนให้แก่สังคมต่อไป กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย สื่อมวลชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการปกป้องและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชน รวมถึง การส่งเสริมให้ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชน

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

สื่อมวลชนได้รับความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการสิทธิมนุษยชน ตลอดจนเรียนรู้จากกรณีศึกษาที่สื่อมวลชนละเมิดสิทธิและเสรีภาพในรูปแบบต่าง ๆ และได้รู้ถึงปัญหาอุปสรรคในการนำเสนอข่าวในประเด็นเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพของบุคคลอื่น และนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะไปสู่การพัฒนามาตรฐานทางวิชาชีพต่อไป

๒.๓.๘ โครงการสัมมนา เรื่อง พระราชกำหนดการประมงกับการประมงที่ยั่งยืน ระหว่างวันที่ ๕ – ๖ กันยายน ๒๕๕๙

สืบเนื่องจากคณะรัฐมนตรีได้ออกพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีบทบัญญัติบางมาตราที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของชาวประมงพื้นบ้านและชาวประมงขนาดเล็ก รวมถึงกระทบต่อการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีการสัมมนาระดมความคิดเห็นเพื่อให้สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของสิทธิชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล ชายฝั่ง และการประมงอย่างยั่งยืน

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. นิยามของคำว่า “ประมงพื้นบ้าน” และ “ประมงน้ำจืด” ยังขาดคำอธิบายที่ชัดเจน จึงเสนอให้หมายถึง การทำการประมงที่สงวนไว้ให้กับผู้ที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น และต้องเป็นการทำการประมงด้วยเรือตนเอง

๒. การกำหนดประเภทเครื่องมือที่ใช้ในการทำประมงพื้นบ้าน ต้องคำนึงถึงประเภทของเครื่องมือและวิธีการทำการประมงที่ไม่เป็นการทำลายพันธุ์สัตว์น้ำวัยอ่อน

๓. ควรใช้ประเภทของเครื่องมือในการทำประมงเป็นตัวกำหนดเขตพื้นที่ในการทำประมงมากกว่าการกำหนดโดยขนาดของเรือประมง

๔. พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ใดใช้เรือไร้สัญชาติทำการประมง” ทำให้ส่งผลกระทบต่อเรือประมงพื้นบ้านขนาดเล็ก เนื่องจากการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง การประกาศให้ขึ้นทะเบียนเรือมีระยะเวลายาว และจำนวนเจ้าหน้าที่ที่เข้าไปรับเรื่องมีน้อย ทำให้ชาวประมงพื้นบ้านไม่สามารถไปขึ้นทะเบียนเรือได้ตามกำหนดเวลา ดังนั้น จึงควรมีข้อยกเว้น ตามกฎหมาย

๕. เห็นควรให้มีการยกเลิกพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในมาตรา ๓๔ ที่บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้านทำการประมงในเขตทะเลนอกชายฝั่ง”

๖. การกำหนดเขตทะเลชายฝั่งมีผลกระทบต่อชาวประมงพื้นบ้าน เห็นควรให้กำหนด ตามสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่

๗. ควรเพิ่มความในมาตรา ๒๕ ของพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้ “(๕) สนับสนุนงบประมาณเพื่อการศึกษาวิจัยแบบมีส่วนร่วมและอนุรักษ์ทรัพยากรทางน้ำในพื้นที่อนุรักษ์”

๘. จัดแผนงานเฉพาะให้ชุมชนประมงท้องถิ่นสามารถนำเสนอแผนงานหรือโครงการ ในการบริหารจัดการ การประมงอย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๙. ในเรื่องของการจดทะเบียนเรือ กรมเจ้าท่าต้องทำการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารให้กับชาวประมงพื้นบ้าน อย่างครอบคลุม

๑๐. การกำหนดสัดส่วนและองค์ประกอบของคณะกรรมการประมงจังหวัดที่ผ่านมาเสียงส่วนใหญ่เป็นส่วนราชการ ต้องมีการกำหนดสัดส่วนคณะกรรมการประมงจังหวัดให้เท่ากันระหว่างส่วนราชการกับองค์กรชุมชน

๒.๓.๙ โครงการประชุมสามัญระดับโลกสมาคมสากลเพื่อหญิงรักหญิง ชายรักชาย คนรักสองเพศ คนข้ามเพศ และคนมีสองเพศ ครั้งที่ ๒๘

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติร่วมกับสมาคมสากลเพื่อหญิงรักหญิง ชายรักชาย คนรักสองเพศ คนข้ามเพศ และคนมีสองเพศ (International Lesbian Gay Bisexual Trans and Intersex Association : ILGA) สมาคม ฟาส์รุ้งแห่งประเทศไทย หน่วยงานภาครัฐ และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องจัดการประชุมสามัญระดับโลกสมาคมสากลเพื่อ หญิงรักหญิง ชายรักชาย คนรักสองเพศ คนข้ามเพศ และคนมีสองเพศ ครั้งที่ ๒๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักกิจกรรม ความหลากหลายทางเพศ ผู้แทนองค์กรภาครัฐ ผู้แทนองค์กรภาคเอกชน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม คุ่มครองสิทธิมนุษยชนของกลุ่มบุคคลซึ่งมีอัตลักษณ์ทางเพศและเพศวิถีไม่ตรงกับเพศกำเนิดในประเทศไทยและประเทศ อื่น ๆ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ข้อท้าทาย ปัญหาอุปสรรค และความก้าวหน้าในการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้ง การเผยแพร่องค์ความรู้และกลไกในการปกป้องสิทธิของบุคคลและป้องกันไม่ให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะ เหตุแห่งเพศที่มีอยู่ในปัจจุบัน อันจะนำมาสู่การพัฒนาความรู้ทักษะของผู้ปฏิบัติงานในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบันที่มีความซับซ้อนและข้อท้าทายที่แตกต่างตามวิวัฒนาการด้านสิทธิมนุษยชนของแต่ละ ประเทศ โดยเฉพาะประเด็นข้อห่วงใยเกี่ยวกับการนำเสนอข่าวต่อสาธารณชน อันจะต้องคำนึงถึงสิทธิของบุคคลซึ่งมี อัตลักษณ์ทางเพศและเพศวิถีไม่ตรงกับเพศกำเนิด เพื่อป้องกันการดูหมิ่นและลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้ การดำเนิน การประกอบด้วย

๑. การจัดโครงการฝึกอบรมให้ความรู้กับผู้ปฏิบัติงานด้านสื่อสารมวลชนและเยาวชน เรื่อง การเสนอข่าว เกี่ยวกับบุคคลซึ่งมีอัตลักษณ์ทางเพศและเพศวิถีไม่ตรงกับเพศกำเนิด เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลและป้องกันการดูหมิ่น และลดทอนศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ ระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

๒. การจัดโครงการประชุมสามัญระดับโลกสมาคมสากลเพื่อหญิงรักหญิง ชายรักชาย คนรักสองเพศ คนข้ามเพศ และคนมีสองเพศ ครั้งที่ ๒๘ ระหว่างวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน - ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การจัดอบรมความรู้ในประเด็นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับบุคคลซึ่งมีอัตลักษณ์ทางเพศและเพศวิถีไม่ตรงกับเพศ กำเนิด เพื่อคุ้มครองสิทธิของบุคคลและป้องกันการดูหมิ่นและลดทอนศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ได้รับความสนใจจากเยาวชน นักวิชาการ นักสื่อสารมวลชนต่าง ๆ เข้าร่วมอบรม อาทิ หนังสือพิมพ์แนวหน้า สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส (Thai PBS) สถานี โทรทัศน์สปริงนิวส์ (Spring News) สถานี TNN24 รวมถึงสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ โดยกระบวนการฝึกอบรมจะเป็นการ เพิ่มทักษะความรู้ให้แก่ผู้เข้าร่วมผ่านการบรรยายอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากวิทยากรซึ่งเป็นนักกิจกรรมด้านสิทธิ ของบุคคลหลากหลายทางเพศ นักวิชาการ นักสื่อสารมวลชน รวมถึงให้ผู้เข้าร่วมได้ฝึกปฏิบัติผ่านการจัดทำข่าวในพื้นที่จริง ซึ่งกิจกรรมการอบรมได้มีการนำเสนอในข่าวและสื่ออื่น ๆ สำหรับการจัดประชุมสามัญระดับโลกสมาคมสากลเพื่อหญิง รักหญิง ชายรักชาย คนรักสองเพศ คนข้ามเพศ และคนมีสองเพศ ครั้งที่ ๒๘ ได้รับความสนใจจากภาคส่วนต่าง ๆ

โดยมีผู้เข้าร่วมจาก ๙๘ ประเทศทั่วโลกกว่า ๖๘๐ คน ทำให้เกิดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนข้อมูลสถานการณ์ของกลุ่มบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศในวงกว้าง รวมถึงการนำเสนอข้อท้าทายและอุปสรรคปัญหาที่ทำให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งเพศ ตลอดจนแนวปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของบุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศ ทำให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนให้ประชาชนได้รับรู้และเรียนรู้ อันจะส่งเสริมให้เกิดกระแสสังคมที่จะคุ้มครองสิทธิของบุคคลและยุติการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งเพศในสังคม

๒.๓.๑๐ โครงการสัมมนา เรื่อง การติดตามผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.

สืบเนื่องจากสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ให้ความก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. (ฉบับวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙) ซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้รับหลักการในวาระที่ ๑ แล้ว โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการจัดสัมมนาเรื่อง “การติดตามผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.” เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเชิญนักวิชาการ องค์กรเอกชน เครือข่ายภาคประชาชน เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การสัมมนาเรื่อง การติดตามผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ได้มีความเห็น ข้อเสนอแนะ และข้อสังเกตเพิ่มเติมต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขบทบัญญัติบางมาตราของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ในวาระที่ ๒ และวาระที่ ๓ ดังนี้

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรกำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เพื่อร่วมกันทำหน้าที่ในการทบทวน หรือยกร่างกฎหมายลำดับรอง กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่ง ตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อเป็นการสร้างหลักประกันว่า การตรากฎหมายลำดับรองจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบให้ตราเป็นกฎหมาย

๒. ควรกำหนดระยะเวลาการตรากฎหมายลำดับรองเป็น ๓ กลุ่มตามความเร่งด่วน คือ กฎหมายลำดับรองที่ต้องดำเนินการตราในระยะไม่เกิน ๓ เดือน กฎหมายลำดับรองที่ต้องดำเนินการตรา ภายใน ๑ ปี และกฎหมายลำดับรองที่ต้องดำเนินการตรา ภายใน ๒ ปี

ข้อสังเกต

๑. มาตรา ๗/๑ กำหนดให้ประธานสภาการเมืองแร่ และประธานสภาอุตสาหกรรม เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง ในคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติ และมาตรา ๒๔ กำหนดให้ผู้แทนสภาการเมืองแร่ เป็นกรรมการ โดยตำแหน่งในคณะกรรมการแร่จังหวัด ถือเป็นผู้มีส่วนได้เสียหรือมีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง กรรมการ

๒. มาตรา ๔๙ (๑) ควรกำหนดให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแร่จังหวัด เป็นผู้มีอำนาจออก ประทานบัตรการทำเหมืองแร่ประเภทที่ ๑ แทนการให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่เป็นผู้ออก ประทานบัตร

๒.๓.๑๑ โครงการสัมมนา เรื่อง กรณีคนไทยตกหล่นทางทะเบียนราษฎร อันเป็นผลมาจากการปฏิบัติงานในพื้นที่ภาคตะวันออก

จากกรณีพบว่า ยังมีคนไทยตกหล่นทางทะเบียนราษฎรในหลายพื้นที่ จึงได้จัดให้มีการประชุมที่จังหวัดสระแก้ว ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง รับฟังสภาพปัญหา ผลกระทบ ทำความเข้าใจกับกลุ่มเป้าหมาย การลงรายการสัญชาติไทยของบุคคลสัญชาติไทยที่ตกหล่นทางทะเบียนราษฎร และประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันเป็นการประสานการคุ้มครองและส่งเสริมด้านสิทธิมนุษยชน รวมถึงกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ กสม. พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ โดยมุ่งการทำงานร่วมกับเครือข่าย เพื่อให้เกิดการสร้างพลังในการทำงานร่วมกัน รวมถึงพัฒนาการดำเนินงานและจัดให้มีแผนการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และหาแนวทางให้ความช่วยเหลือ กรณี “กลุ่มบุตรของบุคคลสัญชาติไทยที่เกิดในต่างประเทศซึ่งบิดา และ/หรือมารดาไม่มีเอกสารแสดงตนและเสียชีวิต” ถือว่าเป็นบุคคลสัญชาติไทยตกหล่น อาศัยอยู่ตามแนวเขตจังหวัดสระแก้ว ติดต่ออาณาเขตประเทศกัมพูชา แต่ภาวะสงครามภายในประเทศกัมพูชาในอดีต ทำให้ต้องถอยกลับมาประเทศไทยโดยที่ไม่มี การสำรวจจำนวนบุคคล ประกอบกับช่วงเวลานั้น ก็ไม่มีการจัดเก็บข้อมูลประชากรในระบบของทะเบียนราษฎรของไทยที่ถูกต้องและครบถ้วน โดยบุคลากรทางทะเบียนของอำเภออรัญประเทศไม่สามารถรับคำร้องขอเพิ่มชื่อของผู้ประสบปัญหาได้ เนื่องจากไม่มีเอกสาร หรือความเชื่อใด ที่จะเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลว่า เป็นพี่น้องที่มีบิดา มารดาเป็นคนเดียวกัน ซึ่งเป็นได้แค่เพียงพยานบอกเล่าเท่านั้น แต่ไม่มีเอกสารหลักฐานในการยืนยันในการพิสูจน์ตัวบุคคล แม้ว่าจะมีกำนัน ซึ่งเคยเป็นผู้ใหญ่บ้านที่รู้เห็นว่า มีภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบล/อำเภอนี้ มานานกว่าประมาณ ๔๐ ปี อีกทั้งยังมีครอบครัว รวมถึงบุตรหลานอาศัยอยู่ในพื้นที่ตลอดมาอีกด้วย

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

เนื่องจากพื้นที่อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ติดกับอาณาเขตของประเทศกัมพูชา ซึ่งอดีตเคยมีเหตุการณ์สู้รบภายในประเทศกัมพูชาทำให้มีพี่น้องประชาชนหลบหนีภัยสงครามเข้ามาในอำเภออรัญประเทศ และปี ๒๕๓๕ ได้มีการสำรวจจำนวนบุคคลไว้ แต่ไม่ได้ทำทะเบียนสถานะบุคคล จึงเป็นเหตุให้มีบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน ในขณะนี้ ฉะนั้น เพื่อเป็นการกำหนดให้มีการพิสูจน์ความเป็นคนไทยที่ตกหล่นทางทะเบียน (พิสูจน์ความเป็นคนไทย) ควรที่จะกำหนดให้มีการดำเนินการหรือได้มีการหาข้อปัญหาไปยังกรมการปกครองเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาและข้อเสนอแนะ ดังนี้

แนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. ควรดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบบุคคลในหมู่บ้าน ตำบล ให้ชัดเจนอย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา (ดำเนินการแบบธรรมชาติเพื่อป้องกันการแอบอ้าง) โดยให้กำนันและผู้ใหญ่บ้านที่รับผิดชอบจัดทำข้อมูลบุคคล และขับเคลื่อนให้มีการกำหนดสถานะบุคคลต่อไป

๒. การตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรม (DNA) ที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการของนายทะเบียนอำเภอ จะมีแนวทางสำหรับพิจารณาดำเนินการอย่างไรต่อไป หรือไม่ และรวมถึงในกรณีศึกษาว่าเป็นลูกไทย ที่มีจุดเกาะเกี่ยวอย่างไร กับใครหรือไม่ ตามที่มีข้อเสนอและข้อกังวลไว้

๓. ส่วนปัญหาที่มีเจ้าหน้าที่ฯ ด้านทะเบียนจำนวนน้อยนั้น เป็นปัญหาในระดับพื้นที่ของการปฏิบัติงานในหลาย ๆ แห่ง

ข้อเสนอแนะ

ให้นายทะเบียนอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดสระแก้ว รับรู้และยอมรับการตรวจพิสูจน์เกี่ยวกับสารพันธุกรรม (DNA) ยึดถือการสอบปากคำเป็นหลักในการกำหนดสถานะบุคคลสำหรับบุคคลสัญชาติไทยที่มีจุดเกาะเกี่ยว ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงมหาดไทยที่สนับสนุนให้มีการตรวจ DNA รวมถึงประเด็นการจดทะเบียนสมรสระหว่างบุคคลสัญชาติไทยกับบุคคลต่างด้าว ตามหลักการสิทธิมนุษยชนว่าด้วยสิทธิการก่อตั้งครอบครัว นอกจากนี้ ยังเห็นพ้องกันในเรื่องการสำรวจตรวจสอบบุคคลในหมู่บ้าน ตำบล ให้ชัดเจนอย่างถูกต้องและตรงไปตรงมา โดยดำเนินการแบบธรรมชาติ เพื่อป้องกันการแอบอ้าง มีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการชุมชนที่รับผิดชอบจัดทำข้อมูลบุคคล และขับเคลื่อนให้มีการกำหนดสถานะบุคคลต่อไป ในส่วนของกรณีที่มีพบโดยทั่วไปว่า บุคลากรด้านทะเบียนที่มีจำนวนน้อยนั้น เป็นปัญหาในหลาย ๆ สำนักทะเบียน หากจะให้ภารกิจที่ร่วมกันขับเคลื่อน ควรจะมีการสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเข้ามาร่วมปฏิบัติงาน จึงเสนอเพื่อให้มีการแก้ไขปัญหา ดังนี้

๑. ให้มีการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน (หยิบยก) กรณีดังกล่าว โดยไม่ต้องมี ผู้ร้องเรียน เนื่องจากได้มีการพบข้อมูลที่เพียงพอ ที่จะนำไปสู่การตรวจสอบ และผลักดันให้มีกิจกรรมร่วมกัน เพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของบุคคลสัญชาติไทย และบุคคลที่มีจุดเกาะเกี่ยวบุคคลสัญชาติไทย

๒. ให้มีกิจกรรม/โครงการที่สนับสนุนกระบวนการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อนำไปสู่การพิสูจน์สิทธิที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดสถานะบุคคลในลักษณะต่าง ๆ ร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชน เพราะมีทั้งกลุ่มเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ ที่รอคอยการกำหนดสถานะบุคคลอีกมากมาย เนื่องจากในอดีตไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง ทำให้ขาดโอกาส

๓. เห็นควรมีข้อเสนอแนะและผลักดันให้กระทรวงมหาดไทย รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการต่อการกำหนดสถานะบุคคลในลักษณะต่าง ๆ ร่วมกับภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ต่อเนื่อง

๒.๓.๑๒ โครงการจัดงาน การเชิดชูเกียรติผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพมหานคร

เนื่องในวันที่ ๘ มีนาคมของทุกปี กำหนดให้เป็นวันสตรีสากล เพื่อเป็นการยกย่องและให้ความสำคัญกับบทบาทสตรีที่เพิ่มมากขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยกลุ่มสตรีในทุกทวีป มีเชื้อชาติ ศาสนา ในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จะมาร่วมตัวกัน เพื่อระลึกถึงการต่อสู้ของสตรีที่มีมาอย่างยาวนานของสตรี และร่วมกันผลักดันเพื่อให้เกิดความเสมอภาค ความยุติธรรม ความมีสันติภาพ และการพัฒนาบทบาทของสตรีที่มากขึ้น

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดงานเพื่อยกย่องและเชิดชูเกียรติของสตรีที่อุทิศตนเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย โดยมีการคัดเลือกสตรีผู้ที่อุทิศตนเพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีผู้ที่ได้รับการประกาศเชิดชูเกียรติทั้งหมด จำนวน ๘ ท่าน คือ

๑. ภิกษุณีธัมมันทา นักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาของผู้หญิง
๒. นางสาวแววรินทร์ บัวเงิน ตัวแทนกลุ่มรักษ์บ้านแหง จังหวัดลำปาง ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านสิ่งแวดล้อม ปกป้องชุมชนจากผลกระทบในการทำเหมืองแร่
๓. นางรอกีเยาะ สะมะแอ ตัวแทนกลุ่มสตรีเครือข่ายคนรักซ์เมืองเทพา จังหวัดสงขลา ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านพลังงานที่ยั่งยืนและเป็นธรรม
๔. นางสาวพนา เจริญสุข ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ผู้ก้าวผ่านการถูกละเมิดสิทธิมาเป็นนักปกป้องสิทธิจากความรุนแรง
๕. คุณเจษฎา แท้สมบัติ ตัวแทนเครือข่ายเพื่อนกะเทยเพื่อสิทธิมนุษยชน องค์กรที่ทำงานปกป้องสิทธิมนุษยชนของกะเทย/คนข้ามเพศ (Transgender)
๖. นางสาวคะติมะ หลีจ๊ะ ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนชาติพันธุ์ และเพื่อที่ดินที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน
๗. นางนงนุช นบนอม ตัวแทนเครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน จังหวัดกระบี่ ผู้หญิงนักปกป้องสิทธิมนุษยชนด้านพลังงานที่ยั่งยืนและเป็นธรรม
๘. นางสาวณัฐพร อจหาญ หญิงสาวลูกอีสาน นักปกป้องสิทธิชุมชน สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

ในการจัดงานเนื่องในวันสตรีสากล ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ มีการอภิปราย เรื่อง “ผู้หญิงปกป้องสิทธิมนุษยชน: การขับเคลื่อนเพื่อความยุติธรรมในสังคม” และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อีกทั้งมีการมอบเกียรติบัตรและให้ผู้ที่ได้รับรางวัลนำเสนอประสบการณ์ในการต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชน ผู้ที่ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติ ได้พูดถึงแรงบันดาลใจที่ตนเองได้ก้าวข้ามความกลัวในจิตใจของตนเอง เข้ามาสู่การปกป้องสิทธิของตนเอง สิทธิครอบครัว สิทธิชุมชน เพื่อสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคให้เกิดขึ้น กลไกของรัฐควรจะสนับสนุนศักยภาพทางจิตใจและศักยภาพของเครือข่ายสตรี และผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศสภาพด้วย จึงอยากจะให้ทุกคนได้ทำหน้าที่ส่งเสริมคุ้มครองปกป้องสิทธิสตรี สิทธิของผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ เพศสภาพ เพศวิถี เพื่อให้มีพื้นที่ในสังคม มีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เท่าเทียม และร่วมกันสร้างสังคมที่มีสันติภาพ เป็นธรรมและมีความเสมอภาครัฐต้องไปให้ถึงการยุติการฟ้องร้องกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชนเพื่อให้นักปกป้องสิทธิมนุษยชนหยุดพูด หรือหยุดการเคลื่อนไหวในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิ แต่ต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน ในกรณีที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนที่ถูกข่มขู่คุกคาม สังหารหรือการถูกดำเนินคดี รัฐต้องให้ความสำคัญในการสอบสวน ต้องเข้าร่วมการสังเกตการณ์ในคดี และพยายามทุกวิถีทางให้นำผู้ที่กระทำความผิดมาลงโทษตามกฎหมาย

๒.๓.๑๓ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การเสริมสร้างสมรรถนะผู้หญิงมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใต้โครงการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้หญิงมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างวันที่ ๖ – ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ โรงแรมซีเอส ปัตตานี จังหวัดปัตตานี การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะผู้หญิงมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้” เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงมุสลิมภายใต้บริบทของความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงมุสลิมในรูปแบบต่าง ๆ การสร้างความเข้าใจในหลักการที่แท้จริงของศาสนาอิสลามที่ยอมรับความเสมอภาคระหว่างเพศ บทบาท และสิทธิของผู้หญิง ซึ่งสอดคล้องกับอนุสัญญา CEDAW รวมถึงการระดมความคิดเห็นในการพัฒนาแนวปฏิบัติในการส่งเสริมการเข้าถึงความยุติธรรมและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลสำเร็จ/ความก้าวหน้าในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน

การประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ได้รับความร่วมมือจากผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่จังหวัดภาคใต้ในการเข้าร่วม และได้รับเกียรติจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มาให้ความรู้ความเข้าใจในอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อผู้หญิง หรืออนุสัญญา CEDAW พร้อมทั้งให้ร่วมกันยกตัวอย่างสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นและร่วมอภิปรายถึงแนวทางการแก้ไขปัญหา อีกทั้งมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้หญิงมุสลิม โดยสะท้อนมุมมองให้ผู้เข้าร่วมเห็นถึงความสอดคล้องสัมพันธ์กันของแนวคิดศาสนาอิสลามกับข้อกำหนดตามอนุสัญญา CEDAW และได้อธิบายถึงแนวคิดเบื้องต้นของศาสนาอิสลาม และบรรยากาศความขัดแย้งระหว่างศาสนาอิสลามกับแนวคิดสิทธิมนุษยชน ส่วนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะนำไปรวบรวมเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการพัฒนาแก้ไขกฎปฏิบัติและกฎหมายในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้หญิง โดยเฉพาะผู้หญิงมุสลิมในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ อีกทั้งจะนำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาเป็นข้อมูลสนับสนุนในการทำความเข้าใจกับผู้นำศาสนาในพื้นที่และสำนักจุฬาราชมนตรีเพื่อส่งผลให้เกิดการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้หญิงอย่างยั่งยืนต่อไป

๓. การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ ต่อรัฐสภา และคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๕ (๓) โดยมีผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังนี้

๓.๑ รายงานผลการพิจารณาเพื่อเสนอนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ ต่อรัฐสภา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะนโยบาย จำนวน ๑๒ เรื่อง ดังนี้

- ๓.๑.๑ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- ๓.๑.๒ ร่างพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.
- ๓.๑.๓ การแก้ไขปัญหาเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตอุทยานแห่งชาติกับที่ดินเอกชนทับซ้อน และกรณีราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากมาตรการทวงคืนผืนป่าตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๔/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ และที่ ๖๖/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๗
- ๓.๑.๔ การแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการทรัพยากรพลังงานของประเทศไทย
- ๓.๑.๕ สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของพนักงานรักษาความปลอดภัย
- ๓.๑.๖ สิทธิด้านแรงงานอันเกี่ยวเนื่องจากสิทธิประกันสังคม กรณีขอให้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

๓.๑.๗ สิทธิชุมชน กรณีกล่าวอ้างว่าการก่อสร้างคลังก๊าซแหลมใหญ่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการประกอบอาชีพของชุมชนคลองน้อย

๓.๑.๘ การถูกคุมขังเกินกว่าโทษตามคำพิพากษา

๓.๑.๙ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีปัญหาการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่มีการอายัด

๓.๑.๑๐ แนวทางการเยียวยาความเสียหาย กรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชนและกรณีการเยียวยาตามหลักมนุษยธรรม

๓.๑.๑๑ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ กรณีนโยบายและแผนการดำเนินงานเพื่อความพิการแต่กำเนิด โดยการกำหนดให้กรดโฟลิกเป็นส่วนประกอบในอาหาร

๓.๑.๑๒ สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิและสถานะบุคคลกรณีการเข้าถึงบริการด้านสาธารณสุขของผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่ลี้ภัยในเมือง (urban refugee)

๓.๒ การให้ความเห็นต่อร่างกฎหมายของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน ๔ เรื่อง ดังนี้

๓.๒.๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

กฎหมายดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. และร่างประกาศกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่จะมีผลใช้บังคับในอนาคตเพื่อให้สามารถปฏิบัติและสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคอมพิวเตอร์

๓.๒.๒ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

กำหนดอายุขั้นต่ำในการรับผิดทางอาญาของเด็กจาก ๑๐ ปี เป็น ๑๒ ปี และฐานความผิดซื้อขายเด็กและลักพาเด็ก และกำหนดเพิ่มอายุความในกรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ และเงื่อนไขในการร้องทุกข์

๓.๒.๓ ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา

กรณีแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การอุทธรณ์หรือฎีกาที่กำหนดให้จำเลยที่ต้องรับโทษจำคุก หรือสถานที่หนักกว่าจำคุกซึ่งไม่ได้ถูกคุมขังจะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกาได้ต่อเมื่อมาแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์หรือฎีกา

๓.๒.๔ ร่างพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด พ.ศ.

๔. ผลการดำเนินงานการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน

๔.๑ ผลการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ตามที่กฎหมายกำหนด อาทิ การตรวจสอบและรายงานการกระทำหรือการละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรืออันไม่เป็นไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี การเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การจัดทำรายงานประจำปีเพื่อประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศเสนอต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการที่ได้จากการศึกษาวิจัยเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งในระยะเวลาที่ผ่านมา กสม. ได้สนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในหลายด้าน ทั้งการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการจัดทำรายงานการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนหรือการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย/ข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย การศึกษาวิจัยเพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปี การศึกษาวิจัยเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนให้สังคม/ภาคส่วน

ต่าง ๆ เคารพสิทธิมนุษยชน รวมไปถึงการศึกษาวិจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร โดยในปี ๒๕๖๐ กสม. ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนแล้วเสร็จ รวม ๓ เรื่อง และอยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษาวิจัย อีกจำนวน ๓ เรื่อง ได้ดำเนินการนำผลงานการศึกษาวิจัยที่ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้วจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ ผลงานการศึกษาวิจัยสู่สังคม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การศึกษาวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน จำนวน ๓ เรื่อง ได้แก่

๑. การศึกษาวิจัย เรื่อง “การตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) และการจัดทำคู่มือประเมินผลด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านของธุรกิจการโรงแรม รวมทั้งรายการตรวจสอบ (checklist) ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการโรงแรม”

ผู้ศึกษาวิจัย : สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (นางสาวสุกัญญา อาชวานันทกุล)

สาระสำคัญของการศึกษาวิจัย

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำ (๑) รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง “การตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence)” เพื่อเป็นองค์ความรู้โดยรวมเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (๒) คู่มือประเมินผลด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence Handbook) ของธุรกิจการโรงแรม และ (๓) รายการตรวจสอบ (checklist) ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการโรงแรม ให้เป็นไปตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ เพื่อใช้เป็นคู่มือในการตรวจสอบและประเมินสถานะขององค์กรในด้านสิทธิมนุษยชนของธุรกิจการโรงแรม โดยมีสาระสำคัญจากผลการศึกษาวิจัย ดังนี้

หลักการตรวจสอบและประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Due Diligence : HRDD) ได้รับการระบุไว้ในหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNGPs) ซึ่งเผยแพร่ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นเอกสารที่จัดทำและเผยแพร่โดยสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) โดยการสนับสนุนของเลขาธิการสหประชาชาติ มีศาสตราจารย์จอห์น รุกกี (John Ruggie) จากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ในฐานะผู้แทนพิเศษของเลขาธิการสหประชาชาติเป็นผู้จัดทำ หลักการชี้แนะเป็นกรอบสำหรับรัฐในการควบคุมให้ภาคเอกชนเคารพสิทธิมนุษยชนด้วยการจัดทำ “พิมพ์เขียว” สำหรับบริษัทต่าง ๆ เพื่อเป็นมาตรฐานสากลในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และเป็นการนำเสนอแนวทางในการจัดการความเสี่ยงในการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ไม่พึงประสงค์ โดยได้รับการสนับสนุนจากภาคธุรกิจ และประชาสังคมเช่นเดียวกับจากรัฐต่าง ๆ โดยมีหลักการวางอยู่บนหลัก ๓ ประการ คือ (๑) การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (Protect) คือ รัฐมีหน้าที่ในการคุ้มครอง ไม่ให้มีการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากองค์กรของรัฐหรือบุคคลที่สาม ซึ่งหมายรวมถึงองค์กรภาคธุรกิจต่าง ๆ ด้วย (๒) การเคารพสิทธิมนุษยชน (Respect) องค์กรและบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรภาคธุรกิจมีหน้าที่ในการเคารพสิทธิมนุษยชน (๓) การเยียวยา (Remedy) เมื่อมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้น รัฐจะต้องจัดให้มีการเยียวยาที่เหมาะสม รวมทั้งยังเรียกร้องให้องค์กรภาคธุรกิจควรจัดให้มีช่องทางในการร้องเรียน และเยียวยาเมื่อมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนเกิดขึ้นด้วย ไม่ว่าโดยกิจการนั้นเอง หรือการรวมกลุ่มองค์กรภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องซึ่งได้รวมกันเป็นสมาคมธุรกิจ

ในหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UNGPs) ได้ระบุถึงกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence : HRDD) ไว้ในหลักการข้อที่ ๑๗ - ๒๒ ซึ่งได้กำหนดกรอบเพื่อให้ธุรกิจสามารถติดตามประเด็นสิทธิมนุษยชนอย่างจริงจัง โดยมุ่งหวังว่าองค์กรธุรกิจควรดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบ โดยยึดหลักสิทธิมนุษยชนในการป้องกัน ลดความสูญเสีย มีการประเมินผลกระทบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชน

ที่เกิดขึ้นจริงและอาจเกิดขึ้นได้และมีการติดตามผลกระทบนั้นอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีการสื่อสารต่อสาธารณะเพื่อให้แน่ใจได้ว่าผู้ได้รับผลกระทบจะได้รับการดูแลและเยียวยาอย่างใส่ใจ

เนื้อหาในหลักการได้รับแนวทางปฏิบัติสำหรับธุรกิจ ดังนี้

หลักการข้อที่ ๑๗ องค์กรธุรกิจควรดำเนินธุรกิจอย่างรับผิดชอบโดยยึดหลักสิทธิมนุษยชน ในการป้องกัน ลดความสูญเสีย มีการประเมินผลกระทบต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจริงและอาจเกิดขึ้นได้ และมีการติดตาม ผลกระทบนั้นอย่างใกล้ชิด รวมทั้งมีการสื่อสารต่อสาธารณะเพื่อให้แน่ใจได้ว่า ผู้ได้รับผลกระทบจะได้รับการดูแลและเยียวยาอย่างใส่ใจ

(ก) ควรครอบคลุมผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่องค์กรธุรกิจอาจก่อหรือมีส่วนทำให้เกิดขึ้น โดยผ่านกิจกรรมขององค์กรธุรกิจหรืออาจเชื่อมโยงกับการผลิตหรือบริการขององค์กรธุรกิจ โดยอาศัยความสัมพันธ์ทางธุรกิจ

(ข) ย่อมมีความต่างกันในเรื่องความซับซ้อนตามขนาดขององค์กร ธุรกิจ ความเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่รุนแรง และสภาพตามธรรมชาติกับบริบทการดำเนินการขององค์กรธุรกิจ

(ค) ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยยอมรับว่าการเสี่ยงต่อการละเมิดสิทธิมนุษยชนอาจเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และบริบทในการดำเนินการขององค์กรธุรกิจ

หลักการข้อที่ ๑๘ เพื่อที่จะวัดการเสี่ยงภัยในด้านสิทธิมนุษยชน องค์กรธุรกิจควรระบุและประเมินผลกระทบทางลบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นจริง หรือที่น่าจะเกิดขึ้นได้ที่องค์กรธุรกิจอาจจะเข้าไปเกี่ยวข้อง ไม่ว่าโดยกิจการขององค์กรธุรกิจเอง หรือเป็นผลตามมาของความสัมพันธ์ทางธุรกิจขององค์กรธุรกิจ โดยมีกระบวนการ ดังนี้

(ก) ประเมินความเสี่ยงโดยผู้เชี่ยวชาญด้านสิทธิมนุษยชนภายในหรือภายนอกที่เป็นอิสระ

(ข) จัดให้มีการปรึกษาหารืออย่างจริงจังกับกลุ่มที่อาจจะได้รับผลกระทบและผู้มีส่วนได้เสียตามความเหมาะสมกับขนาดขององค์กรธุรกิจ สภาพและบริบทของการดำเนินการ

หลักการข้อที่ ๑๙ เพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบที่มีผลในทางลบต่อสิทธิมนุษยชน องค์กรธุรกิจควรบูรณาการสิ่งที่ค้นพบจากการประเมินผลกระทบเข้ากับหน้าที่และกระบวนการภายในที่เกี่ยวข้องและดำเนินการตามความเหมาะสม

(ก) การบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพต้องมีสิ่งต่อไปนี้

(๑) องค์กรธุรกิจต้องมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบที่เหมาะสม ทำหน้าที่ติดตามผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน

(๒) กระบวนการตัดสินใจภายใน การจัดสรรงบประมาณ และกระบวนการกำกับดูแล จะทำให้มีการสนองตอบที่มีประสิทธิภาพต่อผลกระทบดังกล่าว

(ข) การกระทำที่เหมาะสมจะต่างกันไปด้วยเหตุผล ดังต่อไปนี้

(๑) องค์กรธุรกิจก่อหรือมีส่วนร่วมในการทำให้เกิดผลกระทบในทางลบ หรือองค์กรธุรกิจเพียงแค่เข้าไปเกี่ยวข้องเพราะถูกโยงโดยตรงกับการดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์ หรือบริการของธุรกิจที่มีความสัมพันธ์ด้วย

(๒) อำนาจต่อรองขององค์กรธุรกิจในการแก้ปัญหาและดูแลผลกระทบในทางลบ

หลักการข้อที่ ๒๐ ในการหาความจริงว่าผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนกำลังได้รับการดูแลหรือไม่ องค์กรธุรกิจควรติดตามตรวจสอบประสิทธิภาพของการแก้ปัญหา การติดตามตรวจสอบควรมีลักษณะ ดังนี้

(ก) มีตัวชี้วัดด้านคุณภาพและด้านปริมาณที่เหมาะสม

(ข) การหาข้อมูลสนับสนุนจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบ

หลักการข้อที่ ๒๑ ในการแสดงความรับผิดชอบของบริษัทผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้น องค์กรธุรกิจควรมีความพร้อมที่จะสื่อสารเรื่องนี้กับภายนอก โดยเฉพาะเมื่อความกังวลนั้นถูกนำเสนอ หรือกระทำในนามของผู้มีส่วนได้เสียที่ได้รับผลกระทบ องค์กรธุรกิจที่กิจการของตนหรือบริบทการดำเนินธุรกิจทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดการละเมิด

สิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง ควรจะรายงานอย่างเป็นทางการว่า องค์กรธุรกิจนั้นได้ดูแลผลกระทบเหล่านั้นอย่างไร ในทุกกรณี การสื่อสารควรจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

(ก) มีรูปแบบและความถี่ที่สะท้อนผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กรธุรกิจ และกลุ่มเป้าหมายของการสื่อสารควรจะสามารถเข้าถึงได้

(ข) จัดให้มีข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอที่จะประเมินว่าองค์กรธุรกิจได้ตอบสนองต่อผลกระทบทางสิทธิมนุษยชนอย่างเพียงพอแล้วหรือไม่

(ค) ในทางกลับกันการสื่อสารนั้น ๆ จะต้องไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อผู้มีส่วนได้เสียได้รับผลกระทบ บุคลากร หรือข้อกำหนดที่ชอบธรรมในเรื่องความลับเชิงพาณิชย์

หลักการข้อที่ ๒๒ ในกรณีที่องค์กรธุรกิจถูกระบุว่าได้ก่อให้เกิดหรือมีส่วนร่วมในการละเมิดสิทธิมนุษยชน องค์กรธุรกิจเหล่านั้นควรจัดให้มีหรือร่วมมือในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยใช้กระบวนการที่ชอบธรรม

กระบวนการการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านเป็นหนึ่งประเด็นสำคัญของหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ซึ่งกำหนดให้การเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นความรับผิดชอบของบริษัท บริษัทต้อง “รู้ และแสดง (know and show)” ด้วยแนวทางต่อไปนี้

(๑) การสร้างข้อผูกมัดด้านสิทธิมนุษยชนในนโยบายของบริษัท

(๒) ทำงานเชิงรุกด้วยกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน

(๓) แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและชดเชยต่อกรณีการละเมิดสิทธิที่เกิดขึ้นหรือไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จากการดำเนินงานของบริษัท

สำหรับกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน แม้จะมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านที่แตกต่างกันตามบริบทของธุรกิจ สิ่งสำคัญซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรตระหนัก คือ การสร้างการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านที่มีความหมายไม่ใช่เพียงแค่งานที่ทำแล้วเสร็จสิ้นในครั้งเดียว แต่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง ในการสร้างความรับผิดชอบของบริษัทและการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายภายในบริษัท กระบวนการตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านเป็นเครื่องมือหลักในการแสดงความเคารพในสิทธิมนุษยชนของบริษัท อันประกอบด้วยหลักการสำคัญตามที่ระบุไว้ในหลักการชี้แนะของสหประชาชาติ ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

(๑) การประกาศนโยบายและหลักการของบริษัทที่ว่าด้วยการเคารพสิทธิมนุษยชน (A statement of policy articulating the company’s commitment to respect human rights) ซึ่งจะอธิบายต่อสาธารณะว่าธุรกิจจะดำเนินการอย่างไรในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อผู้มีส่วนได้เสียภายในและภายนอก รวมถึงการระบุความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องในโครงสร้างการทำงานของธุรกิจ

(๒) การประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงหรือมีแนวโน้มที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมของบริษัท (Assessment of actual and potential human rights impacts of company activities and relationships) หมายถึงการพิจารณาว่าใครที่ได้รับ/มีแนวโน้มได้รับผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินงาน ซึ่งธุรกิจจะต้องทำงานร่วมกันโดยตรงกับผู้ที่ได้รับ/อาจจะได้รับผลกระทบ เช่น พนักงาน ผู้จัดหาวัตถุดิบ นักลงทุน ชุมชนท้องถิ่น

(๓) การบูรณาการนโยบายเข้ากับการประเมิน รวมถึงกลไกควบคุมภายในและภายนอก (Incorporating into company procedures and addressing impacts) เมื่อมีการระบุปัญหาและจัดลำดับความสำคัญแล้ว ธุรกิจต้องหาทางบรรเทาปัญหาผ่านการบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของบริษัท วิธีการขึ้นอยู่กับประเด็น แต่ส่วนใหญ่มักดำเนินการผ่านการให้ความรู้และฝึกอบรมด้วยเครื่องมือและกระบวนการต่าง ๆ ประเด็นสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องมีตั้งแต่ แรงงานไปจนถึงธรรมาภิบาลของบริษัท หากมีการทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียจะช่วยทำให้บริษัทพัฒนานโยบายและกระบวนการต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น

(๔) การติดตามและการรายงานผลการดำเนินงาน (Tracking and reporting performance) การรายงานทำให้ผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะนักลงทุนเข้าใจว่าทำไมบริษัทจึงให้ความสำคัญกับประเด็นสิทธิมนุษยชน และมีประโยชน์ต่อผู้ใดบ้าง รวมทั้งเผยแพร่รายงานการประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งแสดงถึงความโปร่งใสของธุรกิจได้

(๕) การแก้ไขให้ถูกต้องและเยียวยา (Remediation and remedy) เมื่อบริษัทระบุได้ว่าบริษัทก่อให้เกิดหรือมีส่วนก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบด้านสิทธิมนุษยชน บริษัทก็ควรแก้ไขให้ถูกต้อง หรือมีส่วนร่วมกับการแก้ไขผ่านกระบวนการที่ชอบธรรม โดยจัดตั้งหรือมีส่วนในการจัดตั้งกลไกรับเรื่องร้องเรียนสำหรับผู้มีส่วนได้เสียที่อาจได้รับผลกระทบเชิงลบจากกิจกรรมของตน เพื่อให้เรื่องร้องเรียนเหล่านั้นได้รับการจัดการอย่างทันที่และมีประสิทธิภาพโดยตรง

การนำไปใช้ประโยชน์

- ใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเคารพสิทธิมนุษยชน โดยการทำการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน
- ใช้เป็นข้อมูลให้ภาคธุรกิจการโรงแรมใช้เป็นคู่มือในการตรวจสอบสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน
- ใช้เป็นข้อมูลประกอบการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน
- ใช้ประโยชน์ในทางวิชาการผ่านการเผยแพร่ในห้องสมุดและผ่านเว็บไซต์สำนักงาน

๒. โครงการศึกษาวิจัยแผนกลยุทธ์ด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ผู้ศึกษาวิจัย : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ดร. นณริฏ พิศลยบุตร)

สาระสำคัญของการศึกษาวิจัย

โครงการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ปัจจัยเอื้อและข้อท้าทายในการดำเนินงานของ กสม. ด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ และเพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ ที่มีความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ พร้อมแนวทาง และ/หรือข้อเสนอแนะในการแปลงแผนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ

ผลการศึกษาวิจัย ในส่วนของบทบาทที่ผ่านมาของ กสม. ต่อประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนกับภาคส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนทั่วไป ภาคภาคีแนวร่วมที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการพัฒนาองค์กร กสม. พบว่า ที่ผ่านมากสม. ทำงานทั้งในด้านการปลูกฝัง ค้ำครองและเยียวยา และการพัฒนาองค์กรได้ดีในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม กสม. ยังคงมีช่องว่างที่จะยกระดับคุณภาพการทำงานของ กสม. เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการประกอบธุรกิจ พร้อมทั้งขับเคลื่อนประสิทธิภาพภายในองค์กรอยู่ด้วยเช่นกัน เนื่องจาก กสม. ยังขาดปัจจัยอยู่หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นภาพลักษณ์ที่ภาคส่วนต่าง ๆ มอง กสม. ในแง่ลบทำให้บางครั้งไม่ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่ อีกทั้งบุคลากรภายในของ กสม. ยังมีความเข้าใจในหลักการสากลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจและสิทธิมนุษยชนอย่างจำกัด รวมทั้งยังพบปัญหาการตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างการละเมิดสิทธิมนุษยชนของภาคธุรกิจนำมาซึ่งการละเมิดสิทธิในประเด็นอื่น ๆ ทำให้การทำงานขับเคลื่อนประเด็นดังกล่าวได้รับการแก้ไขอย่างล่าช้า และทำให้ความเสียหายอันเกิดแก่ผู้ได้รับผลกระทบยังคงมีอยู่

สำหรับการประเมินสภาพแวดล้อม สถานการณ์สำคัญด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย รวมทั้งประเมินแนวโน้มสถานการณ์ด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนที่อาจเกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ คณะผู้วิจัยได้ทำการประเมินสภาพแวดล้อมเชิงมหภาคที่กำลังเกิดขึ้น หรือคาดว่าจะเกิดขึ้นในช่วง ๓ ปี ข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒) โดยผลการประเมินสภาพแวดล้อมแบ่งขึ้นถึงสถานการณ์ที่สำคัญใน ๔ มิติ ประกอบไปด้วย มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านสังคม มิติทางด้านสิ่งแวดล้อม และมิติทางด้านธรรมาภิบาล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำแผนกลยุทธ์ด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนในภาพรวมที่มีความเชื่อมโยงกับแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ จำนวน ๒๕ กลยุทธ์ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ : การให้คำปรึกษาในการจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights: NAP)

กลยุทธ์ที่ ๒ : การประมวลข้อสรุปจากเรื่องร้องเรียนออกมาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กลยุทธ์ที่ ๓ : การตรวจสอบประเด็นปัญหาสิทธิมนุษยชนเฉพาะเรื่องที่เกิดขึ้นจากภาครัฐหรือรัฐวิสาหกิจ เช่น โครงการขนาดใหญ่ แยกเชิงฐานทรัพยากร การทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การตรวจสอบผลการดำเนินงานของภาครัฐ อาทิ ภาครัฐมีกลไกการคุ้มครองและเยียวยาในทางปฏิบัติเป็นอย่างไร และกลไกการตรวจสอบของภาครัฐ

กลยุทธ์ที่ ๔ : การสนับสนุนเชิงเทคนิคและการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น การให้ความรู้ในกระบวนการเยียวยาของศาลและภาครัฐอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง การผลักดันแก้ไขปัญหามลพิษปนเปื้อน และการผลักดันเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาเพิ่มเติม

กลยุทธ์ที่ ๕ : การสนับสนุนการเชื่อมโยงแผนต่าง ๆ ของประเทศให้มีประเด็นสิทธิมนุษยชนให้เด่นชัดมากขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๖ : การให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบในการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจ เช่น การให้มีกฎหมายการต่อต้านการฟ้องร้องดำเนินคดีเพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณะ (Anti-SLAPP) การให้มีการคุ้มครองผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนหรือผู้ให้ข้อมูล (whistle blower) และการสนับสนุนให้ทำการวิเคราะห์ผลกระทบในการออกกฎหมาย (RIA) เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ ๗ : การสนับสนุนการสร้างตระหนักรู้ด้านสิทธิมนุษยชนกับการประกอบธุรกิจ (CSR เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีแต่ยังไม่เพียงพอ) รวมไปถึงความสำคัญของการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทานการผลิตที่เคารพสิทธิมนุษยชน

กลยุทธ์ที่ ๘ : การผลักดันการเผยแพร่คู่มือ HRDD ในภาคปฏิบัติ

กลยุทธ์ที่ ๙ : การให้คำแนะนำทางเทคนิคด้วยการจัดทำรายงานประจำปี รวมทั้งการส่งเสริมให้บริษัทจัดตั้งกลไกในการขับเคลื่อนภายในองค์กรเพื่อดำเนินงานตามนโยบายของบริษัท เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการสนับสนุนมาตรฐานแรงงาน ทั้งนี้ การประกอบธุรกิจที่ได้มาตรฐานจะสะท้อน KPI ของบริษัท และภาพลักษณ์ของประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๑๐ : การจัดทำฐานข้อมูลการละเมิดสิทธิมนุษยชนโดยภาคเอกชน เพื่อนำไปสู่การถอดบทเรียนว่าประเด็นร่วม (common issue) ของธุรกิจแต่ละสาขา และจัดทำข้อเสนอแนะกับภาคเอกชนถึงแนวทางการปฏิบัติที่ดี

กลยุทธ์ที่ ๑๑ : การเฝ้าระวังปัญหาเฉพาะเรื่องที่เกิดขึ้นจากภาคเอกชน เช่น เกษตรพันธสัญญา การค้ามนุษย์ แยกเชิงฐานทรัพยากร การทำลายสิ่งแวดล้อม การลงทุนของธุรกิจไทยในต่างประเทศที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นต้น

กลยุทธ์ที่ ๑๒ : การผลักดันกลไกการไกล่เกลี่ยนอกศาลในกระบวนการแก้ไขข้อพิพาทเพื่อให้ผู้เสียหายได้เข้าถึงความเป็นธรรมอย่างรวดเร็ว ไม่แพง และเป็นที่น่าพอใจ แต่ไม่ได้ตัดสิทธิในการที่จะไปฟ้องร้องในกระบวนการยุติธรรม

กลยุทธ์ที่ ๑๓ : การร่วมมือกับองค์กร หรือสถาบันตรวจสอบที่ได้รับการยอมรับในสังคมเพื่อสนับสนุนกลไกเกี่ยวกับปัญหาการประกอบธุรกิจและสิทธิมนุษยชน รวมถึงการให้แรงจูงใจที่เหมาะสม

กลยุทธ์ที่ ๑๔ : การสร้างความตระหนักรู้แก่กลุ่มที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด และสาธารณชนทั่วไป

กลยุทธ์ที่ ๑๕ : การถอดบทเรียนและจัดทำกรณีศึกษาเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อเท็จจริง

กลยุทธ์ที่ ๑๖ : การสนับสนุนกลไกการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน (เช่น การให้คำปรึกษากับผู้ร้องทุกข์เพื่อให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรม กลไกการเยียวยา รวมทั้งการปรับปรุงกลไกการปกป้องผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน)

กลยุทธ์ที่ ๑๗ : การขยายช่องทางการติดต่อเพื่อให้เกิดการเข้าถึง กสม. ได้สะดวกมากขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๑๘ : การพัฒนาความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาด้วยความเป็นกลาง มุ่งเสนอจุดยืนบนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชนอย่างเคร่งครัด ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

(๑) กสม. ควรปลูกฝังให้ความรู้กับผู้นำชุมชน ภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน และการร่วมเสริมสร้างศักยภาพกระบวนการตรวจสอบการละเมิดสิทธิให้กับภาคีเครือข่าย

(๒) กสม. ควรพัฒนาเครื่องมือในการสื่อสารความรู้และร่วมมือกับสื่อในการให้ความรู้ทางด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสนับสนุนบทบาทของสื่อในการตรวจสอบเชิงลึก

(๓) กสม. ควรสนับสนุนในด้านฐานข้อมูลเพื่อนำไปสู่การทวิจ้ยและพัฒนาร่วมกับภาควิชาการ อาทิ การแปลคู่มือมาตรฐานต่าง ๆ การวิเคราะห์วิจ้ยเชิงลึก

(๔) กสม. ควรร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ มาตรฐานสากล บทเรียน แนวทางการปฏิบัติที่ดี รวมไปถึงการทำวิจ้ยและพัฒนาในประเทศที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างประเทศ

กลยุทธ์ที่ ๑๙ : การผลักดันแผนกลยุทธ์ขององค์กรให้นำไปใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนและการประกอบธุรกิจ โดย กสม. ควรที่จะปรับสมดุลภาพลักษณ์ขององค์กรให้ทำงานในเชิงส่งเสริมมากยิ่งขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๒๐ : การทำความเข้าใจภายในองค์กรให้เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับนิยาม และขอบเขตอำนาจของ กสม. เพื่อกำหนดแนวทางการปฏิบัติว่าด้วยการคุ้มครอง และการเยียวยาการละเมิดสิทธิมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ ๒๑ : การเพิ่มกลุ่มงานด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนโดยมีเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านสิทธิมนุษยชนและการประกอบธุรกิจซึ่งมาจากหลากหลายสาขา เนื่องจากประเด็นสิทธิมนุษยชนเกี่ยวข้องกับมิติที่หลากหลาย

กลยุทธ์ที่ ๒๒ : การจัดทำคู่มือด้านสิทธิมนุษยชนและการประกอบธุรกิจให้กับเจ้าหน้าที่

กลยุทธ์ที่ ๒๓ : พัฒนาโครงสร้างการบริหารจัดการบุคลากรขององค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๒๔ : กสม. ควรจะส่งเสริมให้มีคลังข้อมูลที่รวบรวมหลักปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยมีทั้งข้อมูลเชิงนโยบาย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน กรณีศึกษาของบริษัทต่าง ๆ การดำเนินการตามนโยบาย การสื่อสารกับสาธารณะ การบริหารความสัมพันธ์ภายในห่วงโซ่อุปทานการผลิต การจำแนกและประเมินความเสี่ยงด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชน การจัดทำระบบการตรวจสอบ (auditing system) และการออกรายงานประจำปี นอกจากนี้ กสม. ควรที่จะส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดทำดัชนีการชี้วัดความสำเร็จของงาน (KPI) ของตนเองขึ้น

กลยุทธ์ที่ ๒๕ : การพัฒนากลไกการบริหารที่ต้องมีการติดตาม การประสานงานกับผู้ร้องเรียนถึงสถานะการดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนอย่างเหมาะสม และการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ฯ ทั้งจากภายในและภายนอกเพื่อที่จะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนแผนที่เป็นรูปธรรมต่อไป เช่น การจัดทำรายงานประจำปีที่มีการสรุปการดำเนินงานในประเด็นของธุรกิจและสิทธิมนุษยชนอย่างชัดเจน เป็นต้น

การนำไปใช้ประโยชน์

- ใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินการเรื่องธุรกิจและสิทธิมนุษยชนขององค์กร
- ใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนประจำปี
- ใช้ประโยชน์ในการทางวิชาการผ่านการเผยแพร่ในห้องสมุดและผ่านเว็บไซต์สำนักงาน

๓. การศึกษาวิจัย เรื่อง “หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกรณีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล”

ผู้ศึกษาวิจัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอื้ออารีย์ อึ้งจะนิล)

สาระสำคัญของการศึกษาวิจัย

โครงการศึกษาวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกรณีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล และเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในกรณีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

ผลการศึกษาวิจัยระบุว่า ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเป็นมาตรการทางกฎหมาย ปรากฏทั้งในระบบกฎหมาย Common Law และระบบกฎหมาย Civil Law โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้การใช้อำนาจตุลาการในการพิจารณาคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ตลอดจนเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในบริเวณศาล อย่างไรก็ตาม ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในประเทศไทย ตามมาตรา ๓๑ - ๓๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ให้อำนาจศาลสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดได้โดยไม่ต้องมีการสอบสวนหรือฟ้องร้องผู้กระทำความผิดเพื่อพิสูจน์ความผิดนั้นก่อน ตลอดจนถึงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ว่า ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไม่ใช่ความผิดทางอาญา ทำให้เกิดคำถามว่าหลักการที่ปรากฏในประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งและความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล มีความสอดคล้องต่อหลักสิทธิมนุษยชนสากลหรือไม่ ผู้ถูกกล่าวหาในคดีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลควรได้รับการคุ้มครองเพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอย่างไร ตลอดจนถึงความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในประเทศไทยควรมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยขึ้นหรือไม่ เพียงใด

ประเด็นในการศึกษา

๑. กฎหมายภายในประเทศที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล : ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในประเทศไทยมีกฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องอยู่ ๒ ฉบับ ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงรายละเอียดของกฎหมายทั้งสองฉบับจะพบว่าแนวทางปฏิบัติและบทลงโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลมีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้ผู้พิพากษาที่พบการกระทำความผิดสามารถดำเนินการลงโทษผู้กระทำการละเมิดอำนาจศาลได้เลย ซึ่งโทษดังกล่าวรวมถึงโทษปรับและโทษจำคุก ในขณะที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้ในกรณีที่ลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดด้วยโทษปรับหรือจำคุก ต้องเปลี่ยนองค์คณะที่พิจารณา ส่วนอัตราโทษนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดอัตราโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท และโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน ในขณะที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดอัตราโทษปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาทและโทษจำคุกไม่เกิน ๑ เดือน

๒. กฎหมายระหว่างประเทศที่ไทยเข้าเป็นภาคีสมาชิก : ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกของกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) กติการะหว่างประเทศฉบับดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ไปยังรัฐภาคีให้มีการเคารพสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองของบุคคล รวมถึงการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วย

๓. ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในต่างประเทศ : จากการศึกษาบทต่างประเทศ ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มประเทศที่ใช้กฎหมายจารีตประเพณีและกลุ่มประเทศที่ใช้กฎหมายลายลักษณ์อักษร ได้แก่ สหราชอาณาจักร อินเดีย สหรัฐอเมริกา สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐฝรั่งเศส พบว่าทุกประเทศมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดอำนาจศาล หากแต่มีรายละเอียดแตกต่างกันออกไป เช่น ขอบเขตการใช้อำนาจของศาลในการตีความ “การละเมิดอำนาจศาล” หรืออัตราโทษ อย่างไรก็ตามประเทศเหล่านี้มีจุดร่วมกันในเรื่องการคุ้มครองบุคคลผู้ถูกกล่าวหาว่าละเมิดอำนาจศาลภายใต้หลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หรือความพยายามสร้างความสมดุลระหว่างเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและขอบเขตการละเมิดอำนาจศาล

๔. ความชอบด้วยกฎหมายอาญาของความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล : กฎหมายต้องมีความชัดเจน โดยเฉพาะกฎหมายที่มีบทบัญญัติในการลงโทษผู้กระทำความผิด ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลได้กำหนดอัตราโทษปรับและโทษจำคุกไว้ แต่แนวทางปฏิบัติที่ผ่านมาพบว่าบทบัญญัติที่กำหนดให้การกระทำใดบ้างที่เป็นการละเมิดอำนาจศาลยังไม่มีมีความชัดเจน เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้ศาลมีอำนาจ “ออกข้อกำหนดใด ๆ” ซึ่งก่อให้เกิดความไม่แน่นอนและไม่ชัดเจนของรายละเอียดลักษณะความผิดฐานในการละเมิดอำนาจศาล นอกจากนี้ข้อกำหนดของศาลดังกล่าวยังเป็นอุปสรรคต่อประชาชนทั่วไปในการเข้าถึงรายละเอียด เนื่องจากไม่ได้มีการเผยแพร่เป็นการทั่วไป

๕. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา: การพิจารณาว่าความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลของประเทศไทยไม่ใช่โทษทางอาญา ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ ๔๔๔/๒๕๒๘ ก่อให้เกิดปัญหาตามมาหลายประการ ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องต่อประเด็นความสอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนภายใต้กติการะหว่างประเทศ โดยศาลสิทธิมนุษยชนยุโรป (European Court of Human Rights) วางหลักว่า ไม่ว่าโทษจะมีชื่อเรียกว่าอย่างไร แต่หากมีโทษจำคุกเกี่ยวข้องการรับรองสิทธิของบุคคลตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องเกิดขึ้น คำตัดสินดังกล่าวมีขึ้นเพื่อป้องกันมิให้รัฐสมาชิกหลีกเลี่ยงการให้หลักประกันเรื่องสิทธิของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาโดยการบัญญัติฐานความผิดลงในกฎหมายอื่นนอกเหนือจากกฎหมายอาญา

อนึ่ง เมื่อความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลของประเทศไทยไม่ใช่โทษทางอาญา ยังก่อให้เกิดปัญหาตามมาในประเด็นดังต่อไปนี้

๕.๑ หลักการไม่พิจารณาลงโทษสองครั้ง (Non bis in idem) หลักการไม่พิจารณาลงโทษสองครั้งหรือหลักบุคคลย่อมไม่ถูกลงโทษซ้ำในความผิดซึ่งบุคคลนั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษตามกฎหมายและวิธีพิจารณาความอาญานี้ แม้ประเทศไทยจะรับรองหลักการดังกล่าวในการกระทำความผิดทางอาญา แต่กลับมิได้รวมถึงกรณีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลด้วย ดังนั้นหากผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลและมีความผิดฐานอาญาร่วมด้วยเป็นกรณีเดียวกัน แนวทางที่ผ่านมากลับตีความว่าความซ้ำซ้อนดังกล่าวเป็นคนละกรรม ส่งผลให้ผู้ถูกกล่าวหาต้องรับโทษในการกระทำความผิดเดียว แต่รับโทษสองครั้ง

๕.๒ สิทธิในการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหาในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล เมื่อความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไม่ใช่ความผิดที่มีโทษทางอาญาแล้ว สิทธิในการต่อสู้คดีของผู้ถูกกล่าวหาย่อมไม่ได้รับการคุ้มครองภายใต้การกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ปัญหาที่เกิดขึ้นในการพิจารณาตีความความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลในประเทศไทย ได้แก่

(๑) การพิจารณาคดีโดยศาลที่เป็นกลาง หลักการนี้มุ่งหมายให้ศาลที่พิจารณาคดีต้องไม่ตัดสินภายใต้อคติหรือจากความเสียหายส่วนตัว ซึ่งเมื่อกลับมาดูกระบวนการพิจารณาคดีเรื่องละเมิดอำนาจศาลแล้ว พบว่าประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมิได้กำหนดให้มีการเปลี่ยนองค์คณะผู้พิพากษาในการพิจารณา ดังนั้นการพิจารณาและลงโทษจำเลยในความผิดฐานดังกล่าว ย่อมก่อให้เกิดความสงสัยแก่บุคคลทั่วไปว่าศาลที่พิจารณาคดีจะมีความเป็นกลางปราศจากอคติหรือไม่มีส่วนได้เสียหรือไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติลายลักษณ์อักษรใด ๆ ที่กำหนดให้ต้องมีการเปลี่ยนองค์คณะที่พิจารณาหรือผู้ถูกกล่าวหาสามารถแถลงคัดค้านผู้พิพากษารายนั้น ๆ ได้

(๒) สิทธิของผู้ถูกกล่าวหาในการสู้คดี ผู้ถูกกล่าวหาในคดีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไม่ได้รับการคุ้มครองดังเช่นจำเลยในคดีอาญาอื่น ๆ เช่น สิทธิในการมีทนายความและสิทธิในการเตรียมการสู้คดี เป็นต้น

(๓) การเยียวยาผู้ถูกกล่าวหาในคดีความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล เมื่อความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นความผิดในทางอาญา หากในเวลาต่อมาศาลอุทธรณ์หรือศาลฎีกาพิพากษาว่าผู้ที่ถูกลงโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลไปแล้วนั้น มิได้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล บุคคลผู้นี้จะไม่มีสิทธิได้รับการเยียวยาชดเชยความเสียหายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย ค่าทดแทนจำเลยและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้อย่างใด

๖. อัตราโทษความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล อัตราโทษปรับและอัตราโทษจำคุกในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลได้ถูกกำหนดไว้ตั้งแต่ปี ๒๔๗๗ จึงควรพิจารณาว่าอัตราโทษดังกล่าวยังคงมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันหรือไม่ นอกจากนี้ อัตราโทษปรับและโทษจำคุกตามประมวลวิธีพิจารณาความแพ่ง มีความแตกต่างกับอัตราโทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ อีกด้วย จึงสมควรที่จะทบทวนความสอดคล้องในเรื่องบทกำหนดโทษของความผิดฐานดังกล่าวของกฎหมายทั้งสองฉบับ บทบัญญัติเรื่องความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลยังคงมีความจำเป็นในฐานะเครื่องมือของศาลในการรักษาความสงบเรียบร้อยในการพิจารณาคดีอย่างไรก็ดีการบังคับใช้ความผิดฐานดังกล่าวมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังต่อไปนี้

๖.๑ หากมีการละเมิดอำนาจศาลเกิดขึ้นต่อหน้าศาลในระหว่างการพิจารณาคดี ศาลที่พบเห็นการกระทำดังกล่าวควรมีอำนาจที่จะพักเตือนหรือไล่บุคคลที่กระทำการดังกล่าวออกจากศาลเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยในการดำเนินคดี

๖.๒ ข้อกำหนดของศาลในเรื่องความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลต้องมีความชัดเจน เพื่อให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงและรับทราบได้ล่วงหน้า โดยในเบื้องต้นศาลอาจทำการเผยแพร่เป็นการทั่วไปผ่านทางเว็บไซต์ของศาล และในอนาคตข้อกำหนดเรื่องการละเมิดอำนาจศาลเหล่านี้ควรได้รับการพิจารณาโดยออกเป็นกฎหมายจากฝ่ายนิติบัญญัติ

๖.๓ เมื่อมีการดำเนินคดีละเมิดอำนาจศาล ควรให้สิทธิในการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม (fair trial) เช่น สิทธิในการมีทนายความ สิทธิในการเตรียมตัวสู้คดี สิทธิในเผชิญหน้ากับพยานหลักฐานกับผู้ถูกกล่าวหาเพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชนในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR)

๖.๔ หากการกระทำละเมิดอำนาจศาลใดเป็นการกระทำความผิดเดียวกับความผิดอาญาที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาหรือพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาอยู่แล้ว ควรที่จะดำเนินคดีอาญาตามปกติ และหากเป็นการกระทำซึ่งหน้าศาล ให้ศาลที่พบความผิดส่งเรื่องให้พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องร้องผู้กระทำความผิดอาญานั้นต่อศาลอีกองค์คณะหนึ่งเลย ซึ่งทำให้เกิดความรวดเร็วในการดำเนินคดี และรักษาไว้ซึ่งการคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกดำเนินคดี

ในกรณีที่การกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลเกิดขึ้นระหว่างการพิจารณาคดีแพ่ง ศาลที่อยู่ในการพิจารณาอาจพักเตือนหรือไล่คู่กรณีออกจากห้องพิจารณาหรือหากบุคคลดังกล่าวยังไม่เชื่อฟัง ให้อัยการในท้องที่ที่ศาลตั้งอยู่เป็นผู้ดำเนินการฟ้องร้องในการดำเนินคดีกับผู้ละเมิดอำนาจศาลต่อไป

๖.๕ โทษในความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลควรแก้ไข กล่าวคืออัตราโทษปรับจากไม่เกิน ๕๐๐ บาท เป็นไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาทเพื่อให้สอดคล้องกับค่าเงินในปัจจุบันและอัตราโทษจำคุกควรแก้ไขจากจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน เป็นไม่เกิน ๑ เดือน เนื่องจากระยะเวลาจำคุก ๑ เดือนเป็นระยะเวลาที่เพียงพอในการรักษาความสงบเรียบร้อยของศาลแล้ว นอกจากนี้ยังเป็นการสอดคล้องกับอัตราโทษตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ อีกด้วย

๖.๖ ในระหว่างที่ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลยังไม่ได้ได้รับการรับรองว่าเป็นความผิดที่มีโทษในทางอาญา หากผู้ถูกลงโทษจำคุกในคดีดังกล่าวได้อุทธรณ์หรือฎีกาแล้วศาลมีคำพิพากษาในเวลาต่อมาว่าบุคคลดังกล่าวไม่ได้กระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล บุคคลผู้นี้ต้องได้รับการเยียวยาชดเชย โดยอาศัยพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ เนื่องจากการที่บุคคลถูกจำคุกโดยที่ไม่ได้กระทำความผิดถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนประการหนึ่ง ซึ่งการเยียวยาบุคคลที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนถือเป็นหนึ่งในภารกิจของกองทุนยุติธรรม

การนำไปใช้ประโยชน์

- ใช้ประโยชน์ในการทางวิชาการ ผ่านการเผยแพร่ในห้องสมุดและผ่านเว็บไซต์สำนักงาน และบทความวิชาการ

๔.๒ การขับเคลื่อนผลงานการศึกษาวิจัยสู่สังคม

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงาน กสม. ได้มีการดำเนินการเพื่อขับเคลื่อนให้องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่สนใจ นำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

๔.๒.๑ จัดพิมพ์หนังสือรายงานการศึกษาวิจัยและเผยแพร่ไปยังหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม และสถาบันการศึกษา จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) เรื่อง “ปัญหาและผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากนโยบายของรัฐบาลในการประกาศสงครามต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖” (๒) เรื่อง “ทางเลือกเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยในค่ายพักพิงชั่วคราว” (๓) เรื่อง “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองการละเมิดสิทธิมนุษยชนของภาคเอกชน” (๔) เรื่อง “มาตรฐานสากลในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเคารพสิทธิมนุษยชน”

๔.๒.๒ ใช้เป็นข้อมูลในการสนับสนุนการจัดทำรายงานประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนประจำปีขององค์กร จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) เรื่อง “การศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของนิสิตนักศึกษาไร้สัญชาติในสถาบันอุดมศึกษา” (๒) เรื่อง “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองการละเมิดสิทธิมนุษยชนของภาคเอกชน” (๓) เรื่อง “มาตรฐานสากลในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเคารพสิทธิมนุษยชน” (๔) เรื่อง “แผนกลยุทธ์ด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒”

๔.๒.๓ ใช้สนับสนุนการจัดทำรายงานผลการตรวจสอบเรื่องร้องเรียน รายงานผลการพิจารณาการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบาย/ข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) เรื่อง “ทางเลือกเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยในค่ายพักพิงชั่วคราว” (๒) เรื่อง “ปัญหาการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมของบุคคลผู้ที่มีอาการตาบอดสี” (๓) เรื่อง “ผังเมืองกับการคุ้มครองสิทธิชุมชนและสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชน” (๔) เรื่อง “ปัญหาและมาตรการทางกฎหมายในการรับรองและคุ้มครองสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว”

๔.๒.๔ ใช้เป็นข้อมูลเพื่อสนับสนุนให้ภาคธุรกิจเคารพสิทธิมนุษยชน อาทิ การจัดทำสื่อเพื่อสื่อสารแนวคิดธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน การรณรงค์ให้ภาคธุรกิจดำเนินการตามหลักการ UNGPs จำนวน ๔ เรื่อง ได้แก่ (๑) เรื่อง “บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการคุ้มครองการละเมิดสิทธิมนุษยชนของภาคเอกชน” (๒) เรื่อง “มาตรฐานสากลในการดำเนินธุรกิจเพื่อการเคารพสิทธิมนุษยชน” (๓) เรื่อง “แผนกลยุทธ์ด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒” และ (๔) เรื่อง “การตรวจสอบด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้าน (Human Rights Due Diligence) และการจัดทำคู่มือประเมินผลด้านสิทธิมนุษยชนอย่างรอบด้านของธุรกิจการโรงแรม รวมทั้งรายการตรวจสอบ (checklist) ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการโรงแรม”

๔.๓ การจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทยและรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

การจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย เป็นหน้าที่หลักของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้พัฒนาระบบการติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย เพื่อติดตามเฝ้าระวัง ประเมิน และรายงานสถานการณ์ความก้าวหน้าหรือถดถอยด้านสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ การพัฒนาระบบงานดังกล่าวจะส่งผลให้ (๑) เกิดกลไกการติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สามารถเชื่อมโยงและสนับสนุนกับกระบวนการทำงานด้านอื่น ๆ ขององค์กรได้ เช่น การพัฒนาหัวข้อการศึกษาวิจัยหรือข้อเสนอแนะนโยบายและกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน การนำประเด็นปัญหาสำคัญไปตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชนเชิงระบบ การแสวงหามาตรการป้องกันร่วมกับศูนย์ประสานงาน ฯ ในภูมิภาค เป็นต้น (๒) เกิดระบบฐานข้อมูลความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในสิทธิหรือประเด็นสำคัญด้านต่าง ๆ และ (๓) เกิดบุคลากรที่มีความรู้ ความสนใจและติดตามประเด็นปัญหาเฉพาะด้านและได้รับการพัฒนาจนเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้น ซึ่งจะเป็นทรัพยากรสำคัญขององค์กรในอนาคต ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้จัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย จำนวน ๒ ฉบับ ดังนี้

(๑) การจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ปี ๒๕๕๘ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในปี ๒๕๕๘ ได้แก่ สถานการณ์สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สถานการณ์สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สถานการณ์สิทธิมนุษยชนของกลุ่มเปราะบาง

(๒) การจัดทำรายงานผลการประเมินสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทย ปี ๒๕๕๙ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในปี ๒๕๕๙ ได้แก่ สถานการณ์สิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง สถานการณ์สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในเหตุการณ์เฉพาะ เช่น การค้ามนุษย์ สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น และสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของกลุ่มเฉพาะ เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ ชนพื้นเมือง และคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ กลุ่มผู้สูงอายุ เป็นต้น

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙ ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อแสดงถึงผลสำเร็จในการดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานและผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน การเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย และกฎ หรือข้อบังคับต่อสภาและคณะรัฐมนตรีเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมความร่วมมือและการประสานงานเครือข่ายการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ รวมทั้งการบริหารจัดการและการพัฒนาสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕. ผลการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

การดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือกับพันธมิตรระหว่างประเทศ ทั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเทศต่าง ๆ กลไกด้านสิทธิมนุษยชนของอาเซียน และหน่วยงานของสหประชาชาติ เพื่อติดตามพัฒนาการที่สำคัญด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ และแลกเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนในประเด็นที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน เช่น บทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับการคุ้มครองสิทธิเด็ก การยกเลิกโทษประหารชีวิต และการส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชนในภาคธุรกิจตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ เป็นต้น

นอกจากนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังทำหน้าที่ติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนของไทยโดยการจัดทำรายงานการปฏิบัติตามสนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคีในรูปแบบของรายงานเสนอต่อคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญประจำสนธิสัญญาแต่ละฉบับคู่ขนานกับรายงานของประเทศ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กสม. ได้จัดทำรายงานการปฏิบัติตามสนธิสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ๒ ฉบับ คือ กติกาว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) และอนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ทั้งนี้ การดำเนินงานด้านต่างประเทศที่สำคัญในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีดังนี้

๕.๑ ความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในระดับต่าง ๆ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เข้าร่วมการประชุมประจำปีของเครือข่ายสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ กสม. เป็นสมาชิกอยู่ทั้งในระดับระหว่างประเทศ ได้แก่ Global Alliance of National Human Rights Institutions (GANHRI) และในระดับภูมิภาคประกอบด้วยเครือข่ายในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ได้แก่ Asia-Pacific Forum (APF) และเครือข่ายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ South East Asia National Human Rights Institutions Forum (SEANF)

๕.๑.๑ ความร่วมมือในระดับสากลภายใต้กรอบพันธมิตรระดับโลกว่าด้วยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (GANHRI) การเข้าร่วมประชุมประจำปีของ GANHRI ครั้งที่ ๓๐ ระหว่างวันที่ ๖ - ๙ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

(๑) การประชุม GANHRI General Meeting เป็นการประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงาน GANHRI ซึ่งมีสาระสำคัญ ได้แก่ การรับรองการแก้ไขธรรมนูญของ GANHRI โดยเฉพาะกระบวนการประเมินสถานะ (accreditation) ของสถาบันสมาชิก ซึ่งได้แก่ การโต้แย้งผลการพิจารณาของอนุกรรมการประเมินสถานะ (Sub-committee on accreditation หรือ SCA) ทั้งในกระบวนการประเมินตามรอบปกติ และในช่วงสถานการณ์พิเศษ (exceptional circumstances) การเลื่อนการพิจารณาสถานะ (deferral) และการทบทวนสถานะในกรณีพิเศษ (special review) นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้ให้การรับรองรายงานด้านการเงิน (financial report) รายงานผลการดำเนินงานในรอบปี ๒๕๕๙ และการพิจารณาแผนยุทธศาสตร์ของ GANHRI สำหรับปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ การเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของ GANHRI และการดำเนินงานที่สำคัญของสถาบันสมาชิกในระดับระหว่างประเทศและระดับภูมิภาค การจัดการความรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกตลอดจนการพัฒนาความเข้มแข็งของ GANHRI

(๒) การประชุม GANHRI Annual Conference หัวข้อหลักของการประชุม ได้แก่ สถาบันสิทธิมนุษยชนในช่วงวิกฤติ ความขัดแย้ง และสถานการณ์ภายหลังความขัดแย้ง (NHRIs in crisis, conflict and post-conflict situations) วัตถุประสงค์ของการประชุมภายใต้หัวข้อดังกล่าวสืบเนื่องมาจากการประชุมระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคยุโรป GANHRI และ UNDP เมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๘ ที่กรุงเคียฟ ประเทศยูเครน ซึ่งที่ประชุมได้รับรอง Kiev Declaration เพื่อกำหนดบทบาทและการทำหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในช่วงที่เกิดวิกฤติความรุนแรงภายในประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การสอบสวนถึงสาเหตุของการใช้ความรุนแรงและการละเมิดสิทธิมนุษยชน การรับเรื่องร้องเรียน การติดตามและรายงานสถานการณ์ การทำหน้าที่กลไกแจ้งเตือนล่วงหน้า (early warning mechanisms) เพื่อป้องกันความขัดแย้งและความรุนแรงที่อาจทำให้สถานการณ์เลวร้ายขึ้น นอกจากนี้ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นกลไกในการคุ้มครองบุคคลในกลุ่มที่เสี่ยงต่อการถูกละเมิด อาทิ สตรี ชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพ และชนพื้นเมืองดั้งเดิม ขณะเดียวกันต้องทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่รัฐบาลและรัฐสภาเกี่ยวกับสาระสำคัญและการปฏิบัติตามมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ซึ่งสามารถนำไปสู่การสร้างสังคมที่สันติ รวมทั้งการทำหน้าที่เป็นเวทีสำหรับการหารือระหว่างรัฐและกลไกต่าง ๆ ที่มีใช้รัฐ

(๓) การประชุมภายใต้ระเบียบวาระพิเศษเรื่องบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และการคุ้มครองสิทธิเด็ก การประชุมในครั้งนี้เป็นการจัดร่วมกันระหว่าง UNICEF กับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Office of High Commissioner for Human Rights – OHCHR) เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เข้าร่วมการประชุมประจำปีของ GANHRI เกี่ยวกับบทบาทและการดำเนินการเพื่อส่งเสริม คุ้มครอง และติดตามสิทธิเด็ก โดยเปิดโอกาสให้สถาบันสิทธิมนุษยชนประเทศต่าง ๆ ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ บทเรียน และปัญหาในการดำเนินงานในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ ยังได้รวบรวมข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการเพื่อส่งเสริมสิทธิเด็กภายใต้กรอบการอนุวัติการเป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) นอกจากนี้ จะได้นำบทเรียนและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ไปจัดทำแผนที่จะส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง OHCHR UNICEF และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อพัฒนาศักยภาพการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็กในอนาคต

ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุม

กสม. ได้มีโอกาสรับทราบพัฒนาการใหม่ ๆ โดยเฉพาะการแก้ไขธรรมนูญ (Statute) ของ GANHRI และ Rules of Procedure ของคณะกรรมการประเมินสถานะ (Sub-Committee on accreditation – SCA) ของ GANHRI ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประเมิน/ทบทวนสถานะของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทุกประเทศรวมทั้ง กสม. ของไทย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของ กสม. ในการดำเนินการเพื่อกลับคืนสู่สถานะ A อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องทำความเข้าใจในกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ที่จะเข้ารับการทบทวนสถานะอย่างถูกต้องแม่นยำ เพื่อประโยชน์ในการจัดทำข้อมูล คำชี้แจง และการจัดทำเอกสารที่สอดคล้องกับกระบวนการทบทวนสถานะตามที่ปรากฏในเอกสารทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว

๕.๑.๒ ความร่วมมือในระดับภูมิภาคเอเชีย - แอฟริกาภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย - แอฟริกา (APF) การเข้าร่วมประชุมประจำปีของ APF ครั้งที่ ๒๑ ระหว่างวันที่ ๒๖ - ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ ที่กรุงเทพมหานคร

(๑) การประชุม APF – NGO Dialogue เป็นการหารือระหว่างสมาชิก APF กับเครือข่าย NGO ในภูมิภาคเอเชียที่ติดตามการดำเนินงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค ซึ่งมีชื่อว่า Asian NGO Network on National Human Rights Institutions หรือ ANNI ซึ่งจัดขึ้นเป็นประจำทุกครั้งก่อนเริ่มการประชุมประจำปีของ APF เพื่อสะท้อนมุมมองของเครือข่าย NGO ต่อการดำเนินงานของ APF รวมทั้งเพื่อแสวงหาแนวทางความร่วมมือระหว่างกันในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคต่อไป

(๒) การปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (The Work of National Human Rights Institutions) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้แทนของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เข้าร่วมประชุมได้นำเสนอผลการดำเนินการที่สำคัญในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนภายในประเทศ โดยได้ใช้โอกาสนี้แนะนำตัว ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ชุดที่สาม ในฐานะที่เข้าร่วมประชุมประจำปีของ APF เป็นครั้งแรก รวมทั้งได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานที่สำคัญของ กสม. ในรอบปี ๒๕๕๙ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ซึ่งผ่านการลงประชามติเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ซึ่งมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของ กสม. ในฐานะที่เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและการมีข้อเสนอไปยังคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๓) รายงานเรื่องโทษประหารชีวิต (Death Penalty Report) ฉบับปรับปรุงของ APF

APF ได้จัดทำรายงานเรื่องโทษประหารชีวิตฉบับใหม่เพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงแทนรายงานของ Advisory Council of Jurists (ACJ) ซึ่งจัดทำมาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ โดยในการจัดทำรายงานฉบับใหม่นี้ APF ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจาก Ms. Delphine Lourtou ผู้เชี่ยวชาญจาก Cornell Center on the Death Penalty Worldwide และหน่วยงานต่าง ๆ ของสหประชาชาติ ทั้งนี้ ข้อมูลที่ใช้ประกอบการจัดทำรายงานเป็นข้อมูลล่าสุดจนถึงเดือนกันยายน ๒๕๕๙

สาระสำคัญของรายงานฉบับนี้ได้กล่าวถึงแนวโน้มของการยกเลิกโทษประหารชีวิตจนถึงปัจจุบัน (กันยายน ๒๕๕๙) ซึ่งมีประเทศที่ยกเลิกโทษดังกล่าวในทุกฐานความผิดไปแล้วทั้งสิ้น ๑๐๒ ประเทศ ในจำนวนนี้อยู่ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ๑๙ ประเทศ และที่ยังคงไว้ซึ่งโทษดังกล่าวจำนวน ๒๒ ประเทศ สำหรับประเทศสมาชิก APF ที่ได้ยกเลิกโทษประหารชีวิตแล้วมีอยู่ ๗ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย มองโกเลีย เนปาล นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ ซามัว และติมอร์เลสเต

ประเทศที่ยกเลิกสำหรับความผิดประเภท ordinary crimes มี ๑ ประเทศ ได้แก่ คาซัคสถาน ประเทศที่ยกเลิกในทางปฏิบัติ มี ๔ ประเทศ ได้แก่ มัลดีฟส์ เมียนมา เกาหลีใต้ และศรีลังกา ส่วน ๑๐ ประเทศที่ยังคงโทษประหารชีวิต (retentionist) ได้แก่ อัฟกานิสถาน บังกลาเทศ อินเดีย อินโดนีเซีย จอร์แดน มาเลเซีย โอมาน ปาเลสไตน์ กาตาร์ และไทย ข้อมูลในรายงานดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของ กสม. ในการรณรงค์เพื่อให้มีการยกเลิกการใช้โทษประหารชีวิตอย่างเป็นขั้นตอนในประเทศไทยต่อไป

ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุม

การเข้าร่วมประชุมในกิจกรรมต่าง ๆ ของ APF โดยเฉพาะการประชุมประจำปีซึ่งเป็นเวทีการประชุมที่ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เป็นสมาชิก APF เข้าร่วมประชุมเปิดโอกาสให้ประธาน กสม. ของไทยได้แสดงวิสัยทัศน์ และนำเสนอผลการดำเนินงานที่สำคัญของ กสม. ให้สถาบันสิทธิมนุษยชนอื่น ๆ ในภูมิภาค รวมทั้งผู้แทนองค์การระหว่างประเทศและภาคประชาสังคมที่เข้าร่วมประชุมได้รับทราบ ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนของประเทศอื่น ๆ เพื่อเป็นพื้นฐานของความร่วมมือระหว่างกันต่อไปในอนาคตการประชุมเครือข่าย Senior Executive Officers (SEO) Network Roundtable Meeting ของ APF ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ ที่เมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย

สำนักงาน กสม. ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมเครือข่ายผู้บริหารระดับสูงของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งเป็นสมาชิก APF (Senior Executive Officers (SEO) Network Roundtable Meeting) ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๐ สิงหาคม ๒๕๖๐ ที่เมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ให้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติที่ดีระหว่างผู้บริหารระดับสูงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสำนักงาน รวมทั้งเพื่อสร้างเครือข่ายการติดต่อระหว่างผู้บริหารสำนักงาน โดยในปี ๒๕๖๐ ได้เน้นในประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับผู้บริหารสำนักงาน และการติดตามและรายงานผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุมผู้แทน กสม. ได้เป็นผู้นำเสนอประเด็นเรื่องการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของ กสม. ซึ่งแยกเป็นการติดตามการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนฯ การติดตามมาตรการแก้ไขปัญหา และข้อเสนอแนะนโยบาย ปรับปรุงกฎหมาย การประเมินผลการดำเนินงาน และข้อสังเกตจากผลการประเมินในปี ๒๕๕๙

๕.๑.๓ ความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEANF)

การเข้าร่วมประชุมในระดับเจ้าหน้าที่ (Technical Working Group - TWG) เพื่อเตรียมการสำหรับการประชุมประจำปีของ SEANF ครั้งที่ ๑๔ จำนวน ๒ ครั้ง

- การประชุมระดับเจ้าหน้าที่ของ SEANF ครั้งที่ ๑ ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐ ที่กรุงมะนิลา ซึ่งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์ในฐานะประธาน SEANF เป็นเจ้าภาพจัดขึ้นเพื่อแลกเปลี่ยนการดำเนินงานของสมาชิกในประเด็นสิทธิมนุษยชนตามแผนยุทธศาสตร์ของ SEANF รวมทั้งเพื่อเตรียมการสำหรับการประชุมประจำปีครั้งที่ ๑๔ ของ SEANF ที่กำหนดจะมีขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยได้มีการหารือในประเด็นต่าง ๆ เช่น

(๑) เรื่องสิทธิผู้สูงอายุ (Older persons) ที่ประชุมได้หารือเกี่ยวกับการดำเนินการในเรื่องสิทธิผู้สูงอายุ โดยผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับการดำเนินการของรัฐบาลเรื่องผู้สูงอายุว่า ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับปัญหาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยมีการวางแผนยุทธศาสตร์ในระดับชาติ และมีการดำเนินการเพื่อรองรับปัญหาดังกล่าว เช่น การจ้างงานผู้สูงอายุ เป็นต้น

(๒) การจัดตั้งสำนักงานเลขานุการของ SEANF ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของอินโดนีเซีย (Komnas HAM) ได้นำเสนอความคืบหน้าในการจัดตั้งสำนักงานเลขานุการของ SEANF รายงานว่า กสม. อินโดนีเซียจะส่งเอกสารการจดทะเบียนการจัดตั้งสำนักงานฯ แก่ประธานาธิบดีตามกฎหมาย ดังนั้น การจะเปิดสำนักงานฯ อย่างเป็นทางการได้เร็วเพียงใดนั้น จึงขึ้นอยู่กับกระบวนการผ่านความเห็นชอบของประธานาธิบดี อย่างไรก็ตาม คาดว่าในปลายปีนี้จะมีการจัดตั้งสำนักงานฯ น่าจะเสร็จสมบูรณ์ตามแผนที่วางไว้ได้

(๓) แผนยุทธศาสตร์ของ SEANF (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของ SEANF ว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ที่มุ่งเน้นการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ใน ๓ ด้าน (๑) ธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (Business and Human Rights) (๒) สิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวกับที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ (Rights related to land and natural resource) และ (๓) นักปกป้องสิทธิมนุษยชน (Human Rights Defender) และมีแผนจัดการสัมมนาวิชาการ เรื่อง “การเผยแพร่และการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทยและในระดับภูมิภาค” ในวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ อาคารสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร โดยนายกรัฐมนตรีได้ให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธีเปิดและกล่าวปาฐกถาเรื่องหลักการชี้แนะของสหประชาชาติกับการสร้างความยั่งยืนเศรษฐกิจและสังคม ซึ่ง กสม. จะได้เชิญสมาชิก SEANF เข้าร่วมการสัมมนาดังกล่าวด้วย

- ในการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ (Technical Working Group) ของ SEANF ครั้งที่ ๒ ระหว่างวันที่ ๗ - ๘ กันยายน ๒๕๖๐ ณ เมืองเซบู ประเทศฟิลิปปินส์ ที่ประชุมได้พิจารณาระเบียบวาระการประชุมสำหรับการประชุมประจำปี ครั้งที่ ๑๔ ของ SEANF ที่จะมีขึ้นในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ โดยมีประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ การโยกย้ายถิ่นฐานและสิทธิมนุษยชน (Migration and Human Rights) การหารือกับผู้แทนไทยประจำคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (AICHR) การจัดทำแผนปฏิบัติการตามแผนยุทธศาสตร์ของ SEANF ระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ รวมทั้งการเตรียมจัดทำแถลงการณ์ร่วมของ SEANF ในประเด็นเรื่องการโยกย้ายถิ่นฐานและสิทธิมนุษยชน นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้รับฟังการบรรยายพิเศษของผู้เสนอรายงานพิเศษว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของผู้พลัดถิ่นภายในประเทศของสหประชาชาติ (Special Rapporteur on the Human Rights of Internally Displaced Persons - IDPs) ซึ่งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะมีบทบาทที่สำคัญที่จะขับเคลื่อนในเรื่องนี้โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับระบบการแจ้งเตือนล่วงหน้า (Early Warning Mechanism)

ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แจ้งให้ที่ประชุมรับทราบความคืบหน้าเกี่ยวกับการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ (พ.ศ. ๒๕๖๐) ของไทย ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่และอำนาจของ กสม. บางประการ โดย กสม. ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งกำหนดสถานะของ กสม. ให้เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ

ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุม

การประชุมระดับเจ้าหน้าที่ของ SEANF เป็นการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการประชุมประจำปี ซึ่งเป็นการประชุมระดับประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศสมาชิก SEANF จำนวน ๖ ประเทศ การประชุมในครั้งนี้ ถือว่ามีความสำคัญเพราะประธาน กสม. ของไทย จะต้องเข้ารับตำแหน่งประธาน SEANF ลำดับถัดไปต่อจากฟิลิปปินส์ภายหลังการประชุมประจำปีซึ่งจะมีขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ ที่กรุงมะนิลา ซึ่งประธาน กสม. ในฐานะประธาน SEANF จะต้องมียุทธศาสตร์ที่แข็งแกร่งและมีความพร้อมโดยเฉพาะการกำหนดท่าทีร่วมกันของ SEANF ในประเด็นสถานการณ์ทางด้านสิทธิมนุษยชนที่มีความสำคัญในอนุภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

๕.๒ ความร่วมมือกับกลไกสิทธิมนุษยชนของอาเซียนและหน่วยงานของสหประชาชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เข้าร่วมการประชุมที่จัดโดยคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN Inter-governmental Commission on Human Rights – AICHR) ๒ ครั้ง และการประชุมที่จัดโดยคณะทำงานของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ๑ ครั้ง ดังนี้

๕.๒.๑ การประชุมจัดโดย AICHR

(๑) การประชุมเรื่องการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมของภาคธุรกิจ (Corporate Social Responsibility : CSR) และสิทธิมนุษยชนในอาเซียน ระหว่างวันที่ ๓ - ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ โรงแรม Mandarin Orchard ประเทศสิงคโปร์

การประชุมครั้งนี้จัดขึ้นโดยคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (ASEAN

Intergovernmental Commission on Human Rights - AICHR) ร่วมกับ ASEAN CSR Network โดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UN Development Programme – UNDP) รัฐบาลสวีเดน และสหภาพยุโรป ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วยผู้แทนจากภาครัฐ ภาคธุรกิจ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และภาคประชาสังคมในภูมิภาคอาเซียน รวมทั้งผู้แทนจากหน่วยงานของสหประชาชาติ รวมประมาณ ๑๐๐ คน ในส่วนของประเทศไทย นอกจากคณะผู้แทนจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว ยังมีผู้แทนจากภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงยุติธรรม (นำโดยอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ) และกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนจากภาคธุรกิจ (เครือเจริญโภคภัณฑ์ ซึ่งเข้าร่วมประชุมในนามของ UN Global Compact ประเทศไทย) และผู้แทนจากองค์กรภาคประชาสังคม

การประชุมมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักเรื่อง CSR แก่ผู้เข้าร่วมการประชุมและการส่งเสริมให้มีการนำ CSR ไปใช้ในการดำเนินธุรกิจและบทบาทของภาครัฐในเรื่องดังกล่าวทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค โดยในระดับภูมิภาคจะมีการจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดทำยุทธศาสตร์เพื่อส่งเสริม CSR และสิทธิมนุษยชนในอาเซียนด้วย ประเด็นสำคัญที่มีการหารือในที่ประชุม ได้แก่ บทบาทของ CSR ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในการประกอบธุรกิจ การดำเนินการตามแนวทาง CSR และสิทธิมนุษยชนในอาเซียน แนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ประสบการณ์การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ (NAP) จากในและนอกภูมิภาค

ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุม

ประธาน กสม. ได้นำเสนอบทบาทของ กสม. ในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน โดยมีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ประสานหลักในการจัดทำแผนปฏิบัติการดังกล่าว รวมทั้งได้นำเสนอข้อเสนอแนะของ กสม. ต่อการจัดทำยุทธศาสตร์อาเซียนว่าด้วยเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ที่ควรจะต้องจัดทำการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อรับทราบสภาพปัญหา และประเด็นท้าทายร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำยุทธศาสตร์ดังกล่าว

(๒) การประชุมสัมมนาของ AICHR ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (AICHR Judicial Colloquium on the Sharing of Good Practices regarding International Human Rights Law) วันที่ ๑๓ - ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

การประชุมครั้งนี้เป็นการแสวงหาจุดร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนด้วยการแบ่งปันแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการดำเนินการตามกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศทั้งในส่วนของรัฐและฝ่ายตุลาการของประเทศสมาชิกแต่ละประเทศ มีเป้าหมายเพื่อให้การปฏิบัติตามกฎบัตรอาเซียน (ASEAN Declaration on Human Rights – ADHR) ข้อ ๑๗ ที่ได้กำหนดให้อาเซียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อ “เสริมสร้างระบอบประชาธิปไตย ส่งเสริมให้หลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรมมีความเข้มแข็ง และเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงสิทธิและความรับผิดชอบของประเทศสมาชิกอาเซียนในการสร้างประชาคมที่อยู่บนพื้นฐานของกฎเกณฑ์ที่มีค่านิยมและบรรทัดฐานร่วมกัน” และแผนงานของประชาคมอาเซียนด้านการเมืองและความมั่นคง พ.ศ. ๒๕๖๘ (๒๐๒๕) ข้อ 6 A 2.4 ที่กำหนดให้ประชาคมอาเซียน “จัดตั้งโครงการเพื่อสนับสนุนความร่วมมือและการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนในการพัฒนายุทธศาสตร์การเสริมสร้างหลักนิติธรรมและระบบตุลาการและโครงสร้างพื้นฐานทางกฎหมาย” ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งสอดคล้องกับข้อตกลงการจัดตั้ง (TOR) ของ AICHR ในการพัฒนายุทธศาสตร์การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างการสร้างประชาคมอาเซียน ส่งเสริมการเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ประเทศสมาชิกอาเซียนเข้าเป็นภาคีอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมการใช้เครื่องมือของอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญ ๖ เรื่อง ประกอบด้วย

๑. บทบาทของศาลยุติธรรมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน – อนุสัญญาว่าด้วยการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (CRC) และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (CRPD)
๒. บทบาทของศาลยุติธรรมในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามกลไกของอาเซียน
๓. การเข้าถึงความยุติธรรมและการเยียวยาอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ที่ ๑๖
๔. กรณีศึกษาจากกลไกของภูมิภาคแอฟริกา (จากการส่งเสริมสู่การคุ้มครอง)
๕. นิติธรรมและสิทธิมนุษยชน – ข้อท้าทายและโอกาส
๖. ความร่วมมือในอนาคตของสถาบันตุลาการในประเทศสมาชิกอาเซียนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน – ข้อเสนอแนะและแนวทางที่เป็นไปได้

ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุม

กสม. ได้มีโอกาสรับทราบการดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับระหว่างประเทศ และระดับภูมิภาค เปรียบเทียบกับการดำเนินงานของกลไกในระดับอาเซียน รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานกับผู้เข้าร่วมประชุมอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากหน่วยงานของศาลและกระบวนการยุติธรรมในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งความรู้ที่ได้รับจากการประชุมในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานของ กสม. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกันระหว่าง กสม. ศาล และหน่วยงานทางด้านการกระบวนการยุติธรรมของไทยต่อไป

(๓) การประชุมระดับภูมิภาคของ AICHR เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ ๓ (3rd AICHR Regional Dialogue on the Mainstreaming of the Rights of People with Disabilities in the ASEAN Community) ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ที่จังหวัดภูเก็ต การประชุมครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของ คนพิการในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดย AICHR ได้จัดทำแผนงานอย่างเป็นระบบ

รวม ๓ กิจกรรม คือ (๑) การจัดให้มีเวทีสำหรับการหารือและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนพิการและภาคส่วนอื่น (๒) การจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักรู้ และ (๓) การจัดตั้งกรอบการทำงานที่สามารถวัดผลได้และมีกระบวนการที่ยั่งยืนในการเสริมสร้างสิทธิของคนพิการ โดยในกิจกรรมแรก AICHR ได้ดำเนินการโดยจัดให้มีการประชุมหารือระดับภูมิภาคที่มีผู้มีส่วนได้เสียจากระดับภูมิภาคและระดับประเทศ รวมทั้งผู้แทนขององค์กรภาคประชาสังคมของคนพิการ (DPOs) เข้าร่วมด้วย ในประเด็นที่สอง AICHR ได้เน้นการสร้างความตระหนักรู้โดยจัดโครงการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นประเด็นที่หลากหลายเกี่ยวกับสิทธิของคนพิการ และประเด็นที่สาม AICHR ได้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อสิทธิของคนพิการในอาเซียน (Task Force for the Mainstreaming of the Rights of Persons with Disabilities) ซึ่งเป็นกรอบการทำงานที่สามารถวัดผลการดำเนินงานได้

สาระสำคัญของการประชุมในครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑. การเข้าถึงความยุติธรรม (access to justice) โดยเน้นว่าการเข้าถึงความยุติธรรมไม่เพียงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมายเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับผู้จัดการนโยบายสาธารณะ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอีกด้วย
๒. การเป็นผู้ประกอบการของคนพิการ (persons with disabilities as entrepreneurs) โดยที่ประชุมได้เน้นย้ำในข้อเท็จจริงที่ว่า คนพิการไม่ใช่เพียงแค่ผู้รับสวัสดิการ แต่สามารถมีบทบาทที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจได้ด้วยตนเอง ตลอดจนมีสิทธิในการประกอบธุรกิจและการทำหน้าที่เป็นนายจ้างหรือทำงานด้วยตนเอง
๓. การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (disaster risk management) โดยที่ประชุมมีความเห็นว่า คนพิการมักเป็นกลุ่มเปราะบางที่สุดกว่าคนกลุ่มอื่นในสถานการณ์ภัยพิบัติ โดยความพิการและสิทธิของคนพิการควรได้รับการบูรณาการเข้าไปสู่ภาคส่วนและกลไกต่าง ๆ ของอาเซียนที่รับผิดชอบในด้านการจัดการภัยพิบัติและการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม

ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุม เนื่องจาก กสม. มีการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของคนพิการ การเข้าร่วมประชุมในครั้งนี้นอกจากจะได้รับทราบความคืบหน้าในการดำเนินการด้านสิทธิคนพิการของหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชนของอาเซียนแล้ว ยังมีโอกาสแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่ของอาเซียน ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศและองค์กรภาคประชาสังคมของคนพิการในเรื่องบทบาทของสถาบันสิทธิฯ ที่จะเข้าไปมีบทบาทในการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของคนพิการทั้งในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ ทั้งนี้ เพื่อนำมาพัฒนาการทำงานของ กสม. ในเรื่องดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

๕.๒.๒ การประชุม UN Forum on Business and Human Rights ประจำปี ๒๕๕๙ ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ นครเจนีวา

การประชุม UN Forum ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนจัดขึ้นตามข้อมติคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ที่ ๑๗/๔ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๔ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นเวทีสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและประสบการณ์การทำงาน ตลอดจนแนวโน้มและสิ่งท้าทายที่ได้รับจากการอนุวัติการตามหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (UNGPs) พร้อมกับเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนตั้งแต่รัฐ ภาวของสหประชาชาติ ภาครัฐกิจ สหภาพแรงงาน สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ภาคประชาสังคม องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ ตลอดจนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจได้เข้าร่วม การประชุม UN Forum ดังกล่าวได้จัดมาแล้วทั้งสิ้น ๔ ครั้ง โดยการประชุมระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ นี้เป็นครั้งที่ ๕ ภายใต้หัวข้อหลัก คือ “Leadership and Leverage : Embedding Human Rights in the rules and relationship that drive the global economy” โดยการประชุมได้เน้น ๔ ประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

๑. ผลักดันให้รัฐเร่งรัดการปฏิบัติตามหลักการ UNGPs ทั้งในด้านนโยบาย การออกกฎหมายและการบังคับใช้ โดยประเด็นที่เป็นข้อห่วงกังวล คือ การดำเนินการกิจของรัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ อาทิ กิจกรรมของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ การจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะ และการดำเนินงานของสถาบันการเงิน

๒. ภาคธุรกิจจะต้องใช้ความเป็นผู้นำและผลักดันให้เกิดการเคารพสิทธิมนุษยชนในห่วงโซ่อุปทาน (supply chain) โดยเริ่มตั้งแต่บริษัทแม่ ผู้ผลิตและจัดหา (supplier) สถาบันการเงิน รวมทั้งกลไกบริหารงานภายในองค์กร

๓. การเคารพสิทธิมนุษยชนจะเป็นหัวใจของการดำเนินธุรกิจที่มุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ที่ยึดประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก

๔. ทุกภาคส่วนจะต้องเร่งพยายามปรับปรุงกลไกและช่องทางในการเยียวยาผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการละเมิดสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งดำเนินมาตรการที่เป็นรูปธรรมในการคุ้มครองบุคคลเหล่านี้ โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในสถานการณ์เปราะบาง

ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุม

ประธาน กสม. และ กสม. ที่เข้าร่วมประชุมได้ใช้โอกาสนี้รับทราบการนำเสนอประสบการณ์ของหน่วยงานภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม และองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ภายใต้หัวข้อการประชุมที่หลากหลาย ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการเข้าร่วมหารือกับผู้แทน UNDP และกระทรวงยุติธรรม เพื่อเตรียมการสำหรับการจัดสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่และขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทย โดยความรู้และข้อมูลที่ได้จากการประชุม UN Forum ในครั้งนี้ได้นำมาใช้ประกอบการจัดทำเอกสารสำคัญ ๆ ในการจัดสัมมนาดังกล่าว ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะการจัดทำปาฐกถาพิเศษของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี เรื่อง “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติกับการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ” เอกสารปฏิญญาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ในประเทศไทย เอกสารคำกล่าวนำความเป็นมาของการสัมมนาของประธาน กสม. และเอกสารเผยแพร่อื่น ๆ

๕.๓ การจัดทำรายงานการปฏิบัติตามสนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชน

๕.๓.๑ รายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามกติกา ICCPR

ประเทศไทยได้จัดทำรายงานการปฏิบัติตามกติกา ICCPR ส่งให้สหประชาชาติเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ และคณะกรรมการประจำกติกาฯ ได้กำหนดพิจารณารายงานของไทยในวันที่ ๑๓ – ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้จัดทำรายงานคู่ขนานเสนอต่อคณะกรรมการประจำกติกาฯ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณารายงานของไทยและ กสม. ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการฯ ในเดือนมีนาคม ๒๕๖๐ เพื่อติดตามการพิจารณารายงานของไทยโดยคณะกรรมการประจำกติกาฯ รวมทั้งได้มีการหารือเป็นการเฉพาะกับคณะกรรมการประจำกติกาฯ ด้วย ในการหารือดังกล่าว คณะกรรมการประจำกติกาฯ ได้แสดงความสนใจและสอบถามผู้แทน กสม. ในประเด็นต่าง ๆ เช่น การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในประเทศไทยภายหลังการรัฐประหารและสถานการณ์ในปัจจุบัน ปัญหาการค้ามนุษย์ สถานการณ์เด็กผู้อพยพในท้องักของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง สถานการณ์ของผู้เสียหายจากการกระทำความรุนแรงในครอบครัวในสถานที่พักพิงของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ข้อห่วงกังวลต่อร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองสวัสดิภาพของบุคคล

ในครอบครัว พ.ศ. รวมถึงกระบวนการสรรหา กสม. ในช่วงการพิจารณารายงานของประเทศไทยภายใต้กติกาฯ ในวันที่ ๑๓ – ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมการฯ ได้สอบถามคณะผู้แทนไทยในประเด็นสำคัญที่ครอบคลุมในเรื่องการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย การคุ้มครองบุคคลกลุ่มต่าง ๆ การสรรหาคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ การยกเลิกโทษประหารชีวิต สถานการณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การค้ามนุษย์ เสรีภาพในการแสดงออก และมาตรการในการแก้ปัญหาการปล่อยให้ผู้กระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ (impunity) เป็นต้น ซึ่งปลัดกระทรวงยุติธรรม หัวหน้าผู้แทนไทยได้ชี้แจงข้อซักถามของคณะกรรมการฯ รวมทั้งได้ย้ำความตั้งใจของรัฐบาลไทยในการดำเนินการเพื่อให้เกิดความยั่งยืนด้านประชาธิปไตย และนำพาประเทศออกจากวิกฤตทางการเมือง พร้อมกับหวังว่าจะมีการจัดเลือกตั้งในปี ๒๕๖๑ ตามแนวทาง (roadmap) ที่ได้กำหนดไว้

๕.๓.๒ รายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญา CEDAW

ประเทศไทยได้จัดทำรายงานการปฏิบัติตามอนุสัญญา CEDAW ส่งให้สหประชาชาติเมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๘ และคณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ ได้กำหนดพิจารณารายงานของไทยในวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ที่สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงได้จัดทำรายงานคู่ขนานเสนอต่อคณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณารายงานของประเทศไทย และ กสม. ได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการฯ ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ เพื่อติดตามการพิจารณารายงานของไทยโดยคณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ รวมทั้งได้มีการหารือแยกกับคณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ ด้วย ในการหารือดังกล่าว คณะกรรมการประจำอนุสัญญาฯ ได้แสดงความสนใจและสอบถามผู้แทน กสม. ในประเด็นต่าง ๆ เช่น พัฒนาการเชิงบวกทางด้านกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับสิทธิสตรีและสถานการณ์ของสตรีกลุ่มต่าง ๆ ในประเทศไทยในช่วงการพิจารณารายงานของประเทศไทยภายใต้อนุสัญญาฯ ในวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ คณะกรรมการฯ ได้สอบถามคณะผู้แทนไทยในประเด็นสำคัญที่ครอบคลุมในเรื่องการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย การคุ้มครองสตรีกลุ่มต่าง ๆ การยกย่องพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสถานการณ์สตรีในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นต้น ซึ่งคณะผู้แทนไทยได้ชี้แจงข้อซักถามของคณะกรรมการฯ รวมทั้งได้ย้ำถึงความพยายามของรัฐบาลไทยในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีในประเทศไทยต่อไป

ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุม

การเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณารายงานของประเทศไทยตามพันธกรณีภายใต้กติกา ICCPR และอนุสัญญา CEDAW ของผู้แทน กสม. ข้างต้นเป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของ กสม. ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๕ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศของรัฐ ทั้งนี้ ในการพิจารณารายงานของรัฐภาคีภายใต้สนธิสัญญาหลักด้านสิทธิมนุษยชนแต่ละฉบับ คณะกรรมการประจำสนธิสัญญาได้เปิดโอกาสให้สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจัดส่งข้อมูลให้กับคณะกรรมการประจำสนธิสัญญาในรูปแบบของรายงานคู่ขนานเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสนธิสัญญาของรัฐภาคีให้คณะกรรมการประจำสนธิสัญญาเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยสำหรับผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุมทั้งสองครั้งข้างต้น นอกจากผู้แทน กสม. จะได้นำเสนอข้อคิดเห็นต่อคณะกรรมการประจำสนธิสัญญาแล้ว ยังได้หารือกับหัวหน้าคณะผู้แทนรัฐบาลไทย และผู้แทนจากภาคประชาสังคมเพื่อแลกเปลี่ยนประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองและสิทธิสตรีของไทยในปัจจุบัน เพื่อประโยชน์ในการทำงานร่วมกันต่อไป ทั้งนี้ ภายหลังจากการประชุมได้เสร็จสิ้นลง คณะกรรมการประจำสนธิสัญญาได้จัดทำรายงานผลการพิจารณารายงานของประเทศไทย (Concluding observations) ที่ประกอบด้วยข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในประเด็นที่คณะกรรมการประจำสนธิสัญญาเห็นว่าประเทศไทยยังมิได้มีมาตรการหรือการดำเนินการที่เป็นรูปธรรมเพียงพอ ซึ่ง กสม. สามารถนำข้อสังเกตเหล่านี้มาเป็นแนวทางในการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งการมีข้อ

เสนอแนะทางด้านการจัดการการดำเนินงานและการปรับปรุงกฎหมายเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาทั้งสองฉบับดังกล่าวอย่างจริงจังต่อไป

๕.๔ ความร่วมมือกับสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของต่างประเทศ

๕.๔.๑ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของสาธารณรัฐเกาหลี

กสม. ได้รับเชิญจากประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของสาธารณรัฐเกาหลีในฐานะเจ้าภาพจัดการประชุมเอเชีย - ยุโรป ครั้งที่ ๒ ว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ (2nd ASEM Conference on Global Ageing and Human Rights of Older Persons) ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐ ที่กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี ซึ่งเป็นการประชุมสืบเนื่องจากการประชุม ASEM Conference on Human Rights of Older Persons เมื่อปี ๒๕๕๘ และการประชุม ASEM Expert Forum on Human Rights of Older Persons เมื่อปี ๒๕๕๙ โดยการประชุมในครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุม ซึ่งประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ผู้แทนรัฐบาล สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สถาบันการศึกษา องค์การระหว่างประเทศ และองค์กรภาคประชาสังคมจาก ๔๐ ประเทศสมาชิก ASEM ภายใต้ระเบียบวาระที่สำคัญ ได้แก่ แนวโน้มของสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุในภูมิภาคเอเชียและยุโรป การติดตามการดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศ กรุงมาตริต ด้านผู้สูงอายุ (MIPAA) เป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) กับการส่งเสริมสิทธิของผู้สูงอายุ และมาตรการเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประชาคมระหว่างประเทศในด้านสิทธิของผู้สูงอายุ

ในการนี้ ที่ประชุมได้รับทราบความคืบหน้าในการประชุม UN Open – Ended Working Group on Ageing เพื่อพัฒนาตราสารระหว่างประเทศเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุ การดำเนินงานของ GANHRI เพื่อผลักดันบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทางด้านสิทธิของผู้สูงอายุให้เป็นที่ยอมรับ การดำเนินงานตามกลไกต่าง ๆ ของสหประชาชาติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิผู้สูงอายุ การทบทวนแผนปฏิบัติการระหว่างประเทศกรุงมาตริตฯ ของประเทศต่าง ๆ การจัดตั้งกลไก Global Alliance for the Rights of Older Persons ของภาคประชาสังคม และการจัดตั้ง ASEM Global Ageing Center เพื่อทำการค้นคว้าวิจัยและแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการในประเด็นเรื่องผู้สูงอายุในระหว่างประเทศสมาชิก ASEM

ผลสำเร็จของการเข้าร่วมประชุมผู้แทน กสม. ที่เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสแจ้งให้ที่ประชุมทราบถึงการดำเนินงานของ กสม. ในเรื่องการส่งเสริมและการคุ้มครองสิทธิของผู้สูงอายุ โดยการลงพื้นที่ในภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อเก็บข้อมูลและประชุมหารือร่วมกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐและผู้แทนท้องถิ่นใน ๔ ภูมิภาค เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น ตลอดจนปัญหาในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุเพื่อรวบรวมจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป นอกจากนี้ ยังได้มีโอกาสรับทราบข้อมูลและตัวอย่างที่ดีของการดำเนินงานของหน่วยงานและผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศอื่น ๆ ที่เข้าร่วมประชุม เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงการทำงานด้านผู้สูงอายุของ กสม. ต่อไป

๕.๔.๒ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของกาตาร์

เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐ เอกอัครราชทูตกาตาร์ประจำประเทศไทยได้เข้าพบเลขาธิการ กสม. เพื่อหารือเรื่องผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนจากกรณีกาตาร์ถูกตัดความสัมพันธ์ทางการทูตโดยกลุ่มประเทศตะวันออกกลาง ๔ ประเทศ พร้อมกับการถูกปิดล้อมทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการค้าระหว่างกาตาร์กับ ๔ ประเทศที่ประกาศตัดความสัมพันธ์กับกาตาร์ รวมทั้งส่งผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชนและมนุษยธรรมต่อประชาชนทั้งในกาตาร์เองและประชาชนของกลุ่มประเทศอาหรับดังกล่าว พร้อมนี้ เอกอัครราชทูตกาตาร์

ได้มอบรายงานว่าด้วยการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเป็นผลมาจากการปิดล้อมกาตาร์ ซึ่งจัดทำโดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของกาตาร์ โดยมีประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ที่สำคัญ ได้แก่ การละเมิดสิทธิในการอยู่ร่วมกันของครอบครัว (right to family reunification) การละเมิดสิทธิในการศึกษา (right to education) การละเมิดสิทธิในการทำงาน (right to work) รวมทั้งการละเมิดสิทธิอื่น ๆ เช่น สิทธิในการเข้ารับการรักษาพยาบาล เสรีภาพในการแสดงออก และสิทธิในการเดินทาง เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงาน กสม. ได้มีหนังสือไปยังกระทรวงการต่างประเทศเพื่อแจ้งข้อห่วงกังวลด้านสิทธิมนุษยชนของเอกอัครราชทูตกาตาร์ประจำประเทศไทย และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของกาตาร์แล้ว

๕.๔.๓ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเดนมาร์ก

เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐ ผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเดนมาร์กได้เข้าพบ นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อหารือเกี่ยวกับการดำเนินการด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Business and Human Rights) และความก้าวหน้าในกระบวนการจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights - NAP) ตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเดนมาร์กกับ กสม. ซึ่งทั้ง ๒ ฝ่าย เห็นชอบที่จะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ระหว่างกันต่อไป

๕.๔.๔ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของบังกลาเทศ

เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ คณะผู้แทนสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของบังกลาเทศได้เข้าพบผู้แทนสำนักงาน กสม. เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ในการนี้ ผู้แทนสำนักงาน กสม. ได้บรรยายสรุปให้ฝ่ายบังกลาเทศรับทราบอำนาจหน้าที่ของ กสม. ตามรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๖๐ กระบวนการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย กสม. พ.ศ. และผลการดำเนินงานที่สำคัญของ กสม. ในช่วงที่ผ่านมาพร้อมกับตอบข้อซักถามของฝ่ายบังกลาเทศในเรื่องกระบวนการและขั้นตอนในการรับเรื่องร้องเรียน การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และการจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค ตลอดจนแนวทางในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกัน ต่อไป

๕.๔.๕ สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเครือรัฐออสเตรเลีย

เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐ นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้หารือข้อราชการกับ Mr. Tim Soutphommasane กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งกำกับดูแลด้านการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติของออสเตรเลีย ในโอกาสที่มาเยือนประเทศไทย โดยมีประเด็นสำคัญของการหารือ ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของสถาบันสิทธิฯ ของออสเตรเลียที่ครอบคลุมในด้านต่าง ๆ ๗ ด้าน การดำเนินงานของออสเตรเลียในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำกระบวนการไต่สวนระดับชาติ (National Inquiry) ว่าด้วยเรื่องเด็กในสถานที่กัก และสิทธิในการทำงานของผู้สูงอายุ การจัดทำรายงานเรื่องการล่วงละเมิดทางเพศในสถานศึกษา และการทำงานร่วมกับภาคธุรกิจและภาคประชาสังคมในการส่งเสริมและสร้างความตระหนักเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน

ในโอกาสนี้ ผู้แทน กสม. ได้แจ้งให้ฝ่ายออสเตรเลียทราบถึงแผนยุทธศาสตร์ของ กสม. ในช่วงปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ โดยภายใต้แผนการปฏิบัติงานประจำปี ๒๕๖๐ ได้ให้ความสำคัญกับ ๓ ประเด็น คือ (๑) ธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (๒) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะที่ดินและป่าไม้ และ (๓) นักปกป้องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญปี ๒๕๖๐ และผลการจัดสัมมนาวิชาการเพื่อเผยแพร่และขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จที่สำคัญ

ของ กสม. โดยเฉพาะการเชิญนายกรัฐมนตรีของไทยมาเป็นประธานเพื่อกล่าวปาฐกถาพิเศษและเป็นสักขีพยานในการลงนามปฏิญญาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย

๕.๕ ความร่วมมือกับองค์การระหว่างประเทศและองค์กรภาคประชาสังคมระหว่างประเทศ

๕.๕.๑ การพบหารือกับผู้แทนสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR)

เมื่อวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐ Ms. Cynthia Veliko ผู้แทนสำนักงานข้าหลวงใหญ่เพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (OHCHR) ประจำภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เข้าพบประธาน กสม. พร้อมด้วย กสม. และผู้แทนสำนักงาน กสม. ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแนะนำตัวในโอกาสเข้ารับตำแหน่ง รวมทั้งเพื่อหารือเรื่องความร่วมมือในการทำงานระหว่าง กสม. กับ สำนักงาน OHCHR แนวทางในการเตรียมการประเมินสถานะของ กสม. ใน GANHRI และความคืบหน้าของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.

๕.๕.๒ การพบหารือกับผู้เสนอรายงานพิเศษของสหประชาชาติ (UN Special Rapporteur)

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ นายชาติชาย สุธงศาเดช และนางอังคณา นีละไพจิตร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้พบหารือกับ Mr. Michel Forst ผู้เสนอรายงานพิเศษของสหประชาชาติว่าด้วยสถานการณ์ของนักปกป้องสิทธิมนุษยชน (Special Rapporteur on the situation of human rights defenders) ที่สำนักงานสหประชาชาติ กรุงเทพฯ โดยการพบหารือมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการคุ้มครองนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ในการหารือดังกล่าวได้มีการหยิบยกเรื่องบทบาทของ กสม. ที่เกี่ยวกับนักปกป้องสิทธิมนุษยชน โดย กสม. พบว่านักปกป้องสิทธิมนุษยชนทั้งชายและหญิงที่รวมตัวเป็นกลุ่มหรือปัจเจกมักถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อบุคคลดังกล่าวทั้งสิ้น รวมถึงการที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนมักถูกบริษัทเอกชนหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องร้องดำเนินคดี อันเป็นผลจากการที่ประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเพื่อป้องกันการฟ้องคดีเพื่อปิดปาก (Anti Strategic Lawsuits against Public Participation Law) และปัญหาการที่นักปกป้องสิทธิมนุษยชนถูกบังคับให้สูญหายแต่ไม่มีการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายหรือปล่อยให้อยวนวล (Impunity) ทั้งนี้ ผู้เสนอรายงานพิเศษได้เน้นย้ำถึงความมุ่งมั่นที่จะร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับ กสม. เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของกลุ่มนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยต่อไป

๕.๕.๓ การเชิญสมาชิกคณะทำงานของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนเข้าร่วมงานสัมมนาวิชาการ

กสม. ได้เชิญ Mr. Michael Addo ประธานคณะทำงานของสหประชาชาติว่าด้วยธุรกิจกับ สิทธิมนุษยชน (UN Working Group on Business and Human Rights) และ Mr. Dante Pesce สมาชิกคณะทำงานฯ เข้าร่วมการสัมมนาวิชาการเรื่อง “การเผยแพร่และการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ

ในประเทศไทย” ซึ่งเป็นการจัดร่วมกันระหว่าง กสม. กระทรวงยุติธรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน ๓ สถาบัน (กกร.) เครือข่าย Global Compact Network Thailand ผู้แทนไทยใน AICHR และโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ ในการนี้ Mr. Michael Addo ประธานคณะทำงานฯ ได้กล่าวแสดงความชื่นชมกระบวนการเตรียมการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการแห่งชาติด้านธุรกิจและสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยว่าเป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจ เนื่องจาก กสม. ได้เข้ามาเป็นคนกลางในการสนับสนุนให้เกิดกระบวนการในการจัดทำแผนปฏิบัติการฯ ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในขณะที่ Mr. Dante Pesce สมาชิกคณะทำงานกล่าวว่า การที่นายกรัฐมนตรีของไทยได้แสดงเจตจำนงทางการเมือง (political will) ที่จะสนับสนุนให้มีการทำแผนปฏิบัติการฯ ในประเทศไทย และเป็นประจักษ์พยานในการลงนามปฏิญญาร่วมกันระหว่าง กสม. และหน่วยงานของรัฐ รวมทั้งภาคเอกชน เพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทย จะทำให้เห็นแนวทางในการทำงานเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการฯ มีความชัดเจนและสอดคล้องประสานกันได้ดียิ่งขึ้น

๕.๕.๔ การพบหารือกับอดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศเยอรมนี และคณะผู้แทนจากมูลนิธิฟรีดริช เนมันน์

เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐ ประธาน กสม. และกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่เกี่ยวข้องได้ร่วมหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกับ Mr. Markus Loening อดีตกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และคณะผู้แทนจากมูลนิธิฟรีดริช เนมันน์ ในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน บทบาท และหน้าที่ในการดำเนินงานของ กสม. โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องอำนาจหน้าที่ในการต่อสู้คดีของ กสม. ในเรื่องสิทธิมนุษยชน การรับเรื่องร้องเรียนและการแก้ไขปัญหาของ กสม. เกี่ยวกับการแสดงออกและการชุมนุมในช่วงที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำการยึดอำนาจและการทำงานร่วมกับผู้เสียหายจากการถูกละเมิด ความพยายามในการผลักดันให้มีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน และการผลักดันให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนมีการใช้บังคับอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการทำงานร่วมกับฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

๕.๕.๕ การเดินทางไปเข้าร่วมการประชุมระหว่างเครือข่ายของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับกลไกสิทธิมนุษยชนของยุโรป

(๑) กิจกรรมจัดขึ้นโดยสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศฟิลิปปินส์ (Commission on Human Rights of the Philippines : CHRP) กับมูลนิธิ Friedrich Naumann Foundation for Freedom (FNF) ของประเทศเยอรมนี ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายการประสานงานและความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ซึ่งเป็นสมาชิกอาเซียน (ไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และเมียนมา) กับกลไกทางด้านสิทธิมนุษยชนของยุโรป

(๒) ผู้เข้าร่วมในส่วนของกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions หรือ SEANF) ประกอบด้วย ประธานสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของฟิลิปปินส์ในฐานะประธานคนปัจจุบันของ SEANF ประธาน กสม. ของไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของเมียนมาและไทย รวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

(๓) กิจกรรมระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ได้แก่ การเข้าเยี่ยมเพื่อรับฟังคำบรรยายและการประชุมหารือแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในประเด็นเรื่องสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในภูมิภาค และแนวทางความร่วมมือระหว่าง SEANF กับผู้แทนกลไกสิทธิมนุษยชนของยุโรป ซึ่งได้แก่ คณะมนตรีแห่งยุโรป (The Council of Europe) ผู้แทนฝ่ายต่างประเทศ (European External Action Service - EEAS) ฝ่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Development Cooperation) และการค้า (Trade) ของคณะกรรมการยุโรป (European Commission) และรัฐสภายุโรป (European Parliament) ซึ่งนอกจากคณะผู้แทนของ SEANF จะได้รับทราบกลไกและวิธีการดำเนินงานของหน่วยงานเหล่านี้แล้ว ยังได้รับทราบข้อห่วงกังวลของสหภาพยุโรปเกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งสำหรับประเทศไทย ได้แก่ ประเด็นเรื่องสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกและการชุมนุมโดยสงบ สถานการณ์การค้ามนุษย์ การดำเนินคดีผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๑๒ และประเด็นเรื่องแรงงานข้ามชาติ

(๔) นอกจากนี้ ผู้แทน SEANF ยังได้มีโอกาสเข้าพบและประชุมหารือกับ Mr. Stavros Lambrinidis ผู้แทนพิเศษของสหภาพยุโรปด้านสิทธิมนุษยชน (EU Special Representative for Human Rights) เพื่อรับทราบแนวนโยบายของ EU ที่เน้นการดำเนินงานใน ๓ ประเด็นหลักซึ่งเชื่อมโยงและส่งเสริมซึ่งกันและกัน ได้แก่ สิทธิมนุษยชน หลักนิติรัฐ และความเป็นประชาธิปไตย (Human Rights, Rule of Law and Democracy)

ในโอกาสนี้ ผู้แทน กสม. ได้กล่าวถึงสถานการณ์ในประเทศไทยว่า รัฐบาลโดย ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้เน้นการยึดมั่นการดำเนินงานตาม Roadmap เพื่อนำไปสู่การเลือกตั้งทั่วไปภายในปี ๒๕๖๑ ซึ่ง กสม. จะติดตามในเรื่องนี้อย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะการใช้สิทธิของประชาชนที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งได้แก่ สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุมโดยสงบ และสิทธิในการมีส่วนร่วม นอกจากนี้ ผู้แทน กสม. ยังได้กล่าวถึงประเด็นเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ซึ่ง ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญในประเด็นภายใต้ ๓ เสาหลักของหลักการชี้แนะของสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองการเคารพ และการเยียวยา ซึ่งเป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐ ภาคธุรกิจ และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นศาลและมีใช้ศาลตลอดจนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเพื่อผลักดันให้ภาคธุรกิจเคารพสิทธิมนุษยชนและป้องกันประชาชนจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการประกอบธุรกิจ ตลอดจนการเยียวยาจากความเสียหายที่ได้รับผลกระทบ

(๕) ในช่วงการประชุมในประเด็นเรื่องบทบาทของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับประเด็นธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนกับผู้แทนจาก Business and Human Rights Center ผู้แทน กสม. ได้มีโอกาสนำเสนอผลการดำเนินงานของ กสม. ในการจัดการสัมมนาวิชาการเรื่อง การขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ที่ศูนย์การประชุมสหประชาชาติ กรุงเทพฯ โดยเฉพาะการกล่าวถ้อยแถลงของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี ซึ่งได้เน้นแนวคิดในประเด็นเรื่องธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนที่มีความสำคัญสำหรับการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในระยะยาว การสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้การพัฒนาความยั่งยืนได้ แต่ต้องสามารถทำให้ประชาชนอยู่ดีกินดีอย่างเท่าเทียมกัน ดังนั้น การส่งเสริมให้ภาคธุรกิจมีความเคารพในสิทธิมนุษยชนจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้มั่นใจว่าประเทศมีการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการสร้างความเป็นธรรมในสังคม

นอกจากนี้ ทุกประเทศที่เข้าร่วมประชุมยังได้แสดงความชื่นชมความสำเร็จของการจัดงานสัมมนาเมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ของ กสม. ที่ได้รับเกียรติจาก ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีในการกล่าวปาฐกถาพิเศษภายใต้หัวข้อ “หลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติกับการสร้างความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและสังคม” รวมทั้งยังได้มีการลงนามปฏิญญาความร่วมมือเพื่อขับเคลื่อนหลักการชี้แนะฯ ในประเทศไทยระหว่างหน่วยงานของรัฐ กสม. และภาคธุรกิจ ซึ่งเปรียบเสมือนการแสดงความมุ่งมั่นร่วมกันที่จะผลักดันให้มีการนำหลักการชี้แนะดังกล่าวมาปฏิบัติตามให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรมในประเทศไทย

(๖) ในวันสุดท้ายของการประชุม (๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐) เครือข่าย SEANF ได้มีโอกาสหารือกับฝ่ายเลขานุการของเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคยุโรป (European Network of National Human Rights Institutions - ENNHRI) ซึ่งปัจจุบันมีสมาชิกอยู่ถึง ๔๑ ประเทศทั่วทวีปยุโรป การหารือเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ โดยเฉพาะโครงการต่าง ๆ ที่ ENNHRI ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน อาทิ ด้านสิทธิของผู้สูงอายุ เป้าหมายว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SDGs) และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติภายใต้สถานการณ์ความขัดแย้งและภายหลังความขัดแย้ง ซึ่งสามารถถ่ายทอดประสบการณ์และบทเรียนที่ดีที่เป็นประโยชน์ให้กับการทำงานของสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

ในโอกาสนี้ ผู้แทน กสม. ได้แสดงความสนใจในโครงการของ ENNHRI ว่าด้วยสิทธิของผู้สูงอายุ เนื่องจาก กสม. มีโครงการจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายและข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของผู้สูงอายุในประเทศไทย โดยจะขอศึกษาข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์จากการดำเนินโครงการในเรื่องดังกล่าวของ ENNHRI เพื่อนำมาปรับใช้ภายใต้บริบทของประเทศไทย ซึ่งผู้แทน ENNHRI ได้แสดงความยินดีและพร้อมที่จะให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อไป

๕.๕.๖ ความร่วมมือระหว่าง กสม. กับสมาคมป้องกันการทรมาน (Association for the Prevention of Torture - APT)

เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ นายชาติชาย สุทธิกลม กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม. ได้หารือกับนาย Ben Buckland ที่ปรึกษาของ APT และนาง Jeehan Mahmud กรรมการบริหารของ APT และอดีตรองกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมัลดีฟส์ เกี่ยวกับความคืบหน้าของการที่ประเทศไทยจะเข้าเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาต่อต้านการทรมาน (OPCAT) และการจัดตั้งกลไกป้องกันการทรมานระดับชาติตามพิธีสาร (National Preventive Mechanism - NPM) ซึ่งผู้แทน กสม. แจ้งว่า กสม. พร้อมที่จะทำหน้าที่เป็นกลไก NPM หากรัฐบาลเข้าเป็นภาคีพิธีสาร OPCAT ทั้งนี้ ผู้แทน APT เห็นว่าการทำหน้าที่เป็น NPM ถือเป็นเรื่องสำคัญและมีความซับซ้อน โดยมีหลักการสำคัญ คือ การสร้างความไว้วางใจกับหน่วยรับตรวจโดยไม่ให้กระทบต่อบทบาทหน้าที่ของ NPM จึงจะสามารถเข้าถึงสถานที่คุมขังต่าง ๆ และตรวจเยี่ยมแบบไม่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าได้ ในการทำงานจึงต้องมีกระบวนการปรึกษาหารือ มีการติดต่อกันอย่างสม่ำเสมอ และ NPM ต้องสามารถให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงสถานที่คุมขังอย่างสร้างสรรค์ได้

๖. ผลการดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรด้านสิทธิมนุษยชน

๖.๑ การเข้าร่วมอบรมหลักสูตรและการประชุมที่จัดโดยหน่วยงานระหว่างประเทศ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กสม. ได้สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสม. ไปเข้ารับการอบรมในหลักสูตรและการประชุมต่าง ๆ ที่จัดโดยหน่วยงานระหว่างประเทศ ดังนี้

(๑) การอบรมหลักสูตร Blended Learning Course on Monitoring Economic, Social and Cultural Rights (ESCR) ที่เกี่ยวข้องกับ SDGs ระหว่างวันที่ ๒๓-๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ จัดโดย APF มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๓ คน

(๒) การอบรมหลักสูตร South-East Asian NHRIs/CSOs Blended Learning Course on Sexual Orientation, Gender Identity and Sex Characteristics (SOGISC) ระหว่างวันที่ ๑๓-๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ที่กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ จัดโดย APF มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๒ คน

(๓) การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง The Garment Industry and Business and Human Rights-Closing the GAP ระหว่างวันที่ ๓๐-๓๑ มกราคม ๒๕๖๐ ที่ กรุงเทพฯ จัดโดย สถาบัน Raoul Wallenberg Institute ร่วมกับสถาบันสิทธิฯ ของเยอรมนี มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๒ คน

(๔) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง Mainstreaming the Rights-Based Approach for the Sound Management of Chemical Waste in Asian Region ระหว่างวันที่ ๕-๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศฟิลิปปินส์ จัดโดย Swedish Society for Nature Conservation มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๑ คน

(๕) การอบรมหลักสูตรนักปกป้องสิทธิมนุษยชน ระหว่างวันที่ ๒๗-๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ที่มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม จัดโดย OHCHR มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๓ คน

(๖) การอบรมหลักสูตร Business and Human Rights Blended Learning Course ระหว่างวันที่ ๕-๗ มิถุนายน ๒๕๖๐ ที่กรุงเทพฯ จัดโดย APF และสถาบันสิทธิฯ ของเดนมาร์ก มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๑ คน

(๗) การอบรมหลักสูตร Human Rights and Environment/Climate Change in the Framework of Agenda ๒๐๓๐ ระหว่างวันที่ ๑๗-๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ที่กรุงเทพฯ จัดโดยสถาบัน RWI มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๑ คน

(๘) การอบรมหลักสูตร Human Rights and Persons with Disabilities ระหว่างวันที่ ๒๔-๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ที่กรุงเทพมหานคร ประเทศอินโดนีเซีย จัดโดย Asia-Europe Foundation (ASEF) มีเจ้าหน้าที่เข้าร่วม ๑ คน

(๙) การอบรมหลักสูตรพันธกรณีและกลไกด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ระหว่างวันที่ ๒๑-๒๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ ที่มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดนครปฐม จัดโดย OHCHR

๖.๒ การฝึกอบรมและการสัมมนาโดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ สำนักงาน กสม. ได้ดำเนินการจัดการฝึกอบรมตลอดจนจัดการสัมมนาเพื่อส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางด้านสิทธิมนุษยชนทั้งดำเนินการเองรวมถึงการจัดส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอก ดังนี้

๖.๒.๑ การฝึกอบรม

(๑) หลักสูตรภาษาอังกฤษสำหรับการปฏิบัติงานสิทธิมนุษยชนระดับต้น

(๒) หลักสูตร เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานสิทธิมนุษยชน รุ่นที่ ๑

(๓) หลักสูตร กฎหมายปกครอง

(๔) หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ประกอบด้วย หลักสูตรการคิดเชิงวิเคราะห์และสังเคราะห์ หลักสูตรการพัฒนาการปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพ

หลักสูตรการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และหลักสูตรการทำงานเป็นทีม

(๕) หลักสูตร ความรู้เกี่ยวกับการใช้บัตรเครดิตราชการ

ทั้งนี้ ยังได้ดำเนินการจัดส่งบุคลากรไปอบรมกับหน่วยงานภายนอก ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ (ตุลาคม ๒๕๕๙ - กันยายน ๒๕๖๐) สำนักงาน กสม. ได้ดำเนินการจัดส่งบุคลากรของสำนักงาน รวม ๔๕ คน (ข้าราชการ ๔๐ คน, พนักงานราชการ ๕ คน) เพื่ออบรม/สัมมนาร่วมกับหน่วยงานภายนอก จำนวน ๒๗ โครงการ/หลักสูตร

๖.๒.๒ การสัมมนา

(๑) โครงการสัมมนาวิชาการเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนในมิติต่าง ๆ วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของบุคลากรสำนักงาน กสม. ด้านสิทธิมนุษยชนในมิติต่าง ๆ และเพื่อให้มีเวทีในการให้บุคลากรได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญงานสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยจัดการสัมมนา จำนวน ๑๐ ครั้ง ดังนี้

ครั้งที่ ๑ หัวข้อ การจัดการความขัดแย้งด้วยจิตวิทยา วิทยาการโดย ผศ.ดร.ปรัชญา ปิยะมโนธรรม เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๑๒๗ คน

ครั้งที่ ๒ หัวข้อ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ วิทยาการโดย นพ.สมศักดิ์ ชุนห์ศรีเมธี เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๑๒๔ คน

ครั้งที่ ๓ หัวข้อ สิทธิชุมชน วิทยาการโดย ผศ.ดร.กิตติศักดิ์ ปกติ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๑๖๑ คน

ครั้งที่ ๔ หัวข้อ ตัวชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชน วิทยาการโดย ผศ.วิชัย ศรีรัตน์ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๑๔๘ คน

ครั้งที่ ๕ หัวข้อ โรงไฟฟ้าถ่านหินกระบี่ : วิถีชีวิตและสิ่งแวดล้อม วิทยาการโดย นายดิเรก ชื่นตระกูล นายจิตตกานต์ สิทธิเสก รศ.ดร.เรณู เวชรัชต์พิมล นายกิตติชัย เอ่งฉ้วน และนายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๑๓๗ คน

ครั้งที่ ๖ หัวข้อ ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน วิทยาการโดย นายสมชาย หอมลออ เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๑๐๙ คน

ครั้งที่ ๗ หัวข้อ การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างเครือข่ายการทำงาน วิทยาการโดย รศ.เย็น ภู่วรรณ เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๑๓๓ คน

ครั้งที่ ๘ หัวข้อ การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการติดตามการดำเนินงานด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร Blended Learning Course on Monitoring Economic, Social and Cultural Rights (ESCR) ที่เกี่ยวข้องกับ SDGs วิทยาการโดย นายภูวดล วีระเวฬุสย นางสาวณิชาภัทร สิทธิดำรงค นางสาวศิริวรรณ ขุนทอง และนางสาวสุลลภกษา สุธรรมะ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๘๐ คน

ครั้งที่ ๙ หัวข้อ ถอดรหัส Thailand ๔.๐ : จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ สู่การพัฒนาองค์กร วิทยาการโดย ศ.ดร.ก้องกิติ พุสวัสดี เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๙๗ คน

ครั้งที่ ๑๐ หัวข้อ เพราะโลกใบนี้ไม่ได้มีเพียงหญิงและชาย : สิทธิความหลากหลายทางเพศในสังคมไทย วิทยาการโดย คุณเจษฎา แต่สมบัติ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๗๖ คน

(๒) โครงการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาองค์กร

วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อให้รับทราบนโยบายและทิศทางการขับเคลื่อนการดำเนินงาน มีแนวทางการขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕ และสรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมาและมีแนวทางการดำเนินงานตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และ (ร่าง) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๒ - ๒๔ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมเดอะรีเจนท์ ซะอำ บีช รีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี มีผู้เข้าร่วม ๑๓๐ คน

(๓) โครงการบริหารจัดการความรู้ในองค์กร (Knowledge Management)

วัตถุประสงค์ของโครงการ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการจัดการความรู้ (Knowledge Management) และการกำหนดองค์ความรู้ที่สำคัญขององค์กร (Key Organization Knowledge) ให้แก่บุคลากรขององค์กร ให้สามารถกำหนดองค์ความรู้ที่สำคัญขององค์กรและบริหารจัดการความรู้ในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับบริบทองค์กร โดยดำเนินการเมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๑ กันยายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีผู้ผ่านการเข้าร่วมโครงการ ๓๖ คน

๗. ผลการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ด้านสิทธิมนุษยชน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ดำเนินการตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และโครงการอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการให้บริการสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ทั้งระบบ กลไก และบุคลากร ดังนี้

๗.๑ การพัฒนาระบบ/กลไก/บุคลากร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๗.๑.๑ การพัฒนาศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมีการพัฒนาความรู้และแหล่งข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชน และการพัฒนาเว็บไซต์ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน

๗.๑.๒ การพัฒนาระบบการติดตามและประเมินสถานการณ์ โดยการพัฒนาศักยภาพบุคคลในการติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และพัฒนากลไกในการติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนในประเทศ รวมถึงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อการติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนภายในประเทศ

๗.๑.๓ การพัฒนา/ปรับปรุงระบบสารสนเทศเชิงยุทธศาสตร์ (Business Intelligent)

๗.๑.๔ การจัดซื้ออุปกรณ์การบริหารจัดการการให้บริการบนระบบคอมพิวเตอร์ (DNS/DHCP Server Appliance) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๗.๑.๕ การจัดซื้ออุปกรณ์ป้องกันและตรวจจับการบุกรุก (Intrusion Prevention System) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๗.๒ การจัดตั้งหอจดหมายเหตุสิทธิมนุษยชน

๗.๒.๑ การศึกษา/รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำหมวดหมู่และตารางกำหนดอายุการเก็บรักษาเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๗.๒.๒ การจัดทำหมวดหมู่และตารางกำหนดอายุการเก็บเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และการดำเนินงานหอจดหมายเหตุสิทธิมนุษยชน

๗.๓ ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีพิธีเปิด “ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน” อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๐ ภายใต้แนวคิด “สานสร้าง” หรือ “Sync.Space” (Synchronizing Space) สานความรู้ สานเครือข่าย สร้างคน สร้างสิทธิมนุษยชน ห้องสมุดเฉพาะด้านสิทธิมนุษยชนแห่งแรกของประเทศไทย เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมความรู้และข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยเฉพาะการสื่อสารเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย รวมทั้งการนำเสนอผลงานสำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อสาธารณชนอย่างถูกต้องและทั่วถึง ที่เปิดให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย

ให้สามารถมาใช้บริการศึกษาความรู้ สืบค้นข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชนมีผู้เข้าใช้บริการ รวมทั้งสิ้น ๓,๑๔๔ คน จำแนกเป็น บุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ร้อยละ ๕๙ (๑,๘๔๐ คน) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้บริหาร ร้อยละ ๑๖ (๕๑๘ คน) และบุคคลทั่วไป คิดเป็นร้อยละ ๑๖ (๕๐๐ คน) เฉลี่ยมีผู้เข้าใช้บริการ ๑๓ คน/วัน มีการยืมทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน ๘,๑๔๐ รายการ และให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า จำนวน ๙๗๓ ครั้ง

จำนวนผู้ใช้บริการศูนย์สารสนเทศ
๓,๑๔๔ คน

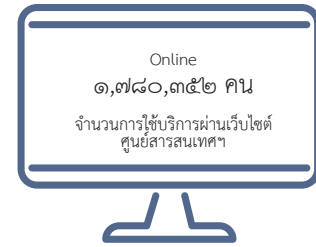

๕๑๘ คน
กสม. และผู้บริหารสำนักงาน กสม.

๑,๘๔๐ คน
เจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม.

๕๐๐ คน
บุคคลทั่วไป

๒๘๖ คน
ผู้เยี่ยมชม

สถิติจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ

ตามประเภททรัพยากรสารสนเทศ ๘,๑๔๐ รายการ

หนังสือ
๔,๔๕๘ คน

วารสารและหนังสือพิมพ์
๑,๒๖๙ คน

สื่ออิเล็กทรอนิกส์
๑,๑๓๐ คน

วิทยานิพนธ์ / รายงานวิจัย
๑,๐๖๗ คน

นวนิยาย
๒๑๖ คน

ตามประเภทผู้ใช้บริการ ๘,๑๔๐ รายการ

๒,๑๐๖ คน
กสม. และผู้บริหารสำนักงาน กสม.

๗๓๔ คน
บุคคลทั่วไป

๕,๑๑๒ คน
เจ้าหน้าที่สำนักงาน กสม.

๑,๘๘๘ คน
หน่วยงานและองค์กรความร่วมมือ
ระหว่างห้องสมุด

บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า
๙๗๓ รายการ

๗๔๙ ครั้ง
คำถามทั่วไป

๑๑๙ ครั้ง
ช่วยการค้นคว้า

๑๐๕ ครั้ง
สืบค้นสารสนเทศ

สถิติจำนวนทรัพยากรสารสนเทศ ๑๒,๕๓๘ รายการ

สิ่งพิมพ์สำนักงาน กสม.
๑,๙๐๔ คน

หนังสือ
๙,๓๒๒ คน

วารสารและหนังสือพิมพ์
๙๑ คน

สื่ออิเล็กทรอนิกส์
๓๘๑ คน

วิทยานิพนธ์ / รายงานวิจัย
๘๔๐ คน

<http://library.nhrc.or.th>
ผู้ใช้บริการ ๑,๗๘๐,๓๕๒ คน
เฉลี่ยมีผู้ใช้ ๔,๘๗๘ คน

ศูนย์สารสนเทศสิทธิมนุษยชน
(www.facebook.com/NHRC.library)
๑,๑๕๒

Staff Training ๒ หลักสูตร
๒๕ คน

๗.๔ การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถบุคลากรด้าน ICT ใน ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ใช้ระบบสารสนเทศ และกลุ่มผู้ปฏิบัติงานด้าน ICT โดยมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

๗.๔.๑ การอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถและความชำนาญในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยเป็นแนวทางเดียวกัน สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันได้ อันเป็นการเพิ่มศักยภาพของระบบงานและองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

(๑) การอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการวาดภาพสวยและสร้างสรรค์งานด้านศิลปะ (Info Graphic) ด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop

(๒) การอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรการวาดภาพสวยและสร้างสรรค์งานด้านศิลปะ (Info Graphic) ด้วยโปรแกรม Adobe Illustrator

๗.๔.๒ การอบรมผู้รับผิดชอบดูแลระบบต่าง ๆ โปรแกรมปฏิบัติงานฐานข้อมูล เว็บไซต์ต่าง ๆ ให้มีความรู้เท่าทันกับหน่วยงานเอกชน ที่เข้ามาพัฒนาระบบงานให้กับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยได้จัดอบรมและส่งเจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ดังนี้

(๑) หลักสูตรการฝึกอบรมระบบสำรองข้อมูลอัตโนมัติสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๒) หลักสูตรการบริหารจัดการอุปกรณ์การกระจายสัญญาณหลัก (core switch)

(๓) หลักสูตรการบริหารจัดการอุปกรณ์จัดเก็บข้อมูล (storage management)

บทที่ ๓

รายงานงบการเงิน

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๐

บทที่ ๓

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 งบแสดงฐานะการเงิน
 ณ วันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2560	2559
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	5	68,818,935.67	82,570,646.56
ลูกหนี้ระยะสั้น	6	354,731.00	40,000.00
วัสดุคงเหลือ	7	2,415,008.33	2,220,397.46
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	8	52,013.66	123,907.77
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		71,640,688.66	84,954,951.79
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์	9	26,288,850.51	26,379,346.91
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	10	3,985,877.68	4,887,549.99
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		30,274,728.19	31,266,896.90
รวมสินทรัพย์		101,915,416.85	116,221,848.69

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2560	2559
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้ระยะสั้น	11	9,762,959.78	4,755,949.18
รายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า	12	55,073,999.47	74,726,619.43
เงินรับฝากระยะสั้น	13	2,269,000.72	1,179,980.76
หนี้สินหมุนเวียนอื่น		645,399.36	597,683.96
รวมหนี้สินหมุนเวียน		67,751,359.33	81,260,233.33
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินอุดหนุนราชการรับจากคลังระยะยาว		1,000,000.00	1,000,000.00
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	14	1,626,535.46	1,074,913.80
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		2,626,535.46	2,074,913.80
รวมหนี้สิน		70,377,894.79	83,335,147.13
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		31,537,522.06	32,886,701.56
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
ทุน		35,560,825.84	35,560,825.84
รายได้สูง/ (ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	16	(4,023,303.78)	(2,674,124.28)
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		31,537,522.06	32,886,701.56

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

(นางสาวสุวิภา เลอเลิศศักดิ์)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานคลัง

(นางภิรมย์ ศรีประเสริฐ)
เลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

		(หน่วย : บาท)	
	หมายเหตุ	2560	2559
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	17	258,822,432.61	234,546,791.78
รายได้อื่น	18	1,574,158.34	473,470.00
รวมรายได้		260,396,590.95	235,020,261.78
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	19	132,963,494.47	121,255,739.45
ค่าบำเหน็จบำนาญ	20	15,062,281.46	13,705,360.79
ค่าตอบแทน	21	4,923,700.00	5,559,100.00
ค่าใช้สอย	22	73,843,105.91	68,569,394.03
ค่าวัสดุ	23	10,431,018.57	9,196,146.86
ค่าสาธารณูปโภค	24	11,461,036.06	11,945,245.80
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	25	12,947,098.25	14,669,803.38
รวมค่าใช้จ่าย		261,631,734.72	244,900,790.31
รายได้สูง/(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		(1,235,143.77)	(9,880,528.53)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	ทุน	องค์ประกอบอื่น		รวม
			รายได้สูง/(ต่ำ) กว่า	ของสินทรัพย์ สุทธิ/ ส่วนทุน	
			ค่าใช้จ่ายสะสม	ส่วนทุน	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2558 - ตามที่รายงานไว้เดิม		35,560,825.84	7,191,264.85	-	42,752,090.69
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน			15,139.40		15,139.40
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี			-		-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2558 - หลังการปรับปรุง		35,560,825.84	7,206,404.25	-	42,767,230.09
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2559					-
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด		-			-
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด			(9,880,528.53)		(9,880,528.53)
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน					-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559		35,560,825.84	(2,674,124.28)	-	32,886,701.56

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

	หมายเหตุ	ทุน	รายได้สูง/(ต่ำ) กว่า	องค์ประกอบอื่น ของสินทรัพย์ สุทธิ/ ส่วนทุน	รวม สินทรัพย์สุทธิ/ ส่วนทุน	(หน่วย : บาท)
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 - ตามที่รายงานไว้เดิม		35,560,825.84	(2,674,124.28)	-	32,886,701.56	
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน			(114,035.73)		(114,035.73)	
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี			-		-	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2559 - หลังการปรับปรุง		35,560,825.84	(2,788,160.01)	-	32,772,665.83	
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2560					-	
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด		-			-	
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด			(1,235,143.77)		(1,235,143.77)	
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน					-	
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2560		35,560,825.84	(4,023,303.78)	-	31,537,522.06	

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินนี้

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หมายเหตุประกอบงบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นส่วนราชการที่เป็นหน่วยงานอิสระ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 17 เป็นส่วนราชการ สังกัดรัฐสภา ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบปฏิบัติราชการฝ่ายรัฐสภา โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการทั่วไปของคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติและให้อำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ
2. รับคำร้องเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการและ ดำเนินการสืบสวน หรือตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องที่มีการยื่นคำร้องตามที่คณะกรรมการมอบหมาย
3. ศึกษาและสนับสนุนให้มีการศึกษาและเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
4. ประสานงานกับหน่วยราชการ องค์กรเอกชน หรือองค์กรอื่นในด้านสิทธิมนุษยชน ในการดำเนินการเพื่อคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
5. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่ ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคาร B) ชั้น 7 เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบรายจ่ายอื่น จำนวนเงิน 216,455,900.00 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 214,219,300.00 บาท) โดยแยกเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 125,578,200.00 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 89,988,600.00 บาท และค่าครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง จำนวน 889,100.00 บาท เพื่อใช้จ่ายในแผนงานพื้นฐานด้าน การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารภาครัฐ สำหรับผลผลิตที่ 1 การส่งเสริมสิทธิมนุษยชน และ ผลผลิตที่ 2 การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน แผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานแผนบูรณาการขับเคลื่อน การแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ แผนงานแผนบูรณาการการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและ การค้ามนุษย์ และแผนงานแผนบูรณาการการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำงบการเงิน

งบการเงินนี้จัดทำขึ้นตามมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลัง ประกาศใช้ ซึ่งรวมถึงหลักการและนโยบายบัญชีสำหรับหน่วยงานภาครัฐ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ และนโยบายการบัญชีภาครัฐ และแสดงรายการในงบการเงินตามแนวปฏิบัติทางการบัญชี ตามหนังสือ กรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557 เรื่อง แนวปฏิบัติทางบัญชีประกอบ มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่อง การนำเสนองบการเงิน

รอบระยะเวลาบัญชีเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป
หน่วยงานที่เสนอรายงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

หมายเหตุ 3 มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ และมาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่ปรับปรุงใหม่

ตามหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0423.2/ว 237 ลงวันที่ 8 กันยายน 2557 เรื่อง แนวปฏิบัติทางบัญชีประกอบมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 1 เรื่องการนำเสนองบการเงิน ให้ถือปฏิบัติกับงบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2556 เป็นต้นไป ยกเว้นการนำเสนอรูปแบบงบการเงินเปรียบเทียบให้เริ่มใช้ในการนำเสนองบการเงินสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2557 เป็นต้นไป

ในระหว่างปีปัจจุบัน กระทรวงการคลังได้ประกาศใช้มาตรฐาน และนโยบายการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ ดังนี้

มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่มีผลบังคับใช้สำหรับรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบันที่เริ่มในหรือหลังวันที่ 1 ตุลาคม 2559

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 5 เรื่อง ต้นทุนการกู้ยืมเงิน
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 16 เรื่อง อสังหาริมทรัพย์เพื่อการลงทุน

ฝ่ายบริหารเชื่อว่ามาตรฐานการบัญชีภาครัฐฉบับใหม่ข้างต้นไม่มีผลกระทบอย่างเป็นสาระสำคัญต่องบการเงินในงวดปัจจุบัน

มาตรฐานและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่จะมีผลบังคับใช้ในงวดอนาคต

- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 17 เรื่อง ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2560
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 12 เรื่อง สินค้าคงเหลือ วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2561
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 14 เรื่อง เหตุการณ์ภายหลังวันที่ในรายงานวันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2561
- มาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 31 เรื่อง สินทรัพย์ไม่มีตัวตน วันที่มีผลบังคับใช้ 1 ตุลาคม 2561

หมายเหตุ 4 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

- เงินทดรองราชการ เป็นเงินที่สำนักงานฯ ได้รับจากรัฐบาลเพื่อทดรองจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อยในการดำเนินงานของสำนักงานฯ ตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ และต้องคืนให้รัฐบาลเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้เงิน แสดงไว้เป็นเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดซึ่งมียอดตรงกันข้ามกับรายการเงินทดรองราชการรับจากคลังภายใต้หัวข้อหนี้สินไม่หมุนเวียน

- รายการเทียบเท่าเงินสด ได้แก่ เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องซึ่งมีระยะเวลาครบกำหนดที่จะเปลี่ยนให้เป็นเงินสดได้ภายใน 3 เดือน เช่น เงินฝากประจำ บัตรเงินฝาก และตั๋วเงินที่มีวันถึงกำหนดภายใน 3 เดือน แสดงไว้เป็นรายการเทียบเท่าเงินสด

4.2 ลูกหนี้ระยะสั้น

- ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ คือ จำนวนเงินในงบประมาณที่สำนักงานฯ จ่ายให้ข้าราชการ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ช่วยกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ อนุกรรมการพนักงานราชการ ยืมเพื่อนำไปทดรองใช้จ่ายในการดำเนินงานของสำนักงานฯ ซึ่งอยู่ระหว่างรอรับชำระคืนหรือรอการส่งใบสำคัญค่าใช้จ่าย

4.3 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง ของใช้สิ้นเปลืองที่สำนักงานฯ มีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูงและไม่มีความคงทนถาวร แสดงตามราคาทุนโดยวิธีเข้าก่อน - ออกก่อน (FIFO) เมื่อจัดซื้อจะบันทึกเป็นสินทรัพย์พร้อมจัดทำทะเบียนคุมวัสดุ ณ วันสิ้นงวดบัญชีจะตรวจนับจำนวนวัสดุที่คงเหลืออยู่และบันทึกรายการวัสดุที่ใช้ไปเป็นค่าใช้จ่ายในงวดบัญชีนั้น

4.4 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- อาคารและสิ่งปลูกสร้าง รวมทั้งส่วนปรับปรุงอาคาร ทั้งอาคารและสิ่งปลูกสร้างที่สำนักงานฯ มีกรรมสิทธิ์และไม่มีกรรมสิทธิ์ แต่สำนักงานฯ ได้ครอบครองและนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- อุปกรณ์ ได้แก่ ครุภัณฑ์ประเภทต่าง ๆ รับรู้เป็นสินทรัพย์เฉพาะรายการที่มีมูลค่าต่อหน่วยตั้งแต่ 5,000.00 บาทขึ้นไป แสดงมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม

- ค่าเสื่อมราคابันทักเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินคำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานที่กำหนด ดังนี้

ประเภทสินทรัพย์	อายุการใช้งาน (ปี)
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	20
ครุภัณฑ์สำนักงาน	3 - 10
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	5
- เครื่องกำเนิดไฟฟ้า	20
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	4
ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	5
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	10
- ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	

4.5 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แสดงมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม สำนักงานฯ จะรับรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีมูลค่าตั้งแต่ 20,000.00 บาทขึ้นไป เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน และกรณีที่มีการตรวจรับงานเป็นงวดๆ จะบันทึกเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระหว่างการพัฒนา เมื่อพัฒนาเสร็จและมีการตรวจรับงานเรียบร้อยแล้วจึงโอนมาเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนประเภทโปรแกรมคอมพิวเตอร์

- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งาน 4 ปี

4.6 รายได้รอการรับรู้

รายได้รอการรับรู้ เป็นสินทรัพย์ที่สำนักงานฯ ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสินทรัพย์รับบริจาคโดยมีผู้มอบให้หน่วยงานไว้ในการดำเนินงาน รวมทั้งการได้รับเงินสดที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งหน่วยงานยังไม่อาจรับรู้รายได้

รายได้รอการรับรู้จะถูกทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

4.7 รายได้จากงบประมาณ

- รายได้จากเงินงบประมาณ สำนักงานฯ ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณจากรายจ่ายอื่น โดยได้รับเงินเป็นการล่วงหน้าตามแผนการใช้จ่ายเงิน และจะทยอยรับรู้เป็นรายได้จากเงินงบประมาณเมื่อเกิดค่าใช้จ่าย โดยมีเงื่อนไขว่าให้นำไปใช้เพื่อผลิตผลผลิตตามบทบาทภารกิจที่ตกลงกันไว้ หากใช้ไม่หมดจะต้องนำเงินที่เหลือจ่ายส่งคืนคลัง ยกเว้นได้รับการอนุมัติให้เก็บรักษาและขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณจากกรมบัญชีกลาง

สำนักงานฯ แสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินตามจำนวนเงินเท่ากับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น

- รายได้จากงบประมาณงบกลาง ได้รับเงินตามที่วางฎีกาเบิกจ่าย รับรู้เป็นรายได้เงินงบประมาณงบกลางเมื่อได้รับโอนเงิน รวมทั้งการเบิกจ่ายตรงจากกรมบัญชีกลาง

4.8 รายได้แผ่นดิน

รายได้แผ่นดินเป็นรายได้ที่สำนักงานฯ ไม่สามารถนำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานรับรู้เมื่อเกิดรายได้ด้วยยอดสุทธิหลังจากหักส่วนที่จัดสรรเป็นเงินนอกงบประมาณตามที่ได้รับการยกเว้น รายได้แผ่นดินและรายได้แผ่นดินนำส่งคลังไม่ต้องแสดงเป็นรายได้และค่าใช้จ่ายของหน่วยงาน แต่แสดงไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นรายงานแยกต่างหาก

4.9 รายได้อื่น

รายได้อื่น ได้แก่ รายได้จากเงินช่วยเหลือและเงินบริจาค กรณีที่ไม่มีเงื่อนไขหรือข้อจำกัดในการใช้ รับรู้เป็นรายได้ทั้งจำนวนเมื่อได้รับเงิน สำหรับกรณีที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติตามในการใช้จ่ายเงิน หรือกรณีได้รับความช่วยเหลือและบริจาคเป็นสินทรัพย์ที่ให้ประโยชน์แก่หน่วยงานเกินหนึ่งปี จะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้นเกิดขึ้น หรือเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์นั้น

หมายเหตุ 5 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
เงินสดในมือ	21,797.90	2,441.60
เงินตรรองราชการ	1,000,000.00	1,000,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	64,846,638.63	80,441,365.80
เงินฝากคลัง	2,950,499.14	1,126,839.16
รวม เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	68,818,935.67	82,570,646.56

เงินสดในมือ เป็นเงินสดและเช็คธนาคาร นอกจากส่วนที่สำนักงานฯ ถือไว้เพื่อใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานปกติตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานฯ แล้ว ยังรวมถึงส่วนที่สำนักงานฯ ได้รับไว้เพื่อรอ นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดินตามกฎหมาย ซึ่งไม่สามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของสำนักงานฯ ได้

เงินตรรองราชการ เป็นเงินสดที่สำนักงานฯ มีไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อยในสำนักงานฯ ตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินตรรองราชการ พ.ศ. 2547 ซึ่งจะต้องส่งคืนคลังเมื่อหมดความจำเป็นในการใช้จ่าย ยอดคงเหลือสิ้นปีประกอบด้วย เงินสด เงินฝากธนาคาร และใบสำคัญที่เบิกจากเงินตรรองราชการแล้วรอเบิกชดเชย

เงินฝากคลัง เป็นเงินที่สำนักงานฯ ฝากไว้กับกระทรวงการคลังภายใต้ข้อกำหนดตามกฎหมายโดยไม่มีดอกเบี้ย ซึ่งสามารถเบิกถอนได้เมื่อต้องการใช้จ่ายตามรายการที่กำหนดไว้ใน ระเบียบที่ระบุข้อจำกัดในการใช้จ่าย

เงินฝากคลัง จำนวน 2,950,499.14 บาท (ปีงบประมาณ 2559 จำนวน 1,126,839.16 บาท) เป็นเงินนอกงบประมาณที่มีข้อจำกัดในการใช้จ่ายเพื่อจ่ายต่อไปให้บุคคลหรือหน่วยงานอื่นตาม วัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในกฎหมายอันเป็นที่มาของเงินฝากคลั้มนั้น สำนักงานฯ ไม่สามารถนำไปใช้จ่าย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของสำนักงานฯ ตามปกติได้ แต่มีหน้าที่ถือไว้เพื่อจ่ายตามวัตถุประสงค์ ของเงินฝากคลัง ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
เงินฝากคลังอื่นๆ	2,950,499.14	1,126,839.16
รวม เงินฝากคลัง	2,950,499.14	1,126,839.16

หมายเหตุ 6 ลูกหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	354,731.00	40,000.00
รวม ลูกหนี้ระยะสั้น	354,731.00	40,000.00

ลูกหนี้เงินยืม ณ วันสิ้นปี แยกตามอายุหนี้ ดังนี้

ลูกหนี้เงินยืม	(หน่วย : บาท)			รวม
	ยังไม่ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	ถึงกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	เกินกำหนดชำระและการส่งใช้ใบสำคัญ	
2560	354,731.00	-	-	354,731.00
2559	40,000.00	-	-	40,000.00

หมายเหตุ 7 วัสดุคงเหลือ

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
วัสดุคงเหลือ	2,415,008.33	2,220,397.46
หัก ค่าเผื่อการปรับลดมูลค่าวัสดุ	-	-
รวม วัสดุคงเหลือ - สุทธิ	2,415,008.33	2,220,397.46

หมายเหตุ 8 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	18,013.66	89,907.77
เงินมัดจำและเงินประกันการใช้ทรัพย์สิน	34,000.00	34,000.00
รวม สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	52,013.66	123,907.77

หมายเหตุ 9 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	11,698,365.62	10,809,059.37
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	3,031,357.60	2,454,363.12
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า - สุทธิ	8,667,008.02	8,354,696.25
ครุภัณฑ์	114,228,692.41	104,057,486.97
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ครุภัณฑ์	96,606,849.92	86,032,836.31
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	17,621,842.49	18,024,650.66
รวม ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	26,288,850.51	26,379,346.91

หมายเหตุ 10 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	21,226,987.24	19,765,387.24
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม-สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	17,241,109.56	14,877,837.25
รวม สินทรัพย์ไม่มีตัวตน – สุทธิ	3,985,877.68	4,887,549.99

หมายเหตุ 11 เจ้าหนี้ระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
เจ้าหนี้ค่าซื้อสินค้าและบริการ	7,800,559.27	3,017,298.88
เจ้าหนี้รายจ่ายประเภททุน	267,813.02	64,200.00
เจ้าหนี้อื่น	1,115,000.80	1,231,828.96
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	579,586.69	442,621.34
รวม เจ้าหนี้ระยะสั้น	9,762,959.78	4,755,949.18

หมายเหตุ 12 รายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2553	2,720,739.61	5,030,739.61
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2554	1,011,848.59	3,125,749.39
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2555	762,292.31	1,428,211.56
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2556	1,794,367.82	4,983,918.87
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2557	3,469,541.53	7,889,513.60
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2558	10,865,836.06	24,318,576.20
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2559	15,444,384.81	27,949,910.20
เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2560	19,004,988.74	-
รวม รายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า	55,073,999.47	74,726,619.43

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้รับเงินงบประมาณงบรายจ่ายอื่นจากรัฐบาล เพื่อดำเนินงานตามแผนการใช้จ่ายเงิน โดยบันทึกเป็นรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า และรับรู้เป็นรายได้จากเงินงบประมาณตามจำนวนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น และเมื่อสิ้นปีงบประมาณ 2560

สำนักงานฯ ยังมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานตามภารกิจที่ยังไม่แล้วเสร็จ ในส่วนของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2553 - 2559 สำนักงานฯ ได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และได้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายน ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3012 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560 สำหรับเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2560 สำนักงานฯ ได้ขออนุมัติขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3011 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560

หมายเหตุ 13 เงินรับฝากระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
เงินประกันของและเงินประกันสัญญา	1,759,073.14	1,001,395.50
เงินประกันผลงาน	191,501.20	125,443.66
เงินสมทบผู้ประกันตน	53,347.00	50,700.00
เงินค่าไฟฟ้าร้านค้า	1,379.38	1,440.41
เงินค่าโทรศัพท์เคลื่อนที่ (ส่วนเกินสิทธิ)	-	1,001.19
เงินรับฝากค่าสมัครสอบข้าราชการ	263,700.00	-
รวม เงินรับฝากระยะสั้น	2,269,000.72	1,179,980.76

เงินประกันของและเงินประกันสัญญา จำนวน 1,759,073.14 บาท และเงินประกันผลงาน จำนวน 191,501.20 บาท ฝากไว้ในบัญชีเงินฝากคลัง จำนวน 1,777,899.14 บาท และเงินฝากสถาบันการเงิน 172,675.20 บาท

หมายเหตุ 14 หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ครุภัณฑ์	1,186,214.46	634,592.80
เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ	440,321.00	440,321.00
รวม หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	1,626,535.46	1,074,913.80

เป็นรายได้จากการรับรู้จากการรับบริจาคครุภัณฑ์ และรายได้จากเงินช่วยเหลือ จะทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์การคำนวณค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับตลอดอายุของสินทรัพย์ หรือทยอยรับรู้เป็นรายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการนั้น

เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ จำนวน 440,321.00 บาท เป็นเงินสนับสนุนงานด้านสิทธิมนุษยชนจาก APF ประเทศออสเตรเลีย ซึ่งสนับสนุนให้คณะกรรมการด้านสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ดำเนินโครงการต่อเนื่องในระยะที่ 2 เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2551 รับโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารประเภทออมทรัพย์ เลขที่ 030-0-10671-8 จำนวน 853,645.00 บาท โดยมีการเบิกจ่ายในระหว่างปีงบประมาณ 2551 ถึง ปีงบประมาณ 2552 ณ วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552 มีเงินคงเหลือ 449,481.29 บาท หน่วยงานได้ปิดบัญชีเงินฝากเลขที่ 030-0-10671-8 โดยโอนฝากเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประเภทออมทรัพย์ เลขที่ 955-0-00349-3 โดยมีการถอนในปี 2552 จำนวน 1 ครั้ง ในวันที่ 23 เมษายน 2552 มีเงินคงเหลือจำนวน 440,321.00 บาท จนถึงปัจจุบัน (เพียงวันที่ 30 กันยายน 2560) อยู่ระหว่างดำเนินการตรวจสอบ เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับเงินที่เหลือต่อไป

หมายเหตุ 15 ภาระผูกพัน

ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่นๆ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2560 และ 2559 สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ไม่เกิน 1 ปี	11,430,011.00	17,166,203.80
รวม	11,430,011.00	17,166,203.80

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีภาระผูกพันตามสัญญาหรือใบสั่งจ้างซึ่งอยู่ในแผนการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการอนุมัติจากกรมบัญชีกลางให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณปี 2553 – 2559 และอยู่ระหว่างขออนุมัติจากกรมบัญชีกลางให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณปี 2560 ไว้ใช้จ่ายต่อไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้รับจัดสรรเงินงบประมาณ โดยจำแนกตามปีงบประมาณที่ได้รับ ดังนี้

ปีงบประมาณ			สัญญา/ใบสั่งจ้าง	(หน่วย : บาท)
	2560	2559	2560	2559
2553	1	1	381,286.00	2,691,286.00
2554	1	1	299,600.00	2,097,370.80
2555	-	-	-	-
2556	-	2	-	917,109.00
2557	1	3	138,000.00	2,219,891.00
2558	4	3	4,577,100.00	834,000.00
2559	5	9	3,824,225.00	8,406,547.00
2560	2	-	2,209,800.00	-
รวม	14	19	11,430,011.00	17,166,203.80

หมายเหตุ 16 รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม

	2560	(หน่วย : บาท) 2559
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมต้นงวด	(2,674,124.28)	7,191,264.85
บวก ปรับปรุงรายได้สูง/(ต่ำ)กว่าค่าใช้จ่ายสะสม	(114,035.73)	15,139.40
	(2,788,160.01)	7,206,404.25
หัก รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมสุทธิงวดนี้	(1,235,143.77)	(9,880,528.53)
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสมปลายงวด	(4,023,303.78)	(2,674,124.28)

หมายเหตุ 17 รายได้จากงบประมาณ

	2560	(หน่วย : บาท) 2559
รายได้จากงบรายจ่ายอื่น :		
- ค่าใช้จ่ายบุคลากร	122,864,142.86	114,343,883.12
- ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	100,794,826.42	96,293,613.41
- ค่าครุภัณฑ์	11,316,081.26	4,194,238.13
รวม รายได้จากงบรายจ่ายอื่น	234,975,050.54	214,831,734.66
รายได้จากงบกลาง	23,847,382.07	19,715,057.12
รวม รายได้จากงบประมาณ	258,822,432.61	234,546,791.78

หมายเหตุ 18 รายได้อื่น

	2560	(หน่วย : บาท) 2559
รายได้จากการรับบริจาค	665,258.34	473,470.00
รายได้จากการรับสมัครสอบ	908,900.00	-
รวม รายได้อื่น	1,574,158.34	473,470.00

หมายเหตุ 19 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

	2560	(หน่วย : บาท) 2559
เงินเดือน	60,416,965.91	56,532,595.23
ค่าล่วงเวลา	320,600.00	455,260.00
เงินประจำตำแหน่ง	7,698,520.32	7,582,118.51
ค่าตอบแทน	53,911,932.80	48,639,248.70
ค่าจ้างลูกจ้างตามสัญญาจ้าง	836,723.83	995,328.68
ค่ารักษาพยาบาล	6,371,437.59	3,825,349.19

หมายเหตุ 19 ค่าใช้จ่ายบุคลากร (ต่อ)

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
เงินช่วยการศึกษาบุตร	229,218.50	190,605.25
เงินชดเชย กบข.	873,777.81	797,496.74
เงินสมทบ กบข.	1,310,666.71	1,196,245.15
เงินสมทบกองทุนประกันสังคม	631,351.00	594,592.00
ค่าเช่าบ้าน	362,300.00	446,900.00
รวม ค่าใช้จ่ายบุคลากร	<u>132,963,494.47</u>	<u>121,255,739.45</u>

หมายเหตุ 20 ค่าบำเหน็จบำนาญ

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
บำนาญ	11,256,141.59	10,144,536.94
เงินช่วยค่าครองชีพ	518,880.00	518,880.00
บำเหน็จดำรงชีพ	1,032,532.00	800,000.00
ค่ารักษาพยาบาล	2,220,327.87	2,166,243.85
เงินช่วยการศึกษาบุตร	34,400.00	75,700.00
รวม ค่าบำเหน็จบำนาญ	<u>15,062,281.46</u>	<u>13,705,360.79</u>

หมายเหตุ 21 ค่าตอบแทน

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ค่าตอบแทนตามตำแหน่ง	4,657,200.00	5,153,200.00
ค่าตอบแทนอื่น	266,500.00	405,900.00
รวม ค่าตอบแทน	<u>4,923,700.00</u>	<u>5,559,100.00</u>

หมายเหตุ 22 ค่าใช้สอย

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	18,720,958.15	17,651,942.77
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	13,721,505.46	13,123,515.35
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1,113,002.33	1,681,883.91
ค่าจ้างเหมาบริการ	20,021,254.57	16,658,375.20
ค่าธรรมเนียม	11,200.00	140,500.16
ค่าจ้างที่ปรึกษา	7,828,477.80	9,207,189.50
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	2,320,116.00	2,591,292.00
ค่าเช่าทรัพย์สิน	1,942,694.56	251,680.00
ค่าโฆษณาและประชาสัมพันธ์	2,373,290.00	3,779,644.00
ค่าใช้สอยอื่น	5,790,607.04	3,483,371.14
รวม ค่าใช้สอย	<u>73,843,105.91</u>	<u>68,569,394.03</u>

หมายเหตุ 23 ค่าวัสดุ

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ค่าวัสดุ	10,121,033.58	8,899,627.85
ค่าครุภัณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์	309,984.99	296,519.01
รวม ค่าวัสดุ	<u>10,431,018.57</u>	<u>9,196,146.86</u>

หมายเหตุ 24 ค่าสาธารณูปโภค

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ค่าไฟฟ้า	7,628,186.30	7,958,529.84
ค่าน้ำประปา	24,267.60	24,267.60
ค่าโทรศัพท์	1,134,616.15	963,899.28
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	1,479,308.01	1,448,672.08
ค่าบริการไปรษณีย์โทรเลขและขนส่ง	1,194,658.00	1,549,877.00
รวม ค่าสาธารณูปโภค	<u>11,461,036.06</u>	<u>11,945,245.80</u>

หมายเหตุ 25 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	584,235.60	482,266.37
ครุภัณฑ์	9,999,590.34	11,284,817.06
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	2,363,272.31	2,902,719.95
รวม ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	<u>12,947,098.25</u>	<u>14,669,803.38</u>

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีปัจจุบันและปีก่อน

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ (2560)

หน่วย : บาท

รายการ	งบสุทธิ	การสำรองเงิน	ใบสั่งซื้อ/สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารภาครัฐ					
แผนงานบุคลากรภาครัฐ					
แผนงานแผนบูรณาการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้					
แผนงานแผนบูรณาการการจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์					
แผนงานแผนบูรณาการการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา					
งบรายจ่ายอื่น					
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	125,578,200.00	-	-	125,578,200.00	-
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	89,988,600	-	-	89,988,600	-
เป็นค่าครุภัณฑ์	889,100.00	-	-	889,100.00	-
รวม	216,455,900.00	-	-	216,455,900.00	-

เงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2560 เบิกจากกรมบัญชีกลางตามที่ได้รับอนุมัติทั้งสิ้น 216,455,900.00 บาท ใช้จ่ายจริง จำนวน 197,468,924.92 บาท คงเหลือ จำนวน 18,986,975.08 บาท ซึ่งอยู่ระหว่างการขออนุมัติขยายเวลาเก็บรักษาเงินเพื่อใช้จ่ายในปีงบประมาณ 2561 ต่อกรมบัญชีกลาง ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3011 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560 บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า จำนวน 19,004,988.74 บาท โดยหักออก จำนวน 18,013.66 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีค่าใช้จ่ายล่วงหน้า

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ (2559)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลาเก็บรักษา	โอนเปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาลและหน่วยงานอิสระของรัฐ				
งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	11,363,257.76	(1,843,000.00)	98,270.27	9,421,987.496
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	15,768,156.30	(1,034,500.00)	10,993,528.98	3,740,127.32
เป็นค่าครุภัณฑ์	1,007,467.50	2,877,500.00	1,602,697.50	2,282,270.00
รวม	28,138,881.56	-	12,694,496.75	15,444,384.81

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 1,843,000.00 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 1,034,500.00 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 15,444,384.81 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3012 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ (2558)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลาเก็บรักษา	โอนเปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาลและหน่วยงานอิสระของรัฐ				
แผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร				
แผนงานส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา				
งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	21,996,167.32	(19,502,640.00)	-	2,493,527.32
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	1,758,127.72	12,613,455.16	9,310,909.14	5,060,673.74
เป็นค่าครุภัณฑ์	564,281.16	6,889,184.84	4,141,831.00	3,311,635.00
รวม	24,318,576.20	-	13,452,740.14	10,865,836.06

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 12,613,455.16 บาท ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 6,889,184.84 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 10,865,836.06 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3012 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2557)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	5,254,097.94	(3,652,900.00)	-	1,601,197.94
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	448,515.64	3,652,900.00	2,249,631.07	1,851,784.57
เป็นค่าครุภัณฑ์	2,186,900.02	-	2,170,341.00	16,559.02
รวม	7,889,513.60	-	4,419,972.07	3,469,541.53

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 3,652,900.00 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 3,469,541.53 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณ รับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3012 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2556)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	3,141,291.71	(1,874,900.00)	-	1,266,391.71
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	1,833,518.16	1,739,205.00	3,058,747.05	513,976.11
เป็นค่าครุภัณฑ์	9,109.00	135,695.00	130,804.00	14,000.00
รวม	4,983,918.87	-	3,189,551.05	1,794,367.82

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 1,739,205.00 บาท ค่าใช้จ่ายบุคลากรเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 135,695.00 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 1,794,367.82 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3012 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2555)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	690,360.00	-	-	690,360.00
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	736,741.56	(235,894.25)	498,620.00	2,227.31
เป็นค่าครุภัณฑ์	1,110.00	235,894.25	167,299.25	69,705.00
รวม	1,428,211.56	-	665,919.25	762,292.31

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 235,894.25 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 762,292.31 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม แผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของ แต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3012 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2554)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการจัดการของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	690,360.00	-	-	690,360.00
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	2,435,389.39	(316,530.00)	2,097,370.80	21,488.59
เป็นค่าครุภัณฑ์	-	316,530.00	16,530.00	300,000.00
รวม	3,125,749.39	-	2,113,900.80	1,011,848.59

สำนักงานฯ โอนเปลี่ยนแปลงงบรายจ่ายอื่น ค่าใช้จ่ายดำเนินงานเป็นค่าครุภัณฑ์ จำนวน 316,530.00 บาท สำหรับเงินคงเหลือ จำนวน 1,011,848.59 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่ง ได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตาม แผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของ แต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3012 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่ายปีก่อน (2553)

หน่วย : บาท

รายการ	เงินขยายเวลา เก็บรักษา	โอน เปลี่ยนแปลง	เบิกจ่าย	คงเหลือ
แผนงานสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐสภา ศาล และองค์กรตามรัฐธรรมนูญ งบรายจ่ายอื่น				
เป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร	2,339,453.61	-	-	2,339,453.61
เป็นค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	-	-	-	-
เป็นค่าครุภัณฑ์	2,691,286.00	-	2,310,000.00	381,286.00
รวม	5,030,739.61	-	2,310,000.00	2,720,739.61

สำนักงานฯ คงเหลือเงินงบประมาณ จำนวน 2,720,739.61 บาท บันทึกอยู่ในบัญชีรายได้จากเงินงบประมาณรับล่วงหน้า ซึ่งได้รับอนุมัติให้ขยายเวลาเก็บรักษาเงินงบประมาณคงเหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนงาน ผลผลิต/โครงการ และให้รายงานผลการใช้จ่ายเงินให้กรมบัญชีกลางทราบภายในสิ้นเดือนกันยายนของแต่ละปี ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ สม 0001/3012 ลงวันที่ 12 ตุลาคม 2560

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
รายงานรายได้แผ่นดิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2560

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บ		
รายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี	2,586,354.18	917,284.31
รายได้แผ่นดินที่จัดเก็บสุทธิ	2,586,354.18	917,284.31
รายได้แผ่นดินนำส่งคลัง	2,586,354.18	917,284.31
รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	-	-
ปรับ รายได้แผ่นดินรอนำส่งคลัง	-	-
รายการรายได้แผ่นดินสุทธิ	-	-

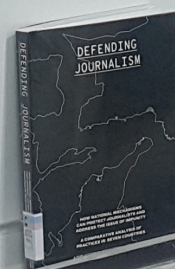
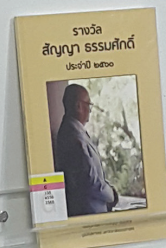
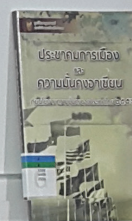
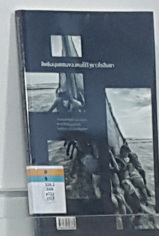
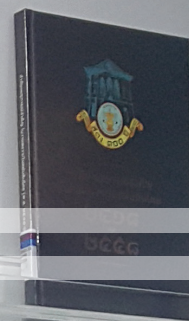
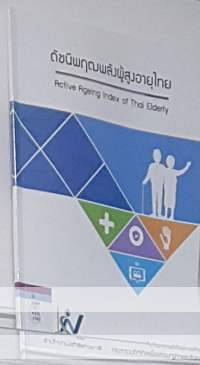
รายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี

	(หน่วย : บาท)	
	2560	2559
รายได้จากการขายสินค้าและบริการ	-	-
รายได้ดอกเบี้ย	480,778.08	659,081.46
รายได้อื่น	2,105,576.10	258,202.85
รวม รายได้แผ่นดิน - นอกจากภาษี	2,586,354.18	917,284.31

NEW
ARRIVALS

หนังสือแนะนำ

ภาคผนวก

การประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านบริหาร ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านบริหาร รวมทั้งสิ้น ๓๗ ครั้ง ตั้งแต่ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๒๕/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๐ และมีเรื่องเสนอที่ประชุม รวมทั้งสิ้น ๓๖๐ เรื่อง

		
การประชุม กสม. (ด้านบริหาร) ครั้งที่	เมื่อวันที่	จำนวนเรื่องที่เข้าสู่ที่ประชุม กสม. (ด้านบริหาร)
๓๔/๒๕๕๙	๔ ตุลาคม ๒๕๕๙	๙
๓๕/๒๕๕๙	๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๙	๕
๓๖/๒๕๕๙	๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙	๕
๓๗/๒๕๕๙	๒๕ ตุลาคม ๒๕๕๙	๙
๓๘/๒๕๕๙	๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๙
๓๙/๒๕๕๙	๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๙
๔๐/๒๕๕๙	๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑๑
๔๑/๒๕๕๙	๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๙	๑๖
๔๒/๒๕๕๙	๗ ธันวาคม ๒๕๕๙	๑๑
๔๓/๒๕๕๙	๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๙	๑๐
๔๔/๒๕๕๙	๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙	๖
๔๕/๒๕๕๙	๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๙	๑๐
๑/๒๕๖๐	๑๐ มกราคม ๒๕๖๐	๑๐
๒/๒๕๖๐	๒๔ มกราคม ๒๕๖๐	๙
๓/๒๕๖๐	๓๑ มกราคม ๒๕๖๐	๑๑
๔/๒๕๖๐	๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	๔
๕/๒๕๖๐	๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	๗
๖/๒๕๖๐	๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐	๔
๗/๒๕๖๐	๗ มีนาคม ๒๕๖๐	๕
๘/๒๕๖๐	๒๑ มีนาคม ๒๕๖๐	๑๕
๙/๒๕๖๐	๔ เมษายน ๒๕๖๐	๒๐
๑๐/๒๕๖๐	๑๑ เมษายน ๒๕๖๐	๙
๑๑/๒๕๖๐	๑๘ เมษายน ๒๕๖๐	๘
๑๒/๒๕๖๐	๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐	๑๑
๑๓/๒๕๖๐	๙ พฤษภาคม ๒๕๖๐	๘

		
การประชุม กสม. (ด้านบริหาร) ครั้งที่	เมื่อวันที่	จำนวนเรื่องที่เข้าสู่ที่ประชุม กสม. (ด้านบริหาร)
๑๔/๒๕๖๐	๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐	๗
๑๕/๒๕๖๐	๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐	๗
๑๖/๒๕๖๐	๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๐	๑๘
๑๗/๒๕๖๐	๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๐	๑๑
๑๘/๒๕๖๐	๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๐	๑๒
๑๙/๒๕๖๐	๑ สิงหาคม ๒๕๖๐	๙
๒๐/๒๕๖๐	๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๐	๑๘
๒๑/๒๕๖๐	๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๐	๑๑
๒๒/๒๕๖๐	๕ กันยายน ๒๕๖๐	๗
๒๓/๒๕๖๐	๑๒ กันยายน ๒๕๖๐	๑๑
๒๔/๒๕๖๐	๑๙ กันยายน ๒๕๖๐	๙
๒๕/๒๕๖๐	๒๖ กันยายน ๒๕๖๐	๙
รวม	๓๖๐ เรื่อง	

เรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านบริหาร ที่สำคัญ

ในรอบปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีเรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านบริหาร ที่สำคัญ สรุปดังต่อไปนี้

- (๑) รายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชน และรายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ปี ๒๕๕๘ และ ๒๕๕๙
- (๒) รายงานคู่ขนานการปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW)
- (๓) การจัดตั้งศูนย์ศึกษาและประสานงานด้านสิทธิมนุษยชน
- (๔) จัดเวที คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) พบประชาชน
- (๕) การเปิดศูนย์ไกล่เกลี่ยประจำสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- (๖) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กับการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องสิทธิมนุษยชน อาทิ
 - ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต่อร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. เกี่ยวกับความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖๗ วรรคห้า

- การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.

- การจัดทำร่างระเบียบหรือประกาศตามร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ.

(๗) การพิจารณาระเบียบ ข้อบังคับ กฎ หรือหลักการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิมนุษยชน เพื่อชี้แจงเสนอความเห็น ข้อเสนอแนะหรือการจัดทำแนวทางเพื่อรองรับในด้านต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านสิทธิมนุษยชน ดังนี้

- ร่างกฎหมายและการปฏิรูปมาตรการตามมาตรฐานใหม่การป้องกันและปราบปรามทุจริตในยุคปฏิรูปประเทศ

- การประชุม เรื่อง “การติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากการลงทุนข้ามพรมแดนของไทย อันเกี่ยวเนื่องจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ติดตามการดำเนินการตามข้อเสนอแนะที่สำนักงาน กสม. ได้แจ้งรายละเอียดข้อเสนอในเรื่องการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากการลงทุนข้ามพรมแดนของไทย ซึ่งได้มีมติคณะรัฐมนตรีให้มีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวตามข้อเสนอแนะของ กสม.

- ความเห็นเบื้องต้นต่อร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

- ความเห็นเบื้องต้นต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

- ความคุ้มกันจากการถูกดำเนินคดีทางกฎหมาย ในกรณีการทำหน้าที่โดยสุจริตและเป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ (Functional Immunity and Independence) ในการปฏิบัติหน้าที่ของ กสม.

- บันทึกความเห็นเบื้องต้นต่อพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

- ร่างมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ.

- บันทึกความเห็นเบื้องต้นต่อร่างพระราชบัญญัติการบริหารการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด พ.ศ.

- กระบวนการทำงานของโครงการพัฒนาระบบและกระบวนการติดตามเฝ้าระวังกฎหมายและร่างกฎหมายที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน เนื่องจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งทำให้มีผลกระทบต่อกฎหมาย ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ ต่าง ๆ ที่เคยกำหนดไว้ก่อนหน้านี้ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกฎหมาย ข้อบังคับ กฎ ระเบียบ ต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบต้องมีการปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขดังกล่าวอาจไม่ครอบคลุมในเรื่องสิทธิมนุษยชน สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงได้เสนอให้มีกระบวนการทำงานของโครงการพัฒนาระบบและกระบวนการติดตามเฝ้าระวังกฎหมายและร่างกฎหมายที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชน

(๘) การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้านบริหารได้เห็นชอบให้จัดทำแนวปฏิบัติในการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่าง กสม. หรือ สำนักงาน กสม. กับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันในการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ

(๙) รายงานและสรุปผลการดำเนินการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิมนุษยชน รวมทั้งสิ้น ๓๕ เรื่อง ดังนี้

๑) รายงานผลการดำเนินงานและการจัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของ ANNI (Asian NGO Network on National Human Rights Institutions - ANNI) ประจำปี ๒๕๕๙

๒) รายงานผลการพิจารณาเพื่อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย เรื่องร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

- ๓) รายงานผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการพิจารณาการรับรององค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน
- ๔) รายงานผลการร่วมประชุมเพื่อชี้แจงนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้
- ๕) รายงานผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติ พ.ศ. ของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

- ๖) รายงานผลการปฏิบัติงานของผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๗) สรุปผลการดำเนินโครงการเสวนา เรื่อง “โทษประหารชีวิต... ลดการกระทำผิดหรือ ควรคิดใหม่”

๘) สรุปผลการประชุมสัมมนาว่าด้วยการส่งเสริมความรับผิดชอบทางสังคมและสิทธิมนุษยชนในอาเซียน

๙) สรุปผลการดำเนินการจัดงานสัมมนาวิชาการ เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับสัญชาติและสิทธิในความเป็นพลเมืองของชาวไทย

๑๐) สรุปผลการเสวนารับฟังความคิดเห็น เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

๑๑) รายงานสรุปผลการสัมมนาเชิงปฏิบัติการระดับภูมิภาค เรื่อง “ธุรกิจและสิทธิมนุษยชน : ก้าวไปข้างหน้าด้วยแผนปฏิบัติการแห่งชาติในภูมิภาคอาเซียน”

๑๒) สรุปผลการพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕

๑๓) สรุปผลประชุมการจัดทำร่างแผนส่งเสริมสิทธิมนุษยชนตามแผนยุทธศาสตร์คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ โดยคณะอนุกรรมการด้านส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน ระหว่างวันที่ ๓๐ มิถุนายน – ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๐

๑๔) สรุปผลการประชุมระหว่างประเทศ “๑ ทศวรรษของคณะมนตรีสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ : ความแตกต่างที่เกิดขึ้น และสิ่งที่ควรสร้างต่อไปในอนาคต (10 Years Human Rights Council : What difference has it made? What difference should it make in the future?)” ณ กรุงเบอร์ลิน (สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี) ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ จัดโดยสถาบันเพื่อสิทธิมนุษยชนสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (German Institute for Human Rights: DIMR) ฟอรัมสิทธิมนุษยชนของเยอรมนี (German Forum Human Rights) และมูลนิธิฟรีดริชเอแบร์ต (Friedrich-Ebert-Stiftung: FES)

๑๕) สรุปผลการประชุมประจำปีของกรอบความร่วมมือระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South East Asia National Human Rights Institutions Forum - SEANF) ครั้งที่ ๑๓ ณ กรุงเนปีตอ ประเทศเมียนมา ระหว่างวันที่ ๒๗ - ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙

๑๖) สรุปผลการประชุมโต๊ะกลมขององค์กร/กลไก และสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในอาเซียนเพื่อกำหนด “วาระสิทธิเด็กแห่งอาเซียนที่ครบถ้วน” ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ มหาคติ ซิตี สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ จัดโดย Ateneo Human Right Center (AHRC) ร่วมกับองค์กร SAVE the Children และได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก Swedish International Development Agency (SIDA)

๑๗) รายงานผลการประชุมเรื่องเสรีภาพทางเศรษฐกิจกับธุรกิจและสิทธิมนุษยชน ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์ จัดโดยมูลนิธิฟรีดริช เนมันน์ เพื่อเสรีภาพ (Friedrich Naumann Foundation for Freedom - FNF) ผู้ก่อตั้ง EFN Asia ร่วมกับคณะผู้แทนสหภาพยุโรปประจำฟิลิปปินส์ สมาคมเศรษฐกิจฟิลิปปินส์ ศูนย์สิทธิมนุษยชน Ateneo และสถานทูตสหภาพยุโรปประเทศฟิลิปปินส์

๑๘) สรุปการเข้าเยี่ยมและสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านสิทธิเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ตามคำเชิญของศูนย์แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม ประจำ county กู๋เถียน มณฑลฟุเจี้ยน สาธารณรัฐประชาชนจีน

๑๙) สรุปผลการหารือระหว่าง กสม. กับกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติของมาเลเซียเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ห้องประชุม ๗๐๑ ชั้น ๗ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒๐) สรุปผลหารือระหว่าง กสม. กับผู้แทนสมาคมป้องกันการทรมาน (APT) เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ – ๑๐.๐๐ น. ณ ห้องทำงานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นายชาติชาย สุธงศาธรรมิกราช) สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒๑) สรุปผลการประชุมประจำปีของ APF ครั้งที่ ๒๑ ณ กรุงเทพมหานคร จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๖ – ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรม Westin Grande Sukhumvit กรุงเทพมหานคร

๒๒) ผลการหารือข้อราชการระหว่างประธาน กสม. กับ เอกอัครราชทูตแคนาดา ประจำประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ นาง Donica Pottie เอกอัครราชทูตแคนาดาประจำประเทศไทย ได้เข้าเยี่ยมเพื่อหารือข้อราชการกับประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ณ ห้องประชุม ประธาน กสม.

๒๓) สรุปผลการประชุม UN Forum ว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๕ ประจำปี ๒๕๕๙ (UN Forum on Business and Human Rights ประจำปี 2016) ระหว่างวันที่ ๑๔ – ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

๒๔) สรุปผลการประชุมคณะกรรมการพิจารณาศึกษาการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลทุกคนจากการบังคับให้หายสาบสูญ และร่างพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทรมานและการกระทำให้นิรโทษกรรม พ.ศ. สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

๒๕) สรุปผลการเข้าร่วมประชุมเพื่อเตรียมจัดงานรณรงค์ IDAHOT 2017 เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ ณ สำนักงานธนาคารโลก

๒๖) สรุปการเข้าร่วมเสวนาวิชาการระดับชาติว่าด้วยแนวทางยับยั้งและป้องกันอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ : พิจารณาบทเรียน R2P ในบริบทของสังคมไทย (National Dialogue on Atrocities Prevention : Locating R2P in the Thai Context) เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ โรงแรมอนันตรา สยาม

๒๗) สรุปผลการรายงานผลการดำเนินงานของประเทศไทยตามพันธกรณีภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (ICCPR) ระหว่างวันที่ ๑๓ – ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

๒๘) รายงานสรุปผลการประชุมสัมมนาของ AICHR ว่าด้วยการแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ (AICHR Judicial Colloquium on the Sharing of Good Practices regarding International Human Rights Law) จัดโดยผู้แทน AICHR ของ สปป. ลาว ประเทศไทย และประเทศมาเลเซีย เมื่อวันที่ ๑๓ – ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ ประเทศมาเลเซีย

๒๙) สรุปผลการประชุมเวทีสามัญแห่งสหประชาชาติ ในประเด็นชนเผ่าพื้นเมือง (UNPFII) ครั้งที่ ๑๖ ระหว่างวันที่ ๒๓ เมษายน – ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

๓๐) สรุปผลการเข้าร่วมประชุมประจำปีของ GANHRI สมัยที่ ๓๐ ระหว่างวันที่ ๖ - ๙ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ อาคารสำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

๓๑) สรุปผลการประชุมระดับเจ้าหน้าที่ของ SEANF ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ ระหว่างวันที่ ๒๗ – ๒๘ เมษายน ๒๕๖๐ ณ กรุงมะนิลา สาธารณรัฐฟิลิปปินส์

๓๒) สรุปผลการเข้าร่วมประชุมเพื่อพิจารณารายงานประเทศตามอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (CEDAW) ระหว่างวันที่ ๓ - ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๐ ณ สำนักงานสหประชาชาติ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

๓๓) สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคอาเซียนเกี่ยวกับเครื่องมือในการติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ ชนเผ่า และชนพื้นเมือง ณ อินาเฮาส์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ ๑๓ – ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐

๓๔) รายงานสรุปผลการประชุมระดับภูมิภาคของ AICHR เกี่ยวกับสิทธิของคนพิการในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ ๓ จัดโดยผู้แทนประเทศไทยในคณะกรรมการสิทธิระหว่างรัฐบาลอาเซียนว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (AICHR) ระหว่างวันที่ ๑๙ - ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมภูเก็ต แมริออท รีสอร์ทแอนด์สปา เมอร์ลินบีช จังหวัดภูเก็ต

๓๕) รายงานสรุปผลการสัมมนาวิชาการระดับชาติ เรื่อง “การเผยแพร่และการขับเคลื่อนหลักการชี้แนะว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติในประเทศไทย” เมื่อวันพุธที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

(๑๐) การรับทราบการเข้าร่วมการเข้าร่วมประชุม สัมมนาต่าง ๆ ได้แก่

๑) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับ “การคุ้มครองชนกลุ่มน้อย และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง (Protection of Minorities and Conflict Resolution)”

๒) การประชุมสมัชชานานาชาติของ IUCN ประจำปี ๒๕๕๙ ณ รัฐฮาวาย ประเทศสหรัฐอเมริกา ระหว่างวันที่ ๓๑ สิงหาคม - ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙

๓) การประชุม 2016 United Nations Forum on Business and Human Rights ที่นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส

๔) การประชุม Regional Conference on Human Rights and Agribusiness in South East Asia ณ ราชอาณาจักร ประเทศมาเลเซีย

๕) การประชุม EFN Asia Conference 2016 ณ กรุงมะนิลา ประเทศฟิลิปปินส์

๖) การประชุมระหว่างประเทศ โครงการ New Zealand Prime Minister's Fellowships for ASEAN ณ ประเทศนิวซีแลนด์ ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๙

๗) การประชุมระดับชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (National Dialogue on Business and Human Rights) เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ

๘) การประชุมหารือด้านการไกล่เกลี่ยและด้านธุรกิจกับสิทธิมนุษยชนกับหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน ระหว่างวันที่ ๒๘ - ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ สาธารณรัฐเกาหลีใต้ โดยการสนับสนุนของมูลนิธิฟรีดริช เนามัน

๙) การเข้าร่วมประชุมระหว่างสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Networking Delegation on Business and Human Rights) ระหว่างวันที่ ๑๘ - ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ กรุงบรัสเซลส์ ราชอาณาจักรเบลเยียม

๑๐) การประชุมเรื่องสันติภาพและการป้องกันลัทธิหัวรุนแรงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (2017 ASEAN Conference on Peace and the Prevention of Violent Extremism in South East Asia) ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๓ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ประเทศฟิลิปปินส์

๑๑) การประชุม Regional Conference on Human Rights and Agribusiness in South East Asia ณ เมืองปอนเตียแนก (Pontianak) ประเทศอินโดนีเซีย

๑๒) การประชุม The 2nd ASEM Conference on Global Ageing and Human Rights of Older Persons ณ กรุงโซล สาธารณรัฐเกาหลี

๑๓) การประชุม ASEAN Conference on Prevention of Violence Extremism (การป้องกันแนวคิดความรุนแรงสุดโต่ง) ณ Philippines International Convention Center ประเทศฟิลิปปินส์

๑๔) การประชุม “สิทธิในการถือสัญชาติและการยุติการไร้รัฐในภูมิภาคอาเซียน” เนื่องในโอกาสครบรอบ ๒ ปี ของการจัดทำโครงการณรงค์ #Belong เพื่อยุติการไร้รัฐ ในปี ๒๕๖๗ (Panel Discussion, marked 2nd Anniversary of UNHCR’s #Belong Campaign to End Statelessness in 2024) จัดโดย UNHCR เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

๑๕) การประชุมเรื่องการแก้ไขปัญหาค้นไร้รัฐ ไร้สัญชาติ และสถานการณ์เด่น เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙ โดยมีผู้แทนของสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (United Nations High Commissioner for Refugees - UNHCR) กระทรวงมหาดไทย สำนักงานประกันสังคม สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ นักวิชาการด้านกฎหมาย และภาคประชาสังคม เข้าร่วมการประชุม

๑๖) การเข้าร่วมประชุมในงานการรวมญาติชาติพันธุ์ชาวเล ครั้งที่ ๗ “การพัฒนาพื้นที่คุ้มครองทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ชาวเลสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน” เมื่อวันที่ ๑๙ – ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ หาดราไวย์ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต

๑๗) การประชุมเพื่อเตรียมจัดงานสัมมนาวิชาการ เรื่อง การเผยแพร่หลักการชี้แนะสิทธิมนุษยชน สำหรับธุรกิจตามกรอบงานขององค์การสหประชาชาติ ในการคุ้มครอง เคารพ และเยียวยา (UN Guiding Principle on Business and Human Rights – UNGPs) ในประเทศไทย และการเตรียมความพร้อมในการจัดทำแผนปฏิบัติการชาติว่าด้วยธุรกิจและสิทธิมนุษยชน (National Action Plan on Business and Human Rights – NAP) เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ จัดโดยคณะกรรมการด้านสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมใน กสม. และสำนักงาน กสม.

๑๘) การประชุมคณะกรรมการพิจารณาการรับรององค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน ร่วมกับองค์การเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนที่ผ่านการรับรองการเป็นองค์การด้านสิทธิมนุษยชนจากคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑๙) การประชุมขับเคลื่อนเชิงนโยบายเรือนจำสุภาพ ครั้งที่ ๒ เรื่อง “สานพลังชุมชนเพื่อคืนคนสู่สังคม แต่กฎหมายกลับห้ามคนพ้นโทษทำงาน” เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๐ ระหว่าง เวลา ๐๘.๔๕ – ๑๓.๓๐ น. ณ ห้องประชุม ๗๐๙ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒๐) การประชุมวิพากษ์ร่างยุทธศาสตร์การวิจัยรายประเด็นด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและลดความเหลื่อมล้ำ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ จัดโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

๒๑) การเข้าร่วมการประชุม เรื่อง การละเมิดสิทธิมนุษยชนด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. ตามการเชิญของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ. รน.) ณ ห้องประชุมศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ ๓ กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ชั้น ๓ อาคารศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก (เดิม) สวนรื่นฤดี ถนนราชสิมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ

๒๒) การประชุมระดับภูมิภาคของ AICHR เกี่ยวกับสิทธิของผู้พิการในประชาคมอาเซียน ครั้งที่ ๓ ณ จังหวัดภูเก็ต ระหว่างวันที่ ๑๙ – ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมภูเก็ต แมริออท รีสอร์ทแอนด์สปา เมอร์ลินบีช จังหวัดภูเก็ต

๒๓) การประชุมเชิงปฏิบัติการสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคอาเซียนเกี่ยวกับเครื่องมือในการติดตามและประเมินสถานการณ์สิทธิของชนพื้นเมือง (Asian NHRI Workshop on the Indigenous Navigator) เมื่อวันที่ ๑๓ – ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ จังหวัดเชียงใหม่

๒๔) การประชุมกับผู้เชี่ยวชาญ (ครั้งที่ ๑) เพื่อจัดทำรายงานการประเมินสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยในส่วนที่เกี่ยวกับธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน เมื่อวันเสาร์ที่ ๒ และวันอาทิตย์ที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๐ ณ โรงแรมสามพรานริเวอร์ไซด์ จังหวัดนครปฐม จัดโดย Thai Coalition for UPR มูลนิธิมานุษยยะ และกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม

๒๕) การเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๓ ฝ่าย เพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. นัดที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐

๒๖) การประชุม เรื่อง “การติดตามผลการดำเนินงานตามมติคณะรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนจากการลงทุนข้ามพรมแดนของไทย อันเกี่ยวเนื่องจากข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ” เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๐ ณ ห้องประชุม ๗๐๙ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒๗) การเดินทางไปเยี่ยมชมและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านคุณภาพชีวิต สิทธิ และเสรีภาพ ณ อำเภอ กุเถียน มณฑลฟูเจี้ยน สาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างวันที่ ๒๒ - ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๙

๒๘) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางอังคณา นีละไพจิตร) ได้รับเชิญเป็นวิทยากรปาฐกถาพิเศษ เรื่อง สิทธิมนุษยชนบนความเคลื่อนไหว (Human Rights on the Move) เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ ลานอเนกประสงค์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

๒๙) กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางอังคณา นีละไพจิตร) ได้รับเชิญเป็นวิทยากรแลกเปลี่ยน และให้ความรู้จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่องอนุสัญญาว่าด้วยการขจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women : CEDAW) เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐

(๑๑) การพบปะหารือในประเด็นต่าง ๆ ของภาคประชาสังคม บุคคล องค์กร หน่วยงาน

๑) คณะผู้แทนเวียดนามโดยพลตรี เล ห่า หยุง (Le Ha Dung) รองอธิบดีกรมความมั่นคง กระทรวงความมั่นคงสาธารณะของเวียดนาม ในฐานะประธานกรรมการประจำ (Steering Committee) ว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเทศเวียดนาม พร้อมด้วยคณะผู้แทนระดับสูงจากกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงยุติธรรม กระทรวงกิจการภายใน (มหาดไทย) สำนักงานรัฐบาล และคณะกรรมการองค์กรกลาง ได้เข้าเยี่ยมสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๙ เพื่อศึกษาเรื่องการจัดตั้งสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในประเทศเวียดนาม

๒) การต้อนรับเอกอัครราชทูตเนอร์เวย์ประจำประเทศไทย ที่เข้าเยี่ยมคารวะและแลกเปลี่ยนข้อหารือในด้าน การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในเรื่องสิทธิมนุษยชนกับความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรธุรกิจ (Corporate Social Responsibility - CSR) และธุรกิจกับสิทธิมนุษยชน (Business and Human Rights – BHR) เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐

๓) การต้อนรับการเยี่ยมคารวะของรองผู้อำนวยการสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์ก (ด้านกิจการต่างประเทศ) และผู้อำนวยการฝ่ายสิทธิมนุษยชนและการพัฒนา สถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเดนมาร์ก เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๐

๔) การเข้าเยี่ยมชมนิทรรศการสำหรับผู้หญิงที่ถูกละเมิดจากเมียนมา บ้านถ้ำหิน อำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๐ โดยคณะอนุกรรมการด้านสิทธิเด็กและการศึกษาใน กสม.

๕) การเข้าพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจจัดการแข่งขันโต้วาที ภาษาอังกฤษระดับเยาวชนเพื่อส่งเสริมความรู้สิทธิมนุษยชน ได้นำผู้แทนเยาวชนไทยที่ได้รับรางวัล Top Five Debaters และผู้ที่เกี่ยวข้อง เข้าพบนายดอน ปรมัตถ์วินัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๐ ณ ห้องรับรองพิเศษ สำนักงานรัฐมนตรี กระทรวงการต่างประเทศ

๖) มูลนิธิริชชีเด็กขอเข้าพบกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (นางฉัตรสุตา จันทร์ดียิ่ง) เพื่อหารือแนวทางการประสานความร่วมมือกับ Child Right Coalition Asia (CRC Asia) เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐

๗) การตรวจเยี่ยมศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน คณะอนุกรรมการด้านสิทธิเด็กและการศึกษาได้ปฏิบัติงานตรวจเยี่ยมศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนในประเทศไทย จำนวน ๑๖ แห่ง จากทั้งหมด ๑๙ แห่ง

๘) การหารือระหว่างนางอังคณา นีละไพจิตร กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กับคณะผู้แทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ด้านประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน และแรงงาน) เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

(๑๒) เรื่องอื่นๆ ที่สำคัญ การติดตามประเด็นหรือสถานการณ์ที่มีความสำคัญต่าง ๆ ของสังคมในประเทศไทยและระหว่างประเทศ ที่มีความเสี่ยงอาจก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนได้ หรือมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิทธิมนุษยชน อาทิ การควบคุมตัวนักศึกษาและบุคคลบริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง การทำประชาคมหมู่บ้าน เรื่อง การนำที่ดินของรัฐบาลมาใช้ประโยชน์ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย การเยี่ยมผู้เคราะห์ร้ายหญิงที่ถูกยิงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี การชุมนุมคัดค้านการก่อสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหิน จังหวัดกระบี่ ที่บริเวณหน้าทำเนียบรัฐบาล ระหว่างวันที่ ๑๘ และ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และกระบวนการติดต่อร้องเรียน Optional Protocol to the convention to the rights of the child on a communication procedure (OP3 – CRC)

ประกาศ

แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีมหาวชิราลงกรณ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า ตามที่ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติของวันที่ ๒๕ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๒ นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจึงคณะ พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่งในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ ตามมาตรา ๑๐ วรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่ประชุมสมัชชาสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ลงมติเห็นชอบให้ผู้ซึ่งมีความรู้หรือประสบการณ์ด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นที่ประจักษ์ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของผู้แทนจากองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจำนวนเจ็ดคน และบุคคลทั้งเจ็ดคนได้ประชุมและเลือกกันเองให้คนหนึ่งเป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแล้ว

อาศัยอำนาจ ...

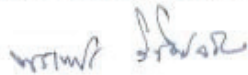
อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ ประกอบมาตรา ๒๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งประธานกรรมการและกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

๑. นายวัลลภ ดิงสมิตร	เป็นประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๒. นางฉัตรสุดา จันทร์ดี	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๓. นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๔. นายสุรเชษฐ์ สถิตนิรามัย	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕. นางอังคณา นีละไพจิตร	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๖. นางเตือนใจ ดีเทศน์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๗. นายชาติชาย สุธงศาฤกษ์	เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๕๘

เป็นปีที่ ๗๐ ในรัชกาลปัจจุบัน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(นายพรเพชร วิชิตชลชัย)

ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐
อาคารรัฐประศาสนภักดี (อาคารบี) ชั้น ๗
๑๒๐ หมู่ที่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๑๔๑-๓๘๘๑, ๐-๒๑๔๑-๓๘๘๔
E-mail : library@nhrc.or.th, nhrct.library@gmail.com

9 786167 213859